

**Міністерство з питань надзвичайних ситуацій
та у справах захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи**

**Всеукраїнський науково-дослідний інститут
цивільного захисту населення і територій від надзвичайних
ситуацій техногенного та природного характеру МНС**

ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Том 2

**Організація управління
в надзвичайних ситуаціях**

Методичні рекомендації

**Київ
2007**

УДК 614.8
ББК 68.9
338

**Методичні рекомендації “Організація управління в надзвичайних ситуаціях”
затверджено наказом МНС від 5 жовтня 2007 року № 685**

За загальною редакцією Першого заступника Міністра з питань надзвичайних ситуацій
та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
В.М. Антонця

Редакційна колегія:

М.В. Болотських – головний редактор;
Г.Б. Марченко – заступник головного редактора;
П.А. Коротинський – заступник головного редактора;
О.М. Євдін – заступник головного редактора;
С.В. Негрієнко – відповідальний секретар.

Редакційно-технічна група:

В.В. Могильниченко, С.В. Негрієнко, О. М. Сяркі, К.В. Блажчук, С.О. Яковенко

Для підготовки Методичних рекомендацій використано матеріали, представлені:
Департаментом управління рятувальними силами МНС
Департаментом цивільного захисту МНС
Департаментом охорони здоров'я та медичного забезпечення МНС
Департаментом матеріально-технічного забезпечення МНС
Управлінням зв'язку та оповіщення МНС
Головним управлінням МНС в Дніпропетровській області
Головним управлінням МНС в Івано-Франківській області
Всеукраїнським науково-дослідними інститутом цивільного захисту населення
і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС
Університетом цивільного захисту (м. Харків)

338 **Захист** населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 2. Організація управління в надзвичайних ситуаціях / За загальною редакцією В.М. Антонця. – К.: Купріянова, 2007. – 636 с.

ISBN 978-966-8668-59-3

Дане видання підготовлено з метою надання методичної і практичної допомоги органам управління та силам під час організації, планування і керівництва при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій.

**УДК 614.8
ББК 68.9**

ISBN 978-966-8668-59-3

© Всеукраїнський НДІ цивільного захисту населення
і територій від надзвичайних ситуацій техногенного
та природного характеру МНС, 2007

ЗМІСТ

ВСТУП	7
-------------	---

Частина I. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ

Розділ I. Управління в надзвичайній ситуації	9
1.1 Поняття про управління в надзвичайній ситуації	9
1.2 Система управління в надзвичайних ситуаціях	10
1.3 Органи управління в надзвичайних ситуаціях	10
1.4 Державна комісія з питань ТЕБ та НС	10
1.5 Комісії з питань ТЕБ та НС регіонального, місцевого та об'єктового рівнів	13
1.6 Спеціальна Урядова комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру	20
1.7 Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівнів	22
1.8 Уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації	24
1.9 Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру	25
Розділ II. Загальний порядок дій органів управління в надзвичайних ситуаціях	28
Розділ III. Методи роботи керівництва органів виконавчої влади при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації	36
3.1 Послідовність роботи керівника органу виконавчої влади при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації	36
3.2 Послідовність роботи уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, керівника територіального органу управління МНС та Штабу при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації	37
Розділ IV. Пересувні пункти управління	40
4.1 Загальні положення	40
4.2 Склад пересувного пункту управління	41
4.3 Організація роботи пересувного пункту управління	43
4.4 Оснащення пересувного пункту управління	44
4.5 Обладнання автомобілів пересувного пункту управління технічними засобами	46
4.6 Розгортання пересувного пункту управління	48
Розділ V. Організація зв'язку в умовах надзвичайних ситуацій	51
5.1 Організація зв'язку в системі МНС	52
5.2 Порядок організації зв'язку при ліквідації надзвичайних ситуацій	53

Частина II.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Розділ VI. Організація матеріально-технічного забезпечення при ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків	57
6.1 Організація матеріально-технічного забезпечення аварійно-рятувальних підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту мнс при ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків	58
6.2 Життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях	62
6.3 Життєзабезпечення органів управління та сил цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях	63
Розділ VII. Організація медичного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій	79
7.1 Організація медичного забезпечення особового складу аварійно-рятувальних підрозділів в умовах надзвичайних ситуацій ...	79
7.2 Медичне забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях	82
Розділ VIII. Гуманітарна допомога в надзвичайних ситуаціях	93
Розділ IX. Порядок підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня надзвичайної ситуації	95
9.1 Загальні положення	95
9.2 Основні вимоги до обґрунтовуючих документів	97
9.3 Вимоги до оцінювання технічного стану об'єкта, що зазнав шкоди від надзвичайної ситуації	99
Розділ X. Порядок надання фінансової допомоги з резервного фонду державного бюджету	115
10.1 Порядок надання фінансової допомоги з резервного фонду державного бюджету	115
10.2 Порядок підготовки експертного висновку щодо рівня надзвичайної ситуації	117
10.3 Порядок підготовки та подання документів щодо оцінки збитків	120
10.4 Аналіз використання коштів резервного фонду державного бюджету за 2006 та поточний роки	120

Частина III.
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАДЗВИЧАЙНИМИ СИТУАЦІЯМИ

Розділ XI. Підготовка до реагування на надзвичайні ситуації в умовах осінньо-зимового періоду	122
--	------------

Розділ XII. Організація реагування на надзвичайні ситуації	
весняно-літнього періоду	129
12.1 Перелік надзвичайних ситуацій весняно-літнього періоду	129
12.2 Основні превентивні заходи щодо пом'якшення наслідків сезонних погодних явищ	131
12.3 Особливості організації управління і ліквідації надзвичайних ситуацій весняно-літнього періоду	144
12.4 Структурна схема реагування на НС весняно-літнього періоду	160
12.5 Зразки форм документів при організації ліквідації надзвичайних ситуацій	186
Додатки	201
Список використаної літератури.....	302

СКОРОЧЕННЯ

АРЗ	– аварійно-рятувальний загін
АРНР	– аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи
НС	– надзвичайна ситуація
ЦО	– Цивільна оборона
ЄДСНС	– Єдина державна система запобігання та реагування на надзвичайні ситуації
ЄСЦЗ	– єдина система цивільного захисту
ТЕБ	– техногенно-екологічна безпека
ОГД	– об'єкти господарської діяльності
ОГ	– об'єкт господарювання
БС	– Балтійська система
ППУ	– пересувні пункти управління
НХР	– небезпечні хімічні речовини
ДСВАРС	– Державна спеціалізована воєнізована
ДВГРС	– Державна воєнізована гірничо-рятувальна служба
СВАРЧ	– Спеціалізована воєнізована аварійно-рятувальна служба
СДПЧ	– Самостійна державна пожежна частина
ПММ	– паливно-мастильні матеріали

ВСТУП

Як свідчить статистика, ризик виникнення на території України надзвичайних ситуацій залишається ще високим. Так, з початку 2007 року зареєстровано 279 надзвичайних ситуацій (за аналогічний період 2006 р. – 280 НС) під час яких загинуло 335 осіб (349) та постраждало 873 особи (778), на пожежах загинуло 2,6 тис. осіб (2,8 тис.). Попередні збитки оцінюються у 133,6 млн. грн. (86,4 млн. грн.). За цей період силами МНС врятовано 2,5 тис. осіб, ліквідовано 47,2 тис. пожеж, вилучено та знищено 56,5 тис. вибухонебезпечних предметів минулих війн, збережено від знищення 11,6 тис. будівель та 897 одиниць техніки.

Масштабність наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха ставить проблему ліквідації надзвичайних ситуацій та мінімізації негативних наслідків від них в ряд найбільш актуальних і важливих завдань Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, центральних і місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Разом з тим, практична діяльність органів управління і сил системи цивільного захисту, та ефективність заходів щодо протидії аваріям, катастрофам та іншим надзвичайним ситуаціям, не завжди відповідають вимогам забезпечення необхідного рівня безпеки людини на сучасному етапі розвитку суспільства.

Суттєві недоліки в організації оперативного реагування на масштабні надзвичайні ситуації, прийнятті своєчасних і адекватних оперативній обстановці рішень, а також в проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт свідчать про недостатній рівень організації управління в надзвичайних ситуаціях.

У більшості випадків ці причини породжені відсутністю достатнього досвіду та необхідних знань у керівників всіх ланок управління системи цивільного захисту.

Матеріали цих методичних рекомендацій підготовлено з метою надання методичної і практичної допомоги керівному складу цивільного захисту у його діяльності під час організації, планування та керівництва органами управління і силами при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій.

Методичні рекомендації складаються із вступу, семи розділів, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг матеріалів у методичних рекомендаціях займає 125 сторінок.

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Цивільний захист – система організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів, які здійснюються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підпорядкованими їм силами і засобами, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, добровільними рятувальними формуваннями, що забезпечують виконання цих заходів з метою запобігання та ліквідації НС, які загрожують життю та здоров'ю людей, завдають матеріальних збитків у мирний час і в особливий період.

Єдина державна система цивільного захисту населення і територій – сукупність органів управління, сил та засобів центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, на які покладається реалізація державної політики у сфері цивільного захисту.

Підсистеми єдиної системи цивільного захисту – сукупність підпорядкованих спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади функціональних та територіальних органів управління, на які покладаються визначені законом завдання у конкретних сферах цивільного захисту.

Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту – спеціальне воєнізоване формування, на яке покладається захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного, природного і військового характеру, участь у заходах територіальної оборони, а також міжнародних рятувальних та інших гуманітарних операціях.

Сили і засоби цивільного захисту – особовий склад і працівники органів та підрозділів цивільного захисту, добровільні рятувальні формування, пожежна та аварійно-рятувальна техніка, пожежно-технічне та аварійно-рятувальне обладнання, засоби пожежогасіння та індивідуального захисту, інше майно, призначене для гасіння пожеж, ліквідації наслідків аварій, повеней, землетрусів та інших катастроф техногенного, біологічного, радіаційного, хімічного або екологічного та військового характеру, мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Ліквідація наслідків НС – здійснення комплексу заходів, які включають аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, що здійснюються в разі виникнення НС техногенного, природного та військового характеру (далі – надзвичайні ситуації), і спрямовані на припинення дії небезпечних факторів, рятування життя та збереження здоров'я людей, а також на локалізацію зон НС.

Аварійно-рятувальні роботи – роботи, спрямовані на пошук, рятування і захист людей (включаючи надання їм невідкладної медичної допомоги), захист матеріальних і культурних цінностей та довкілля під час ліквідації наслідків НС, із залученням працівників, які мають спеціальну підготовку, засоби індивідуального захисту та оснащення.

Першочергові заходи з ліквідації наслідків НС – оперативне здійснення організаційно-технічних та інших невідкладних заходів, спрямованих на забезпечення мінімальних потреб життєзабезпечення населення, яке постраждало внаслідок НС.

Техногенна безпека – стан захищеності населення, території, об'єктів від негативних наслідків НС техногенного характеру.

Несприятливі побутові або нестандартні ситуації – ситуації, що виникають у побуті, невиробничій сфері, які не набули масштабу НС, але являють собою загрозу життю та здоров'ю людей чи заподіяння матеріальних збитків.

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ

Розділ I

УПРАВЛІННЯ В НАДЗВИЧАЙНІЙ СИТУАЦІЇ

1.1 Поняття про управління в надзвичайній ситуації

Управління в надзвичайній ситуації (далі – управління) полягає у постійному керівництві з боку органу управління та уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ліквідації залученими службами і силами та в організації виконання завдань з ліквідації НС або її наслідків.

Основними завданнями управління є: підтримання високого рівня морально-психологічного стану особового складу та постійної готовності до дій; завчасне планування дій сил; безперервний збір та вивчення даних про обстановку в районі НС; своєчасне прийняття рішень та доведення їх до підлеглих; організація та забезпечення безперервної взаємодії; організований збір та евакуація населення із зони НС; підготовка сил і засобів до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, пов'язаних з ліквідацією НС; організація всебічного забезпечення сил і засобів; контроль за своєчасним виконанням заходів і завдань підлеглими та надання їм необхідної допомоги.

Основою управління є рішення керівника ліквідації НС, який несе повну відповідальність за управління підпорядкованими силами та успішне виконання ними завдань з ліквідації наслідків НС.

Принципами управління є безперервність, твердість, гнучкість та стійкість управління в НС.

Безперервність управління досягається своєчасним прийняттям рішень та оперативним доведенням завдань до підлеглих; наявністю зв'язку з підлеглими і взаємодіючими органами управління, силами та керівництвом; своєчасним розгортанням пересувних пунктів управління; оперативним відновленням порушеного управління.

Твердість управління полягає у рішучому і наполегливому впровадженні заходів, передбачених планами реагування на НС, та прийнятих рішень щодо виконання завдань оперативного реагування на НС у встановлені терміни.

Гнучкість управління забезпечується оперативним реагуванням на зміну обстановки; своєчасним уточненням прийнятих рішень, поставлених завдань підлеглим та порядку взаємодії.

Стійкість управління досягається розгортанням у районі НС основного і пересувного пунктів управління та дублюючих засобів зв'язку.

1.2 Система управління в надзвичайних ситуаціях

Ефективність протидії надзвичайним ситуаціям у вирішальному ступені залежить від комплексу своєчасних заходів, що вживаються на всіх стадіях надзвичайної ситуації. Розробка таких заходів, їхня реалізація, координація дій великої кількості організацій і людей, управління процесом ліквідації надзвичайної ситуації та рятувальною операцією в цілому не можливо без створеної та налагодженої системи управління.

Систему управління в надзвичайних ситуаціях складають:

- органи управління;
- пункти управління;
- система зв'язку, оповіщення та автоматизованого управління.

Система управління повинна мати високі ступені готовності, сталість та забезпечувати можливість як централізованого, так і безпосереднього управління організаціями, силами і засобами, які залучають для ліквідації надзвичайної ситуації.

1.3 Органи управління в надзвичайних ситуаціях

З метою координації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, організації та керівництва проведенням робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного, регіонального, місцевого та об'єктового масштабів, у тому числі з транскордонним впливом, залучаються та створюються такі органи управління:

- Комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій – залежно від рівня надзвичайної ситуації;
- спеціальні Урядова, регіональна, місцева або об'єктова комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру (залежно від рівня надзвичайної ситуації);
- Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, комісії з питань ТЕБ та НС або Спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації.
- Для організації робіт з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації та безпосереднього управління організаціями і силами, які залучаються до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт призначається уповноважений керівник робіт з ліквідації цієї ситуації.

1.4 Державна комісія з питань ТЕБ та НС

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі – Комісія) є постійно діючим органом, який координує діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади, пов'язану з безпекою та захистом населення і територій, реагуванням на надзвичайні ситуації природного та техногенного походження.

Комісія створена та функціонує на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 174 від 16 лютого 1998 року «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки на надзвичайних ситуацій».

Основними завданнями Комісії є:

- координація діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, пов'язаної з функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту;
- участь у формуванні і реалізації державної політики у сфері техногенно-екологічної безпеки;
- організація та керівництво проведенням робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного і регіонального масштабів, у тому числі з транскордонним впливом.

Комісія відповідно до покладених на неї завдань

а) у режимі повсякденної діяльності:

- готує та подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення прав і обов'язків у цій сфері центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій;
- координує діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади з питань розроблення та виконання цільових і науково-технічних програм і заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення захисту населення, сталого функціонування господарських об'єктів, зменшення можливих матеріальних втрат та збереження національної культурної спадщини у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- бере участь у розгляді питань щодо створення або припинення діяльності підприємств незалежно від форми власності, що використовують складні та небезпечні технології (хімічні, радіаційні тощо) і подає відповідні пропозиції з цих питань;
- сприяє розвитку гідрометеорологічних спостережень і прогнозів, державної системи моніторингу навколишнього природного середовища, системи цивільного захисту, форм контролю за функціонуванням потенційно небезпечних об'єктів;
- здійснює методичне керівництво і контроль за роботою комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та їх підготовкою до дій у надзвичайних ситуаціях;
- здійснює співробітництво з відповідними органами зарубіжних країн і міжнародними організаціями у межах зобов'язань України згідно з міжнародними договорами за дорученням Кабінету Міністрів України;
- здійснює заходи щодо профілактики інфекційних хвороб, локалізації та ліквідації цих захворювань, а також запобігання виникненню випадків масових харчових отруєнь населення.

б) у режимі підвищеної готовності:

- вживає заходів до активізації роботи, пов'язаної з веденням спостереження та здійсненням контролю за станом довкілля, перебігом епідемій інфекційних захворювань і спалахів інфекційних захворювань, масових харчових отруєнь населення, обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилеглий до них території, прогнозуванням можливості виникнення надзвичайної ситуації та її масштабів;

- організує розроблення комплексних заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення стабільного функціонування господарських об'єктів незалежно від форми власності;

- забезпечує координацію заходів щодо запобігання виникненню надзвичайної ситуації загальнодержавного та регіонального рівнів.

в) У режимі діяльності в надзвичайній ситуації:

- забезпечує координацію, організацію робіт та взаємодію функціональних і територіальних підсистем єдиною державної системи цивільного захисту, а також громадських, міжнародних організацій щодо надання допомоги населенню;

- організую роботу, пов'язану з локалізацією або ліквідацією надзвичайних ситуацій державного рівня, у тому числі з транскордонним впливом;

- залучає до виконання робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій необхідні рятувальні, транспортні, будівельні, медичні та інші формування, використовуючи наявні матеріально-технічні, продовольчі та інші ресурси і запаси;

- взаємодіє з відповідними організаціями країн, територія яких зазнала негативної дії внаслідок надзвичайної ситуації, що виникла в Україні;

- визначає межі території, на якій виникла надзвичайна ситуація, та організовує визначення розміру шкоди, заподіяної суб'єктам господарської діяльності і населенню внаслідок надзвичайних ситуацій державного рівня;

- організовує постійний контроль за станом довкілля на території, що зазнала впливу надзвичайної ситуації державного рівня, обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглий до них території;

- вивчає обставини, що склалися, та готує інформацію Президенту України і Кабінету Міністрів України щодо вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на надзвичайну ситуацію державного рівня та причини її виникнення.

Комісії надається право:

- застосувати без попереднього узгодження з відповідними центральними та місцевими органами виконавчої влади сили і засоби, призначені виконувати завдання із запобігання надзвичайним ситуаціям та реагування на них (крім запасів державного матеріального резерву);

- заслуховувати керівників (представників) центральних і місцевих органів виконавчої влади з питань, що належать до її компетенції, і надавати їм відповідні доручення;

- одержувати від центральних і місцевих органів виконавчої влади матеріали і документи, необхідні для вирішення питань, які вона розглядає;

- залучати до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у разі потреби, усі функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту;
- розглядати матеріали про причини виникнення і наслідки надзвичайних ситуацій та вносити пропозиції щодо притягнення до адміністративної, або кримінальної відповідальності посадових осіб, винних у виникненні надзвичайної ситуації.

Голова Комісія має право:

- залучати для ліквідації або запобігання виникненню надзвичайної ситуації будь-які транспортні, рятувальні, відбудовчі, медичні та інші сили і засоби відповідно до законодавства;
- приймати рішення у межах повноважень Комісії з питань реагування на надзвичайну комісію;
- вносити пропозиції Президенту України і Прем'єр-міністру України про заохочення (нагородження) осіб, які внесли значний вклад у розробку та реалізацію заходів запобігання надзвичайним ситуаціям, ліквідацію їх наслідків;
- делегувати на період ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій свої повноваження своїм заступникам.

Інші повноваження Комісії визначені в Положення «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій», яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 174 від 16.02.1998.

1.5 Комісії з питань ТЕБ та НС регіонального, місцевого та об'єктового рівнів

З метою вдосконалення роботи з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 174 від 16 лютого 1998 року, яка затвердила Положення про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Відповідно до вимог пункту 3 зазначеної постанови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям доручено привести положення про регіональні, місцеві та об'єктові комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій у відповідність з цим Положенням.

Для вдосконалення положень про регіональні, місцеві та об'єктові комісії Міністерство пропонує відповідні рекомендації та надає зразки оформлення документів (додатки 6 – 17).

Регіональні, місцеві та об'єктові комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій створюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними державними адміністраціями, виконавчими органам міських рад, керівниками підприємств на всіх суб'єктах господарювання (далі – регіональна (місцева) та об'єктова комісія).

Регіональна (місцева) комісія є постійно діючим органом, який на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці координує діяльність органів управління територіальної підсистеми системи цивільного захисту.

Об'єктова комісія є постійно діючим органом, який забезпечує розгляд питань, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій, а також з діяльністю суб'єкта господарювання у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Основні завдання комісій

а) Регіональних (місцевих) комісій:

координація і забезпечення дій органів управління та сил територіальної підсистеми системи цивільного захисту в ході запобігання і реагування на надзвичайні ситуації або на загрозу їх виникнення;

організація першочергових заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій регіонального та місцевого рівнів.

б) Об'єктової комісії:

забезпечення виконання завдань цивільного захисту;

забезпечення безаварійної роботи суб'єкта господарювання в режимі повсякденного функціонування та при виникненні надзвичайних ситуацій;

організація першочергових заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єкті та у разі поширення на його територію інших надзвичайних ситуацій.

Діяльність комісій у режимі повсякденного функціонування

а) Регіональна (місцева) комісія відповідно до покладених на неї завдань:

– забезпечує реалізацію рішень, прийнятих на засіданнях Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

– готує і подає Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, районним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям пропозиції щодо визначення у цій сфері завдань для місцевих органів виконавчої влади на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

– координує діяльність місцевих органів виконавчої влади щодо розроблення та виконання цільових і науково-технічних програм і заходів у сфері цивільного захисту;

– бере участь у розгляді питань щодо підтримки або припинення діяльності об'єктів підвищеної небезпеки незалежно від форми власності та готує відповідні пропозиції з цих питань для розгляду на засіданнях Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, районних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а також на засіданнях Кабінету Міністрів України;

– розглядає та затверджує переліки потенційно небезпечних об'єктів та результати класифікації з хімічної небезпеки об'єктів та адміністративно-територіальних одиниць;

– розглядає питання щодо створення матеріальних запасів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій, функціонування локальних систем оповіщен-

ня та інформування населення, підтримки територіальних і локальних автоматизованих систем централізованого оповіщення;

- розглядає питання щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, які загрожують життю та здоров'ю людей і можуть завдати збитків юридичним і фізичним особам;

- сприяє розвитку територіальних підсистем єдиної системи цивільного захисту та державної системи моніторингу довкілля.

б) Об'єктова комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- забезпечує реалізацію рішень, прийнятих на засіданнях Державної, регіональної (місцевої) комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій за сферою діяльності об'єкта;

- готує і подає керівнику об'єкта пропозиції щодо визначення у цій сфері завдань відповідним посадовим особам об'єкта;

- організовує, відповідно до компетенції, виконання цільових і науково-технічних програм і заходів у сфері цивільного захисту;

- розглядає питання щодо підготовки відповідних пропозицій до голови районної державної адміністрації, міськвиконкому щодо спільного вирішення питань безпеки об'єкта, населення, яке проживає на прилеглий території;

- координує діяльність об'єктових та інших формувань, залучених для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єкті;

- визначає рівень безпеки об'єкта та шляхи його підвищення;

- контролює заходи, пов'язані з розробкою паспорта об'єкта, планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій, а також ідентифікацією об'єкта, у разі визначення його як об'єкта підвищеної небезпеки;

- здійснює заходи щодо функціонування локальних систем оповіщення та інформування населення, підтримки у працездатному стані локальних автоматизованих систем оповіщення.

Діяльність комісій у режимі підвищеної готовності

а) Регіональна (місцева) комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- вживає заходів до активізації роботи, пов'язаної з веденням спостереження та здійсненням контролю за станом довкілля, обстановкою на об'єктах підвищеної небезпеки і прилеглий до них території, прогнозуванням можливості виникнення надзвичайної ситуації та її масштабів;

- організовує першочергові заходи з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій регіонального та місцевого рівнів, вирішення питань щодо всебічного забезпечення постраждалого від надзвичайної ситуації населення, своєчасного та повного подання йому необхідної допомоги;

- розглядає комплексні заходи щодо ліквідації надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій від їх наслідків;

забезпечує координацію діяльності місцевих органів виконавчої влади щодо життя ними попереджувальних та першочергових заходів на випадок виникнення надзвичайної ситуації регіонального та місцевого рівнів.

б) Об'єктова комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- вживає заходів щодо активізації роботи, пов'язаної з веденням спостереження та здійсненням контролю за станом довкілля, перебігом надзвичайних ситуацій, що поширюються або можуть поширитися на територію об'єкта, обстановкою на інших об'єктах підвищеної небезпеки і прилеглий до них території, прогнозуванням можливості виникнення надзвичайної ситуації та її масштабів;
- організовує першочергові заходи щодо запобігання виникненню надзвичайної ситуацій на території об'єкта;
- розглядає пропозиції спеціалістів та посадових осіб об'єкта про заходи із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, забезпечення безаварійного функціонування суб'єкта господарювання в умовах надзвичайної ситуації, або зупинки його з метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

Діяльність комісії у режимі надзвичайної ситуації

а) Регіональна (місцева) комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- забезпечує координацію робіт та взаємодію всіх сил і засобів територіальних підсистем єдиної системи цивільного захисту при ліквідації надзвичайної ситуації;
- взаємодіє з відповідними комісіями інших регіонів, територія яких зазнала негативної дії внаслідок надзвичайної ситуації;
- розглядає пропозиції щодо визначення межі території, на якій виникла надзвичайна ситуація, та організовує визначення розміру збитків, заподіяних суб'єктам господарської діяльності і населенню внаслідок надзвичайних ситуацій регіонального (місцевого) рівня;
- вивчає обставини, що склалися, та готує інформацію керівництву Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, міськвиконкомом стосовно вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на надзвичайну ситуацію регіонального (місцевого) рівнів, причини її виникнення та пропозиції щодо подальших дій із запобігання розвитку надзвичайної ситуації;
- у разі необхідності готує відповідну інформацію та пропозиції Президенту України і Кабінету Міністрів України.

б) Об'єктова комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- забезпечує координацію робіт всіх сил і засобів від інших підприємств, установ та організацій, залучених для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на об'єкті, та вжиття ними попереджувальних та першочергових заходів;
- взаємодіє з відповідними комісіями інших об'єктів підвищеної небезпеки;
- розглядає пропозиції та організовує визначення розміру збитків, заподіяних суб'єкту господарювання і населенню внаслідок надзвичайних ситуацій на об'єкті;

- вивчає обставини, що склалися, та подає інформацію до регіональної (місцевої) комісії за місцем розташування стосовно вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на надзвичайну ситуацію, причини її виникнення та пропозиції щодо подальших дій із запобігання надзвичайної ситуації.

Права комісій щодо виконання покладених на них завдань

а) Регіональній (місцевій) комісії надається право:

- заслуховувати керівників (представників) територіальних підрозділів центральних і місцевих органів виконавчої влади, розташованих на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, з питань, що належать до її компетенції, давати їм відповідні доручення;
- одержувати від місцевих органів виконавчої влади, установ, організацій та суб'єктів господарювання, розташованих на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, матеріали і документи, необхідні для вирішення питань, які вона розглядає;
- залучати до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у разі потреби, всі сили та засоби територіальної підсистеми єдиної системи цивільного захисту;
- розглядати матеріали про причини виникнення і наслідки надзвичайних ситуацій та вносити подання до правоохоронних органів щодо розгляду можливості притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності посадових осіб, винних у порушенні вимог законодавства у сфері цивільного захисту.

б) Об'єктовій комісії надається право:

- звертатися до керівників усіх підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, без попереднього узгодження з центральними та місцевими органами виконавчої влади для залучення сил і засобів (крім запасів державного, оперативного та відомчого матеріальних резервів), призначених виконувати завдання із запобігання надзвичайним ситуаціям та реагування на них;
- заслуховувати спеціалістів та посадових осіб об'єкта з питань, що належать до її компетенції, давати їм відповідні доручення;
- одержувати від місцевих органів виконавчої влади, установ, організацій та суб'єктів господарювання, розташованих на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, матеріали і документи, необхідні для вирішення питань, які вона розглядає;
- розглядати матеріали про причини виникнення і наслідки надзвичайних ситуацій та вносити подання до правоохоронних органів щодо розгляду можливості притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності посадових осіб, винних у виникненні надзвичайної ситуації.

Керування роботою комісій

а) Роботою регіональної (місцевої) комісії керує її голова, а у разі відсутності голови, за дорученням, перший заступник.

Голова регіональної (місцевої) комісії та її загальний склад затверджується розпорядженням голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної,

районної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, виконавчого комітету міської ради, а персональний – визначається головою регіональної (місцевої) комісії.

Організація роботи регіональної (місцевої) комісії здійснюється її головою за допомогою секретаря комісії.

Голова регіональної (місцевої) комісії має право:

- збирати склад регіональної (місцевої) комісії відповідно до Плану роботи регіональної (місцевої) комісії та, у разі необхідності, за своїм рішенням;
- давати доручення відповідним органам управління на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці щодо залучення транспортних, рятувальних, відбудовчих, медичних та інших сил і засобів для ліквідації або запобігання виникненню надзвичайної ситуації;
- приймати рішення у межах повноважень регіональної (місцевої) комісії;
- при виникненні надзвичайної ситуації виконувати функції уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації;
- делегувати на період ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій свої повноваження першому заступнику, заступнику.

б) Роботою об'єктової комісії керує її голова, а у разі відсутності голови – за його дорученням один із його заступників.

Голова об'єктової комісії та заступник призначаються наказом керівника об'єкта господарювання.

Загальний склад об'єктової комісії затверджується наказом керівника об'єкта господарювання, персональний – визначається головою об'єктової комісії.

Організація роботи об'єктової комісії здійснюється її головою.

Голова об'єктової комісії має право:

- збирати склад об'єктової комісії відповідно до Плану роботи об'єктової комісії та, у разі необхідності, за своїм рішенням;
- давати доручення посадовим особам та спеціалістам об'єкта господарювання у межах необхідних для забезпечення безпеки об'єкта;
- приймати рішення у межах повноважень щодо реагування на надзвичайну ситуацію та ліквідації її наслідків і залучення транспортних, рятувальних, відбудовчих, медичних та інших сил і засобів для ліквідації або запобігання виникненню надзвичайної ситуації;
- вносити пропозиції керівнику об'єкта господарювання про заохочення (нагородження) осіб, які зробили значний внесок у розробку та реалізацію заходів запобігання надзвичайним ситуаціям, ліквідацію їх наслідків;
- при виникненні надзвичайної ситуації виконувати функції уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації;
- делегувати на період ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій свої повноваження своїм заступникам.

Організація роботи комісій

а) Робочим органом регіональної (місцевої) комісії, що забезпечує підготовку, скликання та проведення засідань, а також контроль за виконанням її рішень, є секретар регіональної (місцевої) комісії.

Регіональна (місцева) комісія проводить засідання згідно з Планом роботи комісії, а також за необхідністю, але не менше одного разу на квартал. Рішення регіональної (місцевої) комісії приймається з урахуванням особливої думки присутніх її членів відкритим голосуванням і оформляється протоколом, який підписується головою та відповідальним секретарем регіональної (місцевої) комісії.

Рішення регіональної (місцевої) комісії, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими для виконання всіма місцевими органами виконавчої влади.

б) Голова об'єктової комісії забезпечує підготовку, скликання та проведення засідань, із залученням, при необхідності, спеціалістів та інших посадових осіб об'єкта господарювання, а також здійснює контроль за виконанням її рішень.

Об'єктова комісія проводить засідання за необхідністю, але не менше одного разу на півріччя. Рішення об'єктової комісії приймається з урахуванням особливої думки присутніх її членів відкритим голосуванням і оформляється протоколом, який підписується головою та відповідальним секретарем об'єктової комісії.

Рішення об'єктової комісії, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими для виконання всіма працівниками та посадовими особами об'єкта господарювання.

Залучення спеціалістів

До виконання завдань регіональної (місцевої та об'єктової) комісії можуть залучатися спеціалісти різного фаху для розгляду питань, що належать до їх компетенції (за погодженням з керівництвом цих спеціалістів), виходячи з характеру та складності вирішуваних питань. Члени робочих груп регіональної (місцевої та об'єктової) комісії можуть працювати в них на договірній основі відповідно до законодавства.

Умови праці членів комісій

На час виконання обов'язків у складі регіональної (місцевої та об'єктової) комісії за членами комісій зберігається середній заробіток за основним місцем роботи.

Оплата праці членів регіональної (місцевої) комісії під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації в умовах загрози для життя і здоров'я регулюється окремими рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, районних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад у кожному конкретному випадку.

Оплата праці членів об'єктової комісії під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації в умовах загрози для життя і здоров'я регулюється відповідними постановами Кабінету Міністрів України за рішенням керівника об'єкта у кожному конкретному випадку.

Забезпечення роботи членів комісії

а) Члени регіональної (місцевої) комісії, посадові особи та фахівці, які залучаються до роботи у регіональній (місцевій) комісії, забезпечуються позачерговим міжміським телефонним і телеграфним зв'язком.

Транспортне забезпечення членів регіональної (місцевої) комісії у повсякденній діяльності та для виїзду до зони надзвичайної ситуації здійснюється за рахунок органів виконавчої влади, установ та організацій, які вони представляють.

Забезпечення членів регіональної (місцевої) комісії спеціальним одягом, засобами індивідуального захисту і транспортом та створення належних умов для їх роботи в зоні надзвичайної ситуації покладається на державні адміністрації та виконавчі комітети міських рад, території яких знаходяться у межах цієї зони.

б) Транспортне та все інше забезпечення членів об'єктової комісії у повсякденній діяльності та під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється за рахунок суб'єкта господарювання.

1.6 Спеціальна Урядова комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру

Спеціальна Урядова комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру (далі – Комісія) є координаційним органом, який утворюється, у разі необхідності, рішенням Кабінету Міністрів України у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру державного рівня.

Основними завданнями Комісії є:

- організація виконання комплексу заходів щодо ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру;
- визначення комплексу заходів щодо захисту населення і територій від наслідків надзвичайної ситуації;
- безпосередня організація та координація діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, пов'язаної з виконанням комплексу заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- забезпечення життєдіяльності постраждалого населення.

Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- координує діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади, пов'язану з виконанням комплексу робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, забезпечення життєдіяльності постраждалого населення, функціонування об'єктів соціальної, комунально-побутової, промислової та аграрної сфери, проведення пошуково-рятувальних та відбудовних робіт;
- визначає першочергові заходи щодо проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації;
- організовує роботу з ліквідації надзвичайної ситуації та визначає комплекс відповідних заходів щодо ліквідації її наслідків;

- залучає до проведення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та відбудовних робіт відповідні аварійно-рятувальні, транспортні, будівельні, медичні та інші формування;
- вносить до Кабінету Міністрів України пропозиції стосовно виділення додаткових коштів для здійснення першочергових заходів щодо ліквідації надзвичайної ситуації;
- вивчає ситуацію, що склалася, та готує інформацію Президенту України і Кабінету Міністрів України про заходи реагування на надзвичайну ситуацію, причини її виникнення, хід відбудовних робіт;
- взаємодіє з відповідними організаціями країн, територія яких зазнала негативного впливу надзвичайної ситуації, що виникла в Україні, або надзвичайної ситуації, що може поширитись на територію України;
- організовує роботу, пов'язану з визначенням розміру збитків внаслідок надзвичайної ситуації, та затверджує відповідні акти;
- організовує інформування населення про стан справ у зоні надзвичайної ситуації, її наслідки, хід ліквідації та правила поведінки в цій зоні;
- організовує проведення моніторингу стану довкілля на території, що зазнала впливу надзвичайної ситуації;
- здійснює прогноз розвитку надзвичайної ситуації;
- вносить пропозиції про заохочення осіб, які брали участь у здійсненні заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та проведенні відбудовних робіт;
- організовує надання допомоги потерпілим та сім'ям загиблих внаслідок надзвичайної ситуації;
- виконує інші необхідні функції з ліквідації надзвичайної ситуації у межах свої повноважень.

Комісія має право:

- залучати, у разі потреби, за погодженням з відповідними центральними і місцевими органами виконавчої влади, необхідні сили і засоби для проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації надзвичайної ситуації;
- давати центральним і місцевим органам виконавчої влади відповідні доручення з питань, що належать до її компетенції;
- залучати, у разі потреби, в установленому порядку до роботи у Комісії працівників центральних і місцевих органів виконавчої влади;
- утворювати, у разі потреби, для опрацювання окремих питань, що належать до її компетенції, робочі групи із залученням до них необхідних спеціалістів відповідних підприємств, установ та організацій за погодженням з їх керівниками.

Інші повноваження Комісії визначені у Загальному положенні про неї, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 843 від 14 червня 2002 року.

1.7 Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівнів

Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівнів (далі – Комісія) є координаційним органом, який утворюється, у разі необхідності рішенням місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, керівника підприємства, установи та організації у разі виникнення надзвичайної ситуації відповідно регіонального, місцевого або об'єктового рівня.

Основними завданнями комісії є:

- організація виконання плану заходів щодо ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру;
- формування плану заходів щодо захисту населення і територій від наслідків надзвичайної ситуації;
- безпосередня організація та координація діяльності структурних підрозділів місцевого органу виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, пов'язаної з виконанням плану заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- забезпечення життєдіяльності постраждалого населення.

Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- координує діяльність структурних підрозділів місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, пов'язану з виконанням комплексу робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, забезпечення життєдіяльності постраждалого населення, функціонування об'єктів соціальної, комунально-побутової, промислової та аграрної сфери, проведення відбудовних робіт;
- визначає першочергові заходи щодо проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації;
- організовує роботу щодо ліквідації надзвичайної ситуації та визначає комплекс заходів щодо ліквідації її наслідків;
- залучає до проведення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та відбудовних робіт відповідні аварійно-рятувальні, транспортні, будівельні, медичні та інші формування;
- вносить до відповідного місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установ та організацій пропозиції стосовно виділення додаткових коштів для здійснення першочергових заходів щодо ліквідації надзвичайної ситуації;
- вивчає ситуацію, що склалася, та готує інформацію МНС, керівництву відповідного місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установ та організацій про вжиття заходів реагування на надзвичайну ситуацію, причини її виникнення, хід відбудовних робіт;
- організовує роботу, пов'язану з визначенням розміру збитків внаслідок надзвичайної ситуації, та затверджує відповідні акти;

- організовує інформування населення про стан справ, наслідки та прогноз розвитку надзвичайної ситуації, хід ліквідації та правила поведінки;
- організовує проведення моніторингу стану довкілля на території, що зазнала впливу надзвичайної ситуації;
- здійснює прогноз розвитку надзвичайної ситуації;
- вносить керівництву місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації пропозиції про заохочення осіб, які брали участь у розробленні та здійсненні заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та проведенні відбудовних робіт;
- організовує надання допомоги потерпілим та сім'ям загиблих внаслідок надзвичайної ситуації;
- виконує інші необхідні функції з ліквідації надзвичайної ситуації у межах своїх повноважень.

Комісія має право:

- залучати, у разі потреби, в установленому порядку до роботи комісії працівників структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;
- давати структурним підрозділам місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, керівництву підприємств, установ та організацій відповідні доручення з питань, що належать до її компетенції;
- утворювати, у разі потреби, для опрацювання окремих питань, що належать до її компетенції, робочі групи із залученням до них відповідних спеціалістів підприємств, установ та організацій за погодженням з їх керівниками.

Роботою комісії керує її голова, а у разі відсутності голови, його перший заступник або один із заступників. Голова комісії, його заступники та персональний склад комісії затверджуються рішенням відповідного місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, керівника підприємства, установи та організації з урахуванням рівня надзвичайної ситуації.

Періодичність, термін та місце проведення комісії визначається її головою. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на засіданні членів і оформляється протоколом, що підписується головою комісії.

Рішення комісії, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими для виконання місцевим органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування, підприємством, установою та організацією.

Транспортне обслуговування членів комісії на період надзвичайної ситуації здійснюється за рахунок місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Організація побутового обслуговування членів комісії під час роботи у зоні надзвичайної ситуації покладається на місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, території яких знаходяться у межах цієї зони.

Члени комісії на період проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації забезпечуються у разі потреби спеціальним одягом та засобами індиві-

дуального захисту за рахунок місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Зазначені уповноваження Комісії та порядок її роботи визначено Положенням про неї, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 843 від 14 червня 2002 року.

1.8 Уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації

Для організації робіт з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації та безпосереднього управління організаціями і силами, які залучаються до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт призначається уповноважений керівник робіт з ліквідації цієї ситуації.

Залежно від рівня надзвичайної ситуації уповноваженим керівником робіт призначається:

- Кабінетом Міністрів України у разі виникнення надзвичайної ситуації державного рівня – Перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністр чи керівник одного з центральних органів виконавчої влади або його перший заступник, заступник;

- Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями у разі виникнення надзвичайної ситуації регіонального рівня – перший заступник або один із заступників Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій або керівник відповідного територіального органу управління МНС чи структурного підрозділу Ради міністрів АР Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, до повноважень якого віднесені питання цивільного захисту;

- районною державною адміністрацією, виконавчим органом міської ради у разі виникнення надзвичайної ситуації місцевого рівня – один із заступників голови районної державної адміністрації, виконавчого органу міської ради або керівник відповідного місцевого органу управління МНС чи структурного підрозділу райдержадміністрації, виконавчого комітету міської ради, до повноважень якого віднесені питання цивільного захисту;

- виконавчим органом сільської, селищної ради або відповідно керівником підприємства, установи, організації у разі виникнення надзвичайної ситуації об'єктового рівня – один із керівників сільської, селищної ради або підприємства, установи та організації відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

Уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації утворює робочий орган – Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

Під час ліквідації надзвичайної ситуації у підпорядкування уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації переходять усі аварійно-рятувальні служби та формування, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації.

Розпорядження уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації є обов'язковими для виконання суб'єктами – учасниками ліквідації надзвичайної ситуації, а також громадянами, підприємствами, установами та організаціями, які знаходяться у зоні надзвичайної ситуації.

Залежно від обставин, що склалися у зоні надзвичайної ситуації, уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації самостійно приймає рішення щодо:

- проведення евакуаційних заходів, крім загальної або часткової евакуації населення;
- зупинення діяльності об'єктів, незалежно від форм власності і підпорядкування, що знаходяться у зоні надзвичайної ситуації, обмеження доступу на територію цієї зони;
- залучення до проведення робіт аварійно-рятувальних служб громадських організацій та окремих громадян за їх згодою, необхідних транспортних та інших технічних засобів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, які знаходяться у зоні надзвичайної ситуації;
- зупинення аварійно-рятувальних робіт у разі підвищення рівня загрози життю рятувальників та інших осіб, які беруть участь у ліквідації надзвичайної ситуації.

Рішення Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації оформляються наказом, які є офіційним юридичним документом, що засвідчує порядок та організацію виконання робіт, завдання органів управління, організаціям і силам та відповідальність посадових осіб. Накази викладаються стисло, їх зміст не повинен допускати двозначного тлумачення. Підготовку усіх наказів покладається на Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації. Накази, які віддаються Уповноваженим керівником робіт усно, оформляються Штабом письмово. Після ліквідації надзвичайної ситуації усі накази включаються в архівну справу і складають її основу.

Ніхто немає права втручатися в діяльність уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

Уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації щоденно подає органу, що його призначив, звіт щодо прийнятих рішень та стан справ про хід ліквідації надзвичайної ситуації. Підготовку звіту здійснює Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

1.9 Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру

При загрозі та виникненні надзвичайної ситуації для безпосереднього забезпечення організації робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, управління організаціями і силами, які залучаються до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, координації їх дій, для здійснення планування аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, інших заходів з ліквідації надзвичайної

ситуації, ведення їх обліку, збору, обробки та аналізу інформації, підготовки пропозицій для прийняття управлінських рішень, відпрацювання звітних документів створюється Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру (далі – Штаб).

Штаб створюється уповноваженим керівником робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

Штаб є робочим органом уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, а також відповідних Спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації або комісії з питань ТЕБ та НС, які координують діяльність робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

Залежно від рівня надзвичайної ситуації (НС) утворюється відповідно:

- Штаб з ліквідації НС державного рівня;
- Штаб з ліквідації НС регіонального рівня;
- Штаб з ліквідації НС місцевого рівня;
- Штаб з ліквідації НС об'єктового рівня.

Персональний склад Штабу, залежно від характеру надзвичайної ситуації, визначає уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, який встановлює порядок, режим роботи, конкретні обов'язки членів Штабу.

До роботи в Штабі, залежно від рівня та характеру надзвичайної ситуації, залучаються спеціалісти центрального апарату МНС та його територіальних органів управління, відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій.

Штаб відповідно до покладених на нього завдань:

- визначає зону ураження надзвичайної ситуації, кількість і місця перебування в ній людей, організовує їх рятування та надання медичної допомоги;
- здійснює збір, обробку, аналіз та узагальнення даних про обстановку в зоні надзвичайної ситуації;
- визначає заходи щодо ліквідації надзвичайної ліквідації, приймає рішення щодо проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, захисту населення і території від наслідків надзвичайної ситуації, забезпечення життєдіяльності постраждалого населення;
- розробляє оперативний план ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків, зосереджує в районі надзвичайної ситуації необхідні сили і засоби та своєчасно вводить їх у дію;
- визначає кількість і склад аварійно-рятувальних формувань, необхідних для ліквідації надзвичайної ситуації, порядок і терміни їх залучання згідно з планами реагування на надзвичайної ситуації і планами взаємодії;
- організовує взаємодію аварійно-рятувальних служб та формувань, залучених до ліквідації надзвичайної ситуації;
- здійснює керівництво роботами з ліквідації надзвичайної ситуації;
- веде облік робіт, що були проведені організаціями, аварійно-рятувальними службами та формуваннями під час ліквідації надзвичайної ситуації;

- веде облік загиблих та постраждалих внаслідок надзвичайної ситуації;
- здійснює інформування населення про наслідки та прогноз розвитку надзвичайної ситуації, хід її ліквідації та правила поведінки у зоні надзвичайної ситуації;
- веде оперативно-технічну документацію та складає звіт для подання органів, що призначив уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації.

Штаб забезпечується комплектом аварійно-рятувальної документації на електронних (паперових) носіях, засобами постійного зв'язку з відповідними центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, які беруть участь у ліквідації надзвичайної ситуації.

Працівникам Штабу забезпечується доступ до інформаційних ресурсів Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій.

Під час підготовки до ліквідації надзвичайної ситуації та безпосередньо її ліквідації Штаб здійснює підготовку наказів Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації про прийнятті рішення, порядок та організацію виконання робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, визначенні завдання органам управління, організаціям та силам, що залучаються і відповідальність посадових осіб.

Під час ліквідації надзвичайної ситуації залежно від її рівня Штабом також ведеться оперативно-технічна документація:

- карта (схема) зони надзвичайної ситуації;
- оперативний журнал з ліквідації надзвичайної ситуації (додаток 18);
- оперативні плани ліквідації надзвичайної ситуації (додаток 19);
- журнал обліку підрозділів аварійно-рятувальних служб (формувань), залучених до ліквідації надзвичайної ситуації (додаток 20);
- журнал обліку аналізів проб (повітря, води та ґрунту), який ведеться у разі потреби, залежно від виду надзвичайної ситуації (додаток 21);
- план матеріально-технічного забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації (додаток 22).

Після ліквідації надзвичайної ситуації працівники Штабу систематизують документи, формують архівну справу у двох примірниках. Перший примірник архівної справи зберігається в архіві територіального Головного управління МНС на протязі п'яти років.

Уповноважений керівник з ліквідації надзвичайної ситуації подає органу, що його призначив, звіт щодо прийнятих рішень і стан справ під час ліквідації надзвичайної ситуації.

За працівниками Штабу на час виконання покладених на них обов'язків зберігається заробітна плата за основним місцем роботи.

Зазначені обов'язки, права та функції Штаба визначені Положенням про нього, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 1201 від 19 серпня 2002 року.

Роділ II.

ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ДІЙ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

У надзвичайних ситуаціях ефективність діяльності органів виконавчої влади усіх рівнів, органів місцевого самоврядування, безпосередньо залежать від правильної організації управління при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації.

Управління під час ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків полягає в керівництві організаціями і силами системи цивільного захисту під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Метою управління процесом ліквідації надзвичайної ситуації є планування і проведення заходів з ліквідації надзвичайної ситуації, забезпечення ефективного використання сил та засобів різного призначення з тим, щоб роботи у зонах надзвичайних ситуацій були проведені у повному обсязі, у найкоротший термін, з мінімальними втратами населення і матеріальних засобів.

Аналіз досвіду ліквідації надзвичайних ситуацій дозволяє виявити найбільш типові помилки з боку керівників і органів управління.

До них належать:

- нерішучість;
- приховування дійсного стану справ;
- помилкові рішення;
- ухилення від вирішення проблеми;
- підміна дій розмовами;
- проведення зайвих засідань, нарад тощо.

З метою ліквідації можливих прорахунків в організації управління у надзвичайних ситуаціях, заздалегідь розробляються алгоритми дій керівників та органів управління.

Побудова алгоритмів, що описують реальні процеси, зв'язують з визначення оптимального рішення або оптимального значення параметрів управління. Для вирішення цієї задачі і вибудовується певна послідовність діяльності керівників, органів управління і персоналу.

На основі практичної діяльності відпрацьовані загальні правила дій, на підставі яких можуть розроблятися окремі алгоритми для конкретних ситуацій і для різних органів управління.

У сфері природно-технологічної безпеки такими правилами є:

а) у разі відсутності надзвичайних умов і надзвичайної обстановки:

- організація моніторингу надзвичайних ситуацій;
- постійний збір і аналіз інформації, підготовка аналітичних матеріалів;
- створення спеціальних систем управління у надзвичайних ситуаціях;
- створення, підготовка і оснащення необхідних сил;

- завчасне планування заходів на випадок надзвичайних ситуацій;
- створення резервів фінансових, матеріально – технічних і інших засобів (запасів);
- створення спеціальних державних систем з протидії окремим видам загроз та небезпеки;
- своєчасне виявлення передумов виникнення надзвичайних ситуацій;
- підготовка керівного складу і населення;
- розробка і здійснення комплексу попереджувальних заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та мінімізації їх наслідків;

б) *при виникненні надзвичайних ситуацій:*

- своєчасне отримання інформації про виникнення надзвичайної ситуації;
- збір даних щодо обстановки, її аналіз і оцінка;
- організація постійного моніторингу за динамікою змін обстановки;
- підготовка висновків і пропозицій для прийняття рішення;
- прийняття рішення;
- доведення завдань до виконавців;
- контроль за виконанням;
- організація взаємодії;
- забезпечення прийнятого рішення (заходів) необхідними силами, засобами та ресурсами;

в) після ліквідації надзвичайної ситуації:

- організація ретельного аналізу дій органів управління і сил;
- підведення підсумків;
- розробка заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Управління роботами починається з моменту виникнення надзвичайної ситуації і завершується після її ліквідації. Воно здійснюється, як правило, за добовими циклами, кожен з яких включає:

Збір даних про обстановку

Дані про обстановку надходять до органів управління у формі відомостей, як правило у терміновому формалізованому вигляді. Основними джерелами одержання найбільш повних і узагальнених даних про обстановку є підпорядковані формування (підрозділи) і органи управління. Значна частина інформації може надходити від органів управління вищого рівня та їх засобів спостереження і контролю.

Залежно від послідовності розвитку надзвичайної ситуації, підпорядковані органи управління надають повідомлення:

- про вірогідність виникнення надзвичайної ситуації;
- про факт її виникнення;
- про обстановку в районі лиха;

- про хід аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- про різку зміну обстановки;
- про результати робіт (по періодах).

Повідомлення щодо вірогідності та факту виникнення надзвичайної ситуації надаються негайно. У них мають бути лише дані, необхідні для вжиття екстрених заходів і визначення завдань силами постійної готовності, а також для прийняття попереднього рішення щодо приведення в готовність сил і засобів, висування їх в район надзвичайної ситуації і ведення аварійно-рятувальних робіт.

Більш детальне повідомлення надається після проведення розвідки, рекогносцировки і на початковому етапі робіт. Вони містять дані, за якими уточнюється попереднє або приймається нове рішення на проведення робіт основними силами.

Аналіз оцінки обстановки

Аналіз оцінки обстановки проводиться у повному обсязі керівником відповідного органу управління (керівником робіт з ліквідації надзвичайної ситуації) його заступником та іншими посадовими особами у межах своєї компетенції і відповідальності.

Обстановка аналізується за елементами, основними з яких є:

- характер і масштаб розвитку надзвичайної ситуації, заходи безпеки для виробничого персоналу і населення, межі небезпечних зон (пожеж, радіоактивного забруднення, хімічного, бактеріологічного зараження, затоплення, руйнування тощо) і прогноз їх можливого поширення;
- види, обсяг і умови невідкладних робіт;
- потреба в силах і засобах для проведення робіт у найкоротший термін;
- кількість, укомплектованість, забезпеченість і готовність до дій сил та засобів, послідовність введення їх у зону НС для розгортання робіт.

У процесі аналізу даних про обстановку спеціалісти співставляють потребу в силах і засобах для проведення робіт з їх конкретно наявністю та можливостями, проводять розрахунки, аналізують варіанти застосування і обирають найбільш доцільний (реальний).

Висновки з оцінки обстановки і пропозиції щодо застосування сил і засобів доповідаються керівнику органу управління (керівнику робіт з ліквідації надзвичайної ситуації), пропозиції спеціалістів узагальнюються і використовуються в процесі прийняття рішень.

Висновки з оцінки обстановки містять у собі відомості про характер і масштаби надзвичайної ситуації, які мають проводитись і умови проведення, наявність сил та засобів, їх можливості.

Рішення

Рішення на проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації є основою управління, його приймає і реалізує виконання керівник органу управління (керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації).

Рішення включає наступні основні елементи:

- задум дій;
- завдання формуванням та організаціям, які приймають участь у ліквідації надзвичайної ситуації;
- заходи щодо безпеки;
- забезпечення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та дій сил цивільного захисту.

У задумі дій визначаються:

- райони (об'єкти ділянки) зосередження основних зусиль;
- послідовність (етапи) та способи проведення робіт та виконання завдань щодо ліквідації надзвичайної ситуації;
- розподіл сил та засобів, порядок використання технічних засобів;
- завдання, які належить виконувати органів управління, організаціям та силам;
- резерв сил та засобів;
- заходи безпеки, порядок роботи та забезпечення її неперервності у цілодобовому режимі.

Взаємодія

Взаємодія між підпорядкованими підрозділами, між ними та спеціальними підрозділами інших відомств, а також з сусідами (силами інших районів, міст) організується під час прийняття рішення і здійснюються у ході робіт, у першу чергу, під час рятування людей, локалізації і гасіння пожеж, ліквідації аварій на комунально-енергетичних системах, підготовки об'їзних шляхів для введення сил і евакуації постраждалих.

Під час організації взаємодії:

- уточнюються межі об'єктів робіт для кожного формування (підрозділу);
- встановлюється порядок дій на суміжних об'єктах, особливо у разі проведення робіт, які можуть створювати небезпеку для сусідів і вплинути на їхню роботу;
- узгоджується за часом і місцем підготовка сил і засобів у разі спільного проведення особливо важких і складних робіт;
- визначається система обміну даними щодо зміни в обстановці і результати робіт на суміжних ділянках;
- встановлюється порядок надання екстреної допомоги.

Забезпечення дій сил та засобів

Забезпечення дій сил та засобів у районах проведення робіт організовується з метою створення для них необхідних умов успішного виконання поставлених завдань. Основними видами забезпечення є: розвідка, транспортне, інженерне, дорожнє, гідрометеорологічне, технічне, матеріальне і медичне.

Безпосереднє керівництво забезпеченням дій сил і використанням спеціальних засобів здійснюють територіальні органи і служби центральних органів виконавчої влади, які входять до складу держадміністрацій за принципом подвійного підпорядкування та посадові особи згідно обов'язків.

Під час організації розвідки визначається мета, райони (ділянки, об'єкти) і час ведення розвідки, порядок спостереження і контролю за станом навколишнього природного середовища та змінами обстановки в місцях проведення робіт, система сигналів і надання відомостей.

Транспортне забезпечення включає в себе визначення характеру і об'єму перевезень, облік усіх видів транспорту, час та місце завантаження, маршрути слідування, контрольні рубежі та час їх проходження, райони (пункти) вивантаження, створення резерву транспорту і порядок його використання.

Інженерне забезпечення вирішує завдання щодо проведення спеціальних інженерних робіт, влаштування пунктів водопостачання і доставки води у місця проведення робіт.

Дорожнє забезпечення передбачає створення дорожньо-мостових загонів, кожному з яких визначається маршрут і час підготовки до пропуску транспорту, утримання маршрутів у проїзному стані, влаштування об'їздів на випадок неможливості використовувати окремі ділянки або дорожні споруди на маршрутах, які обслуговуються.

Гідрометеорологічне забезпечення включає встановлення об'єму і порядку передачі органам управління, начальникам і командирам формувань даних про сегменти погоди в районах проведення робіт, а також термінової інформації про метеорологічні і гідрологічні явища та можливий характер їх розвитку.

Технічне забезпечення передбачає організацію роботи ремонтно-евакуаційних підприємств і спеціальних підрозділів з своєчасного проведення технічного обслуговування машин і механізмів, ремонту на місці і доставку несправної техніки на ремонтні підприємства, а також постачання запчастин і агрегатів.

Матеріальне забезпечення передбачає:

- визначення порядку постачання підрозділам, які проводять роботи, продовольства і питної води, технічних засобів, майна протирадіаційного і протихімічного захисту, медичного майна, обмінного і спеціального одягу, будівельних матеріалів, пального і мастильних матеріалів для транспортних та інженерних засобів;

- визначення будівельних та інших матеріалів необхідних для ліквідації надзвичайної ситуації та порядок постачання їх в райони зони надзвичайної ситуації.

Медичне забезпечення передбачає проведення конкретних заходів щодо збереження здоров'я і працездатності особового складу, який приймає участь у ліквідації надзвичайної ситуації, своєчасне надання допомоги постраждалим і хворим, їх евакуацію в лікувальні установи, а також запобігання інфекційних захворювань.

Зміст функцій управління та їх циклічність є характерними для планомірного проведення аварійно-рятувальних робіт. У випадках різких змін обстановки вони можуть бути зміненими і органи управління діятимуть відповідно до конкретної обстановки.

У керуванні важливо не тільки прийняти правильне рішення, але й реалізувати його протягом відведеного для цього часу. Час – вирішальний фактор успіху.

Найбільш складним в організації ліквідації надзвичайної ситуації, що раптово виникла, є початковий етап її розвитку. Відсутність повних і достовірних даних про обстановку, що склалася, обмеженість сил постійної готовності, прояви нерішучості окремих керівників органів управління і посадових осіб стримують розгортання повномасштабних робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, знижують їх ефективність.

Характерними помилками в управлінській діяльності керівників при отриманні інформації про виникнення надзвичайної ситуації є:

- втрата часу на перепроверку достовірності отриманої інформації та затримка з оповіщенням відповідних органів управління;
- спроби, внаслідок необ'єктивної оцінки ступеня загрози, що виникла, ліквідувати інцидент своїми силами;
- невміле практичне використання планів дій;
- недостатня відпрацьованість порядку залучення до ліквідації масштабних надзвичайних ситуацій необхідних сил та засобів для проведення аварійно-рятувальних робіт;
- не своєчасне інформування вищестоящих органів управління і населення, яке знаходиться у небезпечній зоні, про факт виникнення, причин та масштаб надзвичайної ситуації, що виникла.

Подібного роду помилки призводять до невиправдано важких наслідків надзвичайних ситуацій.

Несвоєчасне, недостовірне оповіщення про факт і можливі наслідки пригоди, засобах захисту виробничого персоналу та населення викликають панічні чутки і ускладнюють увесь процес ліквідації надзвичайної ситуації.

Досвід засвідчує, що дійовим способом підвищення організованості і ефективності управлінської діяльності керівників любого органу управління у складних умовах обстановки є використання ним завчасно розробленого алгоритму дій.

Використання алгоритмів дій керівником забезпечує гарантію своєчасності і повноти виконання усіх необхідних запланованих заходів.

При загрозі виникнення надзвичайної ситуації, не дивлячись на те, що реальна загроза безпеки населенню і території може опинитися чисто гіпотетичною, напруженість у роботі керівників органів виконавчої влади щодо зменшення негативних наслідків зберігаються досить високо.

У зв'язку із цим, розробка типового варіанту алгоритму дій керівника при переводі у режим підвищеної готовності повинна бути обов'язковою. При цьому слід врахувати, що у цьому випадку значно зростає роль і значення моніторингу і прогнозування розвитку можливої надзвичайної ситуації, роль аналітичної роботи і збереження високої готовності органів управління та сил до ліквідації надзвичайної ситуації.

Універсального алгоритму, який би охоплював усі сторони і аспекти дій в умовах надзвичайних ситуацій, у природі не існує і практично бути не може. Розробки алгоритму – це процес творчий, який повинен, з одного боку, враховувати загальні правила і підходи, з іншого боку – базуватися на врахуванні реальних факторів і особливостей тієї ситуації, яка може виникнути. При цьому форми алгоритмів можуть бути самі різні – сітьові графіки, календарні погодинні графіки, тестові алгоритми тощо.

АЛГОРИТМ

дій органів виконавчої влади при виникненні надзвичайних ситуацій природного або техногенного характеру (Варіант)

При отриманні повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації природного або техногенного характеру органи виконавчої влади держави, що залучаються до її ліквідації повинні провести наступні заходи:

а) На підставі отриманої інформації оцінюється обстановка, визначається ступінь і масштаби ситуації, що виникла, здійснюється планування необхідних заходів, визначаються завдання підпорядкованим органам управління та силам, здійснюється контроль їх виконання. Створюється орган оперативного управління, який приступає до виконання власно-розпорядчих функцій.

Приймається рішення:

- на застосування сил і управління оперативно підпорядкованими силами та засобами посилення;
- на організацію взаємодії між об'єктами на державному та регіональному рівнях.
- здійснюється інформування вищестоящих посадових осіб.

б) Місцеві органи виконавчої влади продовжують виконувати повсякденні оперативно-службові завдання при цьому:

- здійснюється безперервний контроль за станом навколишнього середовища;
- здійснюється прогнозування розвитку надзвичайних ситуацій, що виникли та їх наслідків;
- здійснюється оповіщення населення;
- вводиться цілодобове чергування керівного складу і посадових осіб органів управління на стаціонарних пунктах управління;
- вводяться плани дій при виникненні надзвичайних ситуацій;
- приводяться у готовність до застосування сили та засоби, що залучаються;
- здійснюються заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій;
- організуються роботи з ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків, всебічному забезпеченню, підтриманню громадського порядку в ході їх прове-

дення, а також залученню, при необхідності, громадських організацій і населення до ліквідації надзвичайних ситуацій, що виникли;

- здійснюється безперервний збір, аналіз і обмін інформацією про обстановку у зоні надзвичайної ситуації і в ході проведення робіт щодо її ліквідації;

- здійснюються безперервний збір, обробка і передача органам управління і силам, що залучаються даних щодо прогнозованих надзвичайних ситуацій, інформування населення про прийоми та способи захисту від них;

- організується і підтримується взаємодія;

- проводяться і, при необхідності, здійснюються евакуаційні заходи;

- про проведені заходи доповідається встановленим порядком вищестоящим органам влади.

АЛГОРИТМ

дій керівника об'єктового рівня у разі надходження повідомлення про надзвичайну ситуацію (Варіант)

“Ч”+	оповіщення та збір керівного складу, уточнення обстановки
“Ч”+	оцінка обстановки та прийняття рішення
“Ч”+	негайна зупинка виробничої, комунальної, експлуатаційної систем
“Ч”+	постановка завдання з локалізації надзвичайної ситуації
“Ч”+	проведення заходів з евакуації персоналу і населення
“Ч”+	надання першої медичної допомоги потерпілим
“Ч”+	захист і порятунок обладнання, технічної та іншої документації, матеріальних цінностей
“Ч”+	організація комендантської служби та охорони району надзвичайної ситуації, карантину тощо
“Ч”+	проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
“Ч”+	попередня оцінка наслідків надзвичайної ситуації
“Ч”+	створення органу контролю за аварійно-рятувальними роботами та збір інформації
“Ч”+	повідомлення про обстановку і виконання розпоряджень вищих органів управління

МЕТОДИ РОБОТИ КЕРІВНИЦТВА ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ПРИ ЗАГРОЗІ ТА ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

Методи роботи керівників органів виконавчої влади та їх структурних підрозділів щодо планування дій організацій і сил при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій, управління ними в ході виконання завдань залежать від обстановки, яка склалася, характеру поставлених завдань і наявності часу.

Методи роботи в усіх ланках управління повинні бути єдиними і забезпечувати:

- своєчасне прийняття рішень і доведення завдань до виконавців;
- повне і якісне планування заходів і дій;
- узгоджену роботу всіх органів управління, організацій і сил;
- оперативне реагування на зміни обстановки;
- виконання поставлених завдань у визначені терміни.

Під час підготовки і в ході виконання завдань застосовуються методи **послідовної та паралельної роботи**.

3.1 Послідовність роботи керівника органу виконавчої влади при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації

З отриманням інформації про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації керівник:

- з'ясовує ситуацію, яка може виникнути або яка саме ситуація виникнула, її характер, масштаб, наявність жертв та постраждалих можливий характер майбутніх дій;
- визначає основні заходи, які необхідно провести невідкладно, з метою скорочення часу для підготовки до відповідних дій;
- віддає попередні розпорядження на підготовку до дій та залучення, залежно від характеру надзвичайної ситуації, відповідних сил цивільного захисту;
- призначає уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації;
- орієнтує відповідних посадових осіб про майбутні дії;
- з отриманням уточненої інформації від уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації або від оперативного чергового, старшого оперативної групи про характер, масштаби надзвичайної ситуації, наявність жертв та постраждалих приймає рішення:

- а) про доповідь про надзвичайну ситуацію керівництву вищого рівня;
- б) про особистий виїзд в район надзвичайної ситуації.

Рішення про виїзд та час виїзду в район надзвичайної ситуації керівник може прийняти також на підставі попередньо отриманої інформації та з'ясування обстановки, що склалася в районі надзвичайної ситуації;

- виїжджає в район надзвичайної ситуації;
- заслуховує безпосередньо в районі надзвичайної ситуації уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації про ситуацію, що склалася та вжити заходи;
- приймає рішення про створення Спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації або покладає функції координації дій з ліквідації цієї надзвичайної ситуації на комісію з питань ТЕБ та НС;
- визначає час та місце її проведення, свою участь у засіданні Комісії;
- віддає розпорядження, які стосуються суто його компетенції щодо ліквідації надзвичайних ситуацій;
- визначає порядок доповіді про хід ліквідації надзвичайної ситуації або проведення запобіжних заходів.

3.2 Послідовність роботи уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, керівника територіального органу управління МНС та Штабу при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації

Метод послідовної роботи застосовується у разі наявності достатнього часу на підготовку до дій. При цьому робота з організації дій проводяться послідовно, спочатку в органах управління вищого рівня, а потім у підпорядкованих їм органах управління, організаціях і службах (формуваннях), що залучаються.

Цей метод роботи застосовується:

- при планування і організації запобіжних заходів у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації;
- оголошення штормового попередження;
- у разі інших випадків при наявності достатнього часу.

З отриманням інформації про загрозу виникнення надзвичайної ситуації, штормового попередження, а також наявності достатнього часу на організацію і планування відповідних дій уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, керівник територіального органу управління МНС та Штаб:

- з'ясовує загрозу, яка може виникнути;
- визначає заходи, які необхідно провести невідкладно з метою скорочення часу для підготовки до відповідних дій;
- віддає попередні розпорядження на підготовку до відповідних дій;
- затверджую розрахунок часу на організацію і підготовку до виконання відповідних дій;
- орієнтує необхідних посадових осіб про майбутні дії;
- віддає вказівки, у разі необхідності, про час та місце роботи на місцевості (об'єкти, райони), а також підготовки даних, які необхідні для прийняття рішення;
- оцінює обстановку;
- приймає рішення на проведення запобіжних заходів;
- доводить завдання до керівників органів управління, організацій, сил цивільного захисту, що залучаються до виконання запобіжних заходів та робіт;

- організує взаємодію між органами управління, організаціями і силами цивільного захисту, що залучаються при підготовці та виконанні запобіжних заходів та робіт;
- віддає вказівки щодо всебічного забезпечення запобіжних заходів та робіт;
- встановлює контроль за підготовкою та виконання запобіжних заходів та робіт;
- виїжджає на місцевість (до об'єкту, в район) де уточнює своє рішення, завдання органам управління, організаціям і силам цивільного захисту, що залучаються, та питання взаємодії.

Метод паралельної роботи застосовується за умов обмежених термінів підготовки до дій, а також у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Цей метод є основним при виникненні надзвичайної ситуації для організації рятувальних та інших невідкладних робіт.

При цьому методі організація дій у відповідних нижчестоящих ланках починається відразу ж з отриманням інформації про виникнення надзвичайної ситуації, попередніх розпоряджень або задуму на ліквідацію надзвичайної ситуації, що виникла.

З отриманням інформації про виникнення надзвичайної ситуації уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, керівник територіального органу управління МНС та Штаб:

- з'ясовує, яка саме ситуація виникла, її характер, масштаби, наявність жертв та постраждалих, можливий характер майбутніх дій;
- визначає заходи, які необхідно провести невідкладно з метою скорочення часу для підготовки до відповідних дій;
- віддає попередні розпорядження на підготовку до відповідних дій та залучення, залежно від характеру надзвичайної ситуації, відповідних сил цивільного захисту;
- орієнтує необхідних посадових осіб про майбутні дії;
- виїжджає в район надзвичайної ситуації;
- проводить попередню оцінку обстановки в районі надзвичайної ситуації;
- віддає розпорядження;
 - а) про створення Штабу з ліквідації надзвичайної ситуації;
 - б) про розгортання пересувного пункту управління;
 - в) про підготовку до залучення додаткових аварійно-рятувальних сил (у разі необхідності) та проведення пошуково-рятувальних робіт;
 - г) про проведення розрахунку часу на організацію ліквідації надзвичайної ситуації;
 - д) про підготовку даних, які необхідні для прийняття рішення для проведення аварійно-рятувальних робіт та для ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків в цілому;
- оцінює обстановку;

з урахуванням відданих розпоряджень приймає рішення щодо проведення першочергових аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків в цілому;

- доводить завдання до керівників органів управління, організацій, сил цивільного захисту, що залучаються до виконання робіт з ліквідації надзвичайної ситуації;
- організовує взаємодію між органами управління, організаціями та силами цивільного захисту, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;
- видає вказівки щодо всебічного забезпечення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та організації зв'язку та управління;
- встановлює контроль за виконанням заходів і робіт щодо ліквідації надзвичайної ситуації та їх забезпечення.

Залежно від обстановки і наявності часу послідовність роботи може бути іншою. В усіх випадках, незалежно від методу роботи щодо організації дій, керівник і Штаб повинні проводити її так щоб надати певний час органам управління, організаціям та силам цивільного захисту, що залучаються, на організацію і підготовку до виконання завдань.

ПЕРЕСУВНІ ПУНКТИ УПРАВЛІННЯ

4.1 Загальні положення

Одним із елементів системи управління є пункт управління.

Пункти управління це спеціально обладнана споруда оснащена спеціальними робочими місцями, оргтехнікою, засобами зв'язку та системами життєзабезпечення, з якої здійснюється управління органами управління, організаціями та силами, що залучаються до виконання завдань цивільного захисту, у тому числі до ліквідації надзвичайної ситуації.

Пункти управління поділяються на стаціонарні та пересувні.

Пересувні пункти управління, створюються завчасно в підрозділі, які забезпечує роботу центрального апарату МНС та Штабу з ліквідації надзвичайної ситуації державного рівня та у відповідних підрозділах територіальних органів управління МНС, які забезпечують роботу Штабу з ліквідації надзвичайної ситуації регіонального та місцевого рівнів.

Як правило, в пересувному пункті управлінні працюють Уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

Пересувний пункт управління є складовою частиною Центру управління у кризових ситуаціях.

Пересувний пункт управління розміщується в районі надзвичайної ситуації з урахуванням безпеки членів Штабу та забезпечення сталого управління організаціями і силами, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації.

Пересувний пункт управління – це спеціально обладнанні транспортні засоби, оснащені необхідними технічними та матеріальними засобами, які при розгортанні забезпечують розміщення, роботу та відпочинок в польових умовах в районі надзвичайної ситуації Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та членів Штабу.

Транспортні засоби пересувного пункту управління обладнуються, як спеціальні командно-штабні автомобілі на базі автобусів типу «Богдан», «Еталон» або на базі автомобілів типу КАМАЗ, УРАЛ. Можуть також використовуватися інші технічні засоби.

При відсутності спеціально обладнаних автомобілів або при необхідності збільшення робочих міст для членів Штабу пересувний пункт управління може бути розгорнутий у наметах.

Для підвищення оперативності та безперервності управління при різних змінах обстановки під час ліквідації надзвичайних ситуацій може створюватись повітряний пункт управління (на базі літаків або гелікоптерів), який є складовою частиною пересувного пункту управління.

Крім того пересувний пункт управління залежно від характеру надзвичайної ситуації може обладнуватися на засобах морського, річкового та залізничного транспорту.

Для забезпечення постійної готовності пересувного пункту управління доцільно передбачити у штаті посади начальника пересувного пункту управління, коменданта пересувного пункту управління та водіїв основних видів техніки.

4.2 Склад пересувного пункту управління

Пересувний пункт управління складається з наступних елементів:

- пункт управління;
- пересувний вузол зв'язку;
- група забезпечення.

Пункт управління:

Основу пункту управління складає Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації (далі – Штаб).

У Штабі залежно від характеру, виду, рівня та масштабу надзвичайної ситуації створюються:

група планування;

група напрямків;

групи видів аварійно-рятувальних та інших робіт, а саме:

- група аварійно-рятувальних робіт;
- група організації пожежогасіння;
- група планування та організації евакуації населення;
- група відновлення об'єктів;
- група РХБ захисту;
- група екологічного моніторингу;
- група моніторингу здоров'я населення;
- група рекультивації забруднених територій;
- група матеріально-технічного забезпечення заходів з ліквідації надзвичайної ситуації;
- група щодо роботи з населенням;
- група взаємодії із засобами масової інформації;
- група дізнання, тощо.

Чисельність Штабу повинна забезпечувати постійний контроль за оперативної обстановкою в зоні надзвичайної ситуації та стійкість і надійність управління.

Чисельність Штабу та склад груп визначає Уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

Робочі місця членів Штабу обладнуються відповідною сучасною малогабаритною оргтехнікою. На комп'ютерну техніку встановлюється необхідне програмне забезпечення, бази даних та інша інформація.

Робоче місце Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації обладнується для забезпечення проведення оперативних нарад.

До складу пункту управління входить оперативна група територіального органу управління МНС або центрального апарату МНС.

Пересувний вузол зв'язку

На пересувний вузол зв'язку покладається організація, забезпечення та встановлення надійного зв'язку Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та Штабу з органами управління, організаціями і силами, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, а також органами управління вищого рівня.

Пересувний вузол зв'язку включає пересувні та переносні засоби зв'язку, необхідні засоби для організації внутрішнього зв'язку.

Пересувний вузол зв'язку здійснює:

- організацію зв'язку з органами управління, організаціями та силами, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, органами управління вищого рівня;
- оповіщення у зоні надзвичайної ситуації;
- забезпечення робочих місць засобами зв'язку, збору та обробки і передачі інформації;
- прийом та передачу, технічну обробку і друкування всіх видів вхідної, вихідної та внутрішньої інформації, ведення її обліку;
- технічну підготовку інформації про обстановку;
- вирішення інших питань інформаційного забезпечення.

Група забезпечення

Група забезпечення включає засоби, які необхідні для забезпечення життєдіяльності членів Штабу, які працюють на пункті управління, та розгортає:

- пункт відпочинку (обладнується на базі спеціального автомобіля або у наметах);
- пункт харчування (обладнується у наметі);
- медичний пункт (обладнується у спеціальному наметі);
- комора продуктів харчування (обладнується на базі спеціального автомобіля або у спеціальному наметі);
- польова кухня (обладнується на базі спеціального автомобіля або польовій кухні);
- пересувна електростанція;
- польовий вмивальник (на 4 – 5 кранів);
- біотуалет (туалет польовий).

До складу групи забезпечення входить комендантська група, яка забезпечує охорону пересувного пункту управління та перепускний режим до адміністративної території.

Усі елементи життєзабезпечення пункту управління розгортаються у господарській зоні на відстані 40 – 50 м від пункту управління. У господарській зоні обладнується автостоянка із розрахунку на 8-10 автомобілів.

Територія пункту управління та господарська зона огорожуються спеціальною стрічкою. На вході в адміністративну територію де розташовується пункт управління встановлюється планшет з назвою «Пункт управління з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації». Поруч з штабним автомобілем або наметом Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації встановлюється прапор МНС.

4.3 Організація роботи пересувного пункту управління

Порядок роботи Штабу на пересувному пункті управління встановлюється Уповноваженим керівником робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та забезпечує його цілодобове функціонування.

З метою забезпечення безперервності управління, передачу та отримання інформацій та розпоряджень у Штабі організовується цілодобове чергування. Для забезпечення цілодобового чергування залучаються спеціальні особи (у кількості не менше двох осіб). Графік чергування складається та затверджується керівником групи планування. Цілодобове чергування також встановлюється на пересувному вузлі зв'язку за рахунок його персоналу.

Безпосереднє керівництво роботою Штабу здійснює керівник групи планування, який встановлює порядок та час надання інформації керівників груп видів робіт для підготовки управлінських рішень, добових оперативних планів ліквідації надзвичайної ситуації, загальних звітів, аналізів тощо.

Керівник групи планування відповідає за роботу Штабу, забезпечення необхідною інформацією Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та передачу його розпоряджень та рішень до органів управління, організацій та сил, також за підготовку встановленої звітності до органів управління вищого рівня.

Під час ліквідації надзвичайної ситуації Штабом ведеться оперативно-технічна документація, а саме:

- накази Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації щодо ліквідації цієї ситуації;
- карта (схема) зони надзвичайної ситуації;
- оперативний журнал з ліквідації надзвичайної ситуації;
- журнал обліку підрозділів аварійно-рятувальних служб (формувань) залучених до ліквідації надзвичайної ситуації;
- журнал обліку аналізів проб (повітря, води та ґрунту);
- план матеріально-технічного забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації.

4.4 Оснащення пересувного пункту управління

Варіант № 1

Група управління

Автомобіль штабний (обладнаний робочим місцем Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, робочими місцями групи управління, засобами зв'язку, комп'ютерною технікою, місцем зберігання документів тощо) на базі автобуса «Богдан», «Еталон» – 2 одиниці.

Автомобіль забезпечення (призначений для доставки, розміщення, відпочинку особового складу, обладнаний побутовими засобами) на базі автомобіля КАМАЗ, УРАЛ – 1 одиниця.

Автомобіль радіаційної та хімічної розвідки типу УАЗ-469РХ	–	1 од.
Оперативна машина (легковий повнопривідний автомобіль)	–	1 од.
Персональний комп'ютер (ноутбук)	–	3 од.
Принтер	–	2 од.
Сканер	–	1 од.
Ксерокс	–	1 од.
Тел/факс	–	2 од.
Цифрова відеокамера	–	1 од.
Цифровий фотоапарат	–	1 од.
Мобільні радіостанції	–	2 од.
Супутниковий телефон	–	1 од.
Мобільний телефон	–	2 од.

Вузол зв'язку:

Командно-штабна машина з комплектом радіостанцій (пересувна радіостанція) типу Р-142	–	1-2 од.
Міні АТС (на 10 абонентів)	–	1 комплект

Група забезпечення

Автомобілі вантажні типу ЗИЛ, КАМАЗ, КРАЗ (для перевезення майна)	–	3 од.
Кухня польова (КП-130, КП-125)	–	1 од.
Автофургон комбінований (АФК) для перевезення продовольства	–	1 од.
Причіп рефрижератор для зберігання продовольства	–	1 од.
Автоцистерна для перевезення води (ЦВ 1,2)	–	1 од.
Автомобіль санітарний з наметом	–	1 од.

Намети УСТ (УСБ) для відпочинку особового складу з комплектом ліжок	–	1-2 од.
Намет під їдальню з комплектом кухонної меблі	–	1 од.
Печі опалювання	–	3 од.
Електростанція освітлювальна (АБ-4)	–	1 од.
Польовий вмивальник (на 5 кранів)	–	1 од.
Біотуалет (туалет польовий)	–	1 од.

Варіант № 2

Структурними елементами пересувними пунктами управління є:

а) автомобіль оперативної групи 1 – 2 од. (дообладнується, на базі існуючих автомобілів «», які після ремонту або технічного обслуговування укомплектовуються необхідними технічними засобами зв'язку, документування та комп'ютерною технікою).

б) штабні автомобілі – 2 од. (створюються на базі автобусу типу «Богдан», «Еталон»);

в) штабний автомобіль № 1 – робоче місце керівника оперативного складу, призначений для особистої роботи керівника оперативного складу, проведення службових нарад, постановки завдань та заслуховування посадовців. Обладнується засобами зв'язку, підтримки інформації та відповідними робочими місцями;

г) штабний автомобіль № 2 – робоче місце оперативного складу та цілодобового чергування для проведення організаційного та інформаційно-аналітичного забезпечення заходів реагування, управління процесом реагування. Обладнується на 4-5 робочих місць оперативного складу. Забезпечується засобами зв'язку, комп'ютерною технікою та локальною комп'ютерною мережею. Кожне робоче місце оперативного складу, крім того обладнується для розміщення та зберігання документів тощо;

д) автомобіль забезпечення – 1 од. Призначений для доставки, розміщення, відпочинку та прийому їжі оперативного складу. Для організації 4-6 місць відпочинку оперативного складу автомобіль забезпечення обладнується кухонним модулем, відкидними столами для прийому їжі, сантехнічним модулем, шафами для особистих та інших речей оперативного складу управління, побутовою технікою (холодильник, біотуалет, газова плита);

е) безпілотний літальний апарат для вирішення завдань розвідки та моніторингу надзвичайних ситуацій. Літак виготовлений у вигляді авіамоделі з розмахом крил у 1 м та призначений для ведення цифрової відео-та фотозйомки території і окремих об'єктів. На борту літака встановлені вертикально-нерухомі та керовані камери. Інформація, що відзнята цими камерами в реальному режимі часу передаватися до Центру управління або накопичуватися на борту літака.

Літак може транспортуватися у будь-якому автомобілі пересувного пункту управління.

4.5 Обладнання автомобілів пересувного пункту управління технічними засобами

Технічні засоби		Оперативний автомобіль	Штабний автомобіль Уповноваженого керівника робіт	Штабний автомобіль оперативного складу	Автомобіль забезпечення	Вартість
1.	2	3	4	5	6	7
Засоби зв'язку та передачі інформації						
1.	Індивідуальна радіостанція транкінгового зв'язку ICOM IC-F21	2	2	1	1	
2.	Мобільна радіостанція (для зв'язку з повітряними суднами) ICOM IC-A110	1		1		
3.	Мобільний телефон (автомобільний) GSM 900/1800	1	1	1		
4.	Супутниковий телефон TRES		1			
5.	Мобільна станція ретранслятор транкінгового зв'язку ICOM IC-FR4000 50 W		1			
6.	Цифрова АТС "Меридіан" з функціями DECT	1	1	1		
7.	Мобільний Інтернет	1	1	1		
Засоби документування						
8.	Цифрова відеокамера Sony DCR PC350	1	1			
9.	Цифровий фото-апарат Olympus CAMEDIA C-765 Ultra Zoom	1				

1	2	3	4	5	6	7
10.	Цифровий диктофон	1	1	1		
11.	Карта пам'яті Secure Digital 1.0G San Disk Extreme	1	1	1		
Комп'ютерна техніка						
12.	Notebook PV406AW Ноутбук HP Compaq nc8230 P-M 750 (1.86G), 15.4WSXGA+WVA, 512MB DDR RAM, 60 GB HDD, DVD/CDRW Combo, 56K Modem, GBit NIC, PM, 802.11 b/g, Bluetooth, Windows XP Pro, Відеокамера Logitech QuickCam for Notebooks Pro, USB	1	1	1		
13.	Notebook PV406AW Ноутбук HP Compaq nc8230 P-M 750 (1.86G), 15.4WSXGA+WVA, 512MB DDR RAM, 60 GB HDD, DVD/CDRW Combo, 56K Modem, GBit NIC, PM, 802.11 b/g, Bluetooth, Windows XP Pro			4		
14.	Сканер Epson 1670	1		1		
15.	Портативний інвертор APC Travel Power AC 75	3	1	8		
16.	Принтер HP Dj 6543	1		1		

1	2	3	4	5	6	7
17.	Ксерокс HP PSC2353	1		1		
18.	Мережевий розподілювач, система побудови бездротової локальної мережі			1		
19.	Мультимедійний проектор		1			
Додаткове забезпечення						
20.	Емблема належності до МНС	1	1	1	1	
21.	Сигнально гучномовний пристрій (із дозволом) "Стріла"	1		1		
22.	GPS (навігатор)	1				
23.	Кейс для обладнання	1	1	1		
24.	Екран для демонстрацій		1			
25.	Переносна електростанція	1		1		
26.	Холодильник	1			1	
27.	Пристрій безперебійного живлення BUPRS RS 1000	1	1	1		
28.	Біотуалет				1	
29.	Система очищення питної води				1	
30.	Газова плита				1	

4.6 Розгортання пересувного пункту управління (ППУ)

Залежно від масштабу і особливостей надзвичайних ситуацій ППУ розгортається і функціонує за своєю схемою та оперативним складом і повинен забезпечити стійкість, надійність і безперервність управління силами та засобами в цілодобовому режимі.

На майданчику розмічаються межі адміністративної території ППУ, господарської зони, автостоянки та контрольно-перепускного пункту.

На адміністративній території розгортається контрольно-перепускний пункт; намет типу УСТ-56 для розміщення штабу керівництва; намет типу УСТ-56 для розміщення ОГ служб ЦЗ; робоче приміщення ОГ МНС на командно-штабному автомобілі; пересувний вузол зв'язку. Варіант розгортання ППУ зображено на рис. 1.

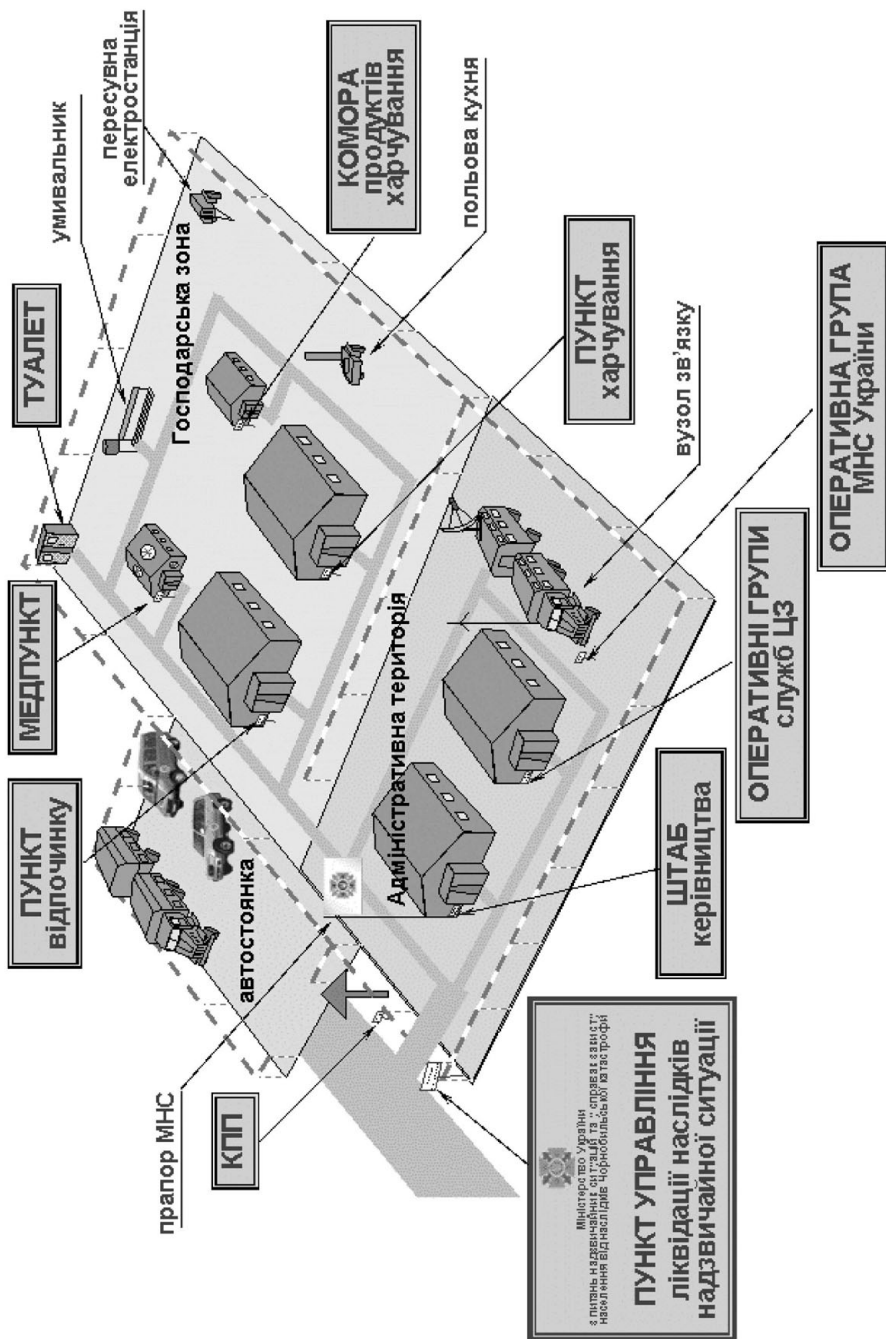

Рис.1. Варіант розгортання пересувного пункту управління

На контрольно-перепускному пункті та біля наметів і командно-штабного автомобіля встановлюються інформаційні знаки відповідно: «Пункт управління ліквідації наслідків НС», «КПП», «Штаб керівництва», «Оперативні групи служб ЦЗ», «Оперативна група МНС». Біля штабу керівництва монтується щогла та піднімається прапор МНС. Інформаційні знаки зображено на рис. 2.

Робочі приміщення обладнуються електроосвітленням, забезпечуються меблями, телефонним зв'язком, у холодну пору року обігрівачами. У приміщеннях штабу керівництва, ОГ служб ЦЗ і ОГ МНС вивішуються карти, схеми з обстановкою в зоні НС. Адміністративна територія огорожується червоно-білою стрічкою, облаштовується зовнішнім освітленням, на КПП встановлюється шлагбаум і грибок постового. Між усіма наметами розмічаються доріжки.

На території господарської зони усі елементи життєзабезпечення розгортаються на відстані 40–50 м від ППУ. Встановлюються: намет типу ПБ-10 для розміщення медпункту; намет типу УСТ-56 для розміщення пункту відпочинку; намет типу УСТ-56 для розміщення пункту харчування; намет типу ПБ-10 для розміщення комори для продуктів харчування; польова кухня; пересувна електростанція; умивальник; туалет. У господарській зоні обладнується автостоянка із розрахунку на 8 - 10 автомобілів.

Робочі приміщення обладнуються меблями, електроосвітленням, в холодну пору року електрообігрівачами, забезпечуються телефонним зв'язком. У приміщенні Пункту харчування вивіщується меню харчування. Біля наметів встановлюються інформаційні знаки відповідно: «Медпункт», «Пункт відпочинку», «Пункт харчування», «Комора для продуктів харчування», «Туалет».

Територія огорожується червоно-білою стрічкою, обладнується зовнішнім освітленням та розмічаються доріжки.

Рис. 2. Інформаційні знаки на пересувному пункті управління: а) основний інформаційний знак пункту управління; б) прапор пересувного пункту управління; в) інформаційні знаки приміщень пункту управління.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Порядок організації зв'язку при ліквідації надзвичайних ситуацій регламентується наступними нормативно-правовими документами:

Закон України “Про телекомунікації”;

Постанова Кабінету Міністрів України № 192 від 15.02.1999 “Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку в надзвичайних ситуаціях”;

У відповідності до статті 65 пункт 1 Закону України «Про телекомунікації» оператори, провайдери в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану зобов'язані забезпечувати якісний зв'язок та оповіщення населення в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України № 192 від 15.02.1999 “Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку в надзвичайних ситуаціях”.

Оповіщення і зв'язок у надзвичайних ситуаціях забезпечується за допомогою Єдиної національної системи зв'язку.

Система зв'язку у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації охоплює:

- мережу зв'язку МНС;
- канали і засоби зв'язку, радіомовлення та телебачення центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, мережі зв'язку які є складовими Єдиної національної системи зв'язку.

У разі виникнення надзвичайної ситуації зв'язок повинен забезпечуватися шляхом вжиття таких організаційно-технічних заходів:

- надання членам спеціальної Урядової комісії з ліквідації надзвичайної ситуації або членам комісій з питань ТЕБ та НС, керівникам центральних і місцевих органів виконавчої влади, керівному складу органів управління з питань цивільного захисту пріоритетного права на користування телефонним і телеграфним зв'язком;
- організації роботи служби зв'язку та оповіщення області та аварійно-відновлювальних команд зв'язку за відповідними режимами;
- оперативного надання органам управління з питань цивільного захисту необхідних каналів мережі електрозв'язку;
- використання позаміської державної мережі електрозв'язку;
- створення пересувних вузлів електрозв'язку;
- забезпечення використання радіомереж, у тому числі для дублювання найважливіших або найуразливіших напрямків проводового зв'язку.

Підприємства електрозв'язку забезпечують на договірних умовах експлуатаційно-технічне обслуговування апаратури і технічних засобів оповіщення та зв'язку цивільного захисту, що належить до сфери управління центральних та місцевих

вих органів виконавчої влади, знаходяться в пунктах управління, на підприємствах, в установах і організаціях.

Зв'язок у надзвичайних ситуаціях організується у відповідності із завчасно спланованими та відпрацьованими плануючими та організаційними документами.

5.1 Організація зв'язку в системі МНС

Відповідальність за організацію зв'язку несе особисто начальник територіального управління. Безпосередньо зв'язок планує та організує – начальник підрозділу зв'язку, оповіщення та АСУ (телекомунікаційних систем та інформаційних технологій).

Підставою для організації і планування зв'язку є розпорядження МНС по зв'язку або розпорядження територіального органу управління МНС по зв'язку та наявність сил і засобів зв'язку, їх технічний стан.

Початкові дані для планування зв'язку складаються з наступних документів:

- Розпорядження МНС по зв'язку;
- наявність і стан сил та засобів зв'язку.

В період планування зв'язку розробляються:

- розпорядження по зв'язку ГУ(У) МНС, ОДА;
- план зв'язку з додатками:
 - схема організації радіозв'язку;
 - схема організації проводового зв'язку;
 - дані обліку наявності сил і засобів зв'язку;
 - таблиця позивних посадових осіб;
- схема (план) оповіщення керівного складу та населення (додатково для адміністративно-територіальної одиниці).

В залежності від конкретних умов можуть розроблятися інші робочі документи, які необхідні для організації і забезпечення зв'язку.

В розпорядженні по зв'язку вказуються:

- місця розташування і час готовності засобів зв'язку;
- місця розташування вузлів і ліній стаціонарної мережі зв'язку;
- між якими пунктами управління, з якого часу, якими засобами, які види зв'язку організовуються;
- порядок організації і забезпечення зв'язку взаємодії;
- режими роботи різних засобів зв'язку;
- порядок і строки введення в дію нових даних по зв'язку.

Крім того, можуть даватися вказівки щодо забезпечення безпеки зв'язку, захисту радіозв'язку від завад, порядку перевірки часу та з інших питань.

Розпорядження по зв'язку затверджується відповідно заступником Міністра (куратором), начальником територіального органу управління та підписується відповідно начальником управління зв'язку та оповіщення МНС, начальником підрозділу зв'язку та оповіщення територіального органу управління.

Основні види зв'язку, які застосовуються при ліквідації надзвичайних ситуацій:

- телефонний зв'язок;
- радіозв'язок (УКХ та КХ);
- супутниковий зв'язок;
- мобільний (стільниковий) зв'язок;
- передача даних;
- гучномовний зв'язок.

5.2 Порядок організації зв'язку при ліквідації надзвичайних ситуацій

Залежно від особливостей території, на якій виникла надзвичайна ситуація, визначаються види і мережі зв'язку, які необхідно створювати (використовувати) на цій території на період ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

У разі виникнення надзвичайної ситуації діюча система зв'язку МНС доповнюється існуючими рухомими (мобільними) засобами, які дозволяють забезпечити керівництво підрозділами безпосередньо на місці ліквідації в наступній послідовності:

1. При виїзді підрозділів до місця виникнення надзвичайної ситуації зв'язок здійснюється з використанням УКХ радіостанцій в радіомережі оперативно-диспетчерського зв'язку ГУ МНС в області.

2. На місці ліквідації надзвичайної ситуації створюється УКХ радіомережа керівника ліквідації з начальниками бойових дільниць.

3. Інформація з місця події до ГУ МНС в області передається керівником ліквідації НС засобами УКХ радіозв'язку або з використанням мобільного (стільникового) зв'язку.

4. При визначенні масштабів НС у разі необхідності розгортання пересувного пункту управління з метою забезпечення ефективного управління силами та засобами задіяними на ліквідації НС і своєчасного інформування керівництва Міністерства, повинні залучатися додаткові засоби зв'язку а саме:

- канал супутникового зв'язку з ГУ МНС в області та МНС, який дозволяє вести переговори та передачу даних;

- мережі КХ радіозв'язку з ГУ МНС в області та МНС в телефонному або в пакетному режимі;

- за паролем «Стихія» через чергового по зв'язку МНС підприємством ВАТ «Укртелеком» до місця ліквідації подається прямий канал телефонного зв'язку з МНС та організується міжміський автоматичний телефонний зв'язок (МАТЗ). Для організації міжміського автоматичного телефонного зв'язку у місцях де відсутня телефонна мережа загального користування, як альтернатива в підрозділах МНС застосовується радіоподовжувач телефонної лінії типу «Senaо»;

- абонентська мережа місцевого телефонного зв'язку (польовий коммутатор) до якої входять керівник ліквідації НС, начальники бойових дільниць та інші допоміжні служби. Абоненти мережі можуть здійснювати переговори в міжміській телефонній мережі та передавати факсимільні повідомлення;

– мережа гучномовного зв'язку, за допомогою якої здійснюється управління діями бойових дільниць;

Для організації передачі даних чи факсимільних повідомлень ПЕОМ типу ноутбук налаштовується на виділений канал зв'язку, який може бути організований за допомогою радіостанцій КХ та УКХ діапазонів, операторами мобільного, супутникового або провідного зв'язку при застосуванні відповідного програмного забезпечення.

Перелік техніки та майна зв'язку необхідний для організації зв'язку у випадку надзвичайної ситуації:

1. Радіостанція Р-142 (Р-140) – 1 к-т.
2. Індивідуальні УКХ радіостанції типу «Kenwood». – 20 к-тів.
3. Радіоподовжувач телефонної лінії типу «Senaо».
4. Термінал супутникового зв'язку.
5. Кабель польовий П-274 – 10 км.
6. Телефонні апарати ТА-57 – 10 к-тів.
7. Комутатор П – 193 – 1 к-т. (мініАТС)
8. Засоби озвучення.
9. ПЕОМ «Notebook».

Пристрої для забезпечення зв'язку, передачі даних та супутникової навігації:

інфрачервоний порт;

Bluetooth;

Wireless LAN 802.11a/b/g;

Факс-модем для телефонної лінії;

Модем для роботи з КХ та УКХ радіостанціями;

Модем PCMCIA, або Express Card для роботи з оператором мобільного зв'язку;

GPS модуль;

Card reader.

Програмне забезпечення

Windows XP (Windows Vista);

Програмне забезпечення «Mix» для роботи з КХ та УКХ радіостанціями;

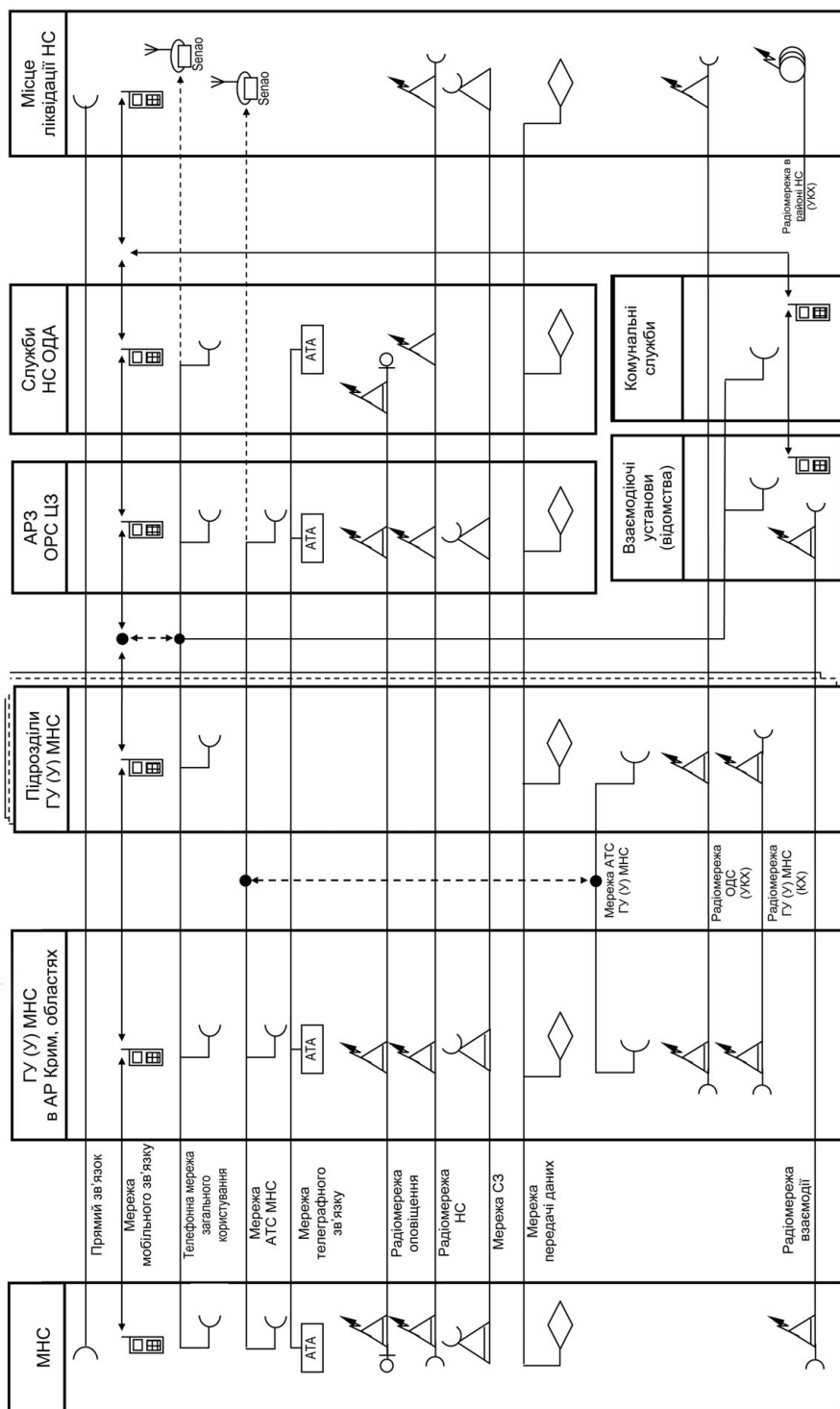
Office 2003 (Office 2007);

VentaFax;

карта України для GPS.

10. Портативний принтер.
11. Портативний сканер.
12. Мобільний телефон з підтримкою Bluetooth, EDGE та камерою не менше 2 мегапікселів.
13. Силовий агрегат (електростанція).
14. Факсимільний апарат.
15. Джерело безперебійного живлення.

СХЕМА організації зв'язку при ліквідації надзвичайної ситуації

Частина II.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Розділ VI.

ОРГАНІЗАЦІЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ЇЇ НАСЛІДКІВ

Організація матеріально-технічного забезпечення покладається на Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

Безпосереднє матеріально-технічне забезпечення здійснюють відповідні начальники спеціалізованих служб цивільного захисту, а саме: комунально-технічної, матеріального забезпечення, медичної, торгівля і харчування, технічної, транспортного забезпечення та інших служб.

Планування, координацію та управління заходами матеріально-технічного забезпечення здійснює один із заступників Уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

Матеріально-технічне забезпечення полягає:

- у визначенні потреби, обсягів та номенклатури матеріально-технічних засобів для забезпечення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та їх наслідків, а також підрозділів сил цивільного захисту, які проводять аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи;
- в організації, придбанні та постачанні в район надзвичайної ситуації та місць евакуації постраждалого населення продовольства, питної води;
- у постачанні в район надзвичайної ситуації майна протирадіаційного та протихімічного захисту;
- у постачанні медичного майна;
- у забезпеченні членів Штабу з ліквідації надзвичайної ситуації та підрозділів, які проводять аварійно-рятувальні роботи спеціальним одягом;
- у визначенні, придбанні та постачанні в район надзвичайної ситуації, відповідно до її характеру, необхідних будівельних матеріалів та інших матеріальних засобів, що застосовуються для ліквідації надзвичайної ситуації;
- організація постачання пально-мастильних матеріалів для заправки техніки, що використовується для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт та забезпечення управління ліквідацією надзвичайної ситуації;
- в організації транспортного забезпечення робіт щодо постачання матеріально-технічних засобів та ліквідації надзвичайної ситуації в цілому;
- в організації проведення технічного обслуговування техніки і механізмів, ремонту на місці і доставку несправної техніки на ремонтні підприємства;

- в організації ремонту несправної техніки та механізмів, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, а також постачанні запасних частин і агрегатів;
- у визначенні шляхів підвозу матеріально-технічних засобів;
- у визначенні місць добування та очистки води, місць заправки водою транспортних засобів, які здійснюють водопостачання;
- у формуванні обсягів замовлень на матеріально-технічні засоби, які необхідні для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

З метою організації та своєчасного забезпечення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації матеріально-технічними засобами Штабом з ліквідації надзвичайної ситуації розробляється та затверджується План матеріально-технічного забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації (додаток 22).

6.1 Організація матеріально-технічного забезпечення аварійно-рятувальних підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС при ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків

Відповідальність за матеріально-технічне забезпечення всіх аварійно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС, які залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, покладається на начальника ГУ (У) МНС в регіоні, де виникла ця НС.

Безпосередня організація та виконання заходів МТЗ покладається на заступника начальника ГУ (У) МНС, до повноважень якого віднесені питання матеріально-технічного забезпечення.

З отриманням наказу (розпорядження) від начальника ГУ (У) МНС зазначена посадова особа:

- усвідомлює завдання (повинен розуміти: завдання підрозділам, які залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації; при можливості, провести обстеження району надзвичайної ситуації; завдання з матеріально – технічного забезпечення; час готовності до виконання завдань);
- отримує інформацію про характер та масштаби надзвичайної ситуації та уточнює в начальника ГУ (У) вихідні дані, які необхідні для здійснення матеріально-технічного забезпечення підрозділів, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації; кількість виділених сил та засобів, їх оснащення, невідкладні першочергові заходи матеріально-технічного забезпечення;
- орієнтує підпорядкованих посадових осіб про характер майбутніх дій щодо матеріально-технічного забезпечення сил, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;
 - визначає заходи, які необхідно провести невідкладно;
 - віддає необхідні попередні розпорядження;
 - оцінює обстановку і визначає:
 - а) склад та забезпеченість підрозділів, яким належить виконати завдання матеріально-технічного забезпечення сил, що залучаються до ліквідації

надзвичайної ситуації, або зведених загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС;

- б) характер місцевості і найбільш доцільні райони щодо розміщення підрозділів матеріально-технічного забезпечення та запасів матеріальних засобів;
- в) потребу у поповненні матеріально-технічних засобів;
- г) економічну базу району, де виникла надзвичайна ситуація, та можливість її використання;
- д) обсяги постачання матеріальних засобів;
- е) можливий розхід моторесурсу транспортних засобів, що залучаються до ліквідації НС;
- є) порядок заправки техніки та механізмів;
- ж) стан та потреба у ремонтних та евакуаційних засобах щодо забезпечення ремонту та обслуговування техніки та механізмів;
- з) порядок розгортання, у разі необхідності, пункту життєзабезпечення для особового складу, що залучається до ліквідації надзвичайної ситуації, у тому числі порядок його побутового, лазнево-прального обслуговування і харчування (при виникненні надзвичайної ситуації регіонального, загальнодержавного рівнів харчування організовується згідно з пунктом 1, підпунктом м) постанови КМ України від 29 березня 2002 р. № 426 “Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил України, інших військових формувань та осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту” наступним чином: до трьох днів – за нормою № 10 “Загальновійськовий набір сухих продуктів”, більше трьох днів – за нормою № 1);
- и) заходи щодо участі у матеріальному забезпеченні постраждалого населення;
- і) організацію управління підрозділами матеріально-технічного забезпечення;
- готує проект розпорядження щодо матеріально-технічного забезпечення підрозділів, залучених до ліквідації надзвичайної ситуації;
- видає розпорядження щодо матеріально-технічного забезпечення, яке включає:
 - а) основні завдання щодо матеріально-технічного забезпечення підрозділів (зведеного загону) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;
 - б) склад підрозділів, що залучаються до виконання завдань матеріально-технічного забезпечення підрозділів (зведеного загону) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС;
 - в) склад та кількість спеціальної та пожежної техніки, засобів малої механізації тощо, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;
 - г) порядок матеріально-технічного забезпечення підрозділів (зведеного загону) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС, які залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;

- д) порядок взаємодії з підрозділами та організаціями матеріально-технічного забезпечення регіону з метою поповнення матеріально-технічних запасів;
- е) порядок заправки транспортних засобів, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації;
- є) організація ремонту технічних засобів, розподіл та порядок використання штатних та приданих пересувних ремонтних майстерень;
- ж) порядок розгортання, при необхідності, пункту життєзабезпечення для особового складу, залученого до ліквідації надзвичайної ситуації;
- з) шляхи висування (маршрут руху) підрозділів матеріально-технічного забезпечення в район надзвичайних ситуацій;
- і) місця евакуації постраждалого населення та забезпечення його матеріальними засобами;
- ї) організація управління підрозділами матеріально-технічного забезпечення;
- к) термін готовності підрозділів матеріально-технічного забезпечення до виконання завдань за призначенням.

Під час ліквідації надзвичайних ситуацій заступник начальника Головного управління (Управління), до повноважень якого віднесені питання матеріально-технічного забезпечення:

- здійснює управління заходами матеріально-технічного забезпечення;
- здійснює контроль за виконанням заходів з матеріально-технічного забезпечення;
- доповідає Департаменту матеріально-технічного забезпечення МНС про стан справ, при необхідності, подає заявки на виділення додаткових підрозділів матеріально-технічного забезпечення та матеріально-технічних засобів;
- доповідає начальнику Головного управління (Управління) про стан виконання завдань з матеріально-технічного забезпечення.

6.2 Життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях

В умовах надзвичайних ситуацій значна частина населення часто залишається без даху над головою, продуктів харчування, води, медичної допомоги, предметів першої необхідності. У зв'язку з цим, гостро постає завдання його життєзабезпечення.

Вирішення проблеми життєзабезпечення населення, особливо на початковому етапі ліквідації надзвичайної ситуації, є одним з першочергових завдань органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, органів управління системи цивільного захисту на всіх рівнях. Метою життєзабезпечення населення є задоволення фізіологічних, матеріальних і духовних потреб населення в умовах надзвичайної ситуації і відповідно до встановлених норм.

Життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях є сукупність взаємопов'язаних за часом, ресурсами і місцем проведення силами і засобами систе-

ми цивільного захисту заходів, спрямованих на створення і підтримання умов, мінімально необхідних для збереження життя і здоров'я людей:

- в зонах надзвичайних ситуацій;
- на маршрутах евакуації і в місцях розміщення евакуйованих;
- у карантинних зонах при виникненні епідемій, а також в зонах бактеріологічного зараження;
- у містечках, які створюються в польових умовах для розміщення біженців і вимушених переселенців.

Життєзабезпечення населення здійснюється за нормами і нормативами, розробленими та затвердженими у встановленому порядку.

До першочергових завдань життєзабезпечення належать: забезпечення населення водою, продуктами харчування, предметами першої необхідності, житлом, медичними послугами і засобами, комунально-побутовими послугами, транспортне та інформаційне забезпечення.

Склад конкретних заходів забезпечення залежить від характеру надзвичайної ситуації, її масштабів, реальних потреб населення, які виникли, та інших чинників.

Під час вирішення завдань щодо забезпечення водою здійснюється:

- визначення необхідної кількості води для побутових потреб у районі лиха;
- уточнення стану і можливості використання уцілілих і частково пошкоджених систем побутового водопостачання і автономних водозаборів, водоочисних споруд і установок;
- обладнання пунктів водозабору, очищення і роздачі води у пересувну тару;
- організація підвезення необхідної кількості води наливним транспортом і у розфасовці, а також подача її тимчасовими водопроводми населенню, підприємствам громадського харчування, хлібопекарням, лікувальним установам;
- використання простіших засобів видобування і очистки води;
- введення і здійснення нормувань водоспоживання і посиленого контролю якості води;
- захист систем водопостачання і автономних водозаборів від радіоактивного та інших видів забруднення і хімічного зараження;
- підготовка, у разі необхідності, на водопроводах, які використовують воду поверхневих джерел, систем її очищення від радіоактивних, хімічних та інших небезпечних речовин;
- організація відновлення і ремонту пошкоджених систем побутового водопостачання, автономних водозабірних споруд.

Заходи щодо *забезпечення населення продуктами харчування* в умовах надзвичайних ситуацій включають:

- оцінку необхідної номенклатури і кількості продовольства для забезпечення населення і рятувальників;
- централізацію функцій одержання, обліку і розподілу продовольства, у тому числі і одержаного як гуманітарну допомогу;

- визначення реальних можливостей щодо виробництва продовольства, продуктів харчової і м'ясо-молочної промисловості (хліба, хлібобулочних виробів, крупи, макаронних виробів, м'яса і м'ясопродуктів, риби і рибопродуктів, молокопродуктів, жирів, цукру, овочів і овочевих консервів, солі тощо);
- оцінку можливостей і організацію підприємств громадського харчування;
- оцінку запасів продовольства на складах держрезерву і торговельних організацій;
- визначення необхідної кількості пунктів харчування, польових кухонь і хлібопекарень, розгортання, у разі необхідності, їх роботи;
- організацію, у разі необхідності, контролю забруднення (зараження) продуктів харчування радіоактивними, хімічними та іншими небезпечними речовинами, знезаражування продовольства і харчової сировини;
- здійснення приготування і роздачі їжі постраждалому населенню і учасникам ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, видачу їм продовольства відповідно до порядку і на умовах, прийнятих для даної надзвичайної ситуації.

Забезпечення постраждалого населення предметами першої необхідності передбачає реалізацію наступних заходів:

- визначення необхідної кількості і номенклатури предметів першої необхідності (одягу, взуття, ковдр, посуду, засобів особистої гігієни, мийних засобів, тканин, галантереї тощо);
- збір, сортування і підготовка до використання предметів першої необхідності з пошкоджених складів, а також тих, що надійшли як гуманітарна допомога і взаємодопомога населення;
- визначення можливостей і здійснення забезпечення постраждалих за рахунок центральних та інших органів виконавчої влади і самоврядування, включаючи і наявні резерви;
- виявлення дефіциту і визначення шляхів його покриття за рахунок перерозподілу продукції на території, яка постраждала;
- підготовку запитів про гуманітарну та інші види допомоги;
- організацію, у разі необхідності, контролю забруднення (зараження) предметів першої необхідності, які підлягають видачі населенню, їх знезаражування;
- захоронення забруднених (заражених) предметів першої необхідності, які за результатами контролю є непридатними для використання;
- визначення місця і порядку видачі, здійснення видачі предметів першої необхідності за умов для даної надзвичайної ситуації, організація пересувних пунктів і відділень служб постачання.

Для вирішення питань *забезпечення житлом населення*, яке воно втратило внаслідок надзвичайної ситуації:

- визначається потреба постраждалого населення в тимчасовому житлі в зоні надзвичайної ситуації, а також у місцях розміщення евакуйованих (відселених) і потреба в постійному житлі для населення, житло якого не підлягає відновленню, або знезаражуванню;

- проводиться інвентаризація житлового фонду, який зберігся, оцінка ступеня пошкоджень (руйнувань, забруднення, пошкодження) об'єктів виробничого і соціального призначення;

- направляються запити про поставку житла, що можна швидко збудувати;
- розгортається тимчасове житло (намети, землянки, пересувні і збірні будиночки тощо), готуються для розміщення осіб, які втратили житло, а також евакуйованих, санаторії, будинки відпочинку, пансіонати, спортивні і дитячі табори, інші громадські будівлі і споруди;

- організується контроль забруднення (зараження) приміщень, які призначені для тимчасового розміщення постраждалих та їх знезаражування.

Забезпечення населення житлом, замість безповоротно втрачена внаслідок надзвичайної ситуації, здійснюється в наступний після ліквідації надзвичайної ситуації період за рахунок страхових виплат і допомоги держави.

Медичне забезпечення населення в зонах надзвичайних ситуацій включає викладені в попередніх розділах заходи медичного захисту населення, а також обслуговування людей в зоні надзвичайної ситуації і евакуйованих. Важливе місце в цій діяльності посідає постачання медичним майном і медикаментами. Зокрема воно передбачає:

- визначення потреби в медикаментах, запасах донорської крові та інших засобах;

- нагромадження і використання ліків, обладнання та іншого медичного майна в необхідних об'ємах і номенклатурі;

- визначення шляхів ліквідації дефіциту медикаментів і медмайна за рахунок перерозподілу внутрішніх ресурсів, а також поставок з інших регіонів, підготовку і подання відповідних заявок.

Заходи щодо *забезпечення постраждалого населення комунально-побутовими послугами* включають:

- уточнення об'ємів паливних ресурсів, які збереглися, стаціонарних тепло-, енергоджерел, необхідної кількості палива та енергії;

- використання, за можливістю, як джерел енергії локомотивів, річкових та морських суден, військових кораблів;

- встановлення необхідної кількості нестандартних, простих засобів обігріву та електропостачання (печі, пересувні малогабаритні котельні, дизель-електростанції, акумулятори тощо), постачання їх населенню;

- визначення необхідних обсягів здійснення першочергового відновлення (ремонту) водопровідних, каналізаційних, теплових, газових, електро- і тепломереж;

- забезпечення населення в зоні надзвичайної ситуації і місця евакуації лазнями, душовими, пральними, туалетами, організації лазне-прального обслуговування, використання для цього пересувних засобів;

- проведення, у разі необхідності, знезаражування комунальних і побутових стічних вод, організація лазне-прального обслуговування за межами зон радіоактивного (хімічного) забруднення (зараження);

- виділення необхідних сил та засобів для поховання загиблих і необхідної кількості місць поховання;
- організація та видалення побутових відходів на житловій території зони надзвичайної ситуації.

Транспортне забезпечення населення полягає в транспортному обслуговуванні заходів життєзабезпечення населення (доставка ресурсів), а також в транспортному обслуговуванні лікувально-евакуаційних заходів і евакуації населення.

Інформаційне забезпечення – це комплекс заходів щодо своєчасного інформування населення з усіх питань, пов'язаних з надзвичайними ситуаціями. В інформації, яка доводиться до населення, помітне місце відведено питанням першочергового життєзабезпечення. Обов'язково повідомляється про розміщення пунктів роздачі води і їжі, медичної допомоги, організацію комунально-побутового обслуговування тощо.

Для задоволення життєво важливих потреб населення в зоні надзвичайної ситуації по видах цього забезпечення установлюються обґрунтовані нормативи, якими визначається мінімальний, але достатній для виживання людини перелік матеріальних засобів та послуг. Наприклад, по продуктах харчування за основу розрахунків береться мінімальна фізіологічна потреба людини в енергії, так звана величина основного обліку, яка становить 1500 ккал у стані спокою. З урахуванням перебування у зоні надзвичайної ситуації ця норма збільшується до 2500 ккал.

Оцінка потреб населення у всіх видах життєзабезпечення, необхідній номенклатурі продукції і послуг окремо по кожному виду здійснюється спеціалістами служб життєзабезпечення.

При організації життєзабезпечення враховуються також потреби у всіх видах життєзабезпечення особового складу аварійно-рятувальних формувань і самих служб життєзабезпечення. Аварійно-рятувальні формування, які прибувають в зону надзвичайної ситуації, повинні мати автономне життєзабезпечення принаймні на три доби.

Можливості органу виконавчої влади щодо задоволення потреб постраждалого населення і особового складу аварійно-рятувальних формувань у разі виникнення на його території надзвичайної ситуації оцінюється за:

- запасами матеріальних засобів, продовольства, товарів, майна різного призначення, яке є наявним на території області;
- добовими об'ємами виробництва продуктів харчування, готових до вживання без теплової обробки;
- чисельністю спеціалістів з кожного виду життєзабезпечення, які мають відповідну підготовку і можуть бути залучені до роботи у надзвичайній ситуації;
- наявністю мобільних технічних засобів життєзабезпечення населення;
- чисельністю постраждалого у надзвичайній ситуації населення, яке може бути розміщене і забезпечене усім необхідним в населених пунктах області у разі його евакуації із зони надзвичайної ситуації;

- наявністю і можливостями стаціонарних лікувальних установ щодо прийому уражених із зони надзвичайної ситуації;
- наявністю спеціалістів і засобів контролю за якістю води і їжі, наявністю засобів проведення санітарно-епідеміологічних заходів в зоні надзвичайної ситуації або місцях зосередження евакуйованого та відселеного населення.

Якщо область або місто, на території яких виникла надзвичайна ситуація, не в змозі за рахунок власних ресурсів організувати життєзабезпечення, то голови відповідних адміністрацій мають звертатися по допомогу до територіальних або функціональних підсистем цивільного захисту вищого рівня. Слід мати на увазі, що ресурси для життєзабезпечення можуть надходити в зону надзвичайної ситуації не тільки у вигляді надзвичайних поставок, але, і як гуманітарна допомога.

Успішне вирішення завдань щодо життєзабезпечення населення вимагає чіткої організації робіт і наявності необхідних матеріальних засобів.

Організація життєзабезпечення населення

Організація життєзабезпечення населення здійснюється місцевими органами виконавчої влади, на території яких виникла надзвичайна ситуація залежно від її рівня.

Безпосереднє життєзабезпечення населення здійснюється силами і засобами служб (систем) областей, інших адміністративно-територіальних утворень, на території яких виникла надзвичайна ситуація. До складу цих служб (систем) входять представники організацій (незалежно від їх організаційно-правових форм), які здійснюють свою діяльність на відповідній території.

Їх основу складають підрозділи і організації комунального господарства, торгівлі, громадського харчування, енергетики, транспорту тощо, до обов'язків яких віднесені питання життєзабезпечення населення. У здійсненні заходів з життєзабезпечення приймають участь і центральні органи виконавчої влади, їхні сили і ресурси.

Планування і здійснення заходів з підготовки територій до організації першочергового життєзабезпечення населення проводяться завчасно з урахуванням економічних, природних та інших характеристик, особливостей території і ступеня небезпеки для населення можливих надзвичайних ситуацій, характерних для кожної території.

Під час практичної реалізації запланованих заходів виходять з необхідності мінімізації витрат часу, сил, технічних, матеріальних і фінансових засобів на їх здійснення.

Як відзначалося, система життєзабезпечення організовується за територіальним принципом, що передбачає підготовку території до організації першочергового життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Вона передбачає вирішення комплексу питань і складається з:

- підготовки вихідних даних оцінки можливостей території першочергового життєзабезпечення населення;
- оцінки підготовки території до вирішення відповідних завдань;
- вибору і планування заходів з першочергового життєзабезпечення.

Вихідними даними для планування і організації життєзабезпечення населення в зоні надзвичайної ситуації є:

- прогноз обстановки, яка може скластись на території внаслідок землетрусу, повені (паводку), інших стихійних лих, аварій на радіаційно і хімічно-небезпечних об'єктах;
- прогнозована чисельність і структура можливих санітарних втрат населення;
- потреба населення у видах першочергового життєзабезпечення у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- тривалість періоду проведення заходів щодо життєзабезпечення.

Оперативний план життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях, підготовлений як розділ плану дій з попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій або як самостійний план, у загальному випадку містить:

- перелік завдань з кожного виду життєзабезпечення;
- джерела поставки ресурсів життєзабезпечення і технічних засобів життєзабезпечення;
- заходи щодо доведення до населення ресурсів життєзабезпечення і його обслуговування;
- термін (періодичність) виконання заходів, перелік відповідальних і виконавців.

Під час здійснення заходів щодо життєзабезпечення органи управління єдиної системи цивільного захисту (комісії з питань ТЕБ та НС або Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайної ситуації, органи управління МНС) узгоджують і координують дії служб забезпечення, організовують їх взаємодію, визначають потребу в ресурсах, приймають рішення щодо використання цих ресурсів, контролюють повноту і своєчасність заходів життєзабезпечення.

Норми і нормативи першочергового життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях

1. Норми фізіологічних потреб в харчових речовинах і енергії для різних груп населення (на день)

№ групи	Категорія населення	Енергія, ккал	Білки, г	Жири, г	Вуглеводи, г
I	Населення, яке постраждало у надзвичайній ситуації	2300	58	74	320
II	Рятувальники, робітники, які розбирають завали під час проведення аварійно-рятувальних робіт, хірурги	4200	114	150	570
III	Інші категорії учасників ліквідації надзвичайної ситуації	3300	92	108	470

2. Норми забезпечення продуктами харчування постраждалого населення у надзвичайних ситуаціях

№№ з/п.	Найменування продукту	Одиниця виміру	Кількість
1	Хліб з суміші житнього обдирного та пшеничного борошна першого гатунку	г/чол./добу	250
2	Хліб білий з пшеничного борошна першого гатунку	“	250
3	Борошно пшеничне	“	15
4	Крупа різноманітна	“	65
5	Макаронні вироби	“	20
6	Молоко і молокопродукти	“	270
7	М'ясо і м'ясопродукти	“	100
8	Риба і рибопродукти	“	75
9	Ж и р и	“	50
10	Ц у к о р	“	50
11	С і л ь	“	20
12	Ч а й	“	1
13	Картопля	“	400
14	Капуста	“	75
15	Б у р я к	“	15
16	Морква	“	25
17	Цибуля	“	25
18	Огірки, помідори, коріння, зелень	“	10
19	Сигарети	пачок/чол./добу	1
20	Сірники	коробка/чол./добу	1

3. Середньодобові набори продуктів для дітей віком до 1 року

№№ з/п	Найменування продуктів	Кількість продуктів в грамах за віковими групами (місяцями)			
		до 3-х	4-6	7-9	10-12
1	Хліб пшеничний (або сухарі)	-	-	10	40
	Хліб житній	-	-	-	15
2	Крупа, макаронні вироби “геркулес”	-	16	27	47
	рисова	-	8	18	30
	манка	-	-	-	3
	гречана	-	8	4,5	3
	макаронні вироби	-	-	-	5
		-	-	4,5	6
3	Картопля	-	70	70	100

№№ з/п	Найменування продуктів	Кількість продуктів в грамах за віковими групами (місяцями)			
		до 3-х	4-6	7-9	10-12
4	Овочі, всього, у тому числі:	-	70	70	100
	морква	-	28	28	30
	буряк	-	5	5	10
	капуста білокачанна	-	28	28	36
	перець солодкий	-	-	-	1
	цибуля	-	-	-	5
	зелень та інші овочі	-	9	9	13
	горох зелений	-	-	-	5
5	Фрукти: фруктове пюре	-	50	100	100
	сік фруктовий	10-30	40	50	50
	сухофрукти	-	-	-	10
6	Цукор, кондитерські вироби	-	-	-	10-15
	печиво	-	-	10	20
7	О л і я	-	1-2	2-4	4-6
8	Риба і рибопродукти	-	-	30	40
9	М'ясо і м'ясопродукти: м'ясо (для бульйону)	-	-	60	60
10	Молоко і молочні продукти:				
	молочні суміші	90	70	55	55
	молоко натуральне	-	80	180	200
	кефір	-	-	100	100
	сир	-	40	50	50
	масло вершкове	-	2	5	10
11	Яйця	-	-	-	1

4. Норми забезпечення населення водою

№№ з/п	Види споживання	Одиниця виміру	
1	Для пиття	л/чол./добу	2,5/5,0
2	Приготування їжі, умивання, у тому числі:	“	8,0
	Приготування їжі і миття посуду	“	3,5
	Миття індивідуального посуду	“	1,5
	Миття обличчя і рук	“	3,0
3	Задоволення санітарно-гігієнічних потреб людини і забезпечення санітарно-гігієнічного стану приміщень	“	21,0
4	Випікання хліба і хлібопродуктів	л/кг	1,0
5	Пральні, хімчистки	“	40,0
6	Для медичних установ	л/чол./доба	50,0
7	Повна санобробка людей	л/чол.	45,0

- Примітки:** 1. В чисельнику вказані норми водопостачання для пиття дорослого населення і підлітків (від 14 років і старше), а у знаменнику – норми для дітей від 1 року до 14 років і матерів, що годують.
2. Норму для харчування людям, які виконують роботу різної важкості помножують на коефіцієнти, які наведені нижче:

Категорія робіт	Коефіцієнт
<u>Легка – I</u>	1,125
Середньої важкості – II	
II – а	1,330
II – б	1,540
Важка – III	1,750

3. Норму водозабезпечення для пиття людям, які перебувають більшу частину доби в приміщенні з підвищеною температурою, помножують на коефіцієнти, які наведені нижче:

5. Норми забезпечення населення предметами першої необхідності

№№ з/п	Найменування предметів	Одиниця виміру	Кількість
1.	Миска глибока металева	шт/чол.	1
2.	Ложка	“	1
3	Кружка	“	1
4	Відро	шт.на 10 чол.	2
5	Чайник металевий	“	1
6	Мило	г/чол./місяць	200
7	Миючі засоби	“	500
8	Постільна білизна	Компл/чол.	1

6. Норми забезпечення населення одягом

Пора року	Для чоловіків		Для жінок	
	найменування одягу, білизни і взуття	кількість	найменування одягу, білизни і взуття	кількість
З И М А	пальто, куртка	1	пальто, куртка	1
	костюм	1	плаття, костюм	1
	сорочка	1	білизна натільна (комплект з 2-х предметів)	1
	білизна натільна (комплект з 2-х предметів)	1	панчохи, пара	1
	шкарпетки, пара	1	платок головний	1
	шапка	1	шапка в'язана	1
	взуття, пара	1	взуття, пара	1
	рукавиці, пара	1	рукавиці, пара	1

Пора року	Для чоловіків		Для жінок	
	найменування одягу, білизни і взуття	кількість	найменування одягу, білизни і взуття	кількість
В Е С Н А, О С І Н Ь	плащ, куртка	1	плащ, куртка	1
	костюм	1	костюм	1
	сорочка	1	білизна натільна (комплект з 2-х предметів)	1
	білизна натільна (комплект з 2-х предметів)	1	панчохи, пара	1
	шкарпетки, пара	1	платок головний	1
	головний убір	1	взуття, пара	1
	взуття, пара	1		
Л І Т О	брюки	1	плаття літнє	1
	сорочка	1	панчохи, пара	1
	шкарпетки, пара	1	білизна натільна	1
	білизна натільна (майка, труси)	1	взуття літнє, пара	1
	взуття літнє, пара	1		

7. Норми медичного забезпечення населення

Найменування показників	Розмірність	Значення показників
Оптимальний термін надання першої медичної допомоги	година	0,5
Оптимальний термін надання першої лікарської допомоги з моменту ураження	“	6-8
Оптимальний термін надання кваліфікованої медичної допомоги з моменту ураження	“	12-14
Забезпечення медперсоналом для надання кваліфікованої мед.допомоги: лікарями середнім медперсоналом	чол./1000чол.	3
	чол./1000чол	9
Забезпечення неуразеного населення: лікарями середнім медперсоналом	чол./1000чол.	20
	чол./1000чол	45
Забезпечення санітарно-епідеміологічного обслуговування лікарями середнім медперсоналом	чл./1000чол.	3
	чл./1000чол	37
Пропускна спроможність амбулаторно-поліклінічних установ для: міст і селищ міського типу сільської місцевості	відвідувань на	12,9
	1 чол. на рік	8,2
	м ² /чол.	4

8. Норми забезпечення населення житлом і комунально-побутовими послугами

Види забезпечення (послуг)		Одиниця виміру	Кількість
Розміщення в громадських будівлях і тимчасовому житлі:		м ² /чол.	2,5-3
умивальниками		чол./кран	10-15
туалетами		чол./1 очко	30-40
лазнями і душовими установками		місць/чол.	0,007
пральнями		кг. білизни на чол./добу	0,12
хімчистками		“	0,0032
підприємствами громадського харчування		місць/1чол.	0,035
підприємствами торгівлі		м ² /чол.	0,07
Побутовим паливом			
влітку:	максимально мінімально	кг.у.п.на чол./добу	1,95 0,33
зимою:	максимально мінімально	“ “	4,78 0,41

6.3 Життєзабезпечення органів управління та сил цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях

Організація життєзабезпечення органів управління та сил у надзвичайних ситуаціях, забезпечення їх всім необхідним є одним із відповідальних етапів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Продумана та чітко організована робота дає можливість створити необхідні умови для роботи, збереження здоров'я, працездатності, відпочинку, харчування, побутового обслуговування органів управління та залучених сил.

Заходи щодо життєзабезпечення органів управління та залучених сил під час НС повинні починатись та здійснюватись одночасно з початком аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Мета життєзабезпечення органів управління, сил і засобів під час реагування на надзвичайні ситуації – підтримання нормальних умов життя, здоров'я та пра-

цездатності працівників органів управління та сил, які приймають участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Для досягнення мети життєзабезпечення працівників органів управління та сил, які приймають участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації проводяться наступні заходи:

- розміщення їх для відпочинку;
- забезпечення їх продуктами харчування (або гарячою їжею), водою і предметами першої необхідності;
- надання медичної допомоги працівникам органів управління та сил, які приймають участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- проведення необхідних санітарно-гігієнічних заходів.

Для виконання цих заходів, під час реагування на надзвичайні ситуації створюються пункти життєзабезпечення органів управління та сил.

Пункти життєзабезпечення органів управління та сил повинні розташовуватися на місцевості неподалік від місця виконання рятувальних та інших невідкладних робіт, в залежності від їх характеру.

Під час розгортання пункту життєзабезпечення органів управління та сил, які приймають участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, слід передбачити наступні елементи:

- група розміщення особового складу;
- група забезпечення харчуванням;
- група медичної допомоги;
- група забезпечення водою;
- стоянка автомобільної техніки.

Варіант складу *групи розміщення особового складу*:

- намети типу УСБ (УСТ) – за кількістю особового складу, з комплектом ліжок та постільного приладдя;
 - пересувна освітлювальна електростанція типу ЕСБ – 4ВО-1 – 1 од.;
 - засоби обігріву (уніфікований підігрівач повітря типу УМП-350, каталітичні обігрівачі, польові печі обігріву) – 1 од. (по кількості наметів);
 - польовий вмивальник на 20 кранів – 1 од.;
 - польовий туалет на 10 місць -1 од.;
 - дезінфекційний душовий агрегат типу ДДА (польовий душ) – 1 од.
- особового складу обслуги – 5 – 10 осіб (у залежності від кількості особового складу залученого до виконання завдань та оснащення групи розміщення).

Варіант складу *групи забезпечення харчуванням*:

- польова автомобільна кухня ПАК-200 – 1 од. (або кухня польова КП-130 – 2 од.);
- намет під їдальню для особового складу типу УСБ, УСТ – 1 – 2 од.;

- кухня польова типу КП-130 для підігріву води – 1 од.;
- польова плита типу ПП-40 – 1 од.;
- причіп- рефрежератор типу ОАР-2 – 1 од.;
- цистерна водяна типу ЦВ-1,2 – 1 од.;
- автомобіль транспортний – 2 од.
- особового складу обслуги – 4 – 8 осіб (у залежності від кількості особового складу та оснащення групи забезпечення харчуванням).

Варіант складу *групи медичної допомоги*:

- санітарний автомобіль типу АС-66 (УАЗ-452) – 1 од.;
- намет УСТ-56 – 1 од.;
- особового складу – 2 – 5 осіб (у залежності від кількості особового складу та оснащення групи медичної допомоги).

Варіант складу *групи забезпечення водою*:

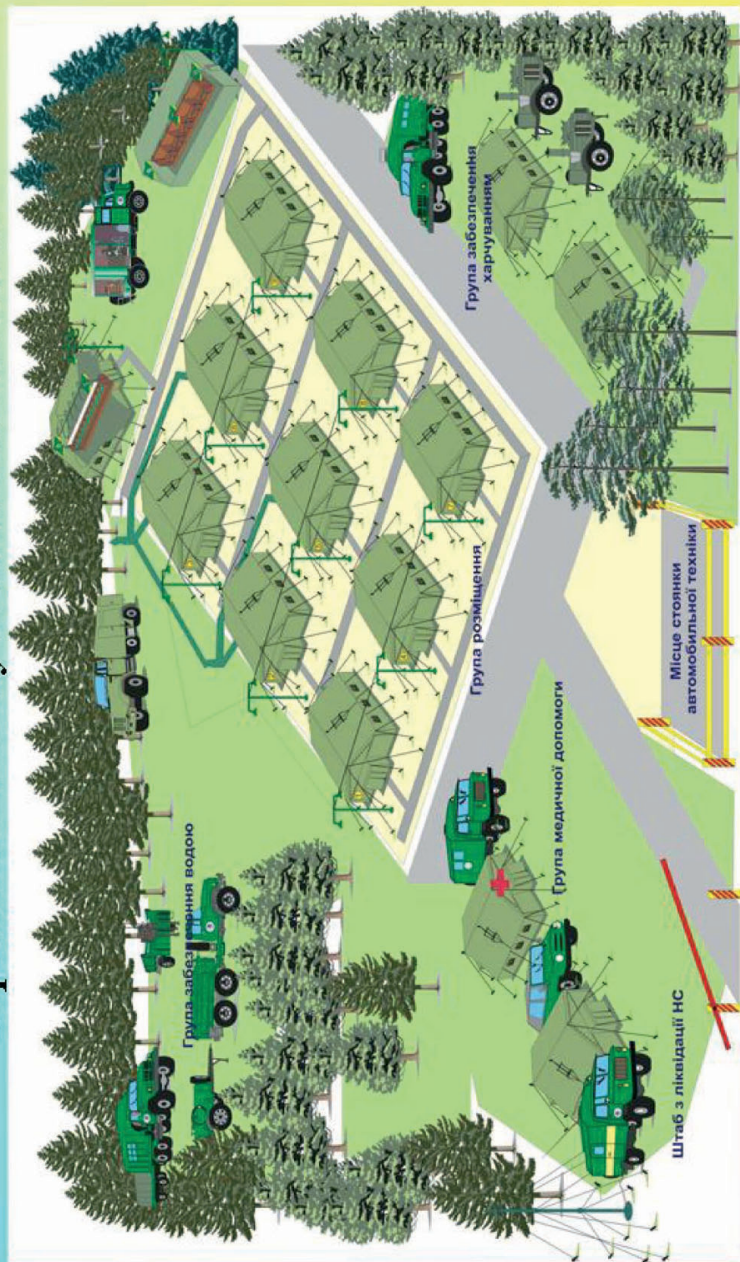
- пристрій для добування води типу УДВ-15 – 1 од.;
- фільтрувальна станція типу МАФС – 1 од.;
- автоцистерна типу АЦВ-2 – 1 од.;
- цистерна водяна ЦВ-1,2 – 1 од.;
- особового складу обслуги – 4 – 8 осіб (у залежності від кількості особового складу та оснащення групи забезпечення водою).

Адміністрація містечка життєзабезпечення укомплектовується, як правило, за рахунок особового складу підрозділів забезпечення аварійно-рятувальних загонів. При цьому її чисельність визначається, виходячи з чисельності особового складу залученого до виконання рятувальних робіт.

Організація життєзабезпечення органів управління, сил і засобів
під час реагування на надзвичайні ситуації

Варіанти комплексу життєзабезпечення

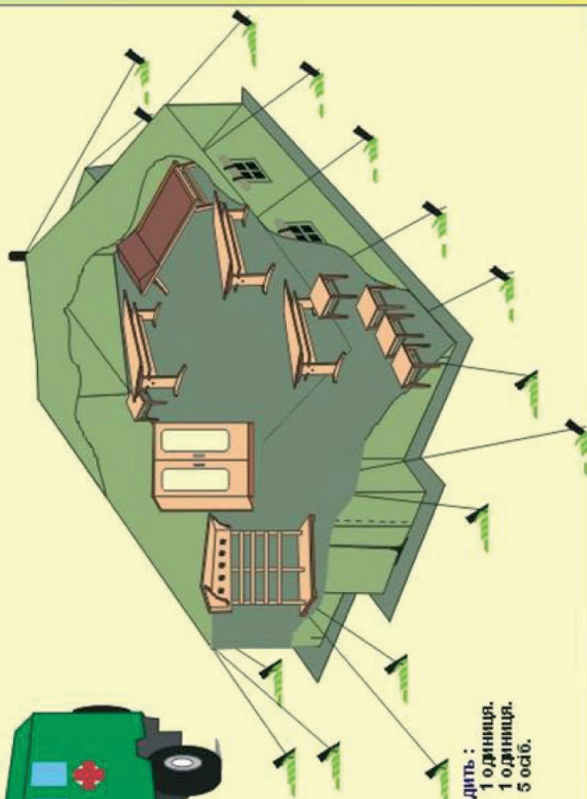

Організація життєзабезпечення органів управління, сил і засобів
під час реагування на надзвичайні ситуації

Група медичної допомоги

Санітарний автомобіль
АС-66

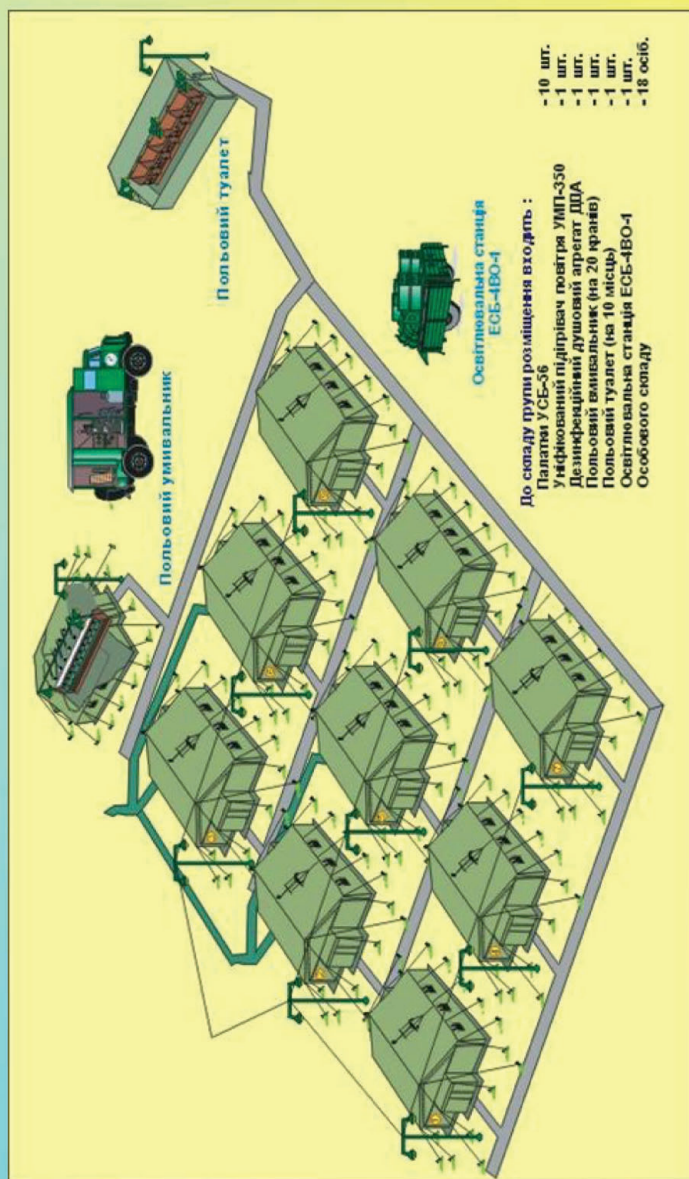

До складу групи медичної допомоги входить :
- 1 одиниця.
Санітарний автомобіль АС-66
Пам'ятка УСТ-56
Особового складу
- 1 одиниця.
- 5 осіб.

Організація життєзабезпечення органів управління, сил і засобів
під час реагування на надзвичайні ситуації

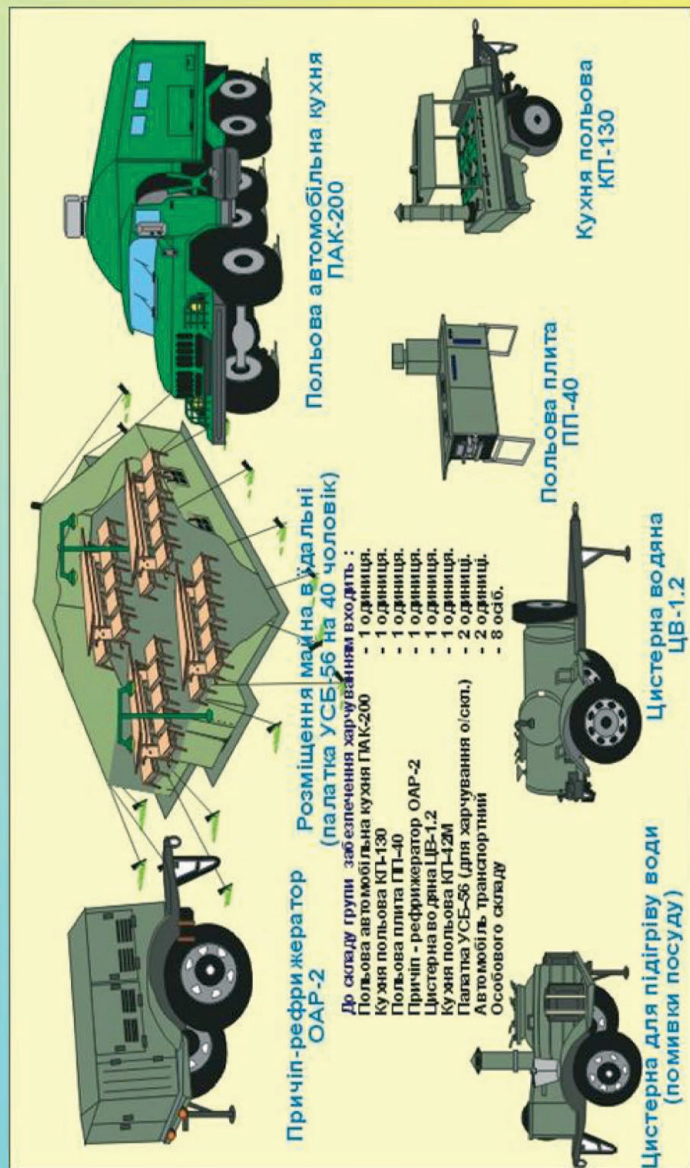
Група розміщення

Організація життєзабезпечення органів управління, сил і засобів
під час реагування на надзвичайні ситуації

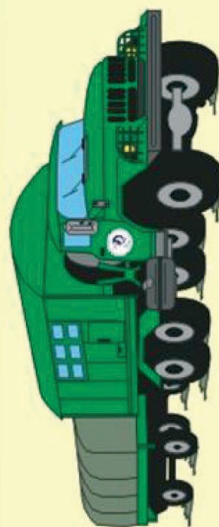
Група забезпечення харчуванням

Організація життєзабезпечення органів управління, сил і засобів
під час реагування на надзвичайні ситуації

Група забезпечення водою

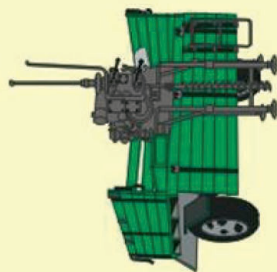
Фільтрувальна станція
МАФС

Автоводоцистерна

Цистерна водіана
ЦВ-1.2

Пристрій для добування води
УДВ-15

До складу групи забезпечення водою входить :
 Пристрій для добування води УДВ-15 - 1 одиниця.
 Автоводоцистерна АЦВ - 1 одиниця.
 Фільтрувальна станція МАФС - 1 одиниця.
 Цистерна водіана ЦВ-1.2 - 1 одиниця.
 Особового складу - 8 осіб.

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Організація медичного забезпечення, у тому числі своєчасне надання медичної допомоги та медичної евакуації є головним принципом проведення аварійно-рятувальних робіт, неухильне дотримання якого – першочергова вимога при виконанні робіт з підвищеною небезпекою.

За організацію медичного забезпечення особового складу аварійно-рятувальних підрозділів, задіяних до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, в тому числі постраждалого населення у зоні надзвичайної ситуації, відповідає начальник ГУ(У) МНС в АР Крим, області, місті Києві або Севастополі.

7.1 Організація медичного забезпечення особового складу аварійно-рятувальних підрозділів в умовах надзвичайних ситуацій

Особовий склад, задіяний до проведення аварійно-рятувальних робіт, повинен постійно мати можливість отримати екстрену медичну допомогу у разі захворювання (отруєння, поранення, травмування).

Заходи з медичного забезпечення відображаються окремим розділом у загальному Плані проведення аварійно-рятувальних робіт і у разі потреби можуть уточнюватись (корегуватись). Медичний персонал повинен бути поінформований щодо можливих видів захворювань (отруєнь, поранень, травмувань), вміти надавати невідкладну медичну допомогу в обсязі долікарської та першої лікарської медичної допомоги, знати шляхи евакуації до лікувальних закладів.

Весь особовий склад аварійно-рятувальних підрозділів повинен вправно володіти навичками надання першої медичної допомоги у вигляді само- та взаємодопомоги.

З метою організації медичного забезпечення особового складу зведених аварійно-рятувальних загонів сил МНС України (далі – Загонів) у разі реагування на надзвичайні ситуації начальником ГУ(У) МНС в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі видається наказ, в якому визначаються наступні завдання відповідним посадовим особам:

при підготовці до реагування на надзвичайні ситуації:

- підготувати мобільні медичні пункти до дій за призначенням;
- провести заняття з фахівцями медичних служб (підрозділів) які будуть залучатися до медичного забезпечення особового складу Загонів;
- укомплектувати мобільні медичні пункти майном та медикаментами згідно з Положенням про мобільний медичний пункт органу цивільного захисту системи МНС України із розрахунку на один місяць роботи;
- підготувати медичну техніку для здійснення маршруту;

- визначити шляхи евакуації і лікувальні заклади на маршруті руху колон та напрямках руху поїздів;
- організувати взаємодію з ГУ(У) МНС України в АР Крим, областей через які пролягатимуть маршрути руху колон з метою надання допомоги в організації медичного забезпечення особового складу Загонів при здійсненні маршу на території області у разі необхідності;
- провести заняття з особовим складом аварійно-рятувальних загонів щодо дотримання та виконання санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів в ході здійснення маршу та під час виконання аварійно-рятувальних робіт;
- визначити медичних фахівців, які будуть здійснювати медичну допомогу та її об'єм в ході маршу;

при реагуванні на надзвичайні ситуації:

- організувати медичну допомогу при здійсненні маршу шляхом само- та взаємодопомоги, на привалах медичними фахівцями підрозділів. Госпіталізацію хворих на марші здійснювати у найближчі лікувальні заклади по маршруту руху колон з наступною доповіддю директору Департаменту охорони здоров'я та медико-біологічного захисту (т. (044) 247-30-40, 247-31-21);
- прибувши на місце призначення провести медичну розвідку, організувати взаємодію з лікувальними закладами інших міністерств та відомств для надання кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги особовому складу Загонів та санепідемстанціями;
- організувати надання медичної допомоги особовому складу в пунктах дислокації Загонів і в місцях проведення аварійно-рятувальних робіт в об'ємі долікарської та першої лікарської допомоги, а також місцевому населенню яке її потребує силами мобільних медичних пунктів. Місця розгортання медичних підрозділів та знаходження медичних працівників і санітарного транспорту на ділянці проведення аварійно-рятувальних робіт визначає керівник робіт. При евакуації хворих та ранених до лікувальних закладів повинна бути організована попередня передача інформації до лікувального закладу про надходження постраждалого. Медичний працівник обов'язково забезпечується засобами зв'язку. Суворо забороняється використання санітарного транспорту не за призначенням;
- налагодити взаємозв'язок медичних фахівців Загонів з сектором охорони здоров'я та медико-біологічного захисту ГУ(У) МНС України на території, якої проводяться аварійно-рятувальні роботи і Департаментом охорони здоров'я та медико-біологічного захисту і доповідати про стан медичного забезпечення та захворюваність особового складу щоденно.

Начальники ГУ (У) МНС України в АР Крим, областей через які пролягатимуть маршрути руху колон забезпечують організацію стаціонарної медичної допомоги особовому складу аварійно-рятувальних загонів на марші у разі необхідності.

Начальнику ГУ(У) МНС України на території, якої проводяться аварійно-рятувальні роботи повинен спільно з облдержадміністрацією організувати стаціо-

нарне лікування особового складу Загонів на базі обласної клінічної лікарні, міських клінічних лікарень, центральних районних лікарень та лікувальних закладів інших відомств, санітарно-епідеміологічне забезпечення на базі районних СЕС а також надання допомоги фахівцями вищевказаних лікувальних закладів медичним працівникам Загонів у діагностуванні, лікуванні особового складу у повному обсязі, безоплатно, до повного одужання.

Медичне постачання медичних підрозділів та фахівців, в тому числі приданих сил здійснюється через орган медичного постачання ГУ(У) МНС України на території, якої проводяться аварійно-рятувальні роботи.

Після завершення аварійно-рятувальних робіт медичне забезпечення маршу аварійно-рятувальних підрозділів у пункти постійної дислокації здійснюється аналогічно. Напередодні здійснення маршу усі хворі виписуються із лікувальних закладів. При наявності хворих транспортування яких протипоказано інформація про них передається ГУ(У) МНС України на території, якої проводяться аварійно-рятувальні роботи з метою надання необхідної допомоги в організації їх якісного медичного забезпечення та лікування в подальшому та до Департаментом охорони здоров'я та медико-біологічного захисту.

Специфіка надання медичної допомоги особовому складу аварійно-рятувальних загонів залежить від виду, характеру та масштабу надзвичайної ситуації.

При масових санітарних втратах постраждалим надається допомога по припиненню дії поражаючого фактора з наданням першої медичної допомоги рятувальниками, якщо це можливо, з подальшою евакуацією хворого за межі зони надзвичайної ситуації. Поза зоною надзвичайної ситуації визначаються пункти збору ранених та постраждалих на які і здійснюється евакуація. Якщо хворі евакуюються із зони хімічного враження то в першу чергу вони повинні пройти дезактивацію на пунктах спеціальної обробки.

На пунктах збору ранених та постраждалих медичним персоналом організовується медичне сортування хворих за ступенями важкості (легкохворі, середньої важкості, важкохворі та агонуючі) та надається медична допомога в об'ємі долікарської медичної допомоги та першої лікарської за життєвими показниками.

Медична допомога при враженні хімічними речовинами складається із: захисту органів дихання; евакуації за зону дії хімічної речовини; видалення та знезараження крапель отруйної речовини; введення протиотрутних засобів; санітарної обробки; медичного сортування та надання долікарської та першої лікарської медичної допомоги; евакуації до лікувальних закладів.

Аварія пасажирського потягу, руйнування багатопверхового житлового будинку, пожежа на складах зберігання артилерійських боєприпасів – ці надзвичайні ситуації можуть привести до значних санітарних втрат з пораненнями та травмуванням людей.

Виходячи із обстановки медична допомога при цих надзвичайних ситуаціях повинна організовуватися наступним чином:

- надання першої медичної допомоги безпосередньо на місці НС (введення знеболюючих засобів, зупинка кровотечі, накладання іммобілізуючих шин та асептичних пов'язок, накладання джгутів при синдромі тривалого стискання);
- евакуація хворих на пункти збору ранених;
- медичне сортування та надання долікарської та першої лікарської медичної допомоги;
- евакуація до лікувальних закладів.

При інших видах надзвичайних ситуацій медичне забезпечення особового складу аварійно-рятувальних підрозділів здійснюється з метою надання медичної допомоги при захворюванні рятувальників а також виникнення різного роду позаштатних ситуацій.

В окремих випадках при надзвичайних ситуаціях з великою кількістю санітарних втрат, зруйнованою інфраструктурою місцевих лікувальних закладів, в режимі автономного стану для надання кваліфікованої медичної допомоги може залучатися мобільний госпіталь МНС України.

7.2 Медичне забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях

Медичне забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях (далі – НС) – комплекс організаційних, лікувально-профілактичних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та евакуаційних заходів, спрямованих на попередження і ліквідацію медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій. Медичне забезпечення організовується медичною службою цивільного захисту відповідного рівня: держави, АР Крим, областей, міст та районів.

Загальне керівництво з питань медико-санітарного забезпечення населення при НС здійснює начальник цивільного захисту відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Начальник ГУ(У) МНС в АР Крим, області, міст Києва та Севастополя забезпечує, у межах компетенції, реалізацію заходів у сфері медичного та біологічного захисту населення від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, у тому числі пов'язаних з терористичними проявами і в особливий період, координацію дій заінтересованих місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у цій сфері.

Складовими частинами медичного забезпечення населення при НС є:

- оцінка медико-санітарної обстановки;
- медична (медико-тактична) та інші спеціальні види розвідки;
- лікувально-евакуаційне забезпечення населення при НС;
- санітарно-гігієнічне та протиепідемічне забезпечення населення при НС.

Оцінка медико-санітарної обстановки при надзвичайних ситуаціях

Плануванню заходів щодо ліквідації медико-санітарних наслідків НС передує оцінка та прогнозування медико-санітарної обстановки з визначенням

найбільш ймовірних варіантів перебігу подій за конкретних умов, які здійснює начальник медичної служби.

Під медико-санітарною обстановкою при НС розуміють сукупність умов і факторів, які визначають обсяг, характер і напрямки організації медичного забезпечення, необхідного для подолання медико-санітарних наслідків техногенної або природної катастрофи.

Основними елементами оцінки медико-санітарної обстановки повинні стати:

- величина і структура санітарних втрат серед населення;
- закономірності формування санітарних втрат;
- потреба потерпілих у медичній допомозі;
- санітарно-гігієнічний і епідемічний стан в осередках НС;
- потреба у силах і засобах для медичного забезпечення населення і їх наявність;
- умови роботи медичних формувань;
- умови життєзабезпечення населення.

За результатами оцінки медико-санітарної обстановки в районі НС здійснюється прогноз санітарних втрат серед людей, які опинилися в зоні катастрофи, визначається організація лікувально-евакуаційного та санітарно-гігієнічного і протиепідемічного забезпечення населення, визначаються основні напрямки розвідки та складається план ліквідації медико-санітарних наслідків НС.

Медична (медико-тактична) та інші спеціальні види розвідки, які здійснює медична служба цивільного захисту

Медична розвідка здійснюється з метою своєчасного визначення об'єктивних даних про медико-санітарну обстановку і має бути активною, здійснюватися безперервно та забезпечувати своєчасне оперативне отримання певної інформації. Як правило, вона здійснюється всіма медичними ланками (формуваннями, підрозділами), але, коли наслідки стихійного лиха набули значних масштабів або мають тенденцію до поширення, розвідка здійснюється оперативними медичними групами центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, які діють самостійно чи у складі загальних розвід формувань.

Основою санітарно-епідеміологічної розвідки є збір даних щодо санітарно-гігієнічної і епідемічної обстановки в осередку катастрофи.

В окремих випадках при виникненні інфекційного осередку з тенденцією до поширення кількості захворілих в районі стихійного лиха здійснюється бактеріологічна розвідка. Вона є самостійним видом розвідки і організується протиепідемічними та ветеринарними закладами шляхом використання своїх пересувних формувань.

Організація медико-тактичної і санітарно-епідеміологічної розвідки покладається на органи управління охороною здоров'я відповідної території, а практичне виконання здійснюють територіальні центри екстреної медичної допомоги, медицини катастроф та санітарно-епідеміологічні станції відповідної території.

Організовує проведення розвідки, ставить завдання виконавцям, аналізує її результати та доповідає про них начальнику цивільного захисту начальник медичної служби.

Лікувально-евакуаційне забезпечення населення при НС

Лікувально-евакуаційне забезпечення (далі – ЛЕЗ) є основним завданням штабу медичної служби цивільного захисту кожної території.

Основною метою ЛЕЗ є організація і проведення своєчасних і послідовних заходів щодо надання адекватної медичної допомоги ураженим на етапах медичної евакуації з транспортуванням їх з осередку катастрофи у лікувальні заклади в залежності від характеру ураження. Своєчасність виконання цих заходів досягається швидким введенням в осередок катастрофи (при деяких НС тільки до межі осередку) медичних формувань державної служби медицини катастроф і евакуацією постраждалих за межі зони НС.

Своєчасність ЛЕЗ полягає в дотриманні оптимальних термінів надання різних видів медичної допомоги та лікування постраждалих. Медична допомога вважається своєчасною, якщо після ураження при НС вона надана постраждалим в такі терміни:

- перша медична допомога – до 30 хв;
- долікарська (фельдшерська) допомога – 1-2 год;
- перша лікарська допомога – 4-6 год.

Наступність передбачає надання медичної допомоги, виходячи з єдиних поглядів на етіологію, патогенез, клініку і методи лікування уражених.

Послідовність полягає в зростанні обсягу медичної допомоги постраждалим, застосуванні її додаткових видів.

ЛЕЗ частіше організується за двоетапним принципом.

Перший етап – це надання першої медичної допомоги, долікарської, а також елементи лікарської можуть здійснювати бригади швидкої медичної допомоги, спеціалізовані медичні бригади постійної готовності першої черги, медичні загони, лікувально-профілактичні заклади, що розташовані поблизу осередку НС, лікувальні заклади інших міністерств та відомств, рятувальники та інші особи, які мають підготовку щодо надання першої медичної допомоги, а також шляхом самодопомоги.

Метою першої медичної допомоги є рятування життя людини шляхом виконання найпростіших медичних прийомів, а також попередження чи зменшення важких ускладнень.

Долікарська (фельдшерська) допомога надається медичними працівниками здравпунктів об'єктів, на яких сталася НС, сусідніх об'єктів, фельдшерських бригад швидкої медичної допомоги та медичним персоналом, направленим для надання допомоги постраждалим в осередок катастрофи.

Перша лікарська допомога надається лікарями загальної (будь-якої) кваліфікації з метою ліквідації симптомів, що загрожують життю в перші години після

ураження, підготовки постраждалого для евакуації до лікувальних закладів, попередження розвитку можливих ускладнень.

Другий етап – це надання кваліфікованої та спеціалізованої медичної допомоги постраждалим. Вказані види медичної допомоги надаються в лікувальних закладах на лікувально-евакуаційних напрямках, які можуть знаходитись на значній відстані від осередків ураження. Це лікувально-профілактичні заклади МОЗ України, інших відомств та міністерств, військові госпиталі, профільовані та спеціалізовані лікарні, в першу чергу ті, що входять до складу державної служби медицини катастроф.

Етапи медичної евакуації повинні виконувати такі загальні для кожного з них завдання:

- прийом, реєстрацію, медичне сортування постраждалих;
- проведення згідно з показаннями санітарної обробки уражених, дезінфекції, дезактивації та дегазації їх речей;
- надання потерпілим невідкладної медичної допомоги в обсязі, що визначений для даного етапу лікування уражених;
- підготовку до евакуації тих потерпілих, які будуть евакуйовані до наступного етапу;
- ізоляцію інфекційних та психічно хворих.

Місце розгортання першого етапу медичної евакуації повинно бути максимально наближене до місця події з урахуванням концентрації потерпілих та виходячи з вимоги забезпечення безпечної роботи медичних працівників.

При виборі місця розгортання другого етапу медичної евакуації необхідно максимально використовувати наявні медичні заклади та громадські будівлі (школи, клуби, гуртожитки тощо). При цьому необхідно враховувати наявність шляхів сполучення, придатних для медичної евакуації потерпілих, джерел водопостачання, дебіт і якість води в яких відповідала б санітарно-гігієнічним вимогам, та можливість обладнання майданчика для посадки санітарних вертольотів. Розмір майданчика та будівель (приміщень) повинен забезпечити розгортання необхідних функціональних підрозділів.

Медичне сортування – це розподілення постраждалих на групи за потребою в однорідних профілактичних та лікувально-евакуаційних заходах згідно з медичними показаннями, певним обсягом медичної допомоги на даному етапі медичної евакуації та визначеним порядком евакуації.

Завершенням евакуаційного сортування є реалізація заходів щодо медичної евакуації. Під медичною евакуацією розуміється вивезення постраждалих до тих закладів, де їм надається необхідна медична допомога та продовжується лікування до кінцевого результату.

Медична евакуація забезпечує своєчасність надання першої лікарської та спеціалізованої допомоги.

Евакуація уражених може здійснюватися автомобільним, залізничним, водним та повітряним транспортом, тобто транспортними засобами, спеціально призначеними або переобладнаними для транспортування постраждалих.

Існують загальні правила евакуації уражених при стихійних лихах та техногенних катастрофах:

- винесення (вивезення) потерпілих у найкоротший час з осередку ураження з метою припинення дії на них вражаючих факторів;
- надання важко ураженим невідкладної медичної допомоги безпосередньо біля осередку ураження до проведення їх евакуації в лікувальні заклади;
- при значних аваріях та катастрофах виникає невідповідність потреби в санітарному транспорті можливостям забезпечення ним в достатній кількості – тому використовується транспорт загального призначення;
- постраждалих з тяжкими ураженнями необхідно евакуювати на санітарному (спеціально обладнаному) транспорті у супроводі лікаря (фельдшера, медичної сестри);
- при наданні медичної допомоги постраждалим, що винесені з осередків ураження небезпечно-хімічними речовинами (далі – НХР), радіоактивними речовинами та бактеріологічними засобами, медичний персонал і рятувальники у пунктах (місцях) збору та під час евакуації потерпілих повинні знаходитись у засобах індивідуального захисту. Після доставки уражених на етап медичної евакуації повинна проводитись обробка санітарна медичного персоналу та спеціальна обробка транспорту.

Медичне забезпечення евакуаційних заходів передбачає розгортання медичних пунктів (стаціонарних, тимчасових, пересувних) у місцях збору, посадки, на шляхах евакуації, місцях висадки та тимчасового розміщення населення. До розгортання цих пунктів залучаються сили та засоби лікувально-профілактичних закладів, які беруть участь у ліквідації медико-санітарних наслідків стихійного лиха. Їх склад, забезпечення медичним майном і транспортними засобами визначається завчасно при прогнозуванні обстановки та плануванні заходів медичного забезпечення.

Медичне постачання головним чином здійснюються за рахунок структур органів і закладів медичного постачання, існуючих в системі охорони здоров'я (аптечні склади, бази, аптеки тощо).

Санітарно-гігієнічне та протиепідемічне забезпечення населення при НС

Санітарно-гігієнічне та протиепідемічне забезпечення населення при НС здійснюється фахівцями закладів державної санітарно-епідеміологічної служби України під загальним керівництвом начальника медичної служби відповідної території.

Під санітарно-гігієнічним забезпеченням розуміють комплекс спеціальних заходів у зоні НС, а саме: проведення санітарно-гігієнічного контролю за умовами розміщення, харчування, водопостачання, санітарним станом території, прибиранням рідких і твердих відходів, контролю за похованням трупів загиблих людей і тварин, оцінки санітарного стану зони НС, прогнозування впливу не-

сприятливих факторів на стан здоров'я населення та особовий склад формувань, що беруть участь у ліквідації НС та розробка пропозицій щодо його покращення, гігієнічного виховання і санітарної освіти.

Протиепідемічне забезпечення включає комплекс заходів, спрямованих на попередження виникнення і ліквідацію інфекційних захворювань у зоні НС.

При стихійних лихах і техногенних катастрофах формується складна санітарна і епідемічна обстановка.

Для запобігання виникненню епідемічних ускладнень необхідно:

- в перші години після катастрофи організувати і забезпечити проведення санітарно-епідемічної розвідки за участю необхідної кількості фахівців (гігієністів, епідеміологів, радіологів, токсикологів тощо);

- налагодити моніторинг санітарного і епідемічного стану осередку катастрофи і прилеглих до нього територій з метою виявлення і ліквідації або послаблення дії факторів, що негативно впливають на здоров'я людей і довкілля, розробки обґрунтованих рекомендацій і контролю за їх виконанням та ефективністю;

- дати оцінку санітарно-епідемічному стану осередку катастрофи і прилеглих до нього територій;

Ефективність санітарно-протиепідемічного забезпечення населення досягається шляхом своєчасного наближення сил і засобів санітарно-епідеміологічної служби до осередку стихійного лиха або техногенної катастрофи, своєчасної евакуації постраждалих і інфекційних хворих за призначенням, організації лікувальних і протиепідемічних заходів з метою попередження поширення інфекційних захворювань.

Послідовність дій начальника цивільного захисту органа виконавчої влади при організації медико-санітарного забезпечення населення при виникненні НС

1. Заслухати та проаналізувати доповідь начальника медичної служби цивільного захисту щодо оцінки медико-санітарної обстановки в осередку надзвичайної ситуації, прогноз санітарних втрат серед населення, звіт про наявні сили та засоби медичної служби і план медико-санітарного-забезпечення населення при НС.

2. За результатами аналізу вказаної доповіді затвердити (не затвердити) план медико-санітарного-забезпечення населення.

3. Видати накази щодо необхідності виділення для медичної служби додаткового транспорту, паливно-мастильних матеріалів, іншого господарського майна, затвердити перелік будівель (приміщень), які необхідно переобладнати для розгортання етапів медичної евакуації.

4. Внести дані про санітарні втрати серед населення (які прогнозуються або вже підраховані) до доповіді, згідно з табелем термінових повідомлень.

5. Контролювати хід виконання заходів медико-санітарного-забезпечення населення.

Аварія при перевезенні хімічної речовини на автотранспорті

Найважчим в організаційному плані є ліквідація медико-санітарних наслідків аварії, що сталася при перевезенні хімічних речовин.

Надання медичної допомоги при вказаних НС ускладнюється внаслідок зараження території НХР, іноді невідомого хімічного складу.

До надання першої медичної допомоги населенню окрім підрозділів МНС, негайно залучаються бригади швидкої медичної допомоги.

Фахівці швидкої медичної допомоги працюють по за межею зони зараження, де розгортається місце збору (виносу) уражених.

Місце збору (виносу) постраждалих визначається у кожному випадку окремо з обов'язковим урахуванням прогнозу розвитку надзвичайної ситуації.

Перша лікарська допомога має бути надана в максимально стислий термін неподалік від місця події.

При розробці заходів лікувально-евакуаційного забезпечення населення слід враховувати:

- можливість переносу НХР за напрямком вітру на великі відстані та пов'язані з цим ураження серед населення на значній відстані від джерела викиду;
- можливість проникнення НХР у негерметизовані приміщення і накопичення там у концентрації на рівні токсодози, що несе небезпеку ураження людей;
- різноманітність НХР, що утруднює створення ефективних уніфікованих засобів захисту людей від ураження;
- спроможність НХР викликати ураження не лише шляхом прямого впливу на людей, а й через предмети довкілля (вода, харчові продукти тощо).

Аварія пасажирського потягу

До прибуття медичних працівників основою рятування життя людей, які потрапили в катастрофу, є перша медична допомога, що надається рятувальниками та шляхом само- і взаємодопомоги, а також організація транспортування потерпілих у найближчий лікувальний заклад, де їм буде надана необхідна медична допомога.

При великих катастрофах, особливо віддалених від населених пунктів, необхідно: з максимальним ступенем вірогідності з'ясувати розмір катастрофи та її точні координати, інформувати розташовані поблизу лікувальні заклади, та територіальний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, негайно направити в район катастрофи бригади швидкої медичної допомоги та формування державної служби медицини катастроф. До прибуття оперативної групи державної служби медицини катастроф керівництво роботою бригад швидкої медичної допомоги на місці аварії покладається на лікаря бригади, яка прибула першою. На місці залізничної катастрофи створюються пункти збору постраждалих, здійснюється їх медичне сортування, реєстрація, надання екстреної медичної допомоги та евакуація в лікувальні заклади за призначенням.

Руйнування багатопверхового житлового будинку

В короткий термін виникає необхідність надання екстреної медичної допомоги в умовах завалів, біля зруйнованого будинку на вулиці та просто неба. Під час проведення рятувальних робіт перша медична допомога здійснюється шляхом само- та взаємодопомоги, безпосередньо особовим складом рятувальників, а потім вже медичними працівниками бригад швидкої медичної допомоги та спеціалізованих бригад постійної готовності першої черги.

При значній кількості потерпілих визначаються місця їх збору, розгортаються тимчасові медичні пункти. На ці пункти направляється санітарний транспорт та транспорт загального призначення для подальшої евакуація.

Підтоплення населених пунктів

При підтопленні населених пунктів надання медичної допомоги організується як на затопленій, так і на прилеглій території.

Надання першої медичної допомоги у зоні підтоплення здійснюється у вигляді само- та взаємодопомоги, а також силами рятувальних груп. Перша медична допомога надається потерпілим безпосередньо на плавзасобах і передбачає зігрівання (усунення впливу холодового фактора), штучну вентиляцію легенів, непрямий масаж серця, тимчасову іммобілізацію переломів кісток, введення знеболюючих препаратів.

Для надання першої лікарської допомоги постраждалим поблизу зони затоплення розгортаються, разом з пунктами збору та сортування, тимчасові медичні пункти. Надання цього виду допомоги, як правило, обмежується заходами, спрямованими на підтримку життєвих функцій організму.

Подальша евакуація здійснюється в стаціонари лікувальних закладів.

Пожежа (в тому числі пожежа на складах зберігання артилерійських боєприпасів)

Надання медичної допомоги при пожежах ускладнюється внаслідок задимленості території або будівель, а також виникнення комбінованих уражень у постраждалих: опіки + травма, опіки + отруєння димом, опіки + психічний шок тощо.

Організація медичної допомоги при пожежах має деякі особливості, а саме:

- розшук постраждалих на задимленій території та в палаючих будівлях, який забезпечують спеціальні пожежні рятувальні підрозділи;
- потреба у наближенні й наданні першої лікарської допомоги;
- необхідність надання медичної допомоги великій кількості обпечених, а також постраждалим з отруєнням продуктами горіння, в тому числі (майже у 70 % випадків) окисом вуглецю з необхідністю екстреної їх евакуації із задимленої атмосфери.

До надання першої медичної допомоги населенню при пожежах, окрім підрозділів пожежегасіння та особового складу рятувальних ланок, негайно залучаються бригади швидкої медичної.

Зовсім інша ситуація складається при виникненні значних за розміром і тривалістю або штормових пожеж. Такі пожежі небезпечні для населення, вони призводять до появи значної кількості постраждалих. У таких випадках обов'язково залучаються додаткові медичні формування державної служби медицини катастроф.

Місце збору (виносу) постраждалих визначається у кожному випадку окремо з обов'язковим урахуванням прогнозу розвитку пожежі.

Перша лікарська допомога має бути надана в максимально стислий термін неподалік від місця пожежі. При значній кількості опікових хворих та отруєних монооксидом вуглецю лікувальні заклади посилюються спеціалізованими бригадами постійної готовності другої черги (опіковими, токсикотерапевтичними) і повинні мати певний запас ліків та перев'язувальних засобів.

Епідемія

Масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території характеризується як епідемія. Спалахи особливо небезпечних чи карантинних інфекцій, а також інфекційних захворювань, природа яких не встановлена, потребують введення режиму карантину або обсервації на певній адміністративній території.

Під карантинном розуміють комплекс адміністративних та медико-санітарних заходів, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб та спрямованих на попередження виносу збудника небезпечної інфекційної хвороби за межі епідемічного осередок і підвищення ефективності заходів його локалізації та ліквідації.

Заходи проводяться до повної ліквідації осередку захворювання усіма закладами і підприємствами, що розташовані або функціонують в осередку, незалежно від їх підпорядкованості або форми власності.

Враховуючи можливість появи великої кількості інфекційних хворих в епідемічному осередку, необхідно передбачити створення резервного ліжкового фонду.

Усі інфекційні лікарні повинні працювати в режимі лікарні для хворих з особливо небезпечними інфекціями, персонал яких переходить на казармене положення, забезпечується цілодобова охорона.

Дезінфекційним заходам підлягають усі місця розміщення населення, житлові і виробничі приміщення, обладнання, вода тощо.

Заходи знезараження організує житлово-комунальна служба населеного пункту, а також об'єктові служби. Санітарно-епідеміологічна служба контролює проведення дезінфекційних робіт, в тому числі і знезараження води і харчових продуктів.

В епідемічних осередках дезінфекція проводиться працівниками санепідслужби або особовим складом створених дезінфекційних бригад.

Епізоотія

Небезпеку для людей несуть зоонози – хвороби, що передаються людям від тварин. Тому при виникненні масових інфекційних захворювань тварин – епізотіях необхідно вживати таких медичних заходів:

- здійснювати посилене медичне спостереження за персоналом тваринницьких господарств та іншими мешканцями, які підпали ризику зараження, шляхом щоденних подвірних обходів з термометрією, проведенням екстреної профілактики захворювання – загальної та специфічної;
- негайно ізолювати та госпіталізувати осіб з підозрою на захворювання;
- проводити дезінфекційні заходи в осередку захворювання та в житлових будинках;
- заборонити вживання продуктів тваринництва в їжу.

Біологічний тероризм

Організація роботи по виявленню, госпіталізації та лікуванню хворих з особливо небезпечними інфекціями:

Виявлення, обстеження та негайна ізоляція осіб, які підпали ризику зараження на окремому майданчику (приміщенні).

Негайне надання невідкладної допомоги – загальна екстрена профілактика до визначення збудника.

Провізорна госпіталізація осіб, які підпали ризику зараження.

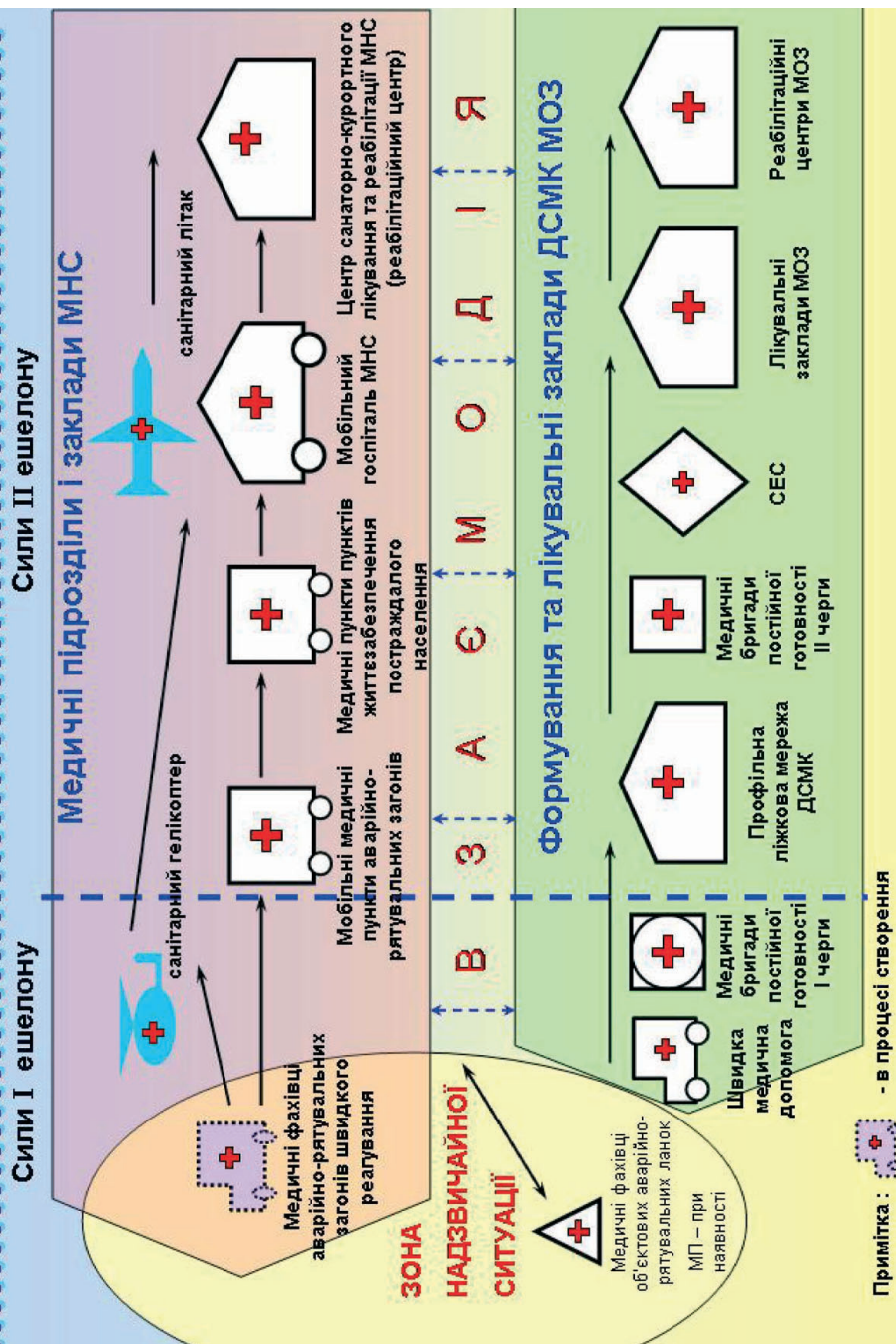
Організація протиепідемічних обмежувальних заходів (за показаннями).

Проведення дезінфекції (знезараження 5% розчином хлорного вапна), дезінсекції та дератизації.

Заборона вживання харчових продуктів та питної води без їх санітарної експертизи.

Дотримання правил особистої гігієни.

Схема організації медичного забезпечення постраждалого населення при надзвичайних ситуаціях

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Істотним додатковим джерелом ресурсів для першочергового життєзабезпечення постраждалих у надзвичайних ситуаціях є гуманітарна допомога.

Гуманітарна допомога – це заходи, які здійснюються з метою полегшення страждань населення, особливо в умовах, коли місцеві ресурси не дозволяють налагодити його забезпечення життєво необхідними засобами виживання у надзвичайних ситуаціях.

Послуги і матеріальні ресурси в рамках гуманітарної допомоги надаються населенню, яке потерпає від лиха, безоплатно, в порядку благодійності. Гуманітарна допомога надається на добровільних засадах і не повинна мати на меті інших вигод, ніж гуманних покликань і бажання допомогти постраждалим.

Залежно від джерел гуманітарна допомога може бути внутрішньою і міжнародною.

Джерелами гуманітарної допомоги її суб'єктами можуть бути міжнародні гуманітарні організації, союзи держав, іноземні держави, Уряд України, центральні і місцеві органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, організації, громадські об'єднання, приватні особи.

Об'єктами допомоги є населення, яке постраждало у надзвичайній ситуації, а також органи, системи і служби, які організовують його життєзабезпечення.

Гуманітарна допомога базується на принципах гуманності, безпристрасності, нейтралітету.

Форми організації гуманітарної допомоги залежать від її виду (внутрішня, міжнародна), характеру надзвичайної ситуації, її масштабів, потреб населення, міри порушення його життєзабезпечення, географічних умов зони надзвичайної ситуації та інших чинників. Разом з тим, ряд напрямків є характерним для більшості випадків надання допомоги.

З цією метою:

- прогнозуються можливі об'єми гуманітарної допомоги, її структура, об'єкти допомоги;

- визначаються джерела допомоги, її суб'єкти (донори);

- плануються заходи щодо надання гуманітарної допомоги і взаємодії органів, які забезпечують її доставку, розподіл і контроль за використанням ресурсів;

- створюються матеріальні ресурси і засоби для надання гуманітарної допомоги.

У разі виникнення надзвичайної ситуації:

- уточнюються (визначаються) потреби в ресурсах гуманітарної допомоги, оцінюються можливості суб'єктів допомоги;

- до можливих суб'єктів допомоги доводиться інформація про конкретні потреби постраждалого населення, бажаному складу ресурсів допомоги, їх об'єм і час надання;

- суб'єкти допомоги приймають рішення про участь у допомозі і її форму, мобілізують необхідні ресурси, формують гуманітарну допомогу;
- узгоджуються питання доставки предметів і засобів допомоги в зону надзвичайної ситуації або у проміжні пункти її зосередження;
- організовуються гуманітарні поставки і послуги постраждалому населенню, роздача йому предметів допомоги, частіше всього шляхом організації пунктів роздачі;
- здійснення узгодженого використання ресурсів допомоги з метою першочергового життєзабезпечення постраждалого населення у зоні надзвичайної ситуації в цілому;
- забезпечується безперешкодний доступ представників гуманітарних та інших організацій у зону надзвичайної ситуації відповідно до міжнародних норм надання гуманітарної допомоги;
- здійснюється контроль за використанням ресурсів гуманітарної допомоги, повноти і своєчасності її доведення до постраждалих;
- організовується взаємодія між органами управління, які здійснюють ліквідацію надзвичайної ситуації, органами виконавчої влади на території, яка постраждала, представниками суб'єктів гуманітарної допомоги; здійснюється координація їхньої діяльності під час всього періоду надання гуманітарної допомоги.

Гуманітарна допомога населенню у надзвичайних ситуаціях організовується на територіальному і місцевому рівнях. Заходи, пов'язані з наданням міжнародної допомоги, вирішуються на державному (урядовому) рівні в рамках міжнародного співробітництва і взаємодії з міжнародними організаціями.

У разі крупномасштабних надзвичайних ситуацій гуманітарна допомога може надаватись шляхом проведення гуманітарних операцій.

Склад гуманітарної допомоги, в основному, співпадає з напрямками першочергового життєзабезпечення постраждалого населення. Міжнародна допомога може надаватися, крім того, у формі дій в зоні надзвичайної ситуації на гуманітарній основі зарубіжних рятувальних і медичних формувань, розгортання засобів захисту населення, проведення заходів щодо психологічної реабілітації населення тощо.

Гуманітарна діяльність у разі надзвичайних ситуацій в сучасних умовах є ефективною формою міжнародного співробітництва і взаємодопомоги всіх структур держави, невід'ємною частиною світового порядку, в основі якого – безпека особистості незалежно від місця і умов її буття.

ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ МАТЕРІАЛІВ, НА ПІДСТАВІ ЯКИХ НАДАЄТЬСЯ ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК ЩОДО РІВНЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

9.1 Загальні положення

1. Експертний висновок про рівень надзвичайної ситуації вважається підставою для здійснення відповідних заходів щодо реагування на надзвичайні події. Він є сукупністю процедур аналізу надзвичайної події, ідентифікації причин її виникнення, визначення масштабів її наслідків та економічних збитків. Експертний висновок є обґрунтовуючим матеріалом (документом), який готує МНС України (територіальні органи з питань цивільного захисту) і подає Міністерству економіки (уповноваженому місцевому органу) для підготовки розпорядження Кабінету Міністрів України (голови державної адміністрації) про виділення коштів з резервного фонду державного (місцевого) бюджету для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Схема опрацювання звернень щодо виділення коштів резервного фонду державного бюджету для проведення невідкладних аварійно-відновлювальних робіт наведена у додатку 1.

Експертний висновок щодо оцінки збитків, завданих сільськогосподарським товаровиробникам, та необхідних для їх відшкодування коштів здійснюється Мінагрополітики (пункт 18 Порядку використання коштів резервного фонду бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 415).

2. Рекомендований Порядок підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня надзвичайної ситуації (далі – Порядок), визначає процедуру підготовки центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обґрунтувань щодо обсягів економічних збитків від надзвичайних ситуацій для підготовки експертного висновку про рівень надзвичайної ситуації, яка сталася.

3. Порядок розроблений на підставі вимог постанов Кабінету Міністрів України від 4 лютого 1999 р. № 140 “Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків”, від 15 лютого 2002 р. № 175 “Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру”, від 29 березня 2002 р. № 415 “Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету”, від 25 жовтня 2002 року № 1591 “Про внесення зміни до Порядку створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків”, від 24 березня 2004 р. № 368 “Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій

техногенного та природного характеру за їх рівнями”, від 27 липня 2005 р. № 647 “Про внесення змін до Порядку використання коштів резервного фонду бюджету”, інших нормативно-правових актів.

4. У Порядку вживаються такі поняття:

аварія – небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила загибель людей або створила на об’єкті, території або акваторії загрозу для життя і здоров’я людей і призвела до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи завдала шкоди довкіллю;

надзвичайна ситуація (НС) – порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об’єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом чи іншою небезпечною подією, яка призвела (може призвести) до загибелі людей та/або значних матеріальних втрат у мирний час і в особливий період;

економічні збитки від НС – оцінені відповідним чином втрати, спричинені надзвичайною ситуацією;

підтоплення територій – комплексний процес, що виявляється під дією техногенних і, частково, природних факторів, при якому в результаті порушення водного режиму і балансу територій за розрахунковий період часу відбувається підвищення рівня підземних вод, що досягає критичних значень;

вихід підґрунтових вод – вихід ґрунтових вод на поверхню землі, викликаний надмірним зволоженням (перезволоженням) ґрунту, який може бути раптовим, періодичним і постійним. Раптовий вихід відбувається у результаті повені чи паводка, що пройшли поблизу, періодичний – внаслідок регулярних повеней або паводків, постійний – зазвичай у зоні зрошувальних каналів, штучного водоймища;

паводок – порівняно короточасне і нетривале підняття рівня води, що виникає внаслідок швидкого танення снігу льодовиків, рясних дощів;

повінь – значне затоплення водою місцевості в результаті підйому рівня води в річці, озері або морі, що викликається потужним припливом води в період сніготанення або злив, вітрових нагонів води, при заторах;

зсуви – рух мас порід на схилі під впливом власної ваги та навантаження, що відбувається в результаті зрушення ґрунту; виникають внаслідок підмиву схилу, сейсмічних поштовхів, перезволоження, особливо за наявності чергування водотривких і водоносних порід, на берегах рік та передгір’ях. З негативних техногенних причин найпомітніше даються взнаки втрати води з інженерних мереж у містах та іригаційних систем за їх межами, що посилює обводнювання ґрунтів;

осідання ґрунтів – ущільнення ґрунту під впливом зовнішнього тиску чи навантаження власної ваги. Осідання ґрунту супроводжується утворенням тріщин у фундаментах і стінах, руйнуванням конструкцій та інженерних мереж. Осідання ґрунту найчастіше є результатом неправильної оцінки проектувальником несучої здатності ґрунту основи. Техногенне замочування нижніх шарів лесової

товщі на значну висоту та зміна кліматичних умов призводять до підняття ґрунтових вод, внаслідок чого лесовий ґрунт втрачає структуру і перетворюється на щільну суцільну пливунну ґрунтову масу, що не віддає воду при дренажі, маючи властивості плавуна.

9.2 Основні вимоги до обґрунтовуючих документів

Кожен документ (звернення, пояснення, довідка, акт) повинен містити повні дані про юридичну особу, що їх підготувала; встановлені чинним законодавством реєстраційні та засвідчуючі підписи і печатки; копії мають бути належним чином засвідчені. Якщо чинним законодавством або нормативними актами вимагається дотримання відповідної форми документа, то він має відповідати цій формі.

Пакет обґрунтувань, який подається до МНС України повинен містити наступні матеріали:

1. Звернення за підписом керівника Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з коротким описом надзвичайної ситуації, в якому простежено її причинно-наслідковий зв'язок; зазначено чисельність загинлого та постраждалого населення і термін порушення нормальних умов життєдіяльності (вказується для якої кількості осіб); повідомляється розмір фінансування (з місцевих бюджетів, цільових регіональних і бюджетних програм, субвенцій) заходів, направлених на запобігання виникненню надзвичайної ситуації на об'єкті господарювання, а також обсяг асигнувань, спрямованих на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації за рахунок коштів підприємств, установ та організацій, на території яких вона виникла, і додатково — за рахунок районних і обласних резервних фондів, у тому числі матеріальних резервів, які створюються згідно з Бюджетним кодексом України та постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2001 р. № 308 “Про Порядок створення і використання матеріальних ресурсів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків” (додаток 10).

2. Повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації та ліквідацію її наслідків – подається Головним управлінням з питань НС та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації за формою (НС-1), у взаємодії і взаємоінформуванні управлінь (відділів) планування і моніторингу територіальних головних управлінь (управлінь) МНС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, через оперативні служби, що встановлено Методичними рекомендаціями (лист МНС України до Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій від 14.01.2004 №03-281/231) (додаток 11).

3. Протокол засідання комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій відповідного рівня (регіонального, місцевого), в якому відображено узагальнену інформацію про наслідки НС, виділення коштів з відповідних резервних фондів (область, район, місто) тощо (додаток 14).

4. Матеріали про результати профілактичних обстежень і оцінка технічного стану об'єкта (згідно з відомостями його технічного паспорту) до виникнення НС. Слід описати стан об'єкта до НС із зазначенням порушень правил технічної експлуатації, якщо вони мали місце (наприклад, недотримання термінів планового ремонту або застосування невідповідних матеріалів), а також кількість профілактичних ремонтів. Виконання вимог статті 3 постанови Кабінету Міністрів України від 5 травня 1997 р. № 409 “Про забезпечення надійності й безпечної експлуатації будівель, споруд та інженерних мереж”.

У разі виникнення НС внаслідок вогневої події (пожежі, удару блискавки, вибуху газу, що використовувався для побутових цілей) – дані про ступінь вогнестійкості будівлі, стан електроустановок і електромереж, протипожежний стан будівлі, категорія виробничого процесу за ступенем пожежної небезпеки.

У випадках підтоплення територій населених пунктів внаслідок стихії чи підняття рівня ґрунтових вод – відомості про стан реалізації природоохоронних заходів, передбачених містобудівною документацією, та наявність споруд з інженерного захисту, їх технічний стан на момент виникнення надзвичайних ситуацій (додаток 17).

5. Акти обстеження дефектів і пошкоджень – характеристики категорій стану об'єкта (конструктивних елементів) мають відповідати тим, що встановлені будівельними нормами і правилами із обов'язковим зазначенням ступеня пошкодження (%). Якщо обстеженням визначено, що стан об'єкта чи окремих його конструкцій відповідає III (непридатний для нормальної експлуатації) або IV (аварійний) категорії технічного стану – акт готується спеціалізованою організацією, яка має ліцензію на проведення цього виду робіт (додаток 16).

Технічний стан пам'яток архітектури та містобудування, садово-парково мистецтва, ландшафтних пам'яток національного та місцевого значення визначається на підставі акта технічного стану та інших документів, що містять відомості про обстеження технічного стану фахівцями, уповноваженими виконувати такі роботи. Акт технічного стану пам'ятки складається за формою, затвердженою Міністерством культури і туризму та у п'ятиденний термін після зміни технічного стану пам'ятки.

6. Розрахунки збитків, підготовлені відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 175. Демонстраційний приклад застосування Методики оцінки збитків наведено у додатку 2.

Зразки розрахунків збитків від НС для будівель, споруд, приміщень, а також приватних та господарських будівель надано у додатку 15. При розрахунках слід враховувати, що після кожної повені балансова вартість будинку і доріг падає на 5-12%.

Оцінка збитків пам'яток архітектури та містобудування, садово-парково мистецтва, ландшафтних пам'яток національного та місцевого значення, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, здійснюється спеціально уповноваженими органами охорони культурної спадщини, або організаціями,

уповноваженими проводити експертизу оцінку вартості пам'ятки. Розрахунок збитків додатково погоджується із заступником Міністерства культури і туризму — для пам'яток національного значення, та уповноваженим органом охорони пам'яток області — для пам'яток місцевого значення.

7. Документи, що підтверджують отримані суми страхового відшкодування (у разі відсутності договору страхування – пояснення заявника про причини не проведення страхування) (додаток 13).

8. Довідку обласного центру з гідрометеорології (у разі надзвичайної ситуації метеорологічного характеру) (додаток 12).

9.3 Вимоги до оцінювання технічного стану об'єкта, що зазнав шкоди від надзвичайної ситуації

Класифікація технічних станів об'єктів та їх конструктивних елементів визначається за Нормативними документами з питань обстежень, паспортизації, безпечної та надійної експлуатації виробничих будівель і споруд, затверджених спільним наказом Держбуду та Держнаглядохоронпраці від 27.11.1997 № 32/288 та від 30.03.1998 № 62/48 (zareєстрований у Мін'юсті 6 липня 1998 р. за № 42/2866), Правилами оцінки фізичного зносу житлових будинків ВСН 53-86 (р), Положенням про систему обслуговування, ремонту та реконструкції житлових будівель у містах і селищах України (наказ Держжитлокомунгоспу від 01.12.1991 № 135) тощо.

Оскільки, як правило, така оцінка здійснюється візуально, для максимального виключення в ній суб'єктивного фактору та прийняття відповідного рішення, у додатку 3 наводяться основні класифікаційні ознаки технічного стану конструктивних елементів.

The flowchart illustrates the administrative process for the implementation of the investment project of the construction of the railway station 'Kyiv-Pasazhnyy'. The process begins with the 'Заявник' (Applicant) submitting documents to the 'КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ' (Cabinet of Ministers of Ukraine). The documents include a protocol of the TEB and NS, cost estimates, and information about local reserve funds. The Cabinet of Ministers then issues 'Доручення КМУ' (Orders of the Cabinet of Ministers) to the relevant ministries: 'МНС' (Ministry of Internal Affairs), 'Мінфін' (Ministry of Finance), and 'Міністерство будівництва, архітектури та жилищно-комунального господарства' (Ministry of Construction, Architecture and Housing and Communal Economy). The 'Мінфін' also provides 'обґрунтовуючі матеріали' (Justifying materials). The 'Мінфін' then provides 'Висновок МНС' (Conclusion of the Ministry of Internal Affairs) and 'Експертний висновок Держбуду' (Expert conclusion of the State Building Administration) to the 'Міністерство економіки (скликання)' (Ministry of Economy (session)). The 'Міністерство економіки' then provides 'Узгодження проекту, висновок економічної доцільності' (Agreement of the project, conclusion of economic expediency) to the 'Мінюст' (Ministry of Justice). The 'Мінюст' then provides 'Узгодження проекту, висновок правової експертизи' (Agreement of the project, conclusion of legal expertise) to the 'Міністерство економіки'. The 'Міністерство економіки' then provides 'Проект розпорядження' (Draft order) and 'Відповідь про відмову' (Response on refusal) to the 'КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ'. The 'КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ' then issues 'Звернення' (Appeal) to the 'Заявник'. The 'Заявник' then provides 'Узгодження переліку першочергових робіт та їх вартості' (Agreement of the list of priority works and their cost) to the 'Заявник'. The 'Заявник' then provides 'Кошторисні розрахунки' (Cost estimates) to the 'Заявник'. The 'Заявник' then provides 'Заявник' to the 'Заявник'.

Додаток 2
до Порядку підготовки матеріалів,
на підставі яких надається
експертний висновок щодо рівня НС

**Приклад застосування "Методики оцінки збитків
від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру"**

Приклад застосування "Методики оцінки збитків від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру" (далі — Методика) спирається на фактичний приклад надзвичайної ситуації (НС), що сталася у Яготинському районі Київської області. Внаслідок стихійного лиха (сильний вітер, град, злива) було завдано шкоди сільськогосподарським культурам, основним виробничим фондам сільськогосподарських підприємств, житловим будинкам.

За даними районного відділу МНС України у Яготинському районі Київської області було знищено 380 га гречки та пошкоджено (на 30%) наступні посіви: кукурудзи — 800 га, жита — 250 га, гороху — 471 га, озимої пшениці — 870 га, ячменю — 450 га, цукрових буряків — 380 га. Нанесено збитків 5 житловим будинкам комунальної власності, з яких у всіх пошкоджено покрівлі, у 2 — зафіксовано обрив електромережі та у 2 — пошкоджено зливові каналізаційні мережі. Крім того завдано ушкоджень 18 комбайнових причепам (биток становив 50% остаточної балансової вартості).

Послідовність розрахунків заподіяних збитків:

1. Відповідно до розділу 2 Методики збитки від втрат не зібраної сільськогосподарської продукції (Pr^c) розраховуються на базі показників середньої врожайності основних видів сільськогосподарських культур для різних регіонів України та середнього прогнозованого рівня оптових закупівельних цін на відповідну сільськогосподарську продукцію з урахуванням нездійснених витрат необхідних для доведення її до товарного виду, за такою формулою:

$$Pr^c = \sum_{i=1}^m \left(S^i \times k^i \times y_j^i \times C_j^i - Z_{\text{доо}}^i \right),$$

де S^i — площа пошкодження і-ї сільськогосподарської культури;

k^i — середній коефіцієнт ушкодження посівів і-ї сільгоспкультури;

y_j^i — середня очікувана прогностична урожайність і-ї сільськогосподарської культури у j-му регіоні;

C_j^i — прогностична середня оптова ціна і-го виду сільськогосподарської продукції у j-му регіоні на час після збору врожаю;

$Z_{\text{доо}}^i$ — витрати, необхідні для доведення всього обсягу втраченої і-ї сільськогосподарської продукції до товарної форми;

m — кількість видів втраченої (не зібраної) сільгосппродукції.

У практичних розрахунках це означатиме, що для кожної з пошкоджених ділянок (для розрахунків умовно вважаємо, що це сталося на єдиних ділянках по кожній культурі) існує перелік необхідних показників, окрім витрат, "необхідних для доведення всього обсягу втраченої сільськогосподарської продукції до товарної форми" ($Z_{\text{доо}}^i$). Але у статистичній звітності (форма "Обсяги і структура сільськогосподарського ринку") використовується "ціна виробника" і "ціна попиту". Тобто, фактично перша відбиває собівартість продукції і її можна вважати за показник C_j^i і знехтувати показником $Z_{\text{доо}}^i$. За умов надання місцевими органами влади витрат, що відбивають необхідні для доведення всього обсягу втраченої сільськогосподарської продукції до товарної форми, показник цей застосовується разом зі значенням C_j^i у вигляді "ціна попиту".

Для даного прикладу складові розрахунків представимо у вигляді таблиці 1. Зазначимо, що розрахункова площа пошкодження для гречки становила 100% (посіви знищено), для інших культур — 30% (коефіцієнт пошкодження, встановлений експертизою місцевих адміністрацій для даної НС).

Таблиця 1

Назва сільськогосподарської культури	Площа території, що потерпіла від НС	Фактично розрахункова площа пошкодження, га
Гречка	380	380
Кукурудза	800	240
Жито	250	75
Горох	471	141,5
Пшениця (озима)	870	261
Ячмінь	450	135
Цукровий буряк	380	114

Для здійснення розрахунку використовуємо середню врожайність сільськогосподарських культур (за матеріалами статичного збірника Україна у цифрах Держкомстату України) та дані щодо обсягів і структури сільськогосподарського ринку для Київської області (форма Держкомстату).

Отже зниження посівів гречки на ділянці у 380 га при середній врожайності 0,69 тонн/га становило втрачений врожай у 607,2 тонн. Середня вартість виробництва гречки у Київській області становила 208,5 грн/тонн. Таким чином, обсяг заподіяного збитку становив 54668,7 грн.

За формулою розрахунок має вигляд:

$$\text{Пр}^c = S^i \times k^i \times y_j^i \times C_j^i = 380 \times 1 \times 0,69 \times 208,5 = 54668,7 \text{ (грн.)}$$

Стосовно кукурудзи, розрахунок здійснюється наступним чином:

$$\text{Пр}^c = S^i \times k^i \times y_j^i \times C_j^i = 800 \times 0,3 \times 2,53 \times 196,8 = 119496,96 \text{ (грн.)}$$

Розрахунки по всіх пошкоджених культурах проведені в аналогічний спосіб й наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Назва сільськогосподарської культури	Площа території, що потерпіла від НС, га	Фактично розрахункова площа пошкодження, га	Врожайність (тонн/га)	Обсяг втраченого врожаю (тонн)	Вартість (грн/тонн)	Обсяг заподіяного збитку, грн.
Гречка	380	380	0,69	262,2	208,5	54668,7
Кукурудза	800	240	2,53	607,2	196,8	119496,96
Жито	250	75	1,62	121,5	187,1	22732,65
Горох	471	141,3	1,34	189,342	188,9	35766,7
Пшениця (озима)	870	261	2,69	702,09	114,1	80108,47
Ячмінь	450	135	2,21	298,35	121,4	36219,69
Цукровий буряк	380	114	17,4	1983,6	76	148740
РАЗОМ						497733,17

2. Пошкодження комбайнових причепів призвело до втрати 50% їх остаточної балансової вартості. Отже, за формулою 7 Методики маємо наступний принцип розрахунку прямих збитків від пошкодження основних фондів.

Прямі збитки від пошкодження основних фондів Φ^n розраховуються виходячи з мінімально необхідних витрат на ремонт, відбудову та оновлення функціонування основних фондів виробничого призначення у повному обсязі.

$$\Phi_B^n = S_{i=1}^n (\Delta P^i \times K_a^i) - L_B$$

де ΔP^i — балансова вартість виду основних виробничих фондів, які повністю або частково були зруйновані, з урахуванням відповідних коефіцієнтів індексації;

K_a^i — коефіцієнт амортизації виду основних виробничих фондів;

L_B — ліквідаційна вартість одержаних матеріалів і устаткування.

Балансова вартість причепів на момент пошкодження складала 650 грн. (за довідкою бухгалтерії АТ "Світанок" з урахуванням амортизації). Тобто, коефіцієнт амортизації К вже враховано. Пошкодження знизили вартість на 50%. Таким чином:

$$\Phi_b^n = S_{i=1}^n (\Delta P^i \times K_a^i) - L_B = (650 \times 0,5) - 0 = 325 \text{ (грн.)}$$

Для всіх 18 причепів збиток становить 5850 грн.

3. Пошкоджено покрівлі 5 житлових будинків комунальної власності (вказується адреса), з них у 2 пошкоджено електромережі, а у 2 — зливі каналізаційні мережі. Розрахунок збитків по житловому господарству обчислюється формулою 8 Методики:

$$\Phi_\Gamma = \sum_{i=1}^n (\Delta P^i \times K_a^i) - L_B$$

де ΔP^i — балансова вартість пошкоджених фондів невиробничого призначення;

K_a^i — коефіцієнт амортизації фондів невиробничого призначення;

n — кількість видів зазначених фондів невиробничого призначення;

L_B — ліквідаційна вартість одержаних матеріалів і устаткування.

Коефіцієнт амортизації розраховуються за формулою:

$$K_a^i = 1 - \frac{T_{\text{експ}} \times N_{\text{аморт}}}{100},$$

де $T_{\text{експ}}$ – фактичний термін експлуатації об'єкту (на день виникнення НС);

$N_{\text{аморт}}$ – норма амортизаційних відрахувань (додаток 2 Наказу № 135 від 31.12.1991 Держжитлокомунгоспу).

Розрахунки завданих збитків 5 житловим будинкам комунальної власності внаслідок пошкодження покрівель надаємо в таблиці 3.

Таблиця 3

№ з/п	Адреса об'єкту	Розмір пошкодженої покрівлі (м ²)	Вартість одиниці покриття покрівлі (грн./м ²)	Балансова вартість (грн.) Гр. 3 x Гр. 4	Термін експлуатації (років)	Річний % зносу	Коефіцієнт амортизації	Ліквідаційна вартість	Сума збитків (грн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	вул. Заводська, 7	270	133,3	35991	18	3,3	0,41	0	14756
2.	вул. Демократична, 1	140	59,1	8273	20	2,0	0,6	0	4964
3.	вул. Демократична, 2	210	66,6	13985	19	2,0	0,62	0	8671
4.	вул. Перемоги, 13	350	68,3	23888	4	3,3	0,87	0	20782
5.	вул. Перемоги, 15	120	54,6	6553	5	6,6	0,67	0	4390
РАЗОМ									53578

Розрахунок завданих збитків електромережам 2 житлових будинків надано в таблиці 4.

Таблиця 4

№ з/п	Адреса об'єкту	Кількість пошкоджених електромереж (шт.)	Вартість одиниці (грн.)	Балансова вартість (грн) Гр. 3 x Гр.4	Строк експлуатації (років)	Річний % зносу	Коефіцієнт амортизації	Ліквідаційна вартість	Сума збитків (грн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	вул. Демокра-тична, 1	2	6435	12870	35	1,0	0,65	0	8366
2.	вул. Демокра-тична, 2	4	6263	25052	16	1,0	0,84	0	21044
РАЗОМ									29410

Розрахунок завданих збитків зливовим каналізаційним мережам 2 житлових будинків надано у таблиці 5.

Таблиця 5

№ з/п	Адреса об'єкту	Розмір пошкодженої каналізаційної мережі (м ²)	Вартість одиниці (грн./м)	Балансова вартість (грн) Гр. 3 x Гр.4	Строк експлуатації (років)	Річний % зносу	Коефіцієнт амортизації	Ліквідаційна вартість	Сума збитків (грн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	вул. Заводська, 7	120	10	1200	11	1,0	0,89	0	1068
2.	вул. Демокра-тична, 1	105	11,2	1176	39	2,0	0,22	0	259
РАЗОМ									1327

Отже загальні збитки по Яготинському району становлять:

$$З_{Г} = 497733,17 + 5850 + 53578 + 29410 + 1327 = \mathbf{587848,17 \text{ (грн.)}}$$

4. Розрахунок збитків області від НС затверджується заступником голови облдержадміністрації (головою комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій) та підписується головою райдержадміністрації.

Додаток 3

до Порядку підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня надзвичайної ситуації

Основні нормативні класифікаційні ознаки технічного стану споруди (будівлі) та її конструктивних елементів

Кожен елемент споруди має характерні ознаки незадовільного стану, які розглянуті нижче. Оцінка технічного стану будівлі надається на основі оцінювання технічного стану окремих її елементів (табл. 1-8) і розрахунку величини зносу будівлі в цілому (табл. 9).

Основ та фундаментів:

Таблиця 1

Класифікаційні ознаки технічного стану основ та фундаментів

№ з/п	Технічний стан	Ознаки стану	Кількісна оцінка
I	Нормальний	Дрібні тріщини у цоколі. Фізико-геологічні процеси і явища, які негативно впливають на умови експлуатації будинку (споруди), відсутні	Ширина розкриття до 1,5 мм
II	Задовільний	Окремі глибокі тріщини у цоколях і стінах Викривлення горизонтальних ліній цоколя Місцеві вибоїни, відколи, порушення штукатурного шару цоколя; відсутні деформації, що порушують нормальну експлуатацію будівель (споруд); місцеві деформації поверхні ґрунтів, вимощень, площадок, локальне замочування ґрунтів	Ширина розкриття тріщин до 1,5 мм Відносне нерівномірне осідання з прогином стін до 0,01 Пошкодження на площі 25%
III	Непридатний до нормальної експлуатації	Наскрізні тріщини у цоколях з поширенням на висоту будівлі (споруди) Викривлення і значне осідання окремих ділянок зі стабілізацією деформацій. Деформації, які порушують нормальну експлуатацію будівлі (споруди) Проявлення різкої втрати стійкості ґрунтів	Ширина розкриття тріщин до 20-30 мм Окремі тріщини до 70 мм Відносне нерівномірне осідання з прогином стін більше 0,01

IV	Аварійний	<p>Прогресуючі наскрізні тріщини на висоту будинку (споруди)</p> <p>Нерівномірні осідання фундаментів, руйнування цоколя, перекося прорізів, зсув плит та балок</p> <p>Руйнування конструктивних елементів, що визначають стійкість будівлі (споруди)</p> <p>Деформації аварійного характеру</p> <p>Прогресуючі деформації ґрунтової основи</p>	<p>Ширина розкриття тріщин більше 90 -100 мм</p> <p>Відносна різниця осідань більше 0,02</p>
----	-----------	---	--

Бетонних та залізобетонних конструкцій:

Таблиця 2

Класифікаційні ознаки технічного стану каркасів будівель, споруд, міжповерхових перекриттів і покриттів зі збірного та монолітного залізобетону

Категорія технічного стану	Дефекти і пошкодження	Можливі причини виникнення	Можливі наслідки
1	2	3	4
I	Волосяні тріщини із заплівними берегами, що не мають чіткої орієнтації, переважно на верхній поверхні	Усадка внаслідок порушення режиму тепловологісної обробки бетонної суміші, властивостей цементу тощо	На несучу здатність не впливають. Можуть знизити довговічність
II	Волосяні тріщини уздовж арматури, слід іржі на поверхні бетону	<p>а) Корозія арматури (шар корозії до 0,5 мм) при втраті бетоном захисних властивостей (наприклад, при карбонізації)</p> <p>б) Початкова фаза розколювання бетону внаслідок тиску продуктів корозії арматури і порушення зчеплення з арматурою</p>	<p>а) Орієнтовне зниження несучої здатності до 5%. Можливе зниження довговічності</p> <p>б) Можливе зниження несучої здатності</p>
III	Пошкодження арматури та закладних деталей (надрізи, вириви тощо), часто з попередніми дефектами	Механічні впливи	Зниження несучої здатності пропорційно зменшенню площі перерізу
II-III (встановлюється розрахунково)	Сколювання бетону	Механічні впливи	При розташуванні в стиснутій зоні зниження несучої здатності за рахунок зменшення площі перерізу

1	2	3	4
III-IV	Тріщини уздовж арматурних стержнів до 3 мм Явні сліди корозії арматури	Розвиваються внаслідок корозії арматури Товщина шару корозії до 3 мм	Зниження несучої здатності залежно від зменшення площі перерізу арматури та розмірів виключеного з роботи бетону стиснутої зони
			Зменшення несучої здатності нормальних перерізів внаслідок порушення зчеплення арматури з бетоном орієнтовно до 20%
III	Нормальні тріщини в конструкціях, що згинаються, та розтягнутих елементах конструкцій шириною розкриття для сталі класу: А-I-більше 0,5 мм; А-II, А-III, А-IIIв, А-IV – більше 0,4 мм; в інших випадках – більше 0,3 мм	Перевантаження конструкцій. Зміщення положення при виготовленні розтягнутої арматури Для попередньо напружених конструкцій – недостатнє зусилля натягу арматури	Ступінь небезпеки визначається залежно від наявності інших дефектів та причин, що викликали підвищене розкриття тріщин
III-IV	Відносні прогини, що перевищують: для попередньо напружених кроквяних балок та балок перекриттів 1/400; плит перекриттів та покриттів 1/200	Перевантаження конструкцій, зменшення робочого перерізу бетону та арматури	Ступінь небезпеки визначається залежно від наявності інших дефектів. При поєднанні з попереднім дефектом – стан аварійний
III-IV (встановлюється розрахунково)	Відшарування захисного шару бетону	Корозія поздовжньої та поперечної арматури	Зниження несучої здатності залежно від зменшення площі арматури внаслідок корозії та зменшення розмірів перерізу стиснутої зони
III-IV	Зменшення площадок спирання конструкцій порівняно з проектними	Помилки при виготовленні та монтажі	Можливе зниження несучої здатності. При критичному зменшенні – аварійне
IV	Випирання стиснутої арматури, поздовжні тріщини в стиснутій зоні, лущення бетону стиснутої зони	Перевантаження конструкцій	Небезпека обвалення

1	2	3	4
IV	Те ж саме, що й у попередньому випадку, але є тріщини з розгалуженнями в стиснутій зоні кінцями	Перевантаження конструкцій внаслідок зниження міцності бетону або порушення зчеплення арматури з бетоном	Небезпека обвалення
IV	Похилі тріщини 1,5 мм та більше зі зменшенням ділянок балки одна відносно одної та похилі тріщини, що перетинають арматуру	Перевантаження конструкцій Порушення анкерування арматури	Те ж саме
IV	Розриви або зменшення поперечної арматури у зоні похилих тріщин	Перевантаження конструкцій	Те ж саме
IV	Відрив анкерів від пластин закладних деталей, руйнування стиків або їхніх елементів	Наявність впливів, не передбачених при проектуванні Відхилення від проекту при виконанні стиків	Те ж саме

Кам'яних та армокам'яних конструкцій:

Таблиця 3

Класифікація технічних станів кам'яних та армокам'яних конструкцій будівель (споруд)

Технічний стан	Дефекти та пошкодження	Ступінь пошкоджень, %
1	2	3
I Нормальний	Дефектів та пошкоджень немає	0
II Задовільний	Розморожування та вивітрювання кладки, відшарування облицювання на глибину до 0,5 см товщини. Вертикальні та косі тріщини (незалежно від довжини та ширини розкриття), що перетинають не більше двох рядів кладки	1-15
III Непридатний	Розморожування та вивітрювання кладки, відшарування облицювання на глибину до 2,0 см товщини Вертикальні та косі тріщини в несучих стінах та стовпах на висоту не більше чотирьох рядів кладки Нахили й випирання стін та фундаментів у межах поверху не більше, ніж на 1/6 їх товщини. Виникнення вертикальних тріщин між поздовжніми та поперечними стінами: розриви або висмикування окремих сталевих з'єднань та анкерів кріплення стін до колон та перекриттів. Місцеве (крайове) пошкодження кладки на глибину до 2,0 см під опорами ферм, балок, прогонів та перемичок у вигляді тріщин, що перетинають не більше двох рядків кладки. Зміщення плит перекриття на опорах не більше, ніж на 1/5 глибини закладання, але не більше 2,0 см	16-25

1	2	3
IV Аварійний	Обвали ділянок стін, розморожування та вивітрювання кладки на глибину більше 2,0 см товщини Вертикальні та косі тріщини (крім температурних та осадових) у несучих стінах та стовпах на висоту не більше восьми рядів кладки. Нахили та випирання стін у межах поверху на 1/3 їх товщини та більше. Зміщення (зсув) стін, стовпів та фундаментів по горизонтальних швах або косій штрабі. Відрив поздовжніх стін від поперечних у місцях їх перетину, розрив або висмикування сталевих з'єднань та анкерів кріплення стін до колон та перекриттів. Пошкодження кладки під опорами ферм, балок або перемичок у вигляді тріщин, роздрібнення каменю або зміщення рядів по горизонтальних швах на глибину більше 2,0 см; виникнення вертикальних або косих тріщин, що перетинають більше чотирьох рядів кладки. Зміщення плит перекриття на опорах більше, ніж на 1/5 глибини закладання в стінах	20-50

металеві конструкції вважаються аварійними, якщо мають такі дефекти та пошкодження:

суттєве розходження між натурою та прийнятою в проекті розрахунково-конструктивною схемою, здатне викликати руйнування конструкції;

тріщини, розриви зварювальних або болтових з'єднань у вузлах, особливо опорних та зв'язуючих елементів;

суттєве та сильне корозійне пошкодження несучих конструкцій та руйнування зв'язуючих елементів;

суттєві залишкові деформації несучих елементів каркаса, що свідчать про втрату стійкості таких елементів;

пропущені та незакріплені зв'язуючі елементи колон та покриттів;

горизонтальні або вертикальні зміщення опорних вузлів, перекоси або осідання; значне зношення конструкцій;

дерев'яні конструкції:

задовільний стан — конструкція в цілому придатна до експлуатації, але потребує деякого ремонту або підсилення.

Елементи уражені незлоякісною гниллю або дереворуйнуючими комахами в поверхневому шарі глибиною до 1-1,5 см при ослабленні перерізу, що не перевищує 25%. Для несучих конструкцій потрібні розрахунки.

Незадовільний стан – експлуатація конструкції можлива тільки за умови проведення її капітального ремонту. Ослаблення перерізу не повинно перевищувати 50%.

Аварійний стан – обмежене виконання функцій конструктивними елементами можливе лише після здійснення охоронних заходів (тимчасового підсилення) або повної заміни конструктивних елементів;

покрівлі:

Таблиця 4

Класифікація технічного стану покрівель

Технічний стан	Дефекти покрівельного шару	Протікання покрівлі
Нормальний	Відсутні, окремі точкові	Немає
Задовільний	Точкові, окремі локальні	Немає
Непридатний до нормальної експлуатації	Масові локальні, обсяг яких менше 40% усієї площі	Окремі, не більше 20% площі
Аварійний	Сполучені локальні, обсяг яких більше 40% усієї площі	Масові

інженерні мережі та споруди водопровідних і каналізаційних мереж:

Таблиця 5

Класифікація технічних станів системи холодного водопостачання

Технічний стан	Дефекти та пошкодження	Ступінь пошкодження, %
I Нормальний	Дефектів та пошкоджень немає	0
II Задовільний	Послаблення сальникових набивок і прокладок кранів та запірної арматури, витікання води з деяких зливних бачків, часткове пошкодження пофарбування трубопроводів	1-20
III Непридатний до нормальної експлуатації	Крапельна теча у місцях врізки кранів і запірної арматури, окремі пошкодження трубопроводів (свищі, теча), пошкодження корозією, наявність окремих хомутів на трубопроводах	21-60
IV Аварійний	Повне розладнання системи, вихід із ладу запірної арматури, велика кількість хомутів на трубопроводах, значна ерозія елементів системи, пошкодження (до 30%) зливних бачків	61-80

Таблиця 6

Класифікація технічних станів гарячого водопостачання

Технічний стан	Дефекти та пошкодження	Ступінь пошкодження, %
I	Дефектів та пошкоджень немає	0
II	Послаблення сальникових набивок, прокладок і запірної арматури, окремі порушення теплоізоляції магістралей і стояків	1-20
III	Крапельні течії у місцях різьбових з'єднань трубопроводів і врізки запірної арматури, порушення роботи окремих рушникосушилок (течі, порушення пофарбування), порушення теплоізоляції магістралей і стояків, часткове пошкодження корозією магістралей	21-60
IV	Несправність системи, вихід із ладу запірної арматури, змішувачів, рушникосушилок, велика кількість хомутів на трубах, сліди зварювань, корозія елементів системи	61-80

Таблиця 7

Класифікація технічних станів системи каналізації

Технічний стан	Дефекти та пошкодження	Ступінь пошкодження, %
I Нормальний	Дефектів та пошкоджень немає	0
II Задовільний	Послаблення місць приєднання приладів, тріщини в трубопроводах з полімерних матеріалів. Теча у місцях приєднання приладів, часткове пошкодження чавунних трубопроводів	1-20
III Непридатний для нормальної експлуатації	Теча у місцях приєднання приладів, часткове пошкодження чавунних трубопроводів	21-60
IV Аварійний	Несправність системи, повсюдне пошкодження приладів, сліди ремонтів (хомути, зарівнювання і заміна окремих ділянок)	61-80

Таблиця 8

Класифікація технічних станів системи центрального опалення

Технічний стан	Дефекти та пошкодження	Ступінь пошкодження, %
I Нормальний	Дефектів та пошкоджень немає	0
II Задовільний	Послаблення прокладок і набивки запірної арматури, порушення пофарбованих приладів опалення і стояків	1-20
III Непридатний для нормальної експлуатації	Крапельні течі в місцях врізки запірної арматури, приладів і в секціях приладів опалення, окремі хомути на стояках і магістралях, значні порушення теплоізоляції магістралей	21-60
IV Аварійний	Крапельні течі в приладах опалення і місцях їх врізання, сліди протікання в приладах опалення, сліди їх відновлення, велика кількість хомутів на стояках і магістралях, масове пошкодження трубопроводів, сильне пошкодження іржею, незадовільна робота приладів опалення, значне порушення теплоізоляції трубопроводів	61-80

Таблиця 9

Загальна оцінка технічного стану споруди

Оцінка технічного стану	Загальна характеристика технічного стану	Фізичний знос, %
Добрий	Пошкоджень і деформацій немає, є окремі несправності, що не впливають на експлуатацію елемента й усуваються під час ремонту	0-20
Задовільний	Елементи будівлі в цілому придатні для експлуатації, але потребують ремонту, який найдоцільніший на цій стадії	21-40
Незадовільний	Експлуатація елементів будівлі можлива лише за умов проведення їх ремонту	41-60
Зношений	Стан несучих конструктивних елементів аварійний, а ненесучих – дуже зношений. Обмежене виконання елементами будівлі своїх функцій можливе при здійсненні охоронних заходів або повній заміні цих елементів	61-80
Непридатний	Елементи будівлі зруйновано	81-100

ПОРЯДОК НАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ З РЕЗЕРВНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Важливою складовою у справі ліквідації наслідків великомасштабних надзвичайних ситуацій є надання фінансової допомоги із резервного фонду державного бюджету.

Фінансування робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій за рахунок резервного фонду державного бюджету регламентується постановами Верховної Ради України від 22 лютого 1996 р. № 62/96-ВР “Про затвердження Положення про резервний фонд Кабінету Міністрів України” і Кабінету Міністрів України від 4 лютого 1999 р. № 140 “Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків” та від 29 березня 2002 р. № 415 “Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету” (із змінами та доповненнями) та іншими нормативно-правовими актами.

Незважаючи на існуючу нормативно-правову базу із порушених питань, матеріали про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету від більшості регіонів надходять із значними порушеннями, недостатньо опрацьовані, що не дає законних підстав для своєчасної підготовки рішення Уряду про виділення коштів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

10.1 Порядок надання фінансової допомоги з резервного фонду державного бюджету

Резервний фонд бюджету формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету і не може перевищувати 1 відсотка обсягу видатків загального фонду відповідного бюджету та встановлюється законом про Державний бюджет України або рішенням про місцевий бюджет загальною сумою без визначення головного розпорядника бюджетних коштів.

Розподіл бюджетного призначення резервного фонду відповідного бюджету провадиться за рішенням Кабінету Міністрів України, Ради міністрів АР Крим, місцевої держадміністрації, виконавчого органу відповідної ради. Рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету приймається тільки в межах призначення на цю мету у відповідному бюджеті і втрачає чинність після закінчення відповідного бюджетного періоду.

Кошти з резервного фонду бюджету суб'єктам господарської діяльності недержавної форми власності або суб'єктам господарської діяльності, у статутному фонді яких корпоративні права держави становлять менше ніж 51 відсоток, можуть виділятися лише через головних розпорядників бюджетних коштів на умовах повернення.

Одними із важливіших складових процедури прийняття відповідного рішення Уряду є подання та розгляд звернень щодо виділення коштів з резервного фонду бюджету

Звернення про виділення коштів з резервного фонду бюджету подаються:

щодо видатків державного бюджету – міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів АР Крим, обласною, Київською та Севастопольською міською держадміністрацією (далі – заявники) до Кабінету Міністрів України;

щодо видатків місцевих бюджетів – підприємствами, установами, організаціями (далі – заявники) до Ради міністрів АР Крим, місцевої держадміністрації, виконавчого органу відповідної ради.

У зверненні зазначається:

- напрям використання коштів резервного фонду бюджету;
- головний розпорядник бюджетних коштів, якому пропонується виділити кошти з резервного фонду бюджету;
- обсяг асигнувань, який пропонується надати з резервного фонду бюджету;
- мперелік юридичних і фізичних осіб, яким головний розпорядник бюджетних коштів передбачає надати кошти з резервного фонду бюджету, та пропозиції стосовно майбутнього врегулювання правовідносин щодо майнових прав, пов'язаних з цим процесом;
- інформація щодо можливості фінансування зазначених заходів за рахунок інших джерел.

Звернення повинно містити наступну додаткову інформацію:

- чисельність загиблого та постраждалого населення і термін порушення нормальних умов життєдіяльності (вказується для якої кількості осіб);
- повідомляється розмір фінансування (з місцевих бюджетів, цільових регіональних і бюджетних програм, субвенцій) заходів, направлених на запобігання виникненню надзвичайної ситуації на об'єкті господарювання, а також обсяг асигнувань, спрямованих на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації за рахунок коштів підприємств, установ та організацій, на території яких вона виникла, і додатково – за рахунок районних і обласних резервних фондів, у тому числі матеріальних резервів, які створюються згідно з Бюджетним кодексом України та постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2001 р. № 308 “Про Порядок створення і використання матеріальних ресурсів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків”.

Схема опрацювання звернень щодо виділення коштів резервного фонду державного бюджету для проведення невідкладних аварійно-відновлювальних робіт наведена у додатках.

На підставі звернення Кабінет Міністрів України дає доручення щодо підготовки експертних висновків за напрямками:

МНС – щодо рівня надзвичайної ситуації згідно з класифікацією надзвичайних ситуацій;

Мінрегіонбуду – щодо технічних рішень та вартісних показників, що підтверджують необхідність проведення робіт, які планується виконувати за рахунок коштів резервного фонду бюджету;

Мінагрополітики – щодо оцінки збитків, завданих сільськогосподарським товаровиробникам, та необхідних для їх відшкодування коштів.

Вищезазначені органи управління, у визначений Кабінетом Міністрів України, термін надсилають зазначені експертні висновки Мінекономіки.

Мінфін розглядає звернення та додані до нього матеріали, готує пропозиції щодо підстав виділення коштів з резервного фонду бюджету, можливості здійснення відповідних заходів за рахунок інших джерел, можливого обсягу виділення асигнувань з резервного фонду бюджету і наслідків у разі не виділення коштів на такі заходи та надсилає їх у тижневий термін Мінекономіки.

Мінекономіки за результатами розгляду звернення та з урахуванням наданих експертних висновків та пропозицій Мінфіну робить узагальнений висновок щодо підстав виділення коштів з резервного фонду бюджету, правильності поданих розрахунків та можливого обсягу виділення асигнувань з резервного фонду бюджету, а також щодо оцінки наслідків у разі не виділення коштів на такі заходи з резервного фонду бюджету та готує відповідний проект рішення Уряду.

У разі недотримання заявником установлених вимог, Мінекономіки повертає звернення про виділення коштів з резервного фонду бюджету заявникові, зазначивши причину відмови, та доповідає про це Кабінетові Міністрів України.

10.2 Порядок підготовки експертного висновку щодо рівня надзвичайної ситуації

Експертний висновок про рівень надзвичайної ситуації вважається підставою для здійснення відповідних заходів щодо реагування на надзвичайні події. Він є сукупністю процедур аналізу надзвичайної події, ідентифікації причин її виникнення, визначення масштабів її наслідків та економічних збитків. Експертний висновок є обґрунтованим документом, який готує МНС України і подає Мінекономіки (іншому уповноваженому центральному органу виконавчої влади) для підготовки розпорядження Кабінету Міністрів України про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Підготовка матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня надзвичайної ситуації здійснюється на підставі вимог постанов Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів, які наведено у додатках.

Пакет обґрунтувань, який подається до МНС України повинен містити наступні матеріали:

- звернення за підписом керівника Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з коротким описом надзвичайної ситуації;

– повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації та ліквідацію її наслідків (форма НС-1);

***Довідково.** Повідомлення подається Головними управліннями (управліннями) МНС в регіонах за формою (НС-1), у взаємодії і взаємoinформуванні з управліннями з питань НС та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрацій через оперативні служби, що встановлено Методичними рекомендаціями (лист МНС України до Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій від 14.01.2004 №03-281/231)*

– протокол засідання комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій відповідного рівня (регіонального, місцевого), в якому відображено узагальнену інформацію про наслідки НС, виділення коштів з відповідних резервних фондів (область, район, місто) тощо;

– матеріали про результати профілактичних обстежень і оцінка технічного стану об'єкта (згідно з відомостями його технічного паспорта) до виникнення НС;

***Довідково.** Слід описати стан об'єкта до НС із зазначенням порушень правил технічної експлуатації, якщо вони мали місце (наприклад, недотримання термінів планового ремонту або застосування невідповідних матеріалів), а також кількість профілактичних ремонтів. Виконання вимог статті 3 постанови Кабінету Міністрів України від 5 травня 1997 р. № 409 "Про забезпечення надійності й безпечної експлуатації будівель, споруд та інженерних мереж".*

У разі виникнення НС внаслідок вогневої події (пожежі, удару блискавки, вибуху газу, що використовувався для побутових цілей) – дані про ступінь вогнестійкості будівлі, стан електроустановок і електромереж, протипожежний стан будівлі, категорія виробничого процесу за ступенем пожежної небезпеки.

У випадках підтоплення територій населених пунктів внаслідок стихії чи підняття рівня ґрунтових вод – відомості про стан реалізації природоохоронних заходів, передбачених містобудівною документацією, та наявність споруд з інженерного захисту, їх технічний стан на момент виникнення надзвичайних ситуацій

– акти обстеження дефектів і пошкоджень;

***Довідково.** Характеристики категорій стану об'єкта (конструктивних елементів) мають відповідати тим, що встановлені будівельними нормами і правилами із обов'язковим зазначенням ступеня пошкодження (%). Якщо обстеженням визначено, що стан об'єкта чи окремих його конструкцій відповідає III (непридатний для нормальної експлуатації) або IV (аварійний) категорії технічного стану – акт готується спеціалізованою організацією, яка має ліцензію на проведення цього виду робіт*

– розрахунки збитків, підготовлені відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 175.

– документи, що підтверджують отримані суми страхового відшкодування (у разі відсутності договору страхування – пояснення заявника про причини не проведення страхування).

– довідки обласного центру з гідрометеорології (у разі надзвичайної ситуації метеорологічного характеру).

Довідково. Кожен документ (звернення, пояснення, довідка, акт) повинен містити повні дані про юридичну особу, що їх підготувала; встановлені чинним законодавством реєстраційні та засвідчуючі підписи і печатки; копії мають бути належним чином засвідчені. Якщо чинним законодавством або нормативними актами вимагається дотримання відповідної форми документа, то він має відповідати цій формі.

В основу експертної оцінки рівня надзвичайної ситуації покладено наступні критерії:

- територіальне поширення та обсяги матеріально-технічних ресурсів, що необхідні для ліквідації наслідків НС;
- кількість людей, які постраждали або умови життєдіяльності яких було порушено;
- розмір заподіяних (очікуваних) економічних збитків від надзвичайних ситуацій, яка сталася.

Експертний висновок про рівень НС повинен містити стислий аналіз НС, причини її виникнення, масштаб наслідків та економічні збитки.

Для підготовки експертного висновку, РМ АР Крим, обласною, Київською або Севастопольською міськими державними адміністраціями подається до МНС звернення з коротким описом НС; повідомлення про виникнення НС та ліквідацію її наслідків за формою НС-1; протокол комісії з питань ТЕБ та НС у якому зазначено узагальнену інформацію про наслідки НС, виділення коштів з обласного, районного або міського РФ; матеріали про результати профілактичних обстежень і оцінки технічного стану об'єкта до виникнення НС; акти обстеження дефектів і пошкоджень; розрахунки збитків; документи, що підтверджують отримані суми страхового відшкодування, а у разі відсутності договору страхування – пояснення заявника про причини непроведення страхування; у разі НС метеорологічного характеру – довідки обласного центру з гідрометеорології. Зазначені документи повинні бути належним чином оформлені, засвідчені підписами, печатками та зареєстровані.

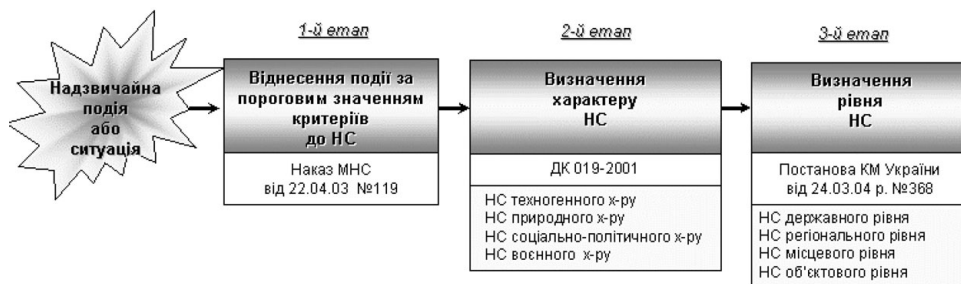

Рис.3. Алгоритм класифікації надзвичайної ситуації

В основу експертної оцінки рівня НС покладено критерії щодо кількості загублених і постраждалих людей, показники щодо порушення життєдіяльності населення, розмір заподіяних (очікуваних) економічних збитків, територіальне поширення НС та обсяги матеріально-технічних ресурсів необхідних для ліквідації наслідків НС. Алгоритм класифікації НС наведено на рис. 3.

Процедура підготовки експертного висновку про рівень НС, регламентована Порядком підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня НС, затвердженим наказом МНС № 352 від 23 листопада 2005 р. Зразки основних документів наведено в додатках 12-20.

10.3 Порядок підготовки та подання документів щодо оцінки збитків

Детальна процедура підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок про рівень надзвичайної ситуації, викладена у Порядку, який затверджено наказом МНС України від 23.11.2005 № 352 „Про затвердження Порядку підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня надзвичайної ситуації” (наведений у додатках).

10.4 Аналіз використання коштів резервного фонду державного бюджету за 2006 та поточний роки

На 2006 рік резервний фонд державного бюджету становив 270 млн. гривень. З зазначеного джерела, відповідно до 31 рішення Уряду, на здійснення заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру було виділено 168 млн. грн., що становить 62,2 % від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету. З них профінансовано 158 млн. грн., що становить 94 % від виділених.

Із них на ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій:

- техногенного характеру було виділено 106 млн. грн., що становить 41 % від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету;
- природного характеру було виділено 55,6 млн. грн., що становить 21 % від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету;
- на ліквідації наслідків інших надзвичайних ситуацій було виділено 6,4 млн. грн., що становить 0,02 % від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету.

З резервного фонду держбюджету на ліквідацію надзвичайних ситуацій кошти отримали АР Крим (майже 43 млн. грн.), Івано-Франківська область (майже 34 млн.грн.), Луганська область (майже 27 млн.грн.), Запорізька та Чернівецька області (по майже 8 млн. грн.). Значно менші суми виділено Вінницькій, Закарпатській, Кіровоградській, Львівській, Полтавській, Сумській, Харківській, Херсонській, Черкаській областям.

У 2007 році обсяг резервного фонду державного бюджету становить 470 млн. гривень. Із зазначеного джерела, відповідно до 20 рішень Уряду, на здійснення

заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру виділено 257,376 млн. грн., що становить 55 % від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету. З них профінансовано у повному обсязі 174,815 млн. гривень, що становить 68 % від виділених.

Із них на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій

- техногенного характеру виділено 56,775 млн. грн., або 12 % від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету;
- природного характеру виділено 201 млн. грн., або 43% від загального обсягу коштів резервного фонду держбюджету.

Найбільш значної фінансової допомоги протягом року надано Раді міністрів Автономної Республіки Крим (41,441 млн. грн.), Миколаївській (36,1 млн. грн.) та Львівській областям (14,8 млн. грн.).

Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 415 “Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету” Міністерством упродовж поточного року надано 23 експертних висновки із визначенням рівня НС, на які прийнято 20 урядових рішень щодо виділення коштів з резервного фонду держбюджету.

Найбільш характерними недоліками у підготовці матеріалів, які подаються на розгляд до Міністерства, є:

- звернення не містять достатньої інформації щодо опису НС та заходів, які вживаються місцевими органами виконавчої влади, для ліквідації її наслідків, а також обсягів асигнувань, спрямованих на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації за рахунок коштів підприємств, установ та організацій, на території яких вона виникла, і додатково – за рахунок районних і обласних резервних фондів;
- направлення звернень щодо ситуацій, які не внесені до реєстру НС МНС України;
- направлення протоколів засідання комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій відповідного рівня, які не містять попереднього висновку та обґрунтувань щодо рівня НС;
- відсутність (не якісне оформлення) актів обстеження зруйнованих (пошкоджених) об’єктів;
- відсутність (не якісне оформлення) розрахунків отриманих збитків (підготовлених відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 175).

Більш оперативно та кваліфіковано здійснювалась підготовка обґрунтовуючих документів стосовно необхідності надання фінансової допомоги з резервного фонду державного бюджету у поточному році Миколаївська, Волинська, Львівської, Кіровоградська області та АР Крим.

Частина III

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАДЗВИЧАЙНИМИ СИТУАЦІЯМИ

Розділ XI.

ПІДГОТОВКА ДО РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В УМОВАХ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ

(за досвідом Дніпропетровської області)

В осінньо-зимовий період на території Дніпропетровської області найбільш ймовірними є надзвичайні ситуації (далі – НС) обумовлені небезпечними метеорологічними (сильний вітер, дуже сильний снігопад, дуже сильний мороз, сильне налипання снігу, сильна ожеледь, снігові замети, сильна хуртовина) та гідрологічними (крижані затори на річках, відрив криги з людьми та нещасні випадки з людьми на воді) явищами.

В структурі техногенних НС в осінньо-зимовий період – на порядок збільшується кількість аварій на комунальних системах життєзабезпечення (пік – у грудні-січні); – в 1,5 – 2 рази збільшується кількість пожеж у житловому секторі і на об'єктах господарювання (пік – у грудні і лютому); – найбільша кількість протягом року аварій на електроенергетичних мережах приходить на листопад і грудень; – зменшується в 1,5-2 рази кількість значних дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП), разом з тим найбільша кількість постраждалих у загальній кількості ДТП приходить на листопад.

Аналіз інфекційних захворювань в осінньо-зимовий період вказує на зростання таких захворювань як грип, менінгококова інфекція, дифтерія, коклюш, епідемічний паротит та інше. Протягом осінньо-зимового періоду 15-20 % втрат від тимчасової непрацездатності населення пов'язано з усім комплексом гострих респіраторних захворювань. Велика ймовірність масових захворювань дітей у дошкільних та шкільних колективах.

Підготовка органів управління та сил Дніпропетровської територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (далі – територіальна підсистема ЦЗ) до реагування на можливі НС в осінньо-зимовий період здійснюється у тісній взаємодії Головним управлінням МНС України в Дніпропетровській області (далі – ГУ МНС) та управлінням з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації (далі – Управління з НС).

За відправну точку процесу підготовки до реагування на можливі НС осінньо-зимового періоду береться комплексний план заходів щодо попередження НС техногенного та природного характеру в осінньо-зимовий період на відпов-

ідний період, який затверджується головою Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій (далі – комісія з питань ТЕБ та НС).

Основні зусилля ГУ МНС та Управління з НС при підготовці територіальної підсистеми ЦЗ до реагування на можливі НС осінньо-зимового періоду спрямовуються на:

- аналіз інформації щодо загроз та виникнення НС на території області протягом осінньо-зимового періоду у попередні роки та інформації щодо стану готовності житлово-комунального, автодорожнього та інших господарств області до діяльності в умовах осінньо-зимового періоду;
- прогнозування на території області ймовірності виникнення НС при ускладненні обстановки протягом осінньо-зимового періоду;
- планування заходів із запобігання та оперативного реагування органів управління та аварійно-рятувальних сил територіальної підсистеми ЦЗ на прогнозовані на території області НС, пов'язані із ускладненням обстановки в осінньо-зимовий період;
- встановлення тісної взаємодії з органами управління обласних служб ЦЗ, територіальними органами управління центральних органів виконавчої влади, установами, організаціями та підприємствами, які в тій чи іншій мірі можуть бути залучені до реагування на можливі НС осінньо-зимового періоду;
- визначення переліку посадових осіб місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, служб ЦЗ, установ, організацій та підприємств, які, згідно рішення відповідних керівників, персонально відповідають за готовність підпорядкованих територій, органів управління, сил та засобів до реагування на можливі НС в осінньо-зимовий період;
- збір, аналіз та узагальнення інформації щодо наявних на території області сил і засобів, техніки, механізмів, обладнання, матеріальних запасів, незалежно від їх підпорядкування, які можуть бути використані при ліквідації наслідків можливих НС;
- проведення комплексних та командно-штабних навчань, штабних тренувань з органами управління, сили і засоби яких залучаються до реагування на прогнозовані на території області в осінньо-зимовий період НС;
- контроль та нагляд за виконанням запланованих заходів.

Особливістю підготовки територіальної підсистеми ЦЗ є комплексний підхід до вирішення усіх питань з підготовки до можливих ускладнень обстановки протягом осінньо-зимового періоду. Заходи плануються на усіх рівнях реагування – об'єктовому, місцевому та регіональному.

З метою визначення на території області можливих загроз виникнення НС осінньо-зимового періоду ГУ МНС та управлінням з НС протягом липня-серпня організується збір інформації від житлово-комунальної, енерго-, тепло-, газо-, водопостачальної, автодорожньої служб, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо стану їх готовності до функціонування

в умовах осінньо-зимового періоду та стану підготовки підпорядкованих сил і засобів до оперативного реагування на НС цього періоду. Додатково підрозділами, до компетенції яких віднесені питання планування та моніторингу техногенно-природної безпеки, аналізуються обставини виникнення та ліквідації наслідків характерних НС, які мали місце у осінньо-зимові періоди попередніх років. На основі аналізу вищезазначеної інформації визначаються найбільш вірогідні місця (як в територіальному, так і в організаційному відношенні) виникнення НС за умови ускладнення обстановки в осінньо-зимовий період. В результаті проведеної роботи рішеннями обласної та місцевих комісій з питань ТЕБ та НС визначаються конкретні заходи та завдання органам влади, службам ЦЗ, підприємствам та організаціям з підготовки до безаварійного функціонування в осінньо-зимовий період.

Планування заходів із запобігання та основних заходів оперативного реагування органів управління та аварійно-рятувальних сил територіальної підсистеми ЦЗ на прогнозовані на території області НС, пов'язані із ускладненням обстановки в осінньо-зимовий період здійснюються на підставі прогнозу можливої обстановки на території області протягом осінньо-зимового періоду та відповідно до комплексного плану заходів щодо попередження НС техногенного та природного характеру в осінньо-зимовий період, затверджений головою Державної комісії з питань ТЕБ та НС. З метою конкретизації заходів і завдань з підготовки до осінньо-зимового періоду місцевим органам влади, органам місцевого самоврядування управлінням з НС готується, а обласною комісією з питань ТЕБ та НС затверджується план заходів Дніпропетровської територіальної підсистеми ЦЗ щодо попередження НС техногенного та природного характеру в осінньо-зимовий період. Відповідні плани, з прив'язкою до місцевих особливостей, відпрацьовуються та затверджуються комісіями з питань ТЕБ та НС у кожному місті та районі області. Особлива увага в роботі обласної комісії приділяється питанням запобігання виникненню НС на об'єктах життєзабезпечення населення в осінньо-зимовий період.

Додатково, питання щодо запобігання виникненню НС на транспорті та запобігання виникненню пожеж у осінньо-зимовий період щомісяця розглядаються на Дніпропетровській обласній координаційній раді з питань упередження аварійності на транспорті, пожеж та інших пригод.

З метою забезпечення готовності підпорядкованих органів управління і сил в ГУ МНС та його місцевих підрозділах розробляються плани організаційних і практичних заходів під час несприятливих погодних умов в осінньо-зимовий період.

Планування заходів оперативного реагування на можливі НС здійснюється завчасно шляхом відпрацювання планів реагування органів управління та аварійно-рятувальних сил Дніпропетровської територіальної підсистеми ЦЗ у разі загрози та виникнення НС. При цьому плани реагування відпрацьовуються ок-

ремо на кожну прогнозовану НС, затверджуються начальником ЦЗ області – головою облдержадміністрації та погоджуються МНС України. Місцевими підрозділами ГУ МНС на кожну прогнозовану НС відпрацьовуються плани реагування органів управління і аварійно-рятувальних місцевих ланок територіальної підсистеми ЦЗ. У період безпосередньої підготовки до осінньо-зимового періоду плани реагування уточнюються та коригуються.

При плануванні заходів із запобігання виникненню НС в осінньо-зимовий період та оперативного реагування у разі їх виникнення відпрацьовуються наступні основні плануючі та розпорядчі документи:

- план організаційних і практичних заходів під час несприятливих погодних умов осінньо-зимового періоду, затверджений рішенням обласної комісії з питань ТЕБ та НС;
- розпорядження голови облдержадміністрації “Про заходи щодо боротьби із сніговими заметами та ожеледицею на автодорогах області”;
- план організаційних і практичних заходів Головного управління МНС України в Дніпропетровській області під час несприятливих погодних умов в осінньо-зимовий період, затверджений розпорядженням ГУ МНС;
- комплекс додаткових пожежно-профілактичних заходів, спрямованих на зменшення кількості пожеж, випадків загибелі та травмування людей на них під час осінньо-зимового періоду, затверджений розпорядженням ГУ МНС;
- плани реагування органів управління та аварійно-рятувальних сил Дніпропетровської територіальної підсистеми ЦЗ у разі загрози та виникнення НС (усього 27 планів реагування).

Організація всебічної та тісної взаємодії з органами управління територіальної підсистеми ЦЗ, сили і засоби яких залучаються до реагування на прогнозовані протягом осінньо-зимового періоду НС є одним із основних завдань.

Взаємодія організується за напрямками:

- визначення порядку обміну інформацією про загрозу, виникнення та ліквідацію наслідків НС;
- визначення переліку НС до оперативного реагування на які залучаються сили і засоби взаємодіючих органів управління;
- визначення переліку сил і засобів взаємодіючих органів управління, які залучаються до оперативного реагування на прогнозовані НС та порядку їх залучення.

Найбільш повно і детально питання взаємодії відпрацьовуються із Дніпропетровським обласним центром з гідрометеорології, ДП “Дніпропетровський облавтодор”, ВАТ “ЕК “Дніпрообленерго”, управлінням житлово-комунального господарства облдержадміністрації, службою автомобільних доріг у Дніпропетровській області, управлінням МВС України в Дніпропетровській області, 6 гвардійським Армійським корпусом Південного оперативного командування МО України.

При організації та здійсненні взаємодії у ГУ МНС відпрацьовуються наступні основні документами:

- директива начальника цивільного захисту Дніпропетровської області – голови облдержадміністрації від 26.07.2004 № 3836/16 “Про Регламент інформаційної взаємодії з питань НС у межах Дніпропетровської територіальної підсистеми єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”;
- наказ ГУ МНС від 16.03.2004 № 123 “Про Регламент інформаційної взаємодії у Головному управлінні МНС України в Дніпропетровській області при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій (подій)”;
- спільними розпорядженнями ГУ МНС та органами управління, сили і засоби яких залучаються до оперативного реагування на прогнозовані НС “Про взаємодію при виникненні надзвичайних ситуацій (подій) на території Дніпропетровської області” (усього відпрацьовано 40 планів взаємодії);
- план залучення сил і засобів на випадок несприятливих погодних умов в осінньо-зимовий період.

З метою визначення переліку посадових осіб які, персонально відповідають за готовність органів управління, сил і засобів до реагування на можливі НС в осінньо-зимовий період в області розпорядженням голови облдержадміністрації, а на місцях розпорядженнями міських голів та голів райдержадміністрацій призначаються уповноважені керівники з ліквідації наслідків можливих НС в осінньо-зимовий період, створюються оперативні штаби з ліквідації наслідків НС регіонального та місцевого рівнів, пов'язаних з несприятливими погодними умовами та створюються оперативні групи для безпосереднього керівництва аварійно-рятувальними роботами. Розпорядженнями визначаються регламенти їх роботи як у нормальній обстановці, так і у разі її ускладнення.

Збір, аналіз та узагальнення інформації щодо сил, засобів та матеріально-технічних запасів, які можуть бути залучені до реагування на НС осінньо-зимового періоду та використані при ліквідації їх наслідків можливих НС являє собою кропітку та цілеспрямовану роботу по виявленню на території області сил та засобів, які з максимальною ефективністю можуть проводити аварійно-рятувальні та відновлювальні роботи під час ліквідації наслідків можливих НС в осінньо-зимовий період. Особлива увага приділяється збору інформації щодо наявності інженерної техніки, яка призначена для боротьби із сніговими заметами та ожеледицею, та техніки, яка здатна здійснювати буксирування великовантажних автомобілів та автопоїздів в умовах снігових заметів та ожеледиці. Увага до такої техніки обумовлена рельєфом місцевості міст області, через які проходять основні транспортні магістралі. Велику роль у вирішенні цього питання відіграє наявність на території області інженерної та іншої гусеничної техніки б гвардійського Армійського Корпусу МО України. Іншим важливим питанням, яке вирішується при підготовці до осінньо-зимового періоду є питання визначення матеріально-технічних запасів, які призначені для забезпечення дій сил і

засобів під час ліквідації наслідків НС в осінньо-зимовий період та надання допомоги постраждалим. Особлива увага приділяється збору та аналізу інформації щодо запасів пально-мастильних матеріалів, соляно-пісчаної суміші, засобів резервного електроживлення та можливостей з організації пунктів обігріву (особливо в польових умовах).

Результатом цієї роботи відпрацювання, затвердження та узгодження відповідними керівниками:

- узагальненого переліку сил та засобів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, обласних та місцевих служб цивільного захисту, комунальних та об'єктових аварійно-рятувальних служб, інших установ, організацій та підприємств, які можуть бути залучені до проведення аварійно-рятувальних та інших відновлювальних робіт в умовах осінньо-зимового періоду;

- переліку та місць зберігання матеріально-технічних засобів регіонального, місцевого та об'єктових матеріальних резервів (матеріальних запасів), які можуть бути використані для забезпечення ліквідації наслідків НС, забезпечення дій аварійно-рятувальних підрозділів та надання першочергової допомоги постраждалим.

Проведення комплексних та командно-штабних навчань, штабних тренувань з органами управління, сили і засоби яких залучаються до реагування на прогнозовані на території області в осінньо-зимовий період НС організується і проводиться ГУ МНС. Як правило, проведення навчань планується на вересень та першу половину листопада. Навчання проводяться за темою “Дії органів управління та сил Дніпропетровської територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту при організації оперативних заходів по ліквідації наслідків снігових заметів та аварій у осінньо-зимовий період”. Метою навчань та тренувань є:

- визначення єдиної методики дій органів управління з питань оперативного реагування при ускладненні погодних умов;

- практичного відпрацювання та удосконалення питань взаємодії органів управління територіальної підсистеми ЦЗ при ускладненні погодних умов в зимовий період;

- практичного відпрацювання та удосконалення порядку взаємного інформування, координації дій при залученні сил та засобів до оперативного реагування оперативно-черговими змінами ГУ МНС та черговими змінами органів управління територіальної підсистеми ЦЗ.

- тренування дій органів управління ЦЗ, оперативно-чергових змін та штабів з ліквідації наслідків НС на період ускладнення погодних умов у осінньо-зимовий період.

До участі у навчаннях (тренуваннях) в обов'язковому порядку залучаються як органи управління обласного рівня, так і підпорядковані їм органи управління у містах і районах області.

При підготовці до проведення навчань ГУ МНС відпрацьовуються наступні основні документи:

- наказ (розпорядження) начальника цивільного захисту області – голови облдержадміністрації про проведення навчання (тренування);
- задум на проведення навчання (тренування);
- план проведення навчання (тренування);
- план нарощування оперативної обстановки під час проведення навчання (тренування).

За результатами навчань вносяться відповідні корективи до плануючих та інших документів, які визначають порядок дій органів управління і сил у осінньо-зимовий період.

Контроль та нагляд за виконанням запланованих заходів організується і проводиться на всіх рівнях наглядовими та контролюючими органами місцевих органів виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, відділом Державного пожежного нагляду та відділом Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки ГУ МНС, органами Державної автомобільної інспекції управління МВС України в Дніпропетровській області.

Відповідно до розпоряджень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у містах і районах організуються і проводять огляди готовності техніки, яка залучається ліквідації наслідків ускладнення погодних умов в осінньо-зимовий період.

Відділом Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки ГУ МНС розробляється та реалізується план цільових перевірок обласних та місцевих служб цивільного захисту, установ та організацій щодо стану готовності до дій під час несприятливих погодних умов в осінньо-зимовий період.

Результати перевірок доповідаються голові облдержадміністрації та розглядаються на засіданнях обласної та місцевих комісій з питань ТЕБ та НС.

Аналіз дій органів управління та аварійно-рятувальних сил Дніпропетровської територіальної підсистеми ЦЗ під час ліквідації наслідків НС техногенного та природного характеру, які мали місце на території області в осінньо-зимові періоди минулих років доказав ефективність та правильність методики підготовки до оперативного реагування на можливі НС. Виконання запланованих заходів дало змогу запобігти виникненню на території області великомасштабних техногенних НС та значно зменшити негативні наслідки природних НС.

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ВЕСНЯНО-ЛІТНЬОГО ПЕРІОДУ

12.1 Перелік надзвичайних ситуацій весняно-літнього періоду

Згідно з Державним класифікатором надзвичайних ситуацій (ДК 019-2001) до класифікації основних надзвичайних ситуацій весняно-літнього періоду відносяться:

КОД	НАЗВА
20000	НС ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ
20100	Геологічні НС
20110	Землетруси
20120	Виверження грязьових вулканів
20130	Зсуви
20140	Обвали, осипи
20150	Осідання (провалля) земної поверхні
20160	Карстові провалля
20200	Метеорологічні НС
20210	Метеорологічні НС, пов'язані з атмосферними опадами
20211	Сильний дощ (злива) (кількість опадів за 1 годину 30 мм і більше)
20212	Великий град (діаметр градин більше 20 мм)
20213	Дуже сильний снігопад (випадіння снігу за 12 годин 20 мм і більше)
20220	Метеорологічні НС температурні
20221	Дуже сильний мороз (температура повітря мінус 30-35°C і нижче)
20222	Дуже сильна спека (температура повітря 35-40°C і вище)
20223	Засуха, з наслідками масового засихання та загибелі посівів
20224	Заморозки, з наслідками масового пошкодження та загибелі посівів, незібраного врожаю
20230	Метеорологічні НС інші

20231	Сильний вітер (швидкість вітру 25 м/с і більше), включаючи шквали і смерчі
20232	Сильні пилові бурі (видимість менше 100 м)
20233	Сильне налипання снігу (шар мокрого замерзлого снігу на деревах, стовбурах, проводах електромережі і т. ін. завтовшки 35 мм і більше)
20234	Сильна ожеледь (шар льоду на шляхах більше 20 мм)
20235	Снігові замети (повне припинення руху транспорту на шляхах)
20236	Схід снігових лавин
20237	Сильна хуртовина (повне припинення руху транспорту на шляхах)
20238	Сильний туман (видимість менше 100 м тривалістю більше 12 годин)
20239	Вітрогони, вітроломи
20300	Гідрологічні морські НС
20310	Сильне (високе) хвилювання моря та на водосховищах
20320	Високі або низькі рівні моря
20330	Ранній льодостав або припай
20340	Загрозливе обледеніння суден

12.2 Основні превентивні заходи щодо пом'якшення наслідків сезонних погодних явищ

Режими проведення заходів:

1. режим повсякденної діяльності
2. режим підвищеної готовності
3. режим діяльності у надзвичайній ситуації

Заходи, які здійснюються на регіональному та місцевому рівнях	Характер заходів, режими їх проведення
1	2
а) при загрозі повені (паводку)	
Контроль за станом органів метеослужби на річках і водоймищах території та прийняття заходів щодо її укріплення і удосконалення	Режими 1, 2. Контроль функціонування гідрометеослужби (у т.ч. мережі гідропостів) на річках і водоймищах та прийняття заходів щодо її укріплення і удосконалення; створення системи комплексного спостереження, яка забезпечує безперервний збір прогнозних даних для регіональних відділень Гідрометслужби України, оснащення цифровим обладнанням, засобами вимірювальної техніки, сучасними видами зв'язку. Зберігання (збереження) існуючої мережі гідропостів, виділення фінансових та матеріально-технічних резервів для підтримання їх функціонування
Створення, удосконалення та забезпечення функціонування системи безперервного спостереження за гідрологічною обстановкою на річках і водоймищах, завчасного та оперативного попередження про небезпеку повені (паводку)	Режими 1, 2. Використання даних традиційних та автоматизованих гідрологічних постів Гідрометслужби України, показників мережі гідрометеорологічних радарів, даних супутникового спостереження. Контроль за недопущенням параметрів, критичних для гідротехнічних споруд, попередження про початок аварійного спрацювання водосховищ. Технічне переоснащення систем спостереження та оповіщення. Автоматизація процесу контролю за станом гребель, запруд, дамб
Прогнозування можливої обстановки передбачуваної повені (паводку) та оповіщення про результати прогнозу органів виконавчої влади, установ, організацій, аварійно-технічних служб	Режими 1, 2. Прогнозування за допомогою відповідних методик, моделювання гідрологічних процесів з урахуванням очікуваних параметрів повені (паводку). Перевірка та уточнення проектних рішень, стану споруд напірного фронту греблі, дамби, запруд. Інформування та оповіщення органів виконавчої влади, установ, організацій, аварійно-технічних служб про небезпеку повені (паводку)

1	2
<p>Підготовка до проведення заходів з евакуації населення та матеріальних цінностей із зон можливого затоплення (уточнення розрахунків сил та засобів; організація взаємодії з військовими частинами; проведення тренувань по діям на випадок повені (паводку)) і завчасне її проведення при загрозі затоплення</p>	<p>Режими 1, 2. Відпрацювання планів евакуації. Визначення місць розміщення евакуйованого населення, порядок життєзабезпечення. Доведення до населення порядку дій та правил поведінки на випадок проведення евакуації Режим 3. Планомірне проведення евакуації у випадку виникнення реальної загрози</p>
<p>Укріплення берегозахисних споруд, підсипка дамб, гребель та інших гідротехнічних споруд з метою попередження аварій гідродинамічного характеру</p>	<p>Режими 1, 2. Підготовка технічних рішень на проведення робіт. Визначення місць відвантаження будових матеріалів ґрунту. Визначення підрядних організацій на виконання робіт. Планування роботи. Забезпечення матеріально-технічними ресурсами робіт по закріпленню гідротехнічних споруд</p>
<p>Контроль за роботою водосховищ щодо прийому повеневих (паводкових) вод та регулювання стоку</p>	<p>Режими 1, 2. Сезонний схід води із верхнього б'єфу у відповідності з розрахунковими даними багатолітніх спостережень. Посилення контролю у передповеневий і повеневий періоди. Корегування графіку аварійного скиду води. Узгодження на міжрегіональному рівні графіку аварійного скиду води для великих водосховищ. Оперативне узагальнення даних щодо наповнення водосховищ та відпрацювання пропозицій щодо часу і об'єму скиду для прийняття рішення керівником комісії та НС</p>
<p>Підготовка до аварійного відводу поверхневих вод, днопоглиблюючих та русловирівнюючих робіт на річкових перекатах і мілинах з метою протидії утворенню заторів і зажорів льоду. Найбільш вірогідними зонами можливих повеней на території України є: у північних регіонах – басейни річок Прип'ять, Десна та їх притоки; у західних регіонах – басейни верхнього Дністра, річок Тиса, Прут, Західний Буг та їх притоки;</p>	<p>Режими 1, 2. Роботи проводяться згідно з результатами гідрогеологічних вишукувань. Контроль за станом берегової смуги, набережної у межах населених пунктів. Розробка та реалізація проектів вишукувальних робіт для населених пунктів, які підпадають під затоплення. Використання місцевих будівельних природних та штучних матеріалів. Завезення будівельних матеріалів та конструкцій для виконання робіт (за необхідності)</p>

у східних регіонах – басейни річки Сіверський Донець із притоками, річок Псел, Ворскла, Сула; у південному та південно-західному регіонах – басейни приток нижнього Дунаю, річок Південний Буг та їх притоки	
Обстеження та укріплення мостів, підготовка будівельних матеріалів і засобів для їх відновлення. Планування і підготовка до наведення тимчасових переправ з використанням переправних засобів	Режими 2, 3. Спеціалістами інженерних служб, з використанням спеціальної техніки та обладнання, виконуються роботи щодо підвищення фізичної стійкості дорожніх споруд, їх здатності функціонувати в екстремальних умовах. За результатами обстеження приймаються рішення щодо підсилення, дублювання, виведення з експлуатації
Підготовчі роботи для надання медичної допомоги постраждалому населенню, першочергового життєзабезпечення, а також захисту сільськогосподарських тварин при загрозі та під час повені (паводку)	Режими 2, 3. Приводяться в готовність лікарні, розгортаються додатково пункти надання медичної допомоги. Лікарський персонал, який закріплений за евакоорганами та місцями розміщення евакуйованих, має бути готовий до дій. Здійснюється вихід медичних формувань до місць проведення аварійно-рятувальних робіт, підготовка транспорту для лікувально-евакуаційного забезпечення населення в зоні затоплення. Організується взаємодія медичної служби з місцевими органами влади, аварійно-рятувальними формуваннями, військовими частинами, лікувальними установами, міліцією, підприємствами та організаціями в зоні надзвичайної ситуації
Проведення заходів щодо укріплення залізничних та автомобільних доріг, які можуть опинитися у зоні затоплення. Підготовка тимчасових об'їзних шляхів	Режими 2, 3. Згідно з результатами обстеження приймається рішення щодо підсилення доріг та дорожніх споруд, дублювання, виводу з експлуатації. Корегуються транспортні схеми згідно з результатами розвідки та обстеження стану транспортних комунікацій та об'єктів на випадок неможливості їх подальшої експлуатації. Організовується регулювання на нових маршрутах
Створення запасів засобів для ліквідації наслідків повеней (паводків)	Режими 1, 2. Аналізуються порядок та номенклатура матеріально-технічних ресурсів, які використовують при ліквідації наслідків повені для районів з частотою повторюваності згідно з даними багаторічних спостережень. Відпрацьовуються пропозиції щодо складу та

1	2
Підготовка до відновлення зруйнованих повинню (паводком) систем водо-, тепло-, енергозабезпечення та зв'язку, зруйнованих або пошкоджених доріг	Режими 1, 2. Розробляються плани дій при загрозі та в ході ліквідації наслідків повені. Створюються запаси резервних автономних джерел енергозабезпечення, тепла. Проводяться навчання та тренування щодо перевodu комунально-енергетичних об'єктів на особливий режим функціонування, відпрацювання нормативів перевodu на особливий режим. Створюються запаси реагентів та витратних матеріалів. Узгоджується порядок забезпечення населення комунально-енергетичними послугами
Послаблення крижаного покриву, запобіжні заходи проти утворення заторів та зажорів, боротьба із заторами і зажорами	Режими 2, 3. Створюються спеціальні команди для підризу крижаних полів, проводиться навчання по методиці проведення підризних робіт на річках з різного крижаним покривом. Здійснюється екіпіровка та оснащення команд. Узгоджується порядок залучення вибухового способу ліквідації заторів, та порядок використання команд підризників. Проводиться навчання та тренування. Планування залучення криголамів або суден на повітряній подушці. За необхідності залучається авіація для бомбардування місць утворення заторів і зажорів
б) При загрозі утворення селевих потоків	
Оповіщення населення про селеву (лавинну) загрозу	Режими 2, 3. Застосовуються загальнодержавна, регіональна та локальна системи оповіщення на випадок виникнення реальної загрози. Використовуються ручний та автоматизований способи оповіщення. Здійснюється, при необхідності, примусове переключення програм мовлення радіотрансляційних вузлів, радіомовних та телевізійних станцій на передачу сигналу оповіщення і інформування населення про селеву (лавинну) обстановку
Моніторинг та прогнозування часу виникнення характеру і розміру селі (лавини)	Режими 1, 2. Спостереження за селевою та лавинною обстановкою, своєчасне виявлення селенебезпечних та лавинонебезпечних районів. Прогнозування на основі даних спостережень, які проводяться діючою мережею станцій, постів та снігомірних маршрутів, а також аеро- та космічними зйомками відповідних територій. Складання прогнозів, які поділяються на наддовготривалі (до 3-х місяців), довготривалі (3-4 тижні), короткотривалі (1-3 доби), а також оперативні, які визначаються часом добігання селевого потоку (лавини) до об'єкта економіки

1	2
Укріплення протиселевих (протилавинних) споруд для захисту населених пунктів, господарчих об'єктів, діляниць автомобільних доріг, залізниць, мостів, мереж зв'язку та електропередачі	Режими 1, 2. Обстеження стану споруд. Виробляється технічне рішення на проведення робіт. Визначаються підрядні організації та уточнюється графік реконструкції
Підготовчі заходи щодо проведення евакуації населення та матеріальних цінностей при загрозі виникнення селі (лавини)	Режими 2, 3. Здійснюється Підготовка до проведення завчасної та термінової евакуації. Термін початку завчасної евакуації визначається короткотривалим прогнозом, завершення – до початку сходу. Термінова евакуація проводиться в мінімальні терміни з використанням всіх транспортних засобів, а також пішим порядком. Терміни проведення визначаються часом добігання селевого потоку (початком сходу лавини) до населеного пункту, житлового масиву (оперативний прогноз). Населення підлягає евакуації із чотирьохгодинної зони можливого добігання селевого потоку
Заборона робіт з орання землі на крутих схилах	Режим 1. Забороняються роботи з орання землі та здійснюється контроль за дотриманням заборони на лавиноутворюючих схилах (крутизна – 15-60°)
Терасування гірських схилів, створення ґрунтозахисних буферних смуг	Режим 1. Проводиться з метою переведу швидкоплинного поверхневого стоку у сповільнений підземний. Можуть проводитися розорювання снігових полів з утворенням снігових валів у весняний період для затримки сніготанення, заходи щодо захисту від ерозії
Зберігання наявних та посадка нових лісових масивів уздовж русел гірських річок та на гірських схилах	Режим 1. Здійснюються лісомеліоративні заходи: охорона лісів на гірських схилах від вирубки, боротьба із шкідниками та хворобами лісів, заліснення території
Будівництво протиселевих захисних споруд (селерегулюючих, селерозподільчих, селезатримуючих, селетрансформуючих)	Режими 1, 2. Проводиться на основі даних багаторічних спостережень і визначення повторюваності з відповідним техніко-економічним обґрунтуванням. Готуються технічні рішення
Обробка ґрунту упоперек схилів, заборона посівів, які пропали. Посів та нагляд за посівами	Режим 1. Здійснюються агроеліоративні заходи. Створюються ґрунтозахисні буферні смуги. Організовується охорона гірських пасовищ, підсіювання рослин на розбитих та змитих пасовищах

1	2
Завчасна евакуація населення, рішення на проведення якої приймається на основі короткочасного прогнозу (на період від 1 до 3 діб)	Режим 2. Проводиться при загрозі селевого потоку або загрозі сходу снігової лавини до початку сходу з отриманням сигналу оповіщення. Розгортаються евакооргани, обладнуються місця тимчасового розміщення населення. Організовується охорона громадського порядку, доставка продовольчих товарів та предметів першої необхідності
Термінова евакуація населення із зони можливого добігання хвилі прориву селевого потоку (до 4-х годин)	Режим 3. Терміновість визначається оперативним прогнозом, часом добігання селевої хвилі (початком сходу лавини) до населеного пункту, житлового масиву, туристичної бази. За межею зони можливого добігання хвилі прориву селевого потоку евакуація проводиться за наявності безпосередньої загрози їх затоплення. Проводиться за територіальним принципом у два етапи без розгортання евакоорганів на території зон можливого затоплення
Забезпечення готовності до проведення заходів медичного захисту (надання допомоги постраждалим, протиепідемічні заходи)	Режими 2, 3. Приводиться в готовність лікарняна мережа, розгортаються додаткові пункти медичної допомоги. Поповнюються запаси медикаментів та засобів надання медичної допомоги. Медичні формування висуваються до передбачених місць проведення аварійно-рятувальних робіт. Транспорт готується для лікувально-евакуаційного забезпечення населення в зоні надзвичайної ситуації. Проводиться санітарно-епідеміологічна розвідка, санітарно-епідеміологічне спостереження та мікробіологічний контроль. Організовується та проводиться термінова і специфічна профілактика
в) При загрозі сходу снігових лавин	
Штучний схід лавин (гарматний обстріл та вибухові роботи)	Режим 2. Обстріл проводиться з гармат та мінометів. За неможливості вибору безпечної вогневої позиції схід лавини проводиться вибуховим методом. (На схилах крутизною 30-40° лавини сходять при досягненні шару снігу, який випав товщиною 30 см, для формування лавин із старого снігу необхідний свіжий покрив товщиною 70 см. для початку руху та набирання швидкості необхідна довжина відкритого схилу 100-150 м).

1	2
Утримання снігового покриву на схилах шляхом улаштування траншей, стінок, щитів, збірних решіток, паль	Режим 2. Своєчасне здійснення робіт з метою утримання снігового покриву на лавинонебезпечних напрямках найбільш ефективним способом для конкретної території. Використання місцевих будівельних матеріалів та будівельних матеріалів і конструкцій, які завозяться
Зміна напрямку руху лавини за допомогою лавинорізів, відбійних дамб, направляючих стінок	Режими 1, 2, 3. Завчасне термінове будівництво та підтримання в робочому стані спеціальних споруд. Планова реконструкція та заміна на більш надійні та ефективні способи. Застосовується для відводу траєкторії руху лавини від населених пунктів та об'єктів
Зменшення швидкості руху лавини за допомогою стійок із тросів із тросів, надобів, улаштування горбів із ґрунту, клинків тощо	Режими 1, 2. Застосовується з метою зменшення швидкості напору та зниження впливу на об'єкти економіки, скорочення дальності викидання лавини
Будівництво протилавинних галерей для пропуску лавин над автомобільними дорогами та залізницею	Режими 1, 2. Застосовується для захисту транспортних комунікацій важливого значення на лавинонебезпечних напрямках
г) При загрозі лісових пожеж	
Вирахування комплексного показника пожежної безпеки	Режим 2. Для вирахування комплексного показника пожежної небезпеки за умовами погоди необхідні такі дані: температура повітря t (в градусах Цельсія) і точка роси r на 12-ту годину за місцевим часом (точка роси визначається за психрометричними таблицями за відмітками сухого і змоченого термометрів); кількість опадів (мм) за попередню добу, тобто за період з 12-ї години попереднього дня (кількість опадів до 2,5 мм в розрахунок не береться). Комплексний показник (КП) поточного дня визначається як сума добутків температури t повітря на різницю між значенням температури повітря і точкою роси r кожного дня за число днів n після останнього дощу : КП = $\sum t(t-r)$. По величині вирахованого комплексного показника та прийнятою на теперішній час шкалою визначається клас пожежної небезпеки у лісі за умовами погоди, залежно від якого регламентується робота служб протипожежної охорони лісів

<p>Регламентация роботи служб протипожежної охорони лісів</p>	<p>Режими 1, 2. I клас – (комплексний показник до 400) – відсутність пожежної небезпеки. Чергування на пожежній вежі / щоглі не ведеться. Може проводитися наземне патрулювання у місцях найвірогіднішого виникнення лісових пожеж. Особовий склад команд ЛПС (крім бригад, укомплектованих за принципом добровільних пожежних дружин, які залучаються на гасіння пожеж безпосередньо з виробництва) займається тренуванням, підготовкою спорядження та пожежної техніки або, за розпорядженням керівництва постійних лісокористувачів, виконанням запобіжних (профілактичних) протипожежних заходів на обслуговуваній станцією території з тією умовою, що з настанням пожежонебезпечної погоди він повинен бути негайно зосередженим на станції. Авіапатрулювання не проводиться. Можуть виконуватись польоти для контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за станом діючих пожеж; - за дотриманням правил пожежної безпеки в лісі. <p>II клас – (комплексний показник від 401 до 1000) – мала пожежна небезпека. Чергування на пожежних спостережних пунктах та наземне патрулювання на ділянках, віднесених до I та II класів природної пожежної небезпеки, а також у місцях масового відпочинку людей з 9-ї до 18-ї годин. Водії пожежних автомобілів та їх бойова обслуга (постійний штат) перебувають у місцях чергування та займаються тренуванням, підготовкою техніки, спорядження тощо. Авіапатрулювання проводиться через 1-2 дні, а за наявності пожеж – одноразово щоденно.</p> <p>III клас – (комплексний показник від 1001 до 3000) – середня пожежна небезпека.</p> <p>Чергування на пожежній вежі /щоглі наземне патрулювання в місцях най вірогіднішого виникнення пожеж з 9-ї до 19-ї години. Протипожежне устаткування, апаратура та інвентар повинні бути завантажені на транспортні засоби відповідно до розкладу. Пожежна техніка перебуває у повній готовності до застосування. Команди ЛПС (постійний штат), якщо вони не зайняті на гасінні пожеж, з 9-ї до 19-ї години перебувають у місцях чергування. Засоби пожежегасіння і транспорт, призначені для лісопожежних бригад ЛПС місцевого населення, мають бути перевірені і готовими до застосування. Авіапатрулювання проводиться одноразово щоденно, а за наявності пожеж – дворазово щоденно.</p>
---	---

	<p>IV клас – (комплексний показник від 3001 до 5000) – висока пожежна небезпека. Чергування на пожежних спостережних пунктах ведеться з 8-ї години ранку і до настання темряви. Постійна команда ЛПС перебуває, якщо не задіяна на гасінні пожеж, що виникли раніше, у повній готовності до виїзду на місце їх виникнення. Окремі групи із засобами пожежегасіння можуть направлятися для патрулювання ділянок, найнебезпечніших у пожежному плані. Вони повинні підтримувати постійний зв'язок з начальником ЛПС або черговим у разі негайного виїзду на пожежу, що виявлена іншими засобами в зоні їх чергування. Лісопожежні бригади ЛПС повинні бути приведені у повну готовність до гасіння пожеж. Закріплені за ними засоби пожежегасіння і транспорт – перевірені і розташовані поблизу місць роботи. Авіапатрулювання проводиться дворазово щоденно, а за наявності пожеж – триразово щоденно.</p> <p>V клас – (комплексний показник більше 5000) – надзвичайна пожежна небезпека. Чергування на пожежних спостережних пунктах ведеться з 8-ї години ранку і до настання темряви. Постійна команда ЛПС перебуває, якщо не задіяна на гасінні пожеж, що виникли раніше, у повній готовності до виїзду на місце їх виникнення. Наземне патрулювання може проводитися протягом усього світлого часу, а у найнебезпечніших місцях – цілодобово. На допомогу залучаються лісопожежні бригади, а також збільшується чисельність команди за рахунок постійних робітників та інших працівників постійних лісокористувачів. Командам ЛПС додатково надається техніка з основного виробництва (бульдозери, трактори з ґрунтообробним знаряддям, транспорт). Окремі бригади зі складу команд (за умови збереження основних сил і засобів пожежегасіння в місцях постійного базування) зосереджуються, за змогою, ближче до пожежонебезпечних ділянок лісу. Авіапатрулювання проводиться триразово щоденно, для чого, за необхідності, залучається додаткова кількість літаків та вертольотів</p>
--	---

1	2
Заборона вогневого очищення лісосік після сходу снігового покриву	Правила пожежної безпеки в лісах України. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 27.12.2004 № 278. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 березня 2005 р. за № 328/10608
Обмеження відвідування лісів у період посушливого літа (особливо на транспортних засобах)	Режими 1, 2. Інформування населення. Перед початком пожежонебезпечного періоду особи, відповідальні за проведення культурно-масових і інших заходів в лісі, перед виїздом або виходом у ліс зобов'язані проводити інструктаж робітників, службовців або учасників культурно-масових і інших заходів щодо дотримання правил пожежної безпеки в лісі і попередження виникнення лісових пожеж, а також про способи їх гасіння у разі виникнення
Дотримання правил пожежної безпеки при лісорозробках та проведенні інших робіт із залученням технічних засобів	Режими 1, 2. Інформування населення. Встановлення контролю із залученням органів міліції. Просвітницька робота з використанням засобів масової інформації згідно з рішенням місцевих органів виконавчої влади
Навчання населення основним способам гасіння лісових пожеж	Режими 1, 2. Очищення місць вирубок лісу від решток рубки одночасно із заготовкою лісопродукції. Місця складування решток рубки і лісопродукції, що залишилися на пожежонебезпечний період, обмежується мінералізованою смугою шириною 2,8 м на відстані 15 м від місць складування. Обмежена територія очищується від наземних горючих матеріалів
Контроль за підготовкою сил та засобів, підтримання у готовності невоєнізованих формувань для боротьби з вогнем	Режими 1, 2. Мати у своєму розпорядженні протипожежне обладнання та засоби гасіння лісових пожеж. Викладання в школах, використання засобів масової інформації, виступи відповідальних осіб та спеціалістів. Інструктаж робітників, службовців або учасників культурно-масових та інших заходів про дотримання правил пожежної безпеки в лісі, а також про способи їх гасіння у разі виникнення

1	2
<p>Улаштування загороджувальних мінералізованих смуг</p>	<p>Режими 1, 2. Місця спалювання (майданчики спалювання решток рубки) повинні бути відведені на відстані не менше 25 метрів від стіни лісу. Вся територія навколо майданчика для спалювання решток рубки в радіусі 25 метрів має бути очищена від наземних горючих матеріалів і обмежена мінералізованою смугою шириною 2,8 м. Місця складування решток рубки і лісопродукції, що залишилися на пожежонебезпечний період, обмежити мінералізованою смугою шириною 2,8 м на відстані 15 м від місць складування. На ділянках зон і місць відпочинку необхідно місця для розведення вогнищ утримувати очищеними до мінерального шару ґрунту, обмежувати смугою очищеного ґрунту не менше 2,8 м завширшки і розміщувати на відстані не менше 30 м від будівель та споруд, 25 м – до стоянок автотранспорту. Підприємства, у віданні яких знаходяться залізничні та автомобільні дороги, зобов'язані вздовж доріг лісгосподарського призначення очищати від горючих матеріалів смуги завширшки 10 м з кожного боку дороги. На межі смуги відводу прокласти мінералізовану смугу шириною не менше 2,8 м і протягом пожежонебезпечного періоду утримувати її в очищеному стані. Підприємства, що відають експлуатацією трубопроводів, зобов'язані утримувати протягом пожежонебезпечного періоду смуги відводу та охороні зони трубопроводів, що проходять через лісові масиви, в безпечному щодо пожежного стану відношенні та прокладати мінералізовані смуги шириною не менше 2,8 м вздовж всієї траси трубопроводу, навколо садіб лінійних служб, колодязів на трубопроводах</p>
<p>Контроль за напрямком розповсюдження пожеж на великій площі, оповіщення та евакуація населення на випадок реальної загрози</p>	<p>Режими 2, 3. Спостереження та прогнозування пожежі, визначення виду і розміру пожежі за фронтом, флангами і тилом, найбільш небезпечного напрямку розповсюдження пожежі, напрямку швидкої її локалізації, необхідної кількості сил і засобів пожежегасіння, способів і прийомів гасіння, оцінка ступеню небезпеки для населення. За діяння системи оповіщення на випадок загрози життю та здоров'ю населення, організований та самостійний вивід (вивіз) населення із небезпечних зон. Інформування населення про правила поведінки</p>

1	2
д) При загрозі ураганів, бур, смерчів	
Оповіщення населення про загрозу небезпечного явища	Режими 2, 3. Застосування загальнодержавної, регіональних, локальних та об'єктових систем оповіщення, систем циркулярного виклику у разі виникнення реальної загрози. Використання ручного та автоматизованого способів оповіщення, примусове переключення програм мовлення радіотрансляційних вузлів, радіомовних та телевізійних станцій на передачу сигналу небезпеки “Увага всім!”
Визначення основного напрямку розповсюдження урагану, бурі, смерчу	Режими 1, 2, 3. Моніторинг та прогнозування напрямку розповсюдження небезпечного явища, оцінка ступеню його небезпеки для населення. Застосування системи оповіщення при загрозі для життя і здоров'я населення, організований і самостійний вивід (вивіз) населення із небезпечних зон. Інформування населення про правила поведінки
Відключення ліній електропередач, знеструмлення споживачів, щоб уникнути замикання електричних мереж	Режими 2, 3. Прогнозування ураження від дії вторинних факторів потенційно небезпечних об'єктів економіки. Обмеження або припинення їх діяльності (при наявності прогнозних даних та обґрунтування). Відключення комунально-енергетичних мереж. Забезпечення електроенергією за рахунок автономних джерел
Приведення в готовність сил і засобів пожежегасіння. Очищення дахів, балконів від сторонніх предметів	Режими 1, 2. Створення, екіпіровка і оснащення, підготовка та атестація професійних, нештатних і громадських аварійно-рятувальних формувань на базі підприємств, відомств, державних і регіональних органів. Підтримання в готовності аварійно-рятувальних служб. Створення запасів матеріально-технічних засобів для ліквідації наслідків небезпечних явищ
Приведення в готовність комунальних служб	Режими 1, 2. Розробка планів дій органів управління та сил у надзвичайних ситуаціях. Створення запасів резервних автономних джерел енергопостачання, тепла тощо. Проведення навчань та тренувань з переводу об'єктів і систем комунально-енергетичного господарства для функціонування в режимі надзвичайної ситуації
Приведення в готовність медичних сил і засобів	Режим 2. Приведення у готовність лікарняної мережі, розгортання додаткових пунктів надання медичної допомоги постраждалим. Висування медичних формувань до передбачених місць проведення аварійно-рятувальних робіт. Підготовка транспорту для лікувально-евакуаційного забезпечення населення

1	2
Укріплення будинків та споруд. Укриття населення в промислових, житлових будівлях, підвалах та захисних спорудах цивільної оборони. Захист вітрин, вікон з навітряної сторони	Режими 2, 3. Проводиться для запобігання безпосередній дії уражаючих факторів ураганів, бур, смерчів на організм людини, а також запобігання дії вторинних факторів
Проведення заходів щодо захисту населених пунктів, господарських об'єктів, сільськогосподарських угідь від шкідливої дії льодоходу, повеневих і паводкових вод	Режими 2, 3. Проводяться заходи у відповідності з Переліком превентивних заходів при повені (паводку)
Укриття, перегін сільськогосподарських тварин у безпечні місця	Режими 2, 3. Визначення безпечних місць розміщення тварин. Транспортне забезпечення у випадку необхідності. Забезпечення кормами. Забезпечення охорони. забезпечення збору та транспортування до місць перероблення сільгосппродукції (м'яса, молока, яєць тощо)
Закріплення обладнання, техніки	Режими 2, 3. Анкерне кріплення , встановлення розтяжок, заповнення порожніх ємностей, штучне навантаження.
Навчання населення правилам поведінки в умовах загрози і виникнення ураганів, бур, смерчів	Режими 1, 2. Викладання в школах, використання засобів масової інформації. Тиражування та розповсюдження пам'яток, плакатів, брошур тощо
Призупинення вантажних робіт, закріплення підйомно-транспортного обладнання	Режими 2, 3. Анкерне кріплення, встановлення розтяжок, упорів тощо. Стопоріння колісних баштових кранів, розворот їх стріл у бік фронту (за вітром) для зменшення парусності
Швартування або вивід у відкрите море великих суден	Режими 2, 3. Проводиться за наявності реальної загрози (згідно з даними прогнозу, штормового попередження, спостереження явищ на сусідніх територіях)
Підсилення регулювання та контролю руху на автомагістралях, призупинення руху	Режими 2, 3. Здійснюється органами МВС України. Підсилення підрозділів регулювання руху. Корегування маршрутів. Додаткове інформаційне забезпечення учасників дорожнього руху

12.3 Особливості організації управління і ліквідації надзвичайних ситуацій весняно-літнього періоду

12.3.1 Організація робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій

Для проведення робіт із ліквідації НС залучаються сили, зазначені у попередньому розділі.

З метою оперативного вирішення завдань із ліквідації надзвичайних ситуацій організується всебічне забезпечення дій сил і засобів цивільного захисту, які беруть участь у ліквідації надзвичайних ситуацій. Залежно від їх виду і масштабу забезпечення організовується відповідними підсистемами єдиної системи цивільного захисту. За необхідності, використовуються резерви фінансових і матеріальних ресурсів та порядку, який визначено законодавством, актами Президента України і рішеннями Уряду та інших органів виконавчої влади. Відповідальність за всебічне забезпечення ліквідації НС покладається на відповідних керівників комісій техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Проведення аварійно-рятувальних робіт у зонах надзвичайних ситуацій умовно проходить три етапи:

а) *початковий етап* – проведення екстрених заходів щодо захисту населення, рятування постраждалих місцевими силами і підготовки угруповань сил і засобів ліквідації надзвичайних ситуацій до проведення робіт;

б) *перший етап* – проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт угрупованням сил та засобів цивільного захисту;

в) *другий етап* – завершення аварійно-рятувальних робіт, поступова передача функцій управління органами виконавчої влади, виведення угруповань сил, проведення заходів щодо першочергового життєзабезпечення населення.

Після проведення аварійно-рятувальних робіт створюється спільна комісія з представників МНС України, місцевих органів виконавчої влади, відповідних комісій із надзвичайних ситуацій і керівників об'єктів соціального та виробничого призначення для передачі управління у зоні надзвичайної ситуації місцевим організаціям. За результатами роботи комісії складається акт, який підписується всіма членами комісії і затверджується відповідним керівником органу виконавчої влади або керівником об'єкту соціального і виробничого призначення. Після затвердження акту на передачу, здійснення остаточного відновлення всієї інфраструктури покладається на керівника відповідного органу виконавчої влади, місцевого самоврядування або керівника організації (об'єкта).

Сили і засоби оперативно-рятувальної служби цивільного захисту виводяться із зони надзвичайної ситуації після завершення аварійно-рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт.

Варто зауважити, що оперативна побудова угруповання сил і засобів складається з декількох ешелонів і резерву. Черговість ешелонів залежить від часу на приведення в готовність і прибуття до осередку надзвичайної ситуації. Резерв включає сили і засоби, призначені для вирішення завдань, що виникли раптово.

Як правило, ліквідація надзвичайних ситуацій здійснюється силами і засобами того підрозділу оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, тієї підсистеми, на території якої вони виникли. У разі неможливості ліквідувати надзвичайну ситуацію власними силами, вони нарощуються рішенням вищої інстанції.

Режим роботи встановлюється з урахуванням часу захисної дії засобів захисту органів дихання і закономірностей зміни працездатності людини у разі роботи в певних умовах. У випадку цілодобового ведення робіт, тривалість робочих змін (циклів), включаючи перерви на відпочинок, не повинна перевищувати вісім годин, вона встановлюється у кожному конкретному випадку на основі показників, які характеризують сталу працездатність упродовж визначеного часу.

Уночі тривалість роботи рятувальників зменшується на 25%, відповідно збільшується час на відпочинок.

12.3.2 Особливості ліквідації наслідків землетрусів

Землетруси, як уже підкреслювалося, є найбільш руйнівним стихійним лихом, яке посідає одне з перших місць серед інших надзвичайних ситуацій за кількістю жертв, обсягами руйнувань та матеріальними збитками.

Складність рятування людей в умовах землетрусів зумовлена раптовістю його виникнення, труднощами введення сил і розгортання пошуково-рятувальних робіт у зоні масових руйнувань; наявністю значної кількості постраждалих, які потребують екстреної допомоги; обмеженим часом виживання людей у завалах; важкими умовами праці рятувальників. Адже осередок ураження під час землетрусу у загальному випадку, характеризується руйнуванням будівель і споруд, під уламками яких гинуть люди; виникненням вибухів і масових пожеж внаслідок промислових аварій, замиканням в енергетичних мережах і розгерметизацією ємностей для зберігання вогнебезпечної рідини; утворенням осередків зараження сильнодіючими хімічними речовинами; руйнуванням і заваленням населених пунктів внаслідок утворення багаточисельних тріщин, обвалів, зсувів; затопленням населених пунктів і цілих районів внаслідок утворення водоспадів, запруд на озерах і відхилення русел річок.

Головна мета аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт – пошук і рятування постраждалого населення, заблокованого у завалах, пошкоджених будинках, спорудах; надання їм першої медичної допомоги та евакуація тих, хто потребує подальшого лікування; першочергове життєзабезпечення постраждалого населення.

Основні вимоги до організації і ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків землетрусів:

- зосередження основних зусиль на рятуванні людей;
- організація та проведення робіт у терміни, які забезпечують виживання людей і захист населення у небезпечній зоні;
- застосування способів і технологій проведення аварійно-рятувальних робіт відповідно до ситуації, що склалася, які забезпечують найповніше використан-

ня можливостей рятувальників і технічних засобів, а також безпеку постраждалих і рятувальників;

- оперативне реагування на зміни в обстановці.

Аварійно-рятувальні роботи під час ліквідації наслідків землетрусу включають такі дії:

- деблокування постраждалих із завалів будівельних конструкцій, замкнених приміщень, із пошкоджених та зруйнованих поверхів будинків і споруд;

- надання постраждалим першої медичної і першої долікарської допомоги;

- евакуацію постраждалих із зон небезпеки (місць блокування) до пунктів збору постраждалих або до медичних пунктів;

- евакуацію населення до безпечних районів;

- проведення першочергових заходів щодо життєзабезпечення населення.

Управління аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами під час землетрусів, як і під час інших НС, полягає у цілеспрямованій діяльності керівництва щодо ефективного використання наявних сил і засобів під час рятування постраждалих, наданні їм медичної допомоги, евакуації з зони лиха і подальшого життєзабезпечення.

Основу організації управління становить завчасно розроблений план дій щодо запобігання і ліквідації надзвичайної ситуації.

Аварійно-рятувальні роботи у разі землетрусів мають розпочинатися негайно і проводитися безперервно, цілодобово, у будь-яку погоду, забезпечувати рятування постраждалих у термін їх виживання в завалах.

Безперервність та ефективність аварійно-рятувальних робіт досягається такими діями:

- створенням угруповання сил, відповідне ситуації, що склалася;

- постійним і твердим керівництвом діями рятувальників;

- зосередження основних зусиль у місцях найбільшої концентрації постраждалих та місцях, де їм загрожує найбільша небезпека;

- повним і своєчасним забезпеченням дій рятувальників необхідними матеріально-технічними засобами;

- організацією режиму роботи відповідно до обстановки.

З метою забезпечення постійного управління зона руйнувань поділяється на ділянки, які, у свою чергу, поділяються на об'єкти робіт, що включають певну територію з розташованими на ній будівлями і спорудами. Кількість ділянок і об'єктів робіт визначається з урахуванням існуючої обстановки, об'єму завалів, ступеня руйнування будівель, очікуваної кількості постраждалих та їх стану.

Пошуково-рятувальному загону надається один-два об'єкти робіт. Організаційно-технологічна схема проведення аварійно-рятувальних робіт обирається командиром (начальником) пошуково-рятувального загону (служби), виходячи з обстановки, обсягу, умов роботи в районі землетрусу і обраної технології окремих робочих операцій.

Під час рятувальних робіт в завалах та у інших складних умовах можуть призначатися мікропаузи, «хвилини тиші», тривалістю 2-3 хвилини для коротко-

часного відпочинку та прослуховування завалів з метою пошуку постраждалих. Перерви у роботі тривалістю 10-15 хвилин призначаються з урахуванням стану працездатності рятувальників. Під час важкої роботи відпочинок має носити пасивний характер. Після завершення останньої (упродовж доби) робочої зміни рятувальникам надається міжзмінний відпочинок – не менш 7-8 годин повноцінного сну, задоволення інших потреб, виходячи з необхідності повного відновлення працездатності.

Необхідно відмітити, що ефективність робіт щодо протидії надзвичайним ситуаціям, що зумовлені землетрусами, багато у чому залежить від діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, органів управління МНС на усіх рівнях.

По-перше, в сейсмонебезпечних районах має проводитися постійна робота щодо мінімізації можливих наслідків землетрусів. З цією метою необхідно:

- організувати і проводити постійний моніторинг сейсмічної обстановки, на підставі даних якого здійснювати прогноз можливих землетрусів;
- планувати і вести будівництво об'єктів з урахуванням сейсмічного районування, контролювати якість цього будівництва;
- планувати заходи щодо захисту і життєзабезпечення населення у разі виникнення землетрусу, вести їх підготовку;
- готувати населення до дій у разі землетрусів, органи управління і аварійно-рятувальні сили до проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

По-друге, у разі виникнення землетрусу забезпечити вміле керівництво усіма силами і засобами, залученими до ліквідації його наслідків.

Заходи щодо зменшення масштабів наслідків землетрусів і дій у разі їх виникнення передбачені у Планах дій щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій.

12.3.3 Особливості ліквідації наслідків повені

За багаторічними спостереженнями в Україні найбільшу небезпеку становлять катастрофічні паводки у гірських і передгірських районах Карпат, насамперед, Закарпатті і Прикарпатті. За кількістю постраждалих і сумою збитків паводки посідають одне з перших місць серед надзвичайних ситуацій природного характеру.

Головним уражаючим чинником паводку є потік води, проте можливе виникнення вторинних факторів: пожеж; руйнування будівель та споруд; захворювання людей і сільськогосподарських тварин тощо.

Основними особливостями обстановки, яка виникає під час катастрофічного паводка, є: руйнівний характер надзвичайної ситуації, швидке зростання параметрів уражаючих чинників, обмежений час виживання постраждалих, які зазнали їх впливу, складність доступу до постраждалих, необхідність застосування для цього плавзасобів, а також складні погодні умови.

Головна мета аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах катастрофічного паводку або затоплення – пошук, надання допомоги і рятування людей, які опинилися в зоні затоплення, за можливо короткий час, що забезпечує їх виживання в умовах обстановки, яка склалася.

Рятувальні роботи в умовах катастрофічного паводка або затоплення включають такі дії:

- 1) пошук постраждалих;
- 2) забезпечення доступу рятувальників до постраждалих та їх рятування;
- 3) надання постраждалим першої медичної допомоги;
- 4) евакуацію постраждалих із небезпечної зони.

Невідкладні аварійні роботи під час ліквідації наслідків катастрофічного паводку або затоплення вимагають здійснення таких дій:

- 1) укріплення (спорудження) огорожуючих дамб і валів;
- 2) спорудження водовідвідних каналів;
- 3) ліквідацію заторів і зажорів;
- 4) обладнання причалів для рятувальних засобів;
- 5) заходи щодо захисту і відновлення дорожніх споруд;
- 6) відновлення енергопостачання;
- 7) локалізацію джерел вторинних чинників.

Основними способами захисту людей від уражаючих чинників паводка (затоплення) є евакуація населення з районів, які затоплюються, розміщення людей на незатоплюваних частинах споруд і ділянках місцевості.

Доцільність застосування того чи іншого способу захисту залежить від оперативної обстановки і конкретних умов проведення захисних заходів. Найефективнішим способом захисту є своєчасна евакуація людей з небезпечної зони. Застосування цього способу захисту має мінімальні наслідки для життя і здоров'я людей, пов'язані, в основному, з їх психічним перенапруженням.

Залежно від місця розташування населеного пункту, часу до початку його затоплення, стану транспортних комунікацій та інших чинників, евакуація може проводитися негайно до одержання сигналу про можливе затоплення даної території або лише у разі безпосередньої загрози затоплення, пішки або з використанням транспортних засобів.

Крім евакуації населення, може проводитися організоване вивезення сільськогосподарських тварин, матеріальних і культурних цінностей. Населення, евакуйоване із зон затоплення, розміщується, як правило, в населених пунктах або тимчасових містечках поблизу місця проживання на незатоплюваній території. У місцях тимчасового розміщення людей і, за необхідності, в населених пунктах вживаються заходи щодо забезпечення життєдіяльності евакуйованого (врятованого) населення.

Ефективність евакуації як способу захисту населення у разі повені, паводка, катастрофічного затоплення залежить, головним чином, від своєчасного оповіщення про небезпеку, ступеня підготовленості населення і маршрутів. Із цією

метою в зонах можливого затоплення створюється система оповіщення населення, завчасно доводиться до відома інформація про місце розташування населених пунктів відносно можливої небезпечної зони і маршрути евакуації, з населення та евакоорганами проводяться спеціальні тренування.

Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи у разі повені, паводка і катастрофічного затоплення мають вестися безперервно, цілодобово, у будь-яку погоду і забезпечувати рятування постраждалих у термін, який не перевищує настання небезпечних для життя фізіологічних змін в організмі людини у випадку перебування у воді в даних умовах.

Для виконання аварійно-рятувальних робіт призначаються підрозділи Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підсилені десантними засобами, інші пошуково-рятувальні сили МНС і регіону, територія якого потерпає від лиха. Для виконання інших невідкладних робіт, з урахуванням їхнього характеру, призначаються інженерні, інженерно-технічні, дорожні підрозділи і формування міністерств і відомств. Під час пошуку і рятування постраждалих мають широко застосовуватися авіаційні технології з використанням літаків і гелікоптерів.

Особливі вимоги під час паводків і затоплень ставляться до безпечного ведення рятувальних робіт. Для цього має бути створено усі умови, організовано постійний контроль за виконанням рятувальниками належних заходів щодо із безпеки, забезпечено своєчасне надання допомоги постраждалим рятувальникам. У постійній готовності має перебувати резервна пошуково-рятувальна група для надання допомоги діючим групам у разі виникнення екстремальних ситуацій.

Оперативність управління силами під час ліквідації наслідків паводків і повені досягається завчасною підготовкою органів управління до вирішення завдань у цих умовах, постійним володінням інформаційною про обстановку і швидким реагуванням на її зміни, прийняттям обґрунтованих рішень та їх виконанням, організацією і підтриманням надійного зв'язку та надання відповідної інформації.

Заходи щодо запобігання паводків і ліквідації їх наслідків передбачаються у Планах дій з попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які розробляються на всіх рівнях, а також у державних та регіональних цільових програмах.

12.3.4 Особливості ліквідації наслідків біологічної аварії

Значну небезпеку для населення становлять біологічні аварії, які супроводжуються викидами у навколишнє середовище препаратів із патогенними біологічними агентами (ПБА) 1-2 груп (бактерії, віруси, рикетсії, гриби, мікоплазми, токсини та отрути біологічного походження, а також мікроорганізми з включенням фрагментів генома зазначених ПБА).

Біологічні аварії можливі при виробництві живих вакцин, у мікробіологічних лабораторіях, які працюють із біологічним матеріалом, що надходить з епідемічно неблагополучних регіонів, у сховищах колекційних ПБА. У разі викиду в навколишнє середовище ПБА викликають його біологічне зараження, яке може спричинити зараження і масове захворювання людей.

Характерним для біологічних аварій є тривалий час розвитку, наявність інкубаційного періоду у проявленні уражень, стійкий характер і відсутність чітких меж осередків зараження, труднощі щодо виявлення та ідентифікації збудника (токсину). Для ліквідації наслідків біологічних аварій необхідне вживання екстрених заходів із застосуванням установ та формувань держсанепідслужби Міністерства охорони здоров'я, Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ та інших відомств, а також створюваних на їх базі спеціалізованих формувань, які є складовою служби медицини катастроф.

Заходи щодо ліквідації осередку біологічного зараження проводяться згідно з планом протибактеріологічного захисту, який розробляється фахівцями санітарно-епідеміологічної служби разом із відповідними органами охорони здоров'я та структурними підрозділами медичного захисту органів управління.

Загальне керівництво, організацію і контроль за проведенням заходів щодо локалізації і ліквідації осередку біологічного зараження здійснюють санітарно-протиепідемічні комісії при органах виконавчої влади. Діяльність цих комісій здійснюється у тісній взаємодії з комісіями техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

У випадку виникнення біологічної аварії як допомога комісії техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій створюється протиепідемічний штаб, до складу якого входять представники Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та інших аварійно-рятувальних служб МНС, а також спеціалісти санітарно-епідеміологічної служби та охорони здоров'я. Штаб визначає об'єм, черговість і тривалість заходів щодо локалізації та ліквідації осередку біологічного зараження. Керівництво і контроль за виконанням заходів у зоні біологічної аварії здійснюють спеціалізовані групи: карантинна (обсерваційна), протиепідемічна, лікувальна, лабораторна, дезінфекційна, еколого-паразитологічна, адміністративно-господарча.

З метою виявлення та оцінки обстановки у зоні біологічної аварії організовується санітарно-епідеміологічна та біологічна розвідка. Санітарно-епідеміологічна розвідка проводиться з метою виявлення умов, які впливають на санітарно-епідеміологічний стан населення, і шляхів його можливого зараження, а також поширення інфекційних захворювань.

Біологічна розвідка проводиться з метою своєчасного виявлення факту викиду біологічного агента, у тому числі індикації і визначення виду збудника. Вона може бути загальною і спеціальною. Загальна розв'язка - ведеться силами постів радіаційного і хімічного спостереження, органами управління МНС, шляхом спостереження і неспецифічної індикації біологічних збудників (агентів).

У разі виявлення біологічних агентів невідкладно оповіщаються населення і відповідні сили системи цивільного захисту про загрозу зараження біологічни-

ми агентами. Специфічну індикацію збудника здійснюють санітарно-епідеміологічні установи. Відбір проб для специфічної індикації та їх доставку до лабораторії здійснюють групи санітарно-епідеміологічної розвідки.

Після оцінки отриманих даних обстановки протиепідемічний штаб відпрацьовує пропозиції щодо практичних заходів у зоні біологічної аварії. У пропозиціях відображаються такі питання:

- 1) висновки з оцінки санітарно-епідемічної обстановки;
- 2) епідеміологічний прогноз і чинники, які здійснюють на нього вплив;
- 3) визначення завдань медичної служби, розподіл і порядок використання сил та засобів санітарно-епідеміологічної служби;
- 4) організація біологічної та епідеміологічної розвідки;
- 5) обґрунтування необхідності та організація ізоляційно-обмежувальних і режимних заходів;
- 6) організація протиепідемічних та лікувально-евакуаційних заходів;
- 7) необхідність допомоги з боку МНС і органів виконавчої влади.

З метою локалізації і ліквідації осередку біологічного зараження, який виник внаслідок біологічної аварії, здійснюється комплекс режимних, ізоляційно-обмежувальних і медичних заходів у рамках карантину та обсервації.

Режим карантину вводиться за таких умов: встановлення факту біологічної аварії з викидом у навколишнє середовище збудників особливо небезпечних інфекцій, появи серед ураженого населення хворих на особливо небезпечні інфекції, масових захворювань контагіозними інфекціями та зростанням їх кількості за короткий термін. Карантин вводиться наказом керівника обласної держадміністрації за поданням санітарно-протиепідемічної комісії відповідного рівня.

У разі аварій із зараженням території збудниками мало контагіозних захворювань карантин замінюється режимом обсервації, під час якого суворі режимні заходи в зоні надзвичайної ситуації не проводяться.

Режим карантину передбачає здійснення таких дій:

- оточення і збройну охорону кордонів вогнища зараження з метою його ізоляції від населення навколишніх територій;
- розгортання на основних транспортних магістралях контрольно-пропускних і санітарно-контрольних пунктів для контролю за в'їздом і виїздом громадян із зони карантину, ввезенням продовольства, медикаментів і предметів першої необхідності для населення;
- організацію спеціальної комендантської служби в зоні карантину для забезпечення встановленого порядку і режиму харчування, охорони джерел водопостачання, обсерваторів тощо;
- обмеження контактів між окремими групами населення;
- активне виявлення, ізоляцію і госпіталізацію інфекційних хворих;
- розгортання обсерваторів для здорових осіб, які потребують виїзду за межі зони карантину;

- встановлення жорсткого протиепідемічного режиму для населення, роботи міського транспорту, торгівельної мережі і підприємств громадського харчування, роботи медичних установ;
- знезаражування (дезінфекцію) квартирних вогнищ, територій, транспорту, одягу, санітарну обробку людей;
- проведення загальної екстреної і специфічної профілактики осіб, які перебувають в зоні зараження;
- забезпечення населення продуктами харчування і товарами першочергової необхідності з дотриманням вимог протиепідемічного режиму;
- проведення санітарно-просвітницької роботи серед населення;
- контроль за проведенням дезінфекційних заходів під час захоронення трупів, а також перевірку повноти спалювання і правильності захоронення небезпечних для здоров'я населення матеріалів.

Для запобігання виникнення та розповсюдження інфекційних захворювань у зоні біологічного зараження запроваджуються заходи, спрямовані на виявлення осіб із гострими, хронічними і тривалими формами інфекційних захворювань і безсимптомних носіїв інфекції. Виявлення джерел інфекції досягається шляхом опитування населення, проведенням медичних оглядів і обстежень осіб, що працюють на об'єктах харчування і водопостачання.

З метою запобігання зараженню додатково здійснюється профілактична дезінфекція, дезінсекція і дератизація. З цією ж метою робляться профілактичні щеплення. Щеплення робляться планово та за епідемічними показниками на пунктах щеплення, розгортаються відповідними лікувально-профілактичними установами. Карантин і обсервація відміняються з вичерпанням терміну максимального інкубаційного періоду даного інфекційного захворювання з моменту ізоляції останнього хворого, після заключної дезінфекції і санітарної обробки населення.

Обов'язок органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, органів управління МНС – забезпечити виконання зазначених завдань.

12.3.5 Особливості ліквідації наслідків аварій (катастроф) на водному транспорті

Особливостями аварій на воді є: різноманітність транспортних засобів, які відрізняються за призначенням, експлуатаційними характеристиками і швидкістю руху; вплив водної стихії; значний об'єм небезпечних і шкідливих речовин, які транспортуються; знаходження аварійних суден на значній відстані від аварійно-рятувальних служб.

До аварійно-рятувальних служб, які залучаються до ліквідації наслідків аварій на водному транспорті, належать аварійно-рятувальні, пошуково-рятувальні, пошукові і рятувальні служби, формування, команди та підрозділи, спеціально підготовлені та атестовані в установленому порядку. Ефективність пошуку і рятування залежить від ступеня взаємодії його учасниками.

У разі одержання інформації про аварійну обстановку рятувально – координаційні центри, регіональні центри МНС і пошуково-рятувальні сили, які перебувають у готовності, повинні невідкладно розпочати дії у відповідності до плану проведення пошуково-рятувальної операції у своєму районі.

Для кожної конкретної операції пошуку і рятування призначається координатор. Оскільки операція може бути тривалою, то з метою єдино початку призначений координатор має залишатися керівником операції до її завершення або до виявлення очевидної марності зусиль.

До функцій координатора входить: одержання і оцінка всіх даних про аварії; визначення типу аварійного обладнання, яке є на борту плавзасобу, що пропало без вісті або зазнає від лиха; інформування учасників операції про погодні умови у районі події погоди; одержання даних про переміщення і місцезнаходження суден, які знаходяться в районах пошуку; нанесення на карту району пошуку і прийняття рішення щодо методів і засобів, які використовуються під час пошуку та рятування; складання детального плану проведення операції, призначення командира на місці дій направлених сил і засобів пошуково-рятувальних служб, визначення частот зв'язку на місці пошуку; інформування керівника рятувально-координаційного центру про прийняте рішення відносно плану дій; координація дій із сусідніми рятувальними службами; проведення інструктажів; організація забезпечення постраждалих; реєстрація в хронологічному порядку дій щодо пошуку і рятування; передача повідомлень для органів виконавчої влади і власників судна, яке зникло або зазнає лиха; підготовка заключного звіту про результати операції.

Аварії, як правило, набувають широкого резонансу, тому під час операції необхідно встановити певний контакт з учасниками операції, органами виконавчої влади, пресою та громадськістю.

Капітан корабля (судна, літака, гелікоптера або групи суден), який прибув першим до району проведення операції, зазвичай, бере на себе функції керівника операції на місці дій і виконує їх, доки управління не буде передано призначеному керівникові.

Вибір сил і засобів службою пошуку і рятування має забезпечити можливість швидкого прибуття рятувальних сил до місця лиха для виконання таких завдань: здійснення пошуку за допомогою морських та авіаційних засобів; надання допомоги людям, які знаходяться на судні, де виникла пожежа; рятування людей; доставка людям, які зазнають від лиха аварійного спорядження; допомога літаками, які здійснили посадку на воду.

Літаки та гелікоптера використовуються для доставки до місця події аварійного спорядження, рятувальних команд і медичного персоналу, а також інших засобів до місця аварії і ретрансляції повідомлень.

Морськими засобами, придатними для операцій щодо пошуку і рятування, можуть бути: державні рятувальні судна, відповідальні за безпеку торгівельних і риболовних суден, малі судна.

Основою успіху пошуково-рятувальної операції на воді є мінімально короткий час, на який вона запланована і здійснюється, бо у кожному аварійному випадку є постраждалі, які потребують допомоги, а вірогідність їх виживання з часом зменшується. Досвід показує, що вірогідність виживання потерпілих зменшується в середньому на 80% за першу добу після аварії. Тому засоби рятування мають спрямовуватися на: якомога швидке визначення місцезнаходження потерпілих, надання їм допомоги і рятування; використання будь-яких заходів, яких можуть вжити для свого порятунку самі потерпілі, доки вони в змозі це зробити.

Враховуючи, що транспортні аварії з тяжкими наслідками відбуваються досить часто, зумовлюючи виникнення надзвичайних ситуацій, заходи щодо їх запобігання і ліквідації мають бути досить повно і ретельно відображені у відповідних планах, які розробляються в підсистемах і ланках цивільного захисту.

12.3.6 Організація гасіння лісових та торф'яних пожеж

Як показує досвід, у боротьбі з лісовими пожежами велике значення відіграє фактор часу. Від часу виявлення лісової пожежі до прийняття рішення щодо її ліквідації має витратитися мінімум часу. При цьому важливим завданням є організація та підготовка сил і засобів пожежогасіння.

При направленні необхідних сил і засобів для гасіння пожежі необхідно враховувати можливу силу та швидкість поширення пожежі особливо, ступінь пожежної небезпеки.

При гасінні великої пожежі необхідно максимально використовувати вже наявні в лісі кордони та перешкоди. Враховуючи різну горючість ділянок навколо пожежі, оперативно маневрувати силами й засобами. З метою зосередження їх, у першу чергу, на розумно обраних позиціях, відрізаючи вогню шлях до найбільш небезпечних насаджень лісу. Великі пожежі діють на фоні великої кількості малих з розміром пожеж.

Виявлення лісових пожеж здійснюється з наземних пожежно-спостережних пунктів, а також за допомогою авіаційного і наземного патрулювання.

Роботи щодо гасіння великих пожеж можливо розділити на такі етапи: розвідка пожежі; локалізація пожежі, ліквідація пожежі до гасіння її осередків; посилення контролю за невідновленням пожежі.

Розвідка пожежі включає з'ясування меж пожежі, виявлення виду та сили горіння на межі її окремих ділянок у різний час доби. За результатами розвідки прогнозують можливе розташування краю пожежі, її характер і силу майбутню горіння.

На основі прогнозу розвитку пожежі, з урахуванням лісової характеристики ділянки, з урахуванням можливих опорних ліній (річок, струмків, доріг тощо), складається план зупинки пожежі, визначаються її прийоми і способи.

Найбільш складною і трудомісткою є локалізація пожежі. Як правило, локалізація лісової пожежі здійснюється у два етапи.

На першому етапі припиняється розповсюдження пожежі шляхом безпосередньої дії на крайку лісової пожежі. **На другому** – здійснюється прокладання загороджувальних смуг і каналів, оброблюються периферійні області пожежі з метою виключення можливостей відновлення її поширення.

Локалізованими вважаються лише пожежі, навколо яких створено загороджувальні смуги, або коли залучаються інші способи її локалізації, припинено поширення пожежі.

Гасіння пожежі – це ліквідація осередків горіння, які залишилися на площі пожежі після її локалізації.

Контроль за відновленням пожежі полягає в періодичному нагляді за площею пожежі, яку локалізовано, і особливо, кромки лісової пожежі, з метою запобігання виникненню та розповсюдженню пожежі. Його тривалість визначається залежно від погодних умов.

При гасінні лісових пожеж застосовуються наступні способи і технічні засоби:

- нахльостування кромки лісових пожеж зеленими гілками, віниками, мішковиною та іншими предметами;
- засипка кромки низових пожеж ґрунтом за допомогою лопат, відер тощо;
- створення загороджувальних мінералізованих смуг, каналів, аби зупинити рух кромки пожежі (одинарні, подвійні, за необхідності – кількорядні);
- гасіння пожежі вибухонебезпечними речовинами;
- гасіння пожежі за допомогою пускання зустрічно низового вогню (підпал);
- гасіння пожежі водою за допомогою пожежних автомобілів, мотопомп, ранцевих обприскувачів тощо;
- гасіння пожежі хімічними речовинами;
- гасіння пожежі за допомогою авіації;
- гасіння пожежі за допомогою штучного методу виклику опадів із хмар.

Вибір способів і технічних засобів для гасіння пожеж залежить від виду, сили та швидкості пожежі, яка поширюється, стану навколишнього середовища, наявних сил і засобів пожежогасіння і намічених прийомів гасіння.

Гасіння підземних (торф'яних) пожеж.

Торф'яна пожежа – неконтрольований процес „димного” горіння торфу в місцях його утворення, добування та зберігання.

Торф – молоде геологічне утворення, яке зароджується внаслідок відмирання болотистої рослинності при надмірній кількості вологи і недостатньому доступі повітря.

Скупчення торфу на певній площі у вигляді однорідних або різних за характером і потужністю шарів називається торф'яним покладом.

Залежно від водно-мінералогічних умов розрізняють три типи торфу: низинний, перехідний і воровий.

Під дією температури, вологості та інших причин торф поступово розкладається. Чим вищий ступінь розпаду торфу, схильніший він до горіння. Горіння торфу є можливим протягом усього року. Основними причинами займання тор-

фу є: самозаймання внаслідок саморозігріву; потрапляння на торф іскри від джерела вогню і працюючих механізмів, недопалки цигарок тощо.

Процес самозаймання торфу має чотири періоди зміни температури, тривалістю до року, під час яких температура всередині торф'яного покладу піднімається до 60°C і більше. Розігрітий торф перетворюється на суху пористу масу – напівкокс, який при сполученні з киснем повітря самозаймається. При цьому утворюються окремі приховані осередки горіння, які можна виявити за допомогою диму, що виділяється. Швидкість горіння торфу в безвітряну погоду або при слабкому вітрі становить близько 0,18 кг/м².

При швидкості вітру 3 м/с і вище нерідко виникає розкидання торф'яних часток за вітром на значні відстані, викликаючи горіння торфу. Форма розвитку торф'яної пожежі може бути різною, частіше круглою чи кутовою, рідше – прямокутною. Торф'яна пожежа характеризується високою температурою в зоні горіння і сильним задимленням.

У розвитку торф'яної пожежі виділяють три періоди. Перший (початковий) – горіння торфу (мала площа осередку, невелика швидкість горіння, порівняно низька температура і слабе задимлення). Другий характеризується інтенсивним горінням і, відповідно, збільшенням швидкості і температури горіння. Третій характеризується високою температурою горіння, сильним задимленням і великою площею поширення.

Для підвищення протипожежної стійкості торфопідприємств територію полів добування торфу поділяють на окремі ділянки, улаштовують між ними протипожежні розриви; забезпечують поля вузькими дорогами, проїздами для транспортування, а також проходами для евакуації людей. Між дільницями добування та сушки торфу і прилеглими до них лісовими масивами також улаштовують протипожежні розриви, які очищають від рослинності. Ширина розривів становить не менше 75 – 100 м. По внутрішньому краю розриву відкопують канаву. У жаркі дні протипожежні розриви зволожують водою.

Для підвищення протипожежної стійкості торфу на місцях його складування і зберігання здійснюється ряд специфічних заходів, які виключають процес самозаймання: торф своєчасно вивозиться постачальникам; його охолоджують і ущільнюють у штабелях; ізолюють осередки самозаймання від проникнення повітря, контролюється температура в штабелях.

Досвід боротьби з торф'яними пожежами доводить необхідність утворення постійно діючого органу, який керує профілактикою і гасінням пожежі. Крім того, кожне торфопідприємство повинно мати розроблений спеціальний план протипожежних заходів.

Невеликі осередки пожеж на торфопідприємствах ліквідують силами і засобами самих підприємств. Великі пожежі ліквідують залучаючи, додатково, територіальні сили та засоби оперативно-рятувальної служби.

Організація роботи з гасіння пожеж у цілому аналогічна до організації роботи з гасіння лісових пожеж.

Найпоширенішим способом боротьби з торф'яними пожежами є гасіння торфу, який горить, водою. З метою підвищення коефіцієнта використання води в неї додають певну кількість змочувачів, завдяки залученню яких час гасіння пожежі зменшується в 4-5 разів, а глибина просочення збільшується в 8-10 разів, що запобігає повторному загоранню торфу. Воду подають спеціальними пристосуваннями.

Після ліквідації горіння торф закатують, за необхідності поливають водою.

З метою локалізації осередку пожежі на шляху поширення вогню роблять загороджувальні смуги і канали.

Заходи безпеки гасіння торф'яних пожеж, в основному, аналогічні до заходів гасіння лісових пожеж, але є деякі особливості. Перш за все, при пересуванні торф'яним полем слід остерігатися провалів у торф, який горить, оскільки торф часто тліє зсередини і немає помітних ознак горіння ззовні. Тому при пересуванні необхідно промацувати жердиною торф'яний ґрунт у напрямі руху. Слід також врахувати можливість неочікуваного пориву вітру із підземних осередків торф'яної пожежі.

Підземні пожежі самостійно поширюються дуже повільно і виникають, зазвичай, із низових пожеж, під час, яких вогонь заглиблюється окремими осередками. Тому, першочерговим завданням є гасіння низової пожежі. Далі ліквідують осередки підземних пожеж. Для гасіння підземних пожеж використовують розчини хімічних речовин або „мокру воду”, яку подають під тиском шляхом ін'єкції за допомогою пожежних машин. Ліквідувати підземні пожежі можливо і шляхом створення навколо їх осередку каналу за допомогою різної інженерної техніки або вибуховим методом. Глибина каналу повинна доходити до рівня ґрунтових вод або досягати мінеральної землі, на глибину не менше 20 см та має дорівнювати:

	$h = h_1 + 20,$	
де:	h – глибина каналу, см;	
	h_1 – товщина шару торфу, см.	

Зовнішній край каналу засипають мінеральним ґрунтом. Канали при цьому наповнюють водою. Враховуючи, що край підземних пожеж є непомітним, при гасінні таких пожеж необхідно бути дуже обережним, аби уникнути потрпіяння людей і механізмів у прогари.

Противопожежна канава – бар'єр для захисту ділянок лісу від підземних пожеж; прокладається межами з торфовищами, на їх території, у насадженнях з заторфованими ґрунтами шириною внизу 0,2-0,4 м, зверху 1,5-2,8 м, глибиною – до мінерального шару або до рівня ґрунтових вод.

Противопожежний бар'єр – ділянка території, яка перешкоджає поширенню і розвитку лісових пожеж (мінералізовані смуги, противопожежні розриви, противопожежні заслони, пожежостійкі узлісся, противопожежні канали, річки, озера, автомобільні дороги тощо).

Мінералізована смуга – ділянка території, з якої за допомогою ґрунтообробних механізмів видалено наземні горючі матеріали; ширина смуги має бути удвічі більшою від можливої висоти полум'я низової пожежі.

Противопожежний розрив – спеціально створена просіка завширшки 50-150 м (розриви шириною менше 50 м, що були створено до затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України), як правило, з дорогою на її території, є складовою частиною протипожежного заслону і слугує для зупинки верхових пожеж.

Противопожежний заслін – комбінований (складний) бар'єр, який складається з протипожежного розриву (з дорогою посередині) і смуг лісу з обох його боків, очищених від наземних горючих матеріалів, розділених мережею мінералізованих смуг і обрізаними гілками хвойних дерев на висоту до 2 м.

Небезпеку лісових пожеж для населення становить не тільки пряма дія вогню, а й велика ймовірність отруєння внаслідок сильного задимлення атмосферного повітря, різкого підвищення концентрації чадного газу, оксиду вуглецю та інших небезпечних отруйних речовин. Тому основними заходами захисту населення від лісових пожеж мають бути:

- рятування людей і сільськогосподарських тварин із відрізаної вогнем території;
- проведення евакуації населення, яке перебуває у зоні можливої пожежі;
- обмеження в'їзду до пожежонебезпечних районів;
- гасіння пожеж;
- забезпечення безпеки проведення робіт з гасіння пожеж.

При організації роботи в зоні пожежі всі учасники її ліквідації мають бути забезпеченими спеціальним одягом, касками, протигазами зі спеціальними патронами для захисту від оксиду вуглецю. Кожна група повинна мати провідника, добре знаючого місцевість; спостерігача, який стежить за напрямком поширення вогню, падаючими деревами та підтримувати зв'язок зі штабом пожежогасіння за допомогою засобів зв'язку. Кожний учасник робіт з гасінням пожежі повинен знати можливе укриття від вогню, шляхи підходу до нього і шляхи евакуації із зони пожежі.

При використанні для гасіння пожеж техніки, необхідно дотримуватися особливих заходів безпеки, щоб виключити небезпеку охоплення вогнем техніки: працювати групою, яка має бути забезпечена двома автомобілями та механізмами; використовувати техніку переважно на гусеничному ході, встановлювати її на відстані, безпечній від фронту вогню. При гасінні пожежі водою забороняється направляти її на лінії електропередач та електроустановки.

Гасити невеликі лісові пожежі можна без використання спеціальних засобів пожежогасіння. При цьому застосовують підручні засоби і найпростіший інвентар – гілки лісових дерев, молоді дерева, мішковину, брезент. Ними можна захльостувати кромки пожежі (робити це необхідно таким чином, аби вуглини і дрібні палаючі частки відкидалися на вигорілі ділянки).

Невелике полум'я можна затоптати ногами, кромки пожежі закидати землею. Спочатку потрібно збити полум'я, потім створити захисну смугу з ґрунту (довжиною у кілька сантиметрів і шириною близько півметра). Одна людина за півгодини спроможна засипати близько 20 м кромки пожежі.

Верхові пожежі ліквідують, як правило, силами спеціальних протипожежних підрозділів. До гасіння пожеж широко залучається місцеве населення.

Основними правилами для кожного, залучаємого до гасіння лісових пожеж, мають бути обережність і передбачливість. Під час гасіння пожеж підгорілі дерева потрібно звалювати в напрямку пожежі, пересуватися слід обережно, оскільки можна провалитися в торф'яні прогари. Потрібно остерігатися торф'яних боліт, а, за необхідності, рухатися по торф'яному полю тільки групою, при цьому перший у групі повинен перевірити ґрунт за допомогою довгої жердини.

Якщо пожежа застала когось у лісі, полі, степу, не слід приймати поспішних, інколи неусвідомлених, рішень. Зазвичай, люди, злякавшись, що вогонь насувається швидко, намагаються бігти в протилежний від нього бік, не оцінюючи швидкість поширення вогню.

Щоб вийти з-під шквалу полум'я низової чи степової пожежі, необхідно перейти край вогню проти вітру, накривши голову й обличчя верхнім одягом. Виходити із зони лісової пожежі при незначній швидкості вітру потрібно також у навітряний бік, використовуючи відкритий простір (галявини, дороги, річки, струмки тощо), а також ділянки листового лісу.

12.4 Структурна схема реагування на НС весняно-літнього періоду

Варіант

НАДЗВИЧАЙНА СИТУАЦІЯ № ____

**"Організація виконання заходів захисту населення і територій при загрозі
та виникненні весняного паводка"**

(найменування можливої надзвичайної ситуації)

За даною схемою відпрацьовують усі можливі надзвичайні ситуації
стосовно району (міста, об'єкта)

ПОГОДЖЕНО
з Управлінням (відділом) з питань
надзвичайних ситуацій та цивільного
захисту населення

району (міста) _____

I. Характеристика можливої обстановки у період весняного паводка на території району (міста).

У період паводка найбільш гостро стоять питання захисту населення і територій від підвищення рівня води у річках. По території міста (району) протікає ріка – _____, загальною довжиною ____ км.

Рівень води в р. _____ регулюється _____ (водосховищами), які розташовані у _____ (____ куб.м).

У місті (районі) є ____ водосховищ різного призначення ємністю ____ куб.м, загальною площею ____ га та загальним обсягом біля ____ куб.м.

У _____ ставках і водосховищах загальною площею ____ га щорічно накопичується до ____ куб.м паводкової води. Паводок на річках виникає при швидкому таненні снігу у березні-квітні місяцях, скиду великої кількості води з водосховищ, а також при сильній зливі у весняно-літній період. Тривалість паводка – _____ днів.

Найбільш складна паводкова обстановка може виникнути на річках:

1.р. _____ (довжина по території міста (району) ____ км, ____ гідропост – м. _____, смт _____), можливе затоплення ____ населених пунктів: _____ (перерахувати усі населені пункти). До зони можливого затоплення може потрапити ____ чол. населення, сільських господарств ____, ферм ____, худоби ____.

2.р. тощо.

II. Масштаби (максимальні) можливих наслідків на території міста (району) у разі весняного паводка на території міста (району).

У період паводка загальна площа зон затоплення може досягти ____ км. У зонах можливого затоплення може опинитися:

а) ____ населених пунктів, ____ тис. будівель з ____ чол. населення, яке в них мешкає;

б) ____ промислових підприємств та організацій, ____ сільськогосподарських підприємств, ____ тваринницьких ферм, у яких утримується ____ голів ВРХ, ____ голів овець, ____ птахів; ____ сільськогосподарських угідь;

в) ____ відділень зв'язку;

г) до ____ км автомобільних шляхів і ____ низьководних мостів на них, до ____ км залізниці;

д) об'єктів енергетики ____;

е) ліній електропередач ____ км, що призведе до тимчасового припинення подачі електроенергії на промислові підприємства, об'єкти економіки та соціальної культури.

У наслідок паводка можливий вихід з ладу ____ км міських та ____ км сільських ліній зв'язку у _____, до ____ км радіофідерів.

ВІДОМІСТЬ

про основні водосховища міста (району)

Найменування водосховища	Ріка	Площа водозбору у (кв.км)	Відмітка рівня води		Об'єм водосховища (млн.куб.м)		Рік введення в експлуатацію	У чому існує небезпека
			при НІР	при РМБ	при НІР	при РМБ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>район</i>								
і т. і.								

III. Приведення до готовності та організація роботи органів управління (відділу) у разі весняного паводка на території міста (району).

При загрозі паводка:

У місті (районі) збирається комісія з питань ТЕБ та НС, заслуховується доповідь щодо аналізу прогнозування паводкової обстановки.

Ставляться завдання і визначаються терміни їх виконання:

- уточнення плану можливої евакуації та визначення місць відселення;
- захист споруд, запасів продовольства і сировини, які потрапляють до зони затоплення (часткового затоплення);
- приведення в робочий стан та забезпечення телефонним зв'язком водомірних постів;
- виконання робіт з обліку та ремонту всіх рятувальних плавзасобів, інвентарю, водного транспорту, уточнення місць їх знаходження;
- перевірка стану дамб, греблі та інших гідротехнічних споруд, приведення їх до готовності;
- перевірка стану (ремонту) насосних станцій, водоспускних споруд, труб, які входять у річку, з установкою запірного пристрою;
- установка і підключення стаціонарних насосів;
- очистка і прибирання непотрібної рослинності у заплавах річок;
- заготівля й підвіз до дамб мішків з піском з рахунку 6 мішків на 1 п.м дамби, оцінка на час паводка пропускної здібності мостів;
- проведення нівелювання русел важливих річок та оцінка пропускної здібності, визначення можливих зон затоплення;
- розрахунок потреби у відкачуючих станціях, постах спостереження;
- уточнення розрахунків виділення НФЦЗ та техніки, порядок і терміни їх готовності;
- визначення додаткових місць забору сипучих матеріалів для засипання місць можливих проривів дамб;
- приведення рятувальних формувань у підвищену готовність;

– інші заходи стосовно району (міста)

Згідно з рішенням районної (міської) комісії з питань ТЕБ та НС створюються оперативні (робочі) групи та встановлюється цілодобове чергування для збору оперативних даних по паводку.

Міські і районні комісії з питань ТЕБ та НС проводять дослідження і подають відомості до обласної комісії щодо готовності об'єктів та споруд до пропуску паводка.

При паводку:

При захисті населення виконати:

- евакуацію мешканців, які потрапили у зони затоплення, за допомогою НФЦЗ та плавзасобів, якщо населення не було евакуйоване раніше;
- розселення евакуйованого населення;
- забезпечення постраждалих медичним майном, гарячим харчуванням та речами першої необхідності;
- інші заходи стосовно міста (району)

Силами органів УМВС забезпечити порядок та охорону майна мешканців, які тимчасово відселяються, переселяються із зон затоплення.

Організувати чергування відповідних працівників та спеціальних бригад на закріплених ділянках дамб та спостереження за рівнем води в річках.

Вжити заходів щодо безперебійної роботи транспорту між містами та районами.

Згідно з рішенням комісії з питань ТЕБ та НС міста (району) для гарантованого пропуску льодоходу залучити до вибухових робіт команди вибухівників від _____.

Міські (районні) комісії з питань ТЕБ та НС збирають дані про обстановку в зоні лиха, узагальнюють їх, доповідають до обласної комісії з питань ТЕБ та НС та при необхідності залучають додаткові сили й засоби до боротьби з паводком.

IV. Сили ЦЗ, що залучаються до виконання аварійно-рятувальних, пошуко-відновлювальних робіт

РОЗРАХУНОК

сил та засобів, які плануються до залучення на випадок ліквідації наслідків весняного паводка на території міста (району)

№ з/п	Місто, район	Автотранспорт (од.)				Інженер на техніка		Плавзасобів (людки) (од.)	Медична допомога		СЕР		Охорони громадського порядку		
		усього	автобусів	вантажних	спеціальних	усього	осіб/склад		виділено бригад постійної готовності (бр./чол.)		лікарен (од.)	ліжковий фонд (од.)	епідемічної розвідки (од.)	автомобілів (од.)	особового складу (чол.)
									1 черга	2 черга					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Начальник управління (відділу) з питань НС та у ЦЗН міста (району) _____

V. Організація забезпечення заходів дій і сил міста (району)

1.Розвідка

Організація управління силами та засобами розвідки місця можливого виникнення або виникнення повені здійснюється _____ (управліннями (відділами) з питань НС та ЦЗН міста (району), штабами ЦЗ об'єктів господарської діяльності шляхом отримання інформації від: водомірних постів обласного центру по гідрометеорології, МОГ, висланої в зону затоплення).

Основною метою розвідки в інтересах ЦЗ є здобуття даних про обстановку в місцях повені, які необхідні для своєчасного вжиття заходів щодо захисту населення та територій, і відпрацювання рішень на проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

При загрозі та виникненні повені на сили розвідки покладені такі завдання:

- виявлення загальної обстановки в районі повені, населених пунктів та територій, що опинилися в небезпечних зонах, характеру руйнувань, очікуваних утрат серед виробничого персоналу та населення, можливого розвитку надзвичайної ситуації, її наслідків, обсягів та умов проведення аварійно-відновлювальних, рятувальних та інших невідкладних робіт;
- здійснення посиленого спостереження за підняттям води в районі надзвичайної ситуації та прилеглої до неї території;

– встановлення місць знаходження людей у зоні повені та умов їх рятування;

– визначення стану маршрутів висування сил ЦЗ на ділянки (об'єкти) ведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

– контроль за розвитком обстановки в зоні повені та постійне інформування про неї відповідних органів управління ЦЗ.

Загальна розвідка здійснюється з метою встановлення обстановки, виду, рівня та характеру надзвичайної ситуації. До її проведення залучаються _____ (мобільні оперативні групи управлінь (відділів) з питань НС та ЦЗН міста (району), штабів ЦЗ об'єктів).

Спеціальна розвідка здійснюється з метою визначення причин виникнення масштабів, можливого розвитку та наслідків повені. До її проведення залучаються _____ (відомчі сили та засоби міських і районних управлінь (відділів), об'єктів господарської діяльності).

Приведення до готовності та залучення сил розвідки під час надзвичайної ситуації здійснюється згідно з розпорядженням начальників ЦЗ (голів комісій з питань ТЕБ та НС) міста (району), керівників об'єктів господарської діяльності.

Забезпечення розвідувальних підрозділів _____ необхідним майном та транспортом покладається на керівників об'єктів господарської діяльності, на яких створені сили розвідки.

2. Матеріальне забезпечення

Організація матеріального забезпечення, захист продовольства та матеріальних засобів від наслідків повені покладено на спеціалізовану службу матеріального забезпечення, створену на базі _____.

Матеріальне забезпечення здійснюється через існуючі мережі торгівлі, громадського харчування та підприємства постачання і збуту незалежно від форм власності і господарювання. Для цих цілей залучається:

продуктових крамниць _____,

промислових крамниць _____,

підприємств громадського харчування _____, на _____ посадочних місць,

хлібо заводів _____ шт. виробничою потужністю _____ тонн на добу,

стаціонарних АЗС _____, потужністю _____ заправок на добу, а також спеціальних формувань РПХ _____ од. РАЗС _____ од.

Забезпечення продуктами харчування і матеріально-технічними засобами здійснюється згідно із законодавством. Затрати, пов'язані із забезпеченням особового складу формувань та постраждалого населення в період проведення рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків повені, проводяться за рахунок Державного та місцевого бюджету.

3. Технічне забезпечення

Організацію та виконання технічного забезпечення покладено на спеціалізовану службу комунально-технічного забезпечення, створену на базі _____ із залученням ремонтних підприємств міста (району) незалежно від форм власності і господарювання.

До проведення ремонту та технічного обслуговування техніки залучаються: ремонтних майстерень ____ од., станцій технічного обслуговування ____ од. виробничою потужністю ____ умовних поточних ремонтів за добу.

У першу чергу проводиться ремонт техніки та механізмів, які залучені до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, евакуації населення, постраждалого від наслідків повені.

4. Транспортне забезпечення

Організацію транспортного забезпечення покладено на спеціалізовану службу транспортного забезпечення міста (району) на базі _____, до складу якої входять: _____.

До евакуації населення із зон надзвичайних ситуацій природного характеру залучаються усі види наявного транспорту незалежно від форм власності і господарювання.

Основними завданнями транспортного забезпечення є:

- доставка сил та засобів для ліквідації повені;
- евакуація населення із районів виникнення стихійного лиха, (якщо виникає безпосередня загроза життю та здоров'ю людей);
- вивіз матеріальних цінностей із районів НС;
- доставка матеріальних засобів для ліквідації НС та її наслідків.

Усього для забезпечення заходів ліквідації наслідків НС є в наявності: ____ автобусів, ____ вантажних автомобілів, ____ спеціальних машин, ____ легкових машин, ____ тракторів, ____ причепів і напівпричепів.

5. Інженерне забезпечення

Інженерне забезпечення здійснюється спеціалізованою службою інженерного забезпечення міста (району) на базі _____, до якої входять _____ загальною чисельністю працюючих ____ чол. У їх складі є ____ од. інженерної техніки, у тому числі: ____ бульдозерів, ____ екскаваторів, ____ тракторів, ____ скреперів, ____ трейлерів, ____ кранів ____ на автоході, ____ на гусеничній, ____ на пневмоході, ____ на залізничному ході та ____ башених), ____ компресорних станцій, ____ автогрейдерів.

До ліквідації наслідків повені залучається _____, що здійснює обслуговування й ремонт автодоріг, до складу якого входять _____.

Виконання відновлювальних робіт здійснюється інженерною технікою підприємств _____, які виділяють ____ од., у тому числі:

бульдозерів ____ од., від _____

автогрейдерів ____ од., від _____
екскаваторів ____ од., від _____
скреперів ____ од., від _____
кранів ____ од., від _____

6. Медичне забезпечення

Заходи щодо запобігання або зменшення ступеня ураження людей, своєчасного надання медичної допомоги постраждалим та їх лікування, забезпечення епідемічного благополуччя в зонах надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, медичне забезпечення заходів цивільної оборони здійснює спеціалізована медична служба ЦЗ міста (району), створена на базі _____ (центрально-міських і районних лікувально-профілактичних закладів, міських та районних СЕС, центрально-міських та районних аптек).

До спеціалізованої медичної служби ЦЗ міста (району) входять сили та засоби у складі установ та закладів, призначені для:

- медичної розвідки, проведення комплексу адміністративно-господарських, режимно-обмежувальних і спеціальних протиепідемічних заходів: санітарно-епідеміологічних станцій ____; надання першої медичної, до- лікарської допомоги: фельдшерсько-акушерських пунктів ____, здравпунктів ____; надання першої лікарської допомоги поліклінік ____, дільничних лікарень ____, бригад швидкої медичної допомоги ____;

- надання кваліфікованої та спеціалізованої медичної допомоги: лікарень/ліжок – ____, диспансерів – ____;

- забезпечення донорською кров'ю та препаратами крові: станцій ____ та відділень ____ переливання крові;

забезпечення медикаментами, різними видами медичного майна: аптечних складів – ____, аптек – ____.

Кількість лікарів у системі міського (районного) територіального медичного об'єднання : всього – ____ (без стоматологів і робітників СЕС та закладів підготовки кадрів – ____), середнього медичного персоналу – ____ . Кількість лікарів санітарно-епідеміологічної служби – ____, середніх медичних працівників – ____, аптечних працівників – ____, з них із вищою освітою – ____, із середньою – ____ .

Також у системі медичної служби ЦЗ міста (району) завчасно створені невоєнізовані формування:

- санітарні пости (СП) – ____, санітарні дружини (СД) – ____; групи епідемічної розвідки (ГЕР) – ____, рухомі протиепідемічні загони (РПЕЗ) – ____; загони першої медичної допомоги (ЗПМ) – ____; бригади спеціалізованої медичної допомоги (БСМП) – ____; автосанітарні загони (АСЗ) – ____; автосанітарні колони (АСК) – ____;

До складу державної служби медицини катастроф територіального рівня входять: спеціалізовані бригади постійної готовності першої черги – ____; спеціалізовані бригади постійної готовності другої черги – ____; ліжковий

фонд лікувальних закладів другого етапу медичної евакуації (за профілем) —

санітарно-епідеміологічні загони — __, які формуються на базі міськ-, рай СЕС зі складаються з спеціалізованих бригад екстреної санітарно-профілактичної допомоги (СБЕСПД): епідеміологічних — ____; гігієнічних — ____; радіологічних — ____.

Санітарно-епідеміологічні загони виконують функції пересувних частин санітарно-епідеміологічних станцій у районах надзвичайних ситуацій для проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів.

7. Охорона громадського порядку

Забезпеченням охорони громадського порядку при загрозі та виникненні повені займається спеціалізована служба охорони громадського порядку (далі — СОГП).

Зазначена служба створена з _____.

При загрозі виникнення надзвичайних ситуацій:

- організовується цілодобове чергування керівного складу;
- приводяться в готовність системи оповіщення, уточнюються (готуються) тексти повідомлень про порядок дій особового складу, робітників та службовців при виникненні надзвичайних ситуацій;

- організовується систематичне одержання від Головного управління (управління) з питань НС та ЦЗН, обласного центру по гідрометеорології, чергових частин міськ-, райвідділів внутрішніх справ інформації про обстановку і характер (масштаб) можливих НС;

- готується оперативна група (укомплектовується особовим складом, екіпірується всім необхідним, інструктується) для відправлення в район можливих осередків аварій, небезпечних зон;

- перевіряються і приводяться в готовність усі протипожежні засоби, водозабірні споруди, автономні джерела електроживлення, створюється резерв матеріально-технічних засобів, необхідної кількості пального;

- уточнюються розрахунки сил і засобів органів внутрішніх справ, що залучаються до забезпечення охорони громадського порядку, безпеки дорожнього руху, охорони матеріальних і культурних цінностей.

організовується взаємодія з управлінням (відділом) з питань НС та ЦЗН міста (району).

При виникненні надзвичайних ситуацій:

- здійснюється негайне оповіщення особового складу, робітників і службовців з доведенням порядку їх дій та засобів захисту;

- організовується охорона громадського порядку, боротьба зі злочинністю, безпека дорожнього руху, охорона матеріальних і культурних цінностей під час ліквідації надзвичайної ситуації;

- організовується облік втрат населення;

- організовується охорона громадського порядку, безпеки дорожнього руху;
- організовується взаємодія з органами державної виконавчої влади, службами ЦЗ з забезпечення заходів цивільної оборони в районі виникнення надзвичайної ситуації;

Сили і засоби МВВС (РВВС) УМВС

При загрозі або виникненні НС здійснюється збір особового складу:

- оперативної групи для відправлення в район надзвичайної ситуації (її кількість визначається – конкретними ситуаціями);
- оперативних груп пунктів управління: міського __ чол., позаміського запасного __ чол.;
- евакуаційної комісії __ чол.;

Здійснюється підготовка транспорту МВВС (РВВС) УМВС:

__ автобусів, __ вантажних, __ легкових, __ спеціальних автомобілів приводяться в готовність та розподіляються для оперативних груп, які відправляються в район надзвичайної ситуації.

У стан готовності приводяться міський (районний) відділ УМВС, загальною чисельністю особового складу __ чол.

VI. Організація управління, оповіщення та зв'язку

Організація зв'язку

У місцях стихійного лиха, окрім існуючих ліній та засобів зв'язку, розгортаються пересувні пункти управління з мобільними вузлами і засобами зв'язку управлінь з питань НС та ЦЗН та спеціалізованих служб ЦЗ. Окрім того, передбачається використання відомчих засобів зв'язку _____ (професійних газорятувальних підрозділів, протипожежних сил, органів МВС, служби енергетики, керівництва магістральних нафтогазопроводів), а також фізичних, юридичних осіб, вододіючих радіостанціями _____ (____ МГц) діапазону частот на _____-му _____ каналі зв'язку.

Пересувні пункти управлінь з питань НС та ЦЗН категорійних міст обладнані радіостанціями «_____», Р- _____, дозволяє здійснювати оперативне управління заходами з ліквідації надзвичайних ситуацій та організовувати взаємодію органів управління при проведенні аварійно-рятувальних робіт.

У некатегорійному місті (районі) як пересувні пункти управління використовуються радіофіковані автомобілі керівництва ЦО міста (району), оперативні машини місцевих відділів міліції з радіозасобами.

Для підключення вузлів зв'язку пересувних пунктів управлінь до ліній зв'язку у потенційно небезпечних районах використовується діюча мережа зв'язку.

Зв'язок організовується:

а) управліннями з питань НС та ЦЗН категоризованих міст:

в радіомережі № _____ Головного управління (управління) з питань НС та у СЗН від НЧК _____ ОДА;
 телеграфний зв'язок АТА;
 телефонний та телеграфний зв'язок;
 телефонний відкритий зв'язок по автоматичній міжміській телефонній мережі;
 прямий телефонний зв'язок з в/ч _____;
 прямий телефонний зв'язок з управлінням з питань НС та ЦЗН міст _____;
 прямий телефонний зв'язок по системі відбору каналу зв'язку по апаратурі _____ з управлінням з питань НС та ЦЗН міст _____;
 б) відділами з питань НС та ЦЗН некатегорованих міст і районів:
 по апаратурі П-160 "Осінь" через районні відділи УВС;
 в) з обласними організаціями та установами:
 по міській телефонній мережі;
 телеграфний відкритий зв'язок по АТА;
 прямий телефонний зв'язок з УМВС, УДПО, ОДА, ГТЗ, ЛД ВАТ "Укртелеком";
 г) з пересувним пунктом управління з районів надзвичайної ситуації:
 в радіомережі № _____ на радіостанції «_____», Р-_____; в радіомережі № _____ на радіостанції Р-_____;
 транкінговому каналу зв'язку;
 телефонний відкритий зв'язок через пункти прив'язки;
 д) від пересувного пункту управління з районів надзвичайної ситуації:
 з аварійно-рятувальними підрозділами в радіомережі № _____;
 з Головним управлінням (управлінням) питань НС та у СЗН від НЧК ОДА в радіомережі № _____;
 з органами взаємодії міністерств та відомств в їх радіомережах на радіостанції "_____", Р-_____;
 з пересувними пунктами управління категорованих міст по радіостанції «_____».

Сили та засоби зв'язку, які залучаються під час повені

Центри та цехи міста (району)	<i>Аварійно-відновлювальні команди</i>				<i>Матеріально-технічне забезпечення</i>		
	<i>кількість/чоловік</i>						
	усього	лінійних	стаціонарних	змішаних	автомобілі	автовишки	трактори
1	2	3	4	5	6	7	8

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____

Начальник спеціалізованої служби оповіщення і зв'язку _____

Список телефонів спеціалізованих і чергових служб

Служби, чергові	П.І.Б начальника служби, начальника штабу ЦЗ	Телефони	
		службовий	домашній
Оповіщення та зв'язку			
Медицина			
Охорони громадського порядку			
Протипожежна			
Автотранспортна			
Комунально-технічна			
Матеріально-технічного забезпечення			
Торгівлі та харчування			
Захисту тварин та рослин			
Енергетики			
Інженерна			
далі вказати усі чергові служби			

8. Довідковий матеріал.

Довідка

про телефонний зв'язок на водомірних постах

№ з/п	Річка	Пост	Телефон

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____

Начальник відділу зв'язку та оповіщення _____

Відомість

критичних позначок на річках

№ картки ОГД	Річка – пункт “0” графіка поста м БС	Рівень в см над “0” графіка	Рівень м БС	Найменування господарського об'єкта	У чому складається небезпека
1	2	3	4	5	6

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____

РОЗРАХУНОК
евакуації населення із зон можливого затоплення у період паводка в місті
(районі)

Міста, райони, населені пункти, вулиці, які потрапляють до зони затоплення	Кількість і номера будинків, що потрапляють до зони затоплення	Кількість населення, яке підлягає евакуації	Місця розміщення евакуйованого населення	Кількість автотранспорту, який залучається до евакуації	Час подачі автотранспорту
1	2	3	4	5	6
Разом за місто (район)					

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)_____

ПЕРЕЛІК
залізобетонних низьководних мостів

№ з/п	Найменування автомобільної дороги, її призначення	Найменування водотоку	Найближчий населений пункт	Довжина, м	Габарит	Вантажо-підйом-ність, тонн	Район, організація, яка обслуговує
Мости, які підлягають захисту військовими частинами							

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)_____

НИЗЬКОВОДНІ МОСТИ
з переливними підходами на автомобільних дорогах міста (району)

№ з/п	Найменування		Місцезнаходження, населений пункт	Тип		Довжина в м	Схема мосту	Габарити	Рік		Нормативне навантаження	Наявність		Обслуговуюча організація
	дороги, її значення	водотоку		опор	фундаменту				будування	реконструкції		трогуарів	підвищ. огороження	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)_____

РОЗРАХУНОК

**сил та засобів, які плануються до залучення на випадок ліквідації
наслідків весняного паводка на території міста (району)**

№ з/п	Місто (район)	Автотранспорт (од.)				Інженерна техніка		Плавзасоби лодки (од.)	Медична допомога				СЄО	Охорони громадськог о порядку	
		усього	автобусів	вантажних	спеціальних	усього	осіб/склад		виділено бригад постійної готовності (бр./чол.)		лікарні (од.)	ліжковий фонд (од.)	епідемічної розвідки (од.)	автомобілів (од.)	особовий склад (чол.)
									1 черги	2 черги					

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)_____

СПИСОК

енергооб'єктів міста (району), що потрапляють до зони підтоплення
паводковими водами

№ з/п	Найменування населених пунктів	Затоплювані енергооб'єкти	Найменування енергетичних мереж

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)_____

СПИСОК

центрів та цехів електрозв'язку _____ дирекції “Укртелеком”, які
у період весняної повені можуть бути затоплені

№ з/п	Найменування центрів і цехів електрозв'язку	Довжина кабельних ліній зв'язку					
		міських (км)		селищних (км)		радіофікаційних	
		загальна	затоплена	загальна	затоплена	загальна	затоплена
	Усього:						

Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)_____

РІШЕННЯ
начальника цивільного захисту міста (району, об'єкта)

“ _____ ” _____ 20 _____ р. № _____ м. _____

**Про проведення заходів щодо захисту населення
та об'єктів економіки міста (району, об'єкта)
внаслідок виникнення повені**

Внаслідок швидкого танення снігу, випадання значних опадів і інтенсивного скиду води з _____ водосховищ _____ області і _____ почався різкий підйом рівнів води у річках _____, що призвело до затоплення _____ і часткового підтоплення _____ найскладніша обстановка склалася в містах _____ і районах _____ Загальна площа затоплення складає _____ га. В зонах затоплення залишилось _____ тис. чоловік, _____ га сільгоспугідь, _____ промислових і _____ сільськогосподарських об'єктів, підприємств соціального побуту _____, _____ дошкільних і шкільних закладів.

Ураховуючи ситуацію, яка склалася, і можливі перспективи її розвитку,
В И М А Г А Ю:

1. Управлінню (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____ негайно оповістити про обстановку місто (район), які потрапляють до зони можливого затоплення.

Силами аварійно-відновлювальних бригад організувати відновлення пошкодженого господарства, дамб, постійну роботу відкачуючих засобів. Залучити до цього необхідну кількість людей, техніки, транспорту і матеріальних засобів.

2. Начальнику спеціалізованої служби захисту тварин і рослин _____ забезпечити евакуацію тварин, вивіз кормів, продуктів сільськогосподарського виробництва, матеріальних засобів із зон затоплення і розміщення їх у безпечних місцях.

Вжити заходів щодо попередження забруднення навколишнього середовища в разі змиву повеневими водами пестицидів і мінеральних добрив.

3. Начальнику спеціалізованої служби енергетики міста (району) _____ забезпечити безаварійну роботу об'єктів електропостачання.

4. Начальнику держвідділу екологічної безпеки міста (району) _____ установити суворий контроль за скидом промислових відходів на хімічно небезпечних об'єктах.

5. Начальнику спеціалізованої служби охорони громадського порядку _____ забезпечити підтримку загального порядку і охорону майна у зонах затоплення і в місцях розселення евакуйованого населення.

6. Начальникам міських (районних) служб, відділів і організацій забезпечити своєчасне виконання робіт, у зонах затоплення, а також у місцях розселення евакуйованого населення. Головному лікарю районного територіального медичного об'єднання _____ забезпечити надання необхідної медичної допомоги потерпілим.

7. Начальнику управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____ організувати взаємодію з органами військового командування щодо залучення підрозділів військових частин, дислокованих на території міста (району), до проведення аварійно-рятувальних та вибухових робіт щодо ліквідації льодяних заторів.

8. Доповіді щодо обстановки про хід проведення робіт надавати до управління з питань НС та ЦЗН міста (району) за тел. _____ о ____ і ____ щоденно.

9. Контроль за виконанням цього рішення покласти на начальника управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____.

Створити спеціальну комісію з ліквідації надзвичайної ситуації на чолі з моїм заступником _____ та призначити уповноваженого керівника з ліквідації НС _____.

Начальник цивільного захисту міста (району, об'єкта) _____.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
начальника цивільного захисту міста (району, об'єкта)

“ _____ ” _____ 20____ р. № _____ м. _____

Про проведення заходів щодо захисту населення та економіки міста (району, об'єкта) при загрозі паводку

В результаті швидкого танення снігу, випадіння значних опадів і інтенсивного скиду води з водосховищ виникла загроза сильного паводку і затоплення значної частини території міста (району) .

Найскладніша обстановка очікується на річках _____ .

В зонах затоплення можуть опинитися _____ з населенням _____ чоловік.

З метою своєчасної підготовки до безаварійного пропуску весняного паводку і льодоходу на території міста (району) і здійснення заходів щодо захисту будівель, промислових, сільськогосподарських та складських споруд від можливого руйнування і пошкодження,

В И М А Г А Ю:

1. Організувати з _____ 200__ року при управлінні (відділі) з питань НС та ЦЗН міста (району) цілодобове чергування робочих груп комісій з питань ТЕБ та НС для контролю за проходженням паводку.

2. Начальникам цивільного захисту міст і районів до _____ 200__ р. визначити наявність і технічний стан відкачуючих насосів та плавзасобів, привести їх до повної готовності. Забезпечити цілодобову готовність аварійних бригад на підприємствах. В установах і господарствах створити запаси будівельних матеріалів, мішків і піску для швидкого створення дамб. Поінформувати населення про обстановку, яка склалася.

3. Начальнику управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____ уточнити можливі райони затоплення, привести до готовності сили і засоби для евакуації населення.

4. Головному лікарю районного територіального медичного об'єднання _____ забезпечити надання медичної допомоги населенню в зонах можливого затоплення та і місцях розселення, підготувати медичні заклади до евакуації в безпечні райони.

5. Начальнику спеціалізованої служби охорони громадського порядку _____ забезпечити підтримку загального порядку і охорони майна, в

зонах можливого затоплення, посилити чергування органів міліції, особливо у нічний час.

6. Начальнику спеціалізованої служби захисту тварин і рослин _____ уточнити розрахунки щодо евакуації тварин, вивозу кормів, продуктів сільськогосподарського виробництва, матеріальних засобів із зон можливого затоплення.

Вжити заходів щодо попередження забруднення навколишнього середовища у разі змиву паводковими водами пестицидів і мінеральних добрив.

7. Начальнику спеціалізованої служби матеріально-технічного забезпечення _____ створити запас пально-мастильних матеріалів для забезпечення роботи автотранспорту і техніки при підготовці і в період повені, підготувати __ пересувних АЗС.

8. Доповіді про стан і хід виконання даного рішення надавати до управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району) за тел. _____ о _____ до _____ щоденно.

9. Контроль за виконанням даного рішення покласти на начальника управління (відділ) з питань НС та ЦЗН міста (району) _____.

Начальник цивільного захисту міста (району, об'єкта) _____

ДОПОВІДЬ

НАЧАЛЬНИКА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ _____
ПО ПРОГНОЗУ, ФАКТУ, РОЗВИТКУ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ
ТА ЛІКВІДАЦІЇ ЇЇ НАСЛІДКІВ

1. Дата виникнення надзвичайної ситуації: “ ____ ” _____ 20 ____ року,
у _____ за _____ часом.

2. Вид надзвичайної ситуації _____,
код сфери виникнення № _____.

3. Місце надзвичайної ситуації: _____.

4. Найменування об'єкта, де виникла надзвичайна ситуація: _____

5. Кількість потерпілих _____ чол., у тому числі загиблих _____ чол.

6. Характеристика і масштаб надзвичайної ситуації (що постраждало і
причина).

Попередня оцінка матеріального збитку (у натуральному виразі) та вартості
(тис.грн.) _____

7. Вплив надзвичайної ситуації на роботу інших об'єктів (на життєдіяльність
населення, оточуюче середовище, функціонування об'єктів та інші види і
сфери діяльності) _____

8. Можливість локалізації і ліквідації НС своїми силами і засобами та
орієнтовні терміни ліквідації надзвичайної ситуації: _____

9
_____. Необхідні додаткові сили та засоби, які необхідні для ліквідації
надзвичайної ситуації (характеристика і кількість необхідних спеціальних
видів обладнання, техніки і спеціалістів): _____

10. Коротка характеристика робіт з ліквідації наслідків надзвичайної
ситуації (характер і примірні обсяги робіт, які виконуються, їх інтенсивність

і строки виконання, чисельність, хто приймає участь у ліквідації наслідків, у тому числі взаємодіючих сил) _____

11. Інші додаткові відомості про надзвичайну ситуацію і хід робіт з локалізації і ліквідації її наслідків _____

12. Інформація по запиту МНС України _____

13. Інформація по запиту відділу з надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення _____ району (міста обласного підпорядкування)

НАЧАЛЬНИК ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ _____

VII. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

основних заходів цивільного захисту при загрозі та виникненні паводка

№ з/п	Найменування заходів	Відповідальні виконавці	Тривалість	Термін виконання від "Ч"												Доба					
				хвилини						години											
				2	4	6	8	12	18	24	2	3	6	9	1	2	3	6	9	1	2
1	2	3	4	5												6					
При загрозі паводка																					
1	Отримання інформації про загрозу паводка																				
2	Приведення до готовності органів управління ЦЗ, організація цілодобового чергування	начальник ЦЗ міста (району), начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН																			
3	Організація доведення інформації про загрозу паводка до об'єктів, населення, яке потрапляє до зон затоплення (часткового затоплення)	начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН																			
4	Підготовка МОГ управління (відділів) з питань НС та ЦЗН міста (району) до виїзду до можливих зон затоплення	начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН																			
5	Підготовка до дій спеціалізованих формувань і аварійно-рятувальних служб	керівники об'єктів, начальники служб ЦЗ міста (району)																			

1	2	3	4	5										6		
6	Організація і проведення розвідки та спостереження за гідрометеорологічними умовами, станом гідропоруд	начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН.														
7	Уточнення планів евакуації населення, виведення та вивезення сільгосптварин, матеріальних цінностей з зон, розрахунків їх транспортного забезпечення	управління (відділ) з питань НС та ЦЗН міста (району), евакуооргани, спеціалізовані служби ЦЗ міста (району)														
8	Уточнення планів і розрахунків на усі види забезпечення в районах виконання робіт та евакуації населення	управління (відділи) з питань НС та ЦЗН, евакуооргани, спеціалізовані служби ЦЗ міста (району)														
9	Підготовка і проведення (при необхідності) форсованого спрацювання водосховищ	комісія з питань ТЕБ та НС міста (району)														
10	Проведення робіт щодо підвищення стійкості та захисних можливостей гребель, дамб, насипів	комісія з питань ТЕБ та НС міста (району)														
11	Утворення аварійних запасів матеріалів для відновлення зруйнованих ділянок гідропоруд, матеріально-технічних засобів для забезпечення роботи людей та механізмів	начальник ЦЗ міста (району) управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міста (району), спеціалізовані служби ЦЗ міста (району)														
12	Організація взаємодії з органами УМВС та АРЗ ОРС ЦЗ, МВС України	начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)	пос-тій-но													
13	Уточнення наявності сил та засобів	начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН міста (району)														

1	2	3	4	5	6
При виникненні паводка					
1	Доповідь про виникнення паводка начальнику Головного управління з питань НС та у СЗН від НЧК ОДА	начальники управління (відділів) з питань НС та ЦЗН міст (районів)			
2	Оповіщення об'єктів і населення, яке потрапляє до зони затоплення	начальники управління (відділів) з питань НС та ЦЗН міст (районів)			
3	Оповіщення, збір органів управління ЦЗ, комісії з питань ТЕБ та НС, організація цілодобового чергування. Доведення умов, які склалися, та постановка завдань щодо ліквідації паводка	ОЧ управління з питань НС та у СЗН від НЧК ОДА, начальники ЦЗ міст і районів, начальники управління (відділів) з питань НС та ЦЗН міст (районів)			
4	Організація подачі транспорту та рятувальних засобів в райони зон затоплення	управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міст (районів), керівники об'єктів			
5	Визначення першочергових заходів, постановка завдань підлеглим органам та силам ЦЗ.	комісія з питань ТЕБ та НС, управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міст (районів)			
7	Організація розвідки зон затоплення, виїзду МОГ до найскладнішого району затоплення.	управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міст (районів)			
8	Організація і проведення відселення евакуації населення, вивезення сільгосптехніки та матеріальних цінностей.	евакуооргани, управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міст (районів)			

1	2	3	4	5	6
9	Організація робіт щодо ліквідації затоплених, які утворилися на річках, поривів гребель, дамб, відкачка води та відновлення зруйнованих ділянок шляхів і мостів	комісія з питань ТЕБ та НС, управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міст (районів), служби ЦЗ підприємства і організації міст і районів			
10	Організація усіх видів забезпечення проведення робіт, сил ЦЗ, евакуйованого та ізолюваного водою населення	управління (відділи) з питань НС та ЦЗН, начальники ЦЗ евакуації і організації міст і районів			
11	Надання медичної допомоги постраждалому населенню	МС ЦЗ області, міст і районів			
12	Організація оточення районів затоплення, охорони та підтримки громадського порядку	служби ЦЗ, служби охорони громадського порядку міста (району)			
13	Доповіді про умови, вжиті заходи щодо ліквідації паводка і його наслідків	управління (відділи) з питань НС та у ЦЗН міста (району)			
14	Доповіді про обставини, вжиті заходи щодо ліквідації паводка та його наслідків до Головного управління з питань НС та у СЗН від НЧК ОДА, начальнику ЦЗ міста (району)	управління (відділи) з питань НС та ЦЗН міста (району)			

Начальник управління (відділу)

12.5 Зразки форм документів при організації ліквідації надзвичайних ситуацій

Варіант

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Головного управління (управління)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

основних заходів Головного управління (управління) _____

**щодо організації та веденню пошуково-рятувальних робіт у лісових
масивах області**

№ з/п	Основні заходи	Виконавці	Відведений час	Термін виконання
1	Оповіщення про надзвичайну ситуацію органів управління згідно схеми оповіщення	ОЧ управління з питань НС...	10 хв.	
2	Оповіщення і збір особового складу управління з питань НС..., обласної комісії ТЕБ та НС.	ОЧ управління з питань НС...	1 година.	
4	Виїзд до місця пошуку мобільної оперативної групи.	Нач. управління з питань НС...	15хв.-роб.час 50хв-інш.час.	
5	Уточнення обстановки і організація взаємодії з органами управління територіальної і функціональних підсистем: УМВС; Упр.ЖКГ, Упр. ох.зд.; Упр. АПК, об'єднання "____ліс", комісія ТЕБ та НС району; обласна комісія ТЕБ та НС;	ОЧ управління з питань НС..., робоча група управління з питань НС...	2 години	
6	Проведення розвідки, оцінка обстановки, уточнення потрібної кількості сил і засобів на місці, підготовка пропозицій керівнику робіт на місці ведення пошуково-рятувальних робіт.	Мобільна оперативна група	3 години	
7	Розгортання на місці пересувного пункту управління і зв'язку; штабу ведення пошуково-рятувальних робіт, пересувного пункту першої медичної допомоги.	Мобільна оперативна група; місцева комісія ТЕБ та НС, Упр.ох.зд.	3 години	
8	Введення в дію планів залучення особового складу, техніки, авіаційної техніки.	Обласна та місцева комісія ТЕБ та НС	3 години	

9	Залучення особового складу і техніки аварійно-рятувальних загонів ОРС ЦЗ, військових частин до пошуково-рятувальних робіт: - в/ч Д- - в/ч А- - в/ч А- - військовий інститут	Робоча група управління з питань НС...	2 години 4-6 годин 6-8 годин 2 години	
10	Підготовка пропозицій в розпорядження голови облдержадміністрації (рішення обласної комісії ТЕБ та НС) по організації та веденню пошуково-рятувальних робіт.	Робоча група управління з питань НС...	3 години	
11	Затвердження розпорядження голови облдержадміністрації (рішення обласної комісії ТЕБ та НС) доведення його до виконавців.	Робоча група управління з питань НС...	4 години	
12	Затвердження плану ведення пошуково-рятувальних робіт, постановка завдань керівникам залучених сил та засобів	Місцева комісія ТЕБ та НС; Мобільна оперативна група.	4 години	
13	Розгортання на місці робіт пункту харчування, польового табору, пересувної майстерні по ремонту техніки тощо.	Місцева комісія ТЕБ та НС; Облспожив-спілка.	6 годин	
14	Управління ходом пошуково-рятувальних робіт; координація діями залучених сил; контроль за виконанням розпоряджень керівника на місці робіт, розпорядження голови облдержадміністрації (рішення обласної та місцевої комісії ТЕБ та НС)	Місцева комісія ТЕБ та НС; Мобільна оперативна група.	постійно на весь період робіт	
15	Донесення про виникнення надзвичайної ситуації – по формі 3 УПЗ в Міністерство з питань надзвичайних ситуацій...	ОЧ управління з питань НС	негайно, не пізніше 1 години	
16	Передача фотоматеріалів з місця ведення пошуково-рятувальних робіт електронною поштою в Міністерство з питань надзвичайних ситуацій...	Мобільна оперативна група Робоча група управління з питань НС	2 години	
17	Донесення про хід пошуково-рятувальних робіт.	ОЧ управління з питань НС	щодобово, до 24 ⁰⁰ , за станом на 18 ⁰⁰	

Начальник відділу _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова _____ комісії з
питань ТЕБ та НС

С К Л А Д

оперативної групи _____ комісії з питань ТЕБ і НС
по проведенню пошуково-рятувальних робіт у лісових масивах на території _____

№ з/п	Прізвище, ім'я та по-батькові	Займана посада, штатна та у складі комісії	Телефон службовий, домашній
1		Начальник управління (відділу) з питань НС та ЦЗН _____ – заступник голови комісії	
2		Заступник начальника _____ агропромислового комплексу _____ – член комісії	
3		Начальника відділу охорони здоров'я _____ – член комісії	
4		Начальник військового гарнізону – член комісії	
5		Директор _____ підприємства “_____ телеком” – член комісії	
6		Директор державного лісгосподарського підприємства “_____ ліс” – член комісії	
7		Директор територіально-виробничого об'єднання автомобільного транспорту – член комісії	
8		Командир авіаційного підприємства – член комісії	
9		Директор _____ телерадіокомпанії – член комісії	
10		Начальник загону прикордонного контролю – член комісії	
11		Голова правління споживспілки – член комісії	
12		Директор ВАТ “_____ нафтопродукт”	
13		Заступник начальника відділу МВС – член комісії	
14		Начальник управління ЖКГ	

Перший заступник голови комісії _____

СПИСОК
мобільної оперативної групи, яка направляється на місце надзвичайної
ситуації

№ п/п	Звання, посада	Прізвище	Телефон домашній	Домашня адреса, спосіб оповіщення
Мобільна оперативна група № 1				
1				
2				
3				
4				
5				
Мобільна оперативна група № 2				
1				
2				
3				
4				
5				
Мобільна оперативна група № 3				
1				
2				
3				
4				
5				

Начальник управління (відділу) _____

СКЛАД
робочої групи Головного управління (управління)

з ліквідації надзвичайної ситуації

№ п/п	Прізвище	Телефон домашній	Домашня адреса, спосіб оповіщення
Робоча група № 1			
1			
2			
3			
4			
8			
9			
Робоча група № 2			
1			
2			
6			
7			
8			

Начальник управління (відділу) _____

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

ГОЛОВИ _____ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
від “___” _____ р. № _____

Про організацію пошуково-рятувальних робіт

З метою проведення необхідних заходів по організації та проведенню пошуково-рятувальних робіт в _____

_____ ,
надання необхідної допомоги потерпілим:

1. Голові _____ районної державної адміністрації очолити керівництво діями по організації та веденню пошуково-рятувальних робіт.

2. _____ обласній комісії ТЕБ та НС (_____) вжити необхідні заходи щодо скоординованих дій підрозділів територіальної підсистеми єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації... по веденню пошуково-рятувальних робіт.

3. Начальнику Головного управління (управління) (_____) визначити необхідність та надати пропозиції щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт військових підрозділів та необхідної техніки МО, ДК у справах охорони державного кордону, МНС України.

4.

5.

6. Контроль за виконанням розпорядження покласти на голову обласної комісії ТЕБ та НС (_____).

Голова _____ облдержадміністрації

Орієнтовний текст
Теле – радіо звернення до громадян у разі зникнення людей
і проведення пошуково-рятувальних робіт.

ШАНОВНІ ГРОМАДЯНИ!

Прослухайте повідомлення Головного управління (управління) _____

“”20__ року приблизно о 10-тій годині четверо дітей віком від 4 до 7 років, з яких дві дівчинки та троє хлопчиків, всі мешканці села _____ району, пішли до лісу і до теперішнього часу не повернулись.

Їх прикмети: _____

Прохання до всіх, кому щось відоме про місце перебування дітей, або хто має якусь інформацію з цього приводу, негайно подзвонити в штаб пошукових робіт за телефонами: _____, або 0-2.

Головне управління (Управління) _____

Розрахунок сил та засобів
для проведення пошуково-рятувальних робіт “ ” 20 року.

Останнє місце перебування зниклих: _____ району.
Район пошуку № _____ : в межах с.с. _____ км².
Загальна площа району пошуку _____ км².
Ширина району пошуку: _____ км.
Коридорів пошуку: _____ --.

Потрібно		Залучено фактично																
Призначення	Кількість	УМВС			УДАІ		ліс		Упр.ох.здо р.		Рят.на воді		Авіапідрє мство		АРЗ ОРС ЦЗ МНС-		в/ч А-	
		техніки	о/с	техніки	о/с	техніки	о/с	техніки	о/с	техніки	о/с	техніки	о/с	техніки	о/с	техніки	о/с	
1	Пошуково- рятувальні групи		о/с	техніки.														
2	Пости спостереження в т.ч. ДАІ Упр охор.здоро в.																	
3	Автопатруль																	
4	Кінологи з собаками																	
5	Провідник із “ ліс”																	
6	Гелікоптер																	
Всього:																		

Начальник Головного управління (управління) _____

План
проведення пошуково-рятувальних робіт
в районі пошуку № _____: _____ “ ” _____ року.

№ з/п	Підрозділ	Прізвище старшого	Радіопозивний	Кількість		Відомча належність	Покладене завдання	Орієнтири	Довжина коридору пошуку	Орієнт час виходу	Факт. час виходу
				осіб складу	техніки						
1	Пошуково-рятувальна група №1										
2	Пошуково-рятувальна група №2										
29	Пост спостереження №1										
31	Автопатруль №1										
32	Автопатруль №2										
33	Водорятівна група №1										
34	Водорятівна група №2										
35	Гелікоптер										

Додаток: Карта (схема) району пошуково-рятувальних робіт

Начальник Головного управління (управління) _____

Карта (схема) району пошуково-рятувальних робіт

РОЗРАХУНОК

сил і засобів _____ (району, міста), що залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій

Призначення	Дислокації	Для оповіщення	Особового складу	Чергування	Термін готовності до виїзду	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
<u>1.1. Швидка медична допомога</u>						
1.1.1. <u>Управління охорони здоров'я</u>						
Екстрена медична допомога						

1.2. Можливості лікарень

Транспортування, розміщення, клінічна допомога постраждалим						
---	--	--	--	--	--	--

Примітка: Спеціалізовані бригади формуються з числа відповідних медичних фахівців в залежності від потреб за окремим планом.

2. Управління державної ветеринарної медицини

Санекспертиза, проведення дезинфекції, карантинних заходів, захисту тварин і рослин						
---	--	--	--	--	--	--

3. Управління агропромислового комплексу

Гасіння лісових пожеж, пошуково-рятувальні роботи в лісах						
1	2	3	4	5	6	7

6. Воснізований газопожежорятувальний загін

Гасіння пожеж, аварійно-пошуково-рятувальні роботи в місцях викиду та забруднення НХР							
---	--	--	--	--	--	--	--

7. Обласна сліжба рятування на воді

Охорона життя громадян та рятувальні роботи на воді							
---	--	--	--	--	--	--	--

8. _____

--	--	--	--	--	--	--	--

9. _____

--	--	--	--	--	--	--	--

Начальник Головного управління (управління) _____

РОЗРАХУНОК

сил і засобів регіональних структур функціональних підсистем, які залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій на території _____ області

Призначення	Дислокації	Для оновіщення	Особового складу	Кількість техніки	Чергування	Термін готовності до виїзду
1. Сил і засобів регіональних структур функціональних підсистем, які залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій на території _____ області						
2. Управління по будівництву, експлуатації, ремонтувальних доріг "Всі, або окремі районні ланки оповіщаються через диспетчерську службу управління (цілодобово)						
3. Лінійний відділ управління магістральних газопроводів						
Ліквідація аварій на магістральних газопроводах (до ГРС)						
4. Підприємство "_____"						
Гасіння лісових пожеж; пошуково-рятувальні роботи в лісах						
5. _____ підприємство _____						
Всі, або окремі формування по дистанції путі оповіщаються через диспетчерську службу (цілодобово):						
Гасіння пожеж, аварійно-рятувально-відновлювальні роботи на залізниці						

6 Регіональне представництво з а л і з н и ц і .									
Всі, або окремі формування по дистанції путі оновіаються через диспетчерську службу (цілодобово):									
Гасіння пожеж, аварійно-рятувально-відновлювальні роботи на залізниці									-
8 . Д е р ж а в н е п і д п р и є м с т в о “ - - - - - ”									
Гасіння пожеж, ліквідація аварій на торфозорбках									
9 . У п р а в л і н н я м і н і с т е р с т в а в н у т р і ш н і х с п р а в в о б л а с т і									
Охорона громадського порядку на місці надзвичайної ситуації									
Знаходження та знешкодження вибухівки та вибухових пристроїв									
10 . А в і а п і д п р и є м с т в о									
Пошуково-рятувальні роботи повітряних суден; повітряна розвідка									
11 . О б л а с н е в и р о б н и ч е у п р а в л і н н я в о д н о г о г о с п о д а р с т в а									
Аварійно-відновлювальні роботи на водосховищах, спорудах осушувальних систем та в період повені									В період повені – цілодоб.

12. ВАТ “ _ _ _ _ _ Г а з ” .						
13. Управління державної автомобільної інспекції.						
Регулювання руху транспорту, перекриття під'їздів до місць виникнення НС, супроводжування спецколон, інше.						
14. дирекція Українського державного підприємства електрозв'язку “Укртелеком” .						
Аварійно-відновлювальні роботи на лінях електрозв'язку та радіофікації.						
15. ВАТ “ _ _ _ _ _ о б л а в т о т р а н с ” .						
Автотранспортне забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій						
16. ВАТ “ _ _ _ _ _ о б л е н е р г о ” .						
Аварійно-відновлювальні роботи в системах енергопостачання						
17. Нафтогазове підприємство управління						
Гасіння пожеж, аварійно-відновлювальні роботи при видобутку, транспортуванні та переробці нафти та газу.						

1 8 . - - - - - с а н е п і д е м с л у ж б а .									
Проведення протиепідемічних заходів									
Проведення радіологічних досліджень									
Проведення санітарно- гігієнічних досліджень									
Проведення протиепідемічних заходів									

Примітка: оповіщення всіх районних та міських СЕС можливо через станції, відділення швидкої медичної допомоги районних лікарень

Начальник Головного управління (управління) _____

ДОДАТКИ

Додаток 1

ОПЕРАТИВН ИЙ ЖУРНАЛ

з ліквідації надзвичайної ситуації

Об'єкт (територія, підприємство) _____

Орган, якому підпорядкований об'єкт _____

Вид надзвичайної ситуації _____

Осередок (місце) надзвичайної ситуації _____

Час виникнення надзвичайної ситуації (дата, год., хв.) _____

Час виникнення НС (число, місяць, рік, год., хв.)	Інформація про аварійну обстановку, зміст завдань з ліквідації аварії згідно з планом ліквідації аварії або оперативними планами, хід аварійно-рятувальних робіт. Звіт про виконання завдань	Прізвище, ініціали, підпис особи, яка видала завдання, та особи, відповідальної за їх виконання

Уповноважений керівник з ліквідації
надзвичайної ситуації _____
(підпис)(прізвище, ініціали)

ОПЕРАТИВНИЙ ПЛАН
ліквідації надзвичайної ситуації

(вид НС, місце, дата, і час її виникнення)

Об'єкт (територія, підприємство) _____

Орган, якому підпорядкований об'єкт _____

Час (дата, год., хв.) розроблення _____

Обстановка в зоні НС на час розроблення _____

№ з/п	Перелік заходів з ліквідації НС та її наслідків	Термін виконання (дата, час)	Особи, відповідальні за виконання	Відмітка про виконання або причину невиконання

Уповноважений керівник з ліквідації
надзвичайної ситуації _____
(підпис)(прізвище, ініціали)

ЖУРНАЛ
 обліку підрозділів аварійно-рятувальних служб (формувань),
 залучених до ліквідації надзвичайної ситуації

№ з/п	Назва підрозділу	Прибуття в зону НС		Прізвище, ім'я, по батькові керівника	Посада	Вибуття із зони НС		Примітка
		дата	год., хв.			дата	год., хв.	

ЖУРНАЛ
обліку аналізів проб (повітря, води та ґрунту)
(зразок)

№ з/п	Час (дата, год., хв.) відбору проби	Місце та умови відбору проби	Тип проби	Назва показника, що визначається	Дата і час (год., хв.) проведення визначень	Місце проведення визначень та організація-виконавець	Назва методики виконання вимірювань	Результати вимірювань

Примітка. У третій графі визначаються місце і умови відбору проб, які регламентуються відповідними нормативними документами:

атмосферного повітря – РД 52.04.186-89. Посібник з контролю забруднення атмосфери;

викидів забруднюючих речовин – КНД 211.2.3.063-98. Метрологічне забезпечення. Відбір проб промислових викидів;

поверхневих вод – ГОСТ 17.1.5.05-85. Охорона природи. Гідросфера. Загальні вимоги до відбору проб поверхневих і морських вод, льоду та атмосферних опадів;

зворотних вод – КНД 211.1.0.009-94. Гідросфера. Відбір проб для визначення складу та властивостей стічних та технологічних вод;

ґрунтів – ГОСТ 17.4.3.01-83. Охорона природи. Ґрунти. Загальні вимоги до відбору проб; ГОСТ 17.4.4.02-84. Охорона природи. Ґрунти. Методи відбору і підготовки проб для хімічного, бактеріологічного, гельмінтологічного аналізу.

ПЛАН
матеріально-технічного забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації
(зразок)

№ з/п	Найменування видів техніки та матеріалів	Одиниця виміру	Кількість	Термін доставки	Відпові-дальний за виконання	Виконавець	Відмітка про виконання

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ СИЛ ТА ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

Загальні положення

Розрахунок сил і засобів, необхідних для локалізації й знешкодження джерела хімічного забруднення виконується, виходячи з типу аварії, характерних особливостей НС, умов виконання робіт і наявних можливостей.

Тип аварії, вид і кількість, характер і масштаби вражаючих факторів, метеоумов визначаються за даними розвідки, рекогносцировки місця робіт й інформації фахівців органів управління, які залучені до локалізації та ліквідації надзвичайної ситуації.

На основі обраних способів локалізації й ліквідації НС розробляється розрахунок сил і засобів, необхідних для виконання цих робіт у даних умовах і при наявних можливостях.

Розрахунок розробляється по кожному способу ліквідації НС. Сумарна кількість необхідних сил і засобів визначається з урахуванням послідовності виконання завдань.

При виконанні робіт у темний час доби результати розрахунків множаться на коефіцієнт умов робіт $K = 2$.

Розрахунок сил і засобів, необхідних для локалізації й знешкодження джерела хімічного забруднення

Розрахунок сил і засобів, необхідних для постановки рідинних завіс

Для визначення кількості сил і засобів, потрібних для постановки завіси в даних умовах, необхідно визначити:

- обсяг майбутньої роботи – ширину фронту завіси, тривалість її постановки, інтенсивність подачі води (нейтралізуючих речовин);
- кількість техніки, необхідної для постановки завіси в даних умовах, з урахуванням наявних типів машин.

Видалення рубежів розгортання хімічних машин від джерела забруднення й одна від одної для постановки рідинної завіси становить 30-50 м.

Тривалість постановки завіси визначається часом випару розливу НХР:

$$T = \frac{V_{HXP}}{W},$$

де:

T – тривалість постановки завіси, хв;

$V_{\text{НХР}}$ – кількість пролитого НХР, т;

W – інтенсивність випаровування НХР, т/хв.

Значення $V_{\text{НХР}}$ визначається по даним фахівців об'єкта, на якому відбулася аварія, або за даними розвідки.

Значення W розраховується по формулі:

$$W = 10^{-6} \cdot S \cdot P \sqrt{M \cdot (5.38 + 2.7u)},$$

де:

S – площа розливу, м^2 ;

P – тиск насиченої пари, мм рт. ст.;

M – молекулярна маса проливої НХР;

u – швидкість вітру на висоті 10 м (на висоті флюгера), м/с.

Інтенсивність подачі води (нейтралізатора) визначається за формулою:

$$П = W \cdot K_n \cdot Q,$$

де:

$П$ – інтенсивність подачі води, т/хв;

W – інтенсивність випаровування НХР, т/хв;

K_n – коефіцієнт пропорційності показує, скільки тон води (нейтралізуючого розчину) необхідно для нейтралізації однієї тонни НХР;

Q – кількість НХР, т.

Необхідна кількість машин в одній зміні визначається виходячи із середньої продуктивності однієї машини по подачі води (нейтралізуючого розчину) 0,2 т/хв.

$$N_1 = \frac{П}{0,2},$$

де:

N_1 – кількість машин в зміні;

$П$ – необхідна інтенсивність подачі води (нейтралізатору).

Загальна кількість машин визначається виходячи з кількості змін з урахуванням часу на рух до місця заправки (і назад) і на заливання води (розчину). Середня тривалість роботи однієї зміни при постановці на ваги – 10-12 хв.

$$T = \frac{V_{\text{НХР}}}{W},$$

Час на рух і заправлення розраховується виходячи з місцевих умов.

У всіх випадках кількість машин повинна бути не менш двох.

Розрахунок сил і засобів для розведення розливу водою

Кількість води, яка потрібна для розведення розчину, визначається по формулі:

$$H = VK_n - H_{oc},$$

де:

H – кількість води, необхідна для розведення розчину з вказаною кратністю;

V – кількість розлитого НХР, т;

K_n – коефіцієнт пропорційності;

H_{oc} – кількість води, що подається стаціонарною об'єктовою системою (при її наявності), т.

Кількість машинорейсів для перевезення потрібної кількості води, визначається за формулою:

$$N_p = \frac{H}{V_{\text{ц}}},$$

де:

N_p – кількість машинорейсів для перевезення потрібної кількості води, од;

H – кількість води для розведення розливів НХР, т;

V – середня ємність бака машин, які залучені, т.

Необхідна кількість машин визначається виходячи із заданого часу на виконання завдання й тривалості машинорейсу по формулі:

$$N_m = \frac{t_p \cdot N_p}{T},$$

де:

N_m – кількість машин, необхідна для виконання задачі у встановлений час, од;

t_p – тривалість машинорейсу, хв;

T – час, встановлений для виконання задачі, хв;

N_p – потрібна кількість машинорейсів.

При недостатній висоті піддона може виникнути необхідність відкачки розчину щоб уникнути розтікання розливу. Відповідно визначається кількість машин (цистерн) для відкачки й вивозу розчину НХР, а також кількість інженерних машин для додаткового обвалування розлив.

Розрахунок сил і засобів для знешкодження розливу НХР

Кількість НХР у розливі (на момент початку знешкодження)

визначається за даними фахівців постраждалого об'єкта або по формулі:

$$V_{HXP} = V_{HXP}^* - W \cdot T_a,$$

де:

V_{HXP} – кількість НХР у розливі на момент початку роботи, т;

V_{HXP}^* – кількість що вилилися НХР, т;

W – інтенсивність випаровування НХР, т/хв;

T_a – час, що пройшов з моменту аварії, хв.

Потрібна кількість знешкоджуючого розчину визначається по формулі:

$$V_p = V_{HXP} \cdot K_{np},$$

де:

V_p – потрібна кількість розчину;

V_{HXP} – кількість НХР у розливі на момент початку роботи, т;

K_{np} – коефіцієнт пропорційності при знешкодженні.

Кількість знешкоджуючої речовини (т) і кількість води (т), необхідних для виготовлення розчину, визначається виходячи з концентрації розчину.

Тривалість робочого циклу хімічних машин визначається по формулі:

$$T_u = t_n + t_z + t_p,$$

де:

T_u – тривалість робочого циклу машин, хв;

t_n – час у дорозі від місць заправлення до розливу й назад, хв;

t_z – час на заправлення знешкоджуючим розчином, хв;

t_p – робочий час, хв.

Потреба в машинорейсах для обеззараження розливу визначається по формулі:

$$N_p = \frac{V_p}{V_u},$$

де:

N_p – кількість машинорейсов для доставки й розливу нейтралізуючого розчину;

V_p – кількість розчину, необхідного для знешкодження розливу, т;

V_u – середня ємність однієї цистерни (приймається = 2,5 т).

Кількість машин для виконання завдання у встановлений час визначається по формулі:

$$N_m = \frac{t_p \cdot N_p}{T},$$

де:

N_m – потрібна кількість машин, од;

t_p – тривалість машинорейса, хв;

T – час, установлений для виконання завдання, хв;

N_p – потрібна кількість машинорейсов.

Розрахунок сил і засобів для локалізації розливу твердими сипучими матеріалами

Кількість сипучих матеріалів для засипання розливу шаром товщиною не менш 15 см визначається по формулі:

$$V_n = 0.15 \cdot S \cdot M,$$

де:

V_n – потрібна кількість сипучих матеріалів, т;
 S – площа розливу, m^2 ;
 M – об'ємна вага сипучого матеріалу, що застосовується t/m^3 ;
 $0,15$ – товщина шару засипання, м.

Кількість техніки даного типу для виконання роботи в заданий час визначається по формулі:

$$N_m = \frac{V_n \cdot K_y}{\Pi_n \cdot T},$$

де:

N_t – необхідна кількість техніки;
 V_n – потрібна кількість сипучих речовин, т;
 K_y – коефіцієнт умов робіт (уночі – 2);
 Π_n – сумарна продуктивність наявної техніки, $m^3/год$;
 T – час, заданий для виконання завдання, год.

Розрахунок сил і засобів для обвалування розливу

При розливі агресивних НХР застосовується техніка, що не має гумових деталей шасі.

Об'єм НХР (m^3), що розлився, визначається за даними фахівців аварійного об'єкта або розвідки. Радіус розливу визначається на місці робіт.

Об'єм ґрунту для обвалування розливу по всьому периметру з необхідними параметрами насипу (допускається, що розлив має форму кола) визначається по формулі:

$$V_{zp} = 2\pi R \cdot \frac{a+b}{2} h,$$

де:

$V_{гр}$ – об'єм ґрунту, m^3 ;

$$\frac{a+b}{2} h$$

– ширина насипу в підстави, поверху й висота, м.

При цьому приймається розмір насипу по верху $a=0,5$ м, ширина насипу в підстави $b=2$ м, висота насипу h (глибина розливу НХР + 0,2 м).

Сумарна продуктивність техніки, необхідної для переміщення ґрунту в заданий час ($m^3/ч$), визначається по формулі:

$$\Pi_c = \frac{V_{zp} \cdot K_y \cdot K_p}{T},$$

де:

Π_c – сумарна продуктивність, $m^3/год$;
 $V_{гр}$ – загальний об'єм ґрунту, m^3 ;
 K_p – коефіцієнт розпушення ґрунту (дорівнює 1,2);
 K_y – коефіцієнт умов роботи (день-2, ніч-4);

T – заданий час на виконання завдання, год.

Кількість машин для виконання даного обсягу робіт у заданий час визначається по формулі:

$$N = \frac{P_c}{P},$$

де:

N – необхідна кількість машин даного типу, од;

P_c – сумарна продуктивність, $\text{м}^3/\text{ч}$;

P – продуктивність наявного типу техніки, $\text{м}^3/\text{ч}$.

Розрахунок сил і засобів, необхідних для збору рідкої фази НХР у приямок-пастку

Об'єм що розлився НХР (м^3) визначається по даним фахівців об'єкта, на якому відбулася аварія.

Об'єм ґрунту $V_{\text{гр}}$ (м^3), який необхідно вибрати при встаткуванні лотка й приямка, визначається по формулах:

$$1) V_{\text{зр}} = V_{\text{НХР}} + V_{\text{л}} + V_{\text{пр}},$$

де:

$V_{\text{НХР}}$ – об'єм НХР, що розлиась, м^3 ;

$V_{\text{л}}$ – об'єм лотка, м^3 ;

$V_{\text{пр}}$ – об'єм приямка з урахуванням запасу, м^3 .

$$2) V_{\text{зр}} = a \cdot b \cdot L,$$

де:

a – ширина лотка, м;

b – середня глибина лотка, м;

L – довжина лотка до приямка, м.

$$3) V_{\text{пр}} = S \cdot h,$$

де:

S – площа горизонтального перетину приямка, м^2 ;

h – глибина приямка, м.

Необхідна продуктивність екскаватора для виконання обсягу робіт у заданий час визначається по формулі:

$$P_{\text{екс}} \geq \frac{V_{\text{зр}}}{T} \cdot K_y,$$

де:

$P_{\text{екс}}$ – необхідна продуктивність екскаватора, $\text{м}^3/\text{г}$;

$V_{\text{гр}}$ – об'єм ґрунту, якому необхідно вибрати, м^3 ;

T – заданий час робіт, г;

K – коефіцієнт умов робіт (уночі дорівнює 2).

Розрахунок сил і засобів для засипання рідкої фази НХР ґрунтом і сорбуючими матеріалами

Сумарний об'єм рідкої фази НХР, що підлягає засипанню, з урахуванням часу, що минув з моменту аварії, об'єму розріджувача й нейтралізатора, інтенсивності відкачки розчину й продуктів нейтралізації визначається по формулі:

$$\sum V = V_{\text{НХР}} - \frac{W t_{\text{нач}}}{P_{\text{НХР}}} + \frac{I_{\text{отк}} \cdot t_{\text{отк}}}{P} + V_{\text{води}} + V_{\text{нр}},$$

$V_{\text{НХР}}$ – об'єм рідкої фази розлитого НХР, т;

W – інтенсивність випаровування, т/хв;

$t_{\text{нач}}$ – час із моменту аварії до початку робіт, хв;

$P_{\text{НХР}}$ – щільність НХР, т/м³;

$I_{\text{отк}}$ – інтенсивність відкачування суміші, т/хв;

$t_{\text{отк}}$ – час відкачки, хв;

P – щільність суміші, т/м³;

$V_{\text{води}}$ – об'єм води, поданої для розведення, м³;

$V_{\text{нр}}$ – поданий об'єм нейтралізуючого розчину, м³.

Об'єм сорбуючих матеріалів, необхідних для засипання, визначається по формулі:

$$V_{\text{сорб}} = \sum V \cdot K_a,$$

де:

$V_{\text{сорб}}$ – необхідний об'єм сорбенту, м³;

$\sum V$ – сумарний об'єм рідкої фази НХР, м³;

K_a – коефіцієнт пропорційності (визначає кількість сорбенту, необхідного для сорбції 1 тонни розчину НХР; він залежить від типу сорбенту, приймається мінімальним 2-3 т).

Додаткова кількість сорбенту для засипання ділянки розливу шаром товщиною 0,15 м визначається по формулі:

$$V_{\text{дон}} = 0.15 \cdot S_n,$$

де:

S_n – площа дзеркала розливу, піддона, м².

Визначення сумарного об'єму сорбенту (т):

$$V_{\text{сорб}} = V_{\text{сорб}} + V_{\text{дон}}.$$

Визначення кількості машин, необхідних для виконання роботи в заданий час:

$$N = \frac{\sum V_{\text{сорб}}}{\Pi_c} \cdot K_y,$$

N_m – кількість необхідних машин даного типу

$V_{\text{сорб}}$ – необхідний об'єм сорбенту, м³;

P_c – сумарна продуктивність даного типу машин, $m^3/год$;

K_y – коефіцієнт умов робіт (уночі – 2).

В зимовий час в якості сорбенту може використовуватись сніг; його коефіцієнт абсорбції $K_a=10$.

Розрахунок сил і засобів для проведення пошуково-рятувальних робіт при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах

Роботи ведуться рятувальними підрозділами з розрахунку: один підрозділ – на 200 чоловік населення (робітників та службовців об'єктів), що потрапили в зону хімічного забруднення.

Необхідна кількість підрозділів визначається по формулі:

$$N = \frac{P_{нас} \cdot S}{200},$$

де:

$P_{нас}$ – середня щільність населення в зоні забруднення, $чол./км^2$;

S – площа забруднення з уражаючою концентрацією НХР, $км^2$.

Розрахунок сил і засобів деблокування потерпілих з-під завалів при руйнуванні багатопверхових будинків (споруд)

Досвід ліквідації надзвичайних ситуацій останнього років показав, що розбирання завалу найбільше доцільно проводити ланками ручного розбирання й рятувальних механізованих груп. Состав ланки й групи представлений у таблиці 1 й 2.

Таблиця 1

Склад і засоби механізованої групи

№ п/п	СИЛИ		ЗАСОБИ		Роботи, які виконуються
	Спеціальність	Кількість (чол.)	Вид засобу	Кількість (од.)	
1.	Командир групи	1			Керівництво роботами
2.	Крановик	2	Автокран (16-25т)	1	Підйом і переміщення з/б конструкцій і піддонів із дрібними уламками
	Стропальник	4			
3.	Екскаваторник	2	Екскаватор (0,65 куб. м)	1	Завантаження дрібних уламків у самоскиди

Продовження таблиці

4.	Компресорник	2	Компресорна станція	1	Дроблення з/б конструкцій
5.	Газозварювальник	2	Керосиноріз	1	Різання арматури
6.	Бульдозерист	2	Бульдозер	1	Зрушування уламків конструкцій, підготовка місць для автокрана та екскаватора
7.	Водій	4	Самоскид	2	Вивіз уламків конструкцій
8.	Завантажники	4	Піддон (єм. 1,5 куб.м.)	1	Завантаження піддонів дрібними уламками конструкцій
ВСЬОГО:		23 чол.			

Таблиця 2

Склад і засоби ланки ручного розбирання завалів

№ п/п	С и л и		З а с о б и		Роботи, які виконуються
	Спеціальність	Кількість (чол.)	Вид засобу	Кількість (од.)	
1.	Рятувальник-командир ланки	1			Загальне керівництво роботами й контроль за дотриманням мір безпеки
2.	Рятувальник-розвідник	3	Прилад для визначення місцезнаходження заваленого людину або групи людей; мотоперфоратори; розтискний прилад; рятувальні ножиці; плунжерна розпірка.	1 2 1 1 1	Виявляють місцезнаходження завалених, виконують розборку завалу
3.	Рятувальник	3	Лебідка; носилки; молоток; мала саперна лопата; ножівка по дереву; пожежна сокира.	1 1 2 2 1 1	Забирають уламки і встановлюють кріплення; звільняють потерпілих
ВСЬОГО:		7 чол.		14 од.	

Кількість особового складу для комплектування механізованих груп може бути визначене по наступній залежності:

$$N_{\text{рмг}} = 0,15 \cdot \frac{W \cdot P_3}{T} \cdot K_3 \cdot K_c \cdot K_n, \text{ чол,}$$

де:

$N_{\text{рмг}}$ – чисельність особового складу, необхідного для комплектування рятувальних механізованих груп;

W – обсяг завалу зруйнованих будинків і споруджень, м^3 ;

P_3 – трудомісткість по розбиранню завалу, чол. год/ м^3 , приймається рівною 1,8 чел. год/ м^3 ;

T – загальний час виконання рятувальних робіт у годинниках;

K_3 – коефіцієнт, що враховує структури завалу, прийнятий по табл. 3;

K_c – коефіцієнт, що враховує зниження продуктивності в темний час доби, приймається рівним 1,5;

K_n – коефіцієнт, що враховує погодні умови, прийнятий по табл. 4.

Таблиця 3

Значення коефіцієнта K_3 для завалів				
житлових будинків зі стінами			промислових будинків зі стінами	
з місцевих матеріалів	із цегли	з панелей	із цегли	з панелей
0,1	0,2	0,75	0,65	0,9

Таблиця 4

Температура повітря, град.	> 25	25 ÷ 0	0 ÷ -10	-10 ÷ -20	< -20
K_n	1,5	1,0	1,3	1,4	1,6

Наведена залежність по визначенню особового складу для комплектування механізованих груп застосовна за умови, якщо невідома кількість людей, що перебувають у завалі. Тому коефіцієнт 0,15 припускає (по досвіду) частку завалу, що розбирає, від його загального обсягу. Ця формула застосовується при великому обсязі руйнувань у місті (населеному пункті).

Якщо відомо кількість людей, що перебувають у завалі, то обсяг завалу для звільнення потерпілих можна визначити по формулі:

$$V_{\text{зав}} = 1,25 \cdot N_{\text{зав}} \cdot h_{\text{зав}}, \text{ м}^3,$$

де:

$N_{\text{зав}}$ – кількість людей, що перебувають у завалі, чол;

$h_{\text{зав}}$ – висота завалу, м;

$V_{\text{зав}}$ – обсяг завалу, якому необхідно розібрати для звільнення постраждалих.

Дана залежність припускає, що для добування одного потерпілого потрібно влаштувати в завалі шахту (колодязь) на всю висоту завалу й

розміром у плані 1 х 1 м. Коефіцієнт 1,25 ураховує збільшення обсягу завалу, який розбирають, за рахунок неможливості встаткування шахти зазначених розмірів (опадання завалу, добування великих уламків, нахилу шахти й т.п.).

Для визначення кількості рятувальних механізованих груп необхідно загальну чисельність особового складу розділити на чисельність однієї групи (див. таблицю 1)

$$n_{pмг} = \frac{N_{pмг}}{23}.$$

Кількість рятувальних механізованих груп можна визначити в прямій постановці, якщо в наведені вище залежності ввести продуктивність однієї групи

$$n_{pмг} = 0,15 \frac{W}{\Pi_{pмг} \cdot T}, \text{ або}$$

$$n_{pмг} = \frac{V_{зав}}{\Pi_{pмг} \cdot T},$$

де:

$\Pi_{pмг}$ – продуктивність однієї механізованої групи на розбиранні завалу, приймається рівна 15 м³/год.

Примітка:

Чисельність особового складу рятувальної механізованої групи прийнята з урахуванням її роботи у дві зміни.

Загальна кількість рятувальних ланок (n_{pp}) ручного розбирання, при цьому складе:

$$n_{pp} = n \cdot k \cdot n_{pмг},$$

де:

n – кількість змін у добу при виконанні рятувальних робіт;

k – коефіцієнт, що враховує співвідношення між механізованими групами й ланками ручного розбирання залежно від структури завалу, визначається по таблиці 5.

Таблиця 5

Значення коефіцієнта k

Кількість ланок ручного розбирання в зміну на одну механізовану групу при веденні рятувальних робіт у завалах				
будинків житлових, зі стінами			будинків виробничих, зі стінами	
з місцевих матеріалів	із цегли	з великих панелей	із цегли	з великих панелей
9	8	3	2	1

Кількість особового складу для укомплектування ланок ручного розбирання (N_{pp}), у цьому випадку, визначається як добуток їхньої кількості на чисельність

$$N_{pp} = 7 \cdot n_{pp}.$$

Якщо всі завали розбираються тільки вручну, тоді необхідну кількість ланок ручного розбирання можна визначити по формулі

$$n_{pp} = \frac{V_{зав} \cdot n}{\Pi_{pp} \cdot T},$$

де:

Π_{pp} – продуктивність однієї ланки ручного розбирання, прийнята рівної 1,2 м³/год;

n – кількість змін у добу при виконанні рятувальних робіт.

Примітка:

Продуктивність, прийнята у вищевикладених залежностях при роботі особового складу в засобах індивідуального захисту зменшується в 2 рази.

Чисельність розвідників $N_{роз}$ приймається з умови, що на 5 рятувальних механізованих груп формується одна розвідувальна ланка в складі 3 чоловік.

Розрахунок сил і засобів аварійно-відновлювальних формувань при порушенні транспортних сполучень (завалах та руйнуваннях мостів)

Кількість і найменування основної інженерної техніки, що залучається для проведення безпосередньо рятувальних робіт, визначається оснащенням рятувальних механізованих груп з розрахунку, що кожна група укомплектовується бульдозером, екскаватором, автокраном і компресором.

Розрахунок кількості бульдозерів для розчищення під'їзних колій визначається по формулі:

$$N_{\sigma} = \frac{12 \cdot L_{ш} \cdot k_y}{T},$$

де:

$L_{ш}$ – довжина завалених шляхів, км;

T – потрібний час виконання робіт, год;

k_y – коефіцієнт умов виконання завдання.

Інженерна техніка для оснащення аварійно-технічних команд визначається потребою в укомплектуванні аварійно-технічних команд із розрахунку по одному бульдозеру, екскаватору й автокрану в кожну команду.

Розрахунок особового складу для ручного розчищення транспортних шляхів визначається формулою:

$$N_{рш} = \frac{30 \cdot L_{ш} \cdot n}{T} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

T – загальний час проведення робіт;

$L_{ш}$ – довжина завалених шляхів, км;

$N_{рш}$ – чисельність особового складу, що приймає участь у розчищенні шляхів;

K_c, K_n – коефіцієнти, що враховують погодні умови і час доби (таблиця.1).;

n – кількість змін роботи в добу.

Визначення сил на відновлення зруйнованих доріг визначається формулою:

$$N_{дор} = \frac{300 \cdot L_{дор} \cdot n}{T \cdot n_{oc}} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

$N_{дор}$ – кількість дорожньо-відбудовних команд ($n_{oc} = 35$ чоловік);

$L_{дор}$ – довжина зруйнованих доріг, км;

300 – трудомісткість відновлення 1 п.км дороги, чол/год.

Примітка:

Для дорожньо-відбудовної команди у складі: особовий склад – 35 чіл; екскаватор – 1; бульдозери – 2; грейдер -1; самоскиди – 2; автомашини -2.

Визначення сил відновлення зруйнованих мостів визначається за формулою:

$$N_{м} = \frac{12 \cdot N_{м}^{нп} \cdot L_{м} \cdot n}{T \cdot n_{oc}} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

$N_{м}$ – кількість команд для відновлення зруйнованих мостів;

12 – трудомісткість відновлення одного погонного метра моста, чол/год;

$N_{м}^{нп}$ – кількість пошкоджених мостів;

$L_{м}$ – середня довжина мостів, що потрапили в зону затоплення (загальна довжина зруйнованих мостів приймається з розрахунку 1 міст на один затоплений населений пункт).

Розрахунок сил і засобів аварійно-відновлювальних формувань при ліквідації аварій на комунально-енергетичних мережах

Визначення сил відновлення магістральних ліній електропередач:

$$N_{\text{леп}} = \frac{375 \cdot l_{\text{леп}} \cdot n}{T \cdot n_{\text{ос}}} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

$N_{\text{леп}}$ – кількість аварійно-технічних команд відновлення ЛЕП;

$N_{\text{леп}}$ – кількість аварійно-технічних команд відновлення ЛЕП;

T – загальний час проведення робіт;

n – кількість змін ($n=2$);

375 – трудомісткість відновлення 1 км зруйнованої ЛЕП, чол/год;

$l_{\text{леп}}$ – довжина зруйнованих ЛЕП (на один населений пункт $l_{\text{леп}} \approx 1,5 - 2,5$ км/н.п.);

$n_{\text{ос}}$ – чисельність однієї аварійно-технічної команди (≈ 25 чоловік);

K_c – коефіцієнт, що враховує зниження продуктивності в темний час доби, приймається рівним 1,5;

K_n – коефіцієнт, що враховує погодні умови, прийнятий по табл. 4.

Визначення сил ліквідації аварій на комунально-енергетичних мережах міста :

$$N_{\text{ем}} = \frac{375 \cdot N_{\text{ав}} \cdot n}{T \cdot n_{\text{ос}}} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

$N_{\text{ем}}$ – кількість аварійно-технічних команд відновлення ЕМ;

$N_{\text{ем}}$ – кількість аварій на ЕМ;

$n_{\text{ос}}$ – чисельність однієї аварійно-технічної команди (≈ 5 чоловік).

Примітка:

Аналогічним чином визначається потрібна кількість аварійно-відновлювальних (аварійно-технічних) команд при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (аварій) на водогінних, каналізаційних і теплових мережах.

Визначення сил відновлення магістральних кабельних ліній зв'язку:

$$N_{\text{кз}} = \frac{100 \cdot N_{\text{ав}}^{\text{НП}} \cdot l_{\text{зв}} \cdot n}{T \cdot n_{\text{ос}}} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

$N_{\text{кз}}$ – кількість команд зв'язку;

$N_{\text{ав}}^{\text{НП}}$ – кількість населених пунктів з пошкодженими лініями зв'язку;

$l_{\text{зв}}$ – довжина зруйнованих кабельних ліній зв'язку, що доводяться на один населений пункт ($\approx 1,2-1,8$ км);

100 – трудомісткість відновлення 1 км кабельних ліній зв'язку, чол/год.

Розрахунок сил і засобів підрозділів охорони громадського порядку під час ліквідації надзвичайної ситуації

Кількість особового складу для охорони громадського порядку визначаються:

$$N_{огп} = n_{пост} + n_{пг} + n_{п} + n_{кпп} + n_{заг} + n_{рез},$$

де:

$N_{огп}$ – загальна кількість особового складу для охорони громадського порядку, чол;

$N_{пг}$ – кількість особового складу патрульних груп, чол.

$n_{п}$ – кількість особового складу патрулів, чол.

$n_{кпп}$ – кількість особового складу КПП, чол.

$n_{заг}$ – кількість особового складу загону загородження, чол.

$n_{пост}$ – кількість особового складу постів очеплення та регулювання руху, чол.

$n_{рез}$ – кількість особового складу резерву, чол.

Розрахунок сил і засобів підрозділів медицини катастроф під час ліквідації надзвичайної ситуації

Кількість загонів першої медичної допомоги (ПМД), чисельність лікарів і середнього медичного персоналу, загальна чисельність особового складу ПМД визначаються:

$$n_{пмп} = N_{св} / 100, \text{ чол.};$$

$$N_{лк} = 8 n_{пмп};$$

$$N_{см} = 38 n_{пмп};$$

$$N_{пмп} = 146 n_{пмп},$$

де:

$N_{св}$ – чисельність санітарних втрат;

$N_{лк}$ – чисельність лікарів;

$N_{см}$ – чисельність середнього медичного персоналу;

$N_{пмп}$ – загальна чисельність особового складу загонів першої медичної допомоги.

Розрахунок сил і засобів підрозділів аварійно-рятувальних сил при затопленні (підтопленні) населених пунктів

Розрахунок потрібної кількості плавзасобів для проведення евакуації населення визначається по формулі:

$$k_{пз} = \sum_{i=1}^m \frac{N_{zat.i}^{пз} \cdot R_i^{пз}}{N_{M.i}^{пз} \cdot T} \cdot k_c \cdot k_{п} \cdot k_T,$$

де $k_{пз}$ – кількість плавзасобів, що потрібні для евакуації, од;

$N_{zat.i}^{пз}$ – кількість населення, що евакуюється і-им видом плавзасобу, чол;

m – кількість видів плавзасобів, од;

$N_{M.i}^{пз}$ – місткість і-го виду плавзасобу, чол;

$R_i^{пз}$ – тривалість рейсу і-го виду плавзасобу, хв.

$$R_i^{ПЗ} = \frac{2 \cdot L_{Me}}{V_i^{ПЗ}} (1 + 0,3 V_{ВП}) + t_{ПВ,i}^{ПЗ}, \text{ хв},$$

де:

L_{Me} – довжина маршруту евакуації, м;

$V_i^{ПЗ}$ – швидкість руху і-того плавзасобу по воді, м/хв;

$V_{ВП}$ – швидкість плину водного потоку, м/с;

$t_{ПЗ,i}^{ПЗ}$ – час, необхідний на навантаження й вивантаження і-того плавзасобу, хв;

T – тривалість евакуації (рятувальних робіт), хв;

k_T – коефіцієнт використання плавзасобів; $k_T = 1,2$.

При розрахунку потрібної кількості плавзасобів для евакуації тварин із зони затоплення необхідно використати цю ж залежність.

Примітка:

При визначенні приблизної місткості плавзасобу можна виходити з наступної норми площі:

людини – 0,3 м²/чіл;

крупної рогатої худоби – 1,5 м²/тварина;

дрібною рогатою худоби – 0,3 м²/тварина.

Розрахунок потрібної кількості автомобільного транспорту для перевезення постраждалого населення від границі затоплення в райони розселення

$$N_{am} = \sum_{i=1}^m \frac{N_{ЭН,i}^{am} \cdot R_i^{am}}{N_{ВМ,i}^{am} \cdot T} \cdot k_c \cdot k_{П} \cdot k_T,$$

де:

$N_{ат}$ – кількість автотранспорту, необхідного для перевезення постраждалого населення;

$N_{ЭН}^{ат}$ – кількість постраждалого населення, перевезеного і-ым видом автотранспорту, чол;

$N_{ВМ,i}^{ат}$ – місткість і-го виду автотранспорту, чол;

$R_i^{ат}$ – тривалість рейсу і-го автотранспорту, год.

Визначення сил на відновлення й будівництво захисних дамб здійснюється за формулою:

$$N_{дамб} = \frac{2,5 \cdot L_{зв}^d \cdot n}{T \cdot n_{oc}} \cdot k_c \cdot k_P,$$

де:

$N_{дамб}$ – кількість дорожньо-відбудовних команд ($n_{oc} = 35$ чоловік);

2,5 – трудомісткість зведення 1 п.м. дамби, чол./год;

$L_{зв}^d$ – довжина відновлення (зведення нових) дамб, п.м.

Розрахунок сил і засобів підрозділів аварійно-рятувальних сил при епізоотії

Визначення сил поховання загиблої худоби

$$N_{\text{зх}} = \frac{T_{\text{мзх}} \cdot N_{\text{зх}} \cdot n}{T \cdot n_{\text{ос}}} \cdot k_c \cdot k_n,$$

де:

$N_{\text{зх}}$ – кількість бригад захисту тварин для поховання крупної рогатої худоби ($n_{\text{лс}} = 10$ чоловік);

$T_{\text{мзх}}$ – трудомісткість поховання однієї тварини (0,4 – крупної рогатої худоби, 0,13 – дрібної рогатої худоби), чол/год;

Примітка: для поховання загиблої худоби створюються бригади по захисту тварин у складі: особовий склад – 10 чол; екскаватор – 1; бульдозер – 1; автомобіль – 1.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ з організації ліквідації надзвичайних ситуацій

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Аварія в системах життєзабезпечення”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій аварії в системах життєзабезпечення підлягають під класифікацію і є надзвичайними ситуаціями (код НС 10800, 10760, 10810, 10820, 10830, 10840).

Органи управління та сили, що залучаються до проведення робіт з ліквідації наслідків аварій в системах життєзабезпечення

Для ліквідації наслідків аварій та катастроф в системах життєзабезпечення на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Обласна СЕС;
- Територіальний підрозділ Міністерства охорони навколишнього середовища в області;
- Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Головне управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації;
- Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації;
- Управління магістральних газопроводів “Облтрансгаз”;
- ВАТ “Облгаз”;
- ВАТ “Міськгаз”;
- Комунальне підприємство “Облводоканал”;
- ДВП “Укрпромводчормет”;
- ДОКП “Облтеплокомуненерго”;
- ВАТ Обленерго;
- Обласна електроенергетична система НЕК “Укренерго”;
- Управління охорони здоров’я облдержадміністрації;
- Головне управління МВС України в області;

- Обласна філія ВАТ “Укртелеком”;
- Територіальний підрозділ Укрзалізниці в області;
- Служба автомобільних доріг в області;
- Дочірнє підприємство «Облавтодор» ВАТ Державної акціонерної компанії «Автомобільні дороги України»;
- Обласна авіакомпанія;
- Підрозділи ДСВАРС МНС України;
- Обласний центр з гідрометеорології;
- Органи управління та сили міської ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ, на території яких виникли надзвичайні ситуації.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- оповіщення територіальних підрозділів Головного управління, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- введення в дію плану реагування;
- організація розвідки маршрутів введення сил до району надзвичайної ситуації;
- проведення аварійно-рятувальних робіт;
- надання допомоги та евакуація потерпілих із небезпечної зони;
- здійснення фото документування і подання донесень про хід аварійно-рятувальних робіт;
- координація діяльності органів управління, що залучаються, і організація взаємодії з силами функціональних підсистем для нарощування обсягів пошуково-рятувальних робіт;
- надання необхідної метеорологічної інформації до підрозділів Головного управління та взаємодіючих органів управління та сил;
- проведення постійного моніторингу обстановки на водних об’єктах області;
- ліквідація можливих осередків пожеж, а також пожеж на об’єктах тощо.

Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення населення та органів управління і сил, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- введення в дію плану реагування;

- розгортання обласного оперативного міжвідомчого штабу, організація забезпечення його роботи;
- загальний облік обстановки в районі надзвичайної ситуації, розроблення пропозицій щодо залучення сил і засобів області;
- координація діяльності управлінь, організацій, сил і засобів, які залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, незалежно від форм власності;
- оцінка необхідності залучення додаткових сил і засобів;
- організація взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування по виконанню заходів з відселення населення та його життєзабезпечення;
- аналіз результатів проведення аварійно-рятувальних робіт.

Підрозділам ДСВАРС МНС України в області:

- проведення аварійно-рятувальних робіт;
- надання попередньої долікарської медичної допомоги потерпілим.

Головному управлінню МВС України в області:

- організація оточення зовнішнього і внутрішнього периметрів місця надзвичайної ситуації;
- організація руху автомобільного транспорту на шляхах до району надзвичайної ситуації;
- забезпечення безперебійного руху медичного транспорту;
- посилене оточування місць для збору постраждалих;
- охорона особистих речей постраждалих, вантажів та засобів, техніки, що прибувають для забезпечення аварійно-рятувальних робіт;
- посилена охорона громадського порядку, суворе дотримання законодавства щодо захисту особистих та майнових прав громадян, охорони їх життя та здоров'я, а також охорону та збереження майна підприємств, установ та організацій у зоні надзвичайної ситуації;
- виключення випадків мародерства;
- організація охорони громадського порядку в місцях посадки населення, що відселяється, на транспорт, в місцях тимчасового розселення;
- організація руху техніки, яка приймає участь у тимчасовому відселенні населення, а також у місцях тимчасового відселення та на маршрутах до цих місць;
- організація комендантської служби;

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації:

- організація невідкладної медичної допомоги потерпілим на місці надзвичайної ситуації, транспортування потерпілих до лікувальних закладів;

- здійснення поіменного обліку постраждалих при проведенні медичної евакуації;
- приведення в готовність ліжкової мережі лікувальних закладів і організація надання спеціалізованої медичної допомоги потерпілим в стаціонарних умовах;
- організація поіменного обліку потерпілих у лікувальних закладах;
- організація проведення судово-медичної експертизи загиблих, тимчасове зберігання тіл загиблих, ведення їх поіменного обліку;
- надання медичної допомоги особовому складу служб та органів, що залучаються до аварійно-рятувальних робіт, у разі потреби;
- санітарний нагляд за умовами тимчасового розміщення потерпілих і районом надзвичайної ситуації;
- керівництво діями залучених сил і засобів, збір та узагальнення даних про медичну обстановку, що складається;
- організація медичної допомоги населенню у місцях тимчасового розміщення та санітарний контроль за умовами їх, розміщення.

Обласній СЕС:

- проведення оцінки епідеміологічної та медичної обстановки в районі надзвичайної ситуації, її прогнозування на найближчий час;
- організація встановлення санітарного та протиепідемічного режиму в районі дислокації органів управління і сил, задіяних у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та в місцях тимчасового відселення населення;
- організація збору, обліку, узагальнення й аналізу даних про проведення протиепідемічних заходів при ліквідації НС.

Територіальному підрозділу Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області:

- керівництво і контроль за проведенням робіт з ліквідації екологічних наслідків надзвичайної ситуації;
- проведення екологічного моніторингу навколишнього середовища.
- Головному управлінню містобудування та архітектури облдержадміністрації;
- організація пунктів відпочинку працюючих змін і пунктів обігріву (в осінньо-зимовий період);
- облік постраждалого населення, що потребує тимчасового відселення;
- організація забезпечення трупними мішками, трунами, у тому числі цинковими (за потребою);
- організація надання ритуальних послуг родичам загиблих.

- Головному управлінню житлово-комунального господарства облдержадміністрації:
- відпрацювання розрахунків і забезпечення готовності сил та засобів по реагуванню на НС на об'єктах житлово-комунального комплексу;
- проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт;
- забезпечення захисту від затоплення: об'єктів комунального господарства, каналізаційних колекторів, очисних споруд, котелень, насосних станцій;
- організація пунктів відпочинку працюючих змін і пунктів обігріву (в осінньо-зимовий період);
- забезпечення змінним фондом спецодягу і взуття формувань, що ведуть аварійно-рятувальні роботи;
- облік постраждалого населення, що потребує тимчасового відселення;
- підготовка житлового фонду для тимчасового відселення постраждалого населення, розміщення постраждалого населення, створення необхідних соціально-побутових умов;
- забезпечення населення, що відселяється змінним фондом одягу і взуття (теплим одягом при необхідності);
- організація забезпечення трупними мішками, трунами, у тому числі цинковими (за потребою);
- організація надання ритуальних послуг родичам загиблих.

***Головному управлінню агропромислового розвитку
облдержадміністрації:***

- відпрацювання розрахунків по тимчасовому відселенню населення, евакуації сільсько-господарських тварин, матеріальних цінностей із можливих зон затоплення;
- організація і проведення заходів щодо захисту рослин, продукції рослинництва, кормів, тваринництва;
- організація та забезпечення харчуванням органів управління та сил, що приймають участь у аварійно-рятувальних роботах;
- організація та забезпечення харчування, торгівлі продуктами харчування і товарами першочергового вжитку для постраждалого населення в місцях тимчасового відселення.

***Головному управлінню промисловості та розвитку
інфраструктури облдержадміністрації:***

- організація транспортного забезпечення аварійно-рятувальних робіт;
- організація та забезпечення транспортом заходів по відселенню населення;
- організація та забезпечення транспортом заходів доставки загиблих до моргів.

Обласній філії ВАТ “Укртелеком”:

- організація телефонного та модемного зв’язку у районі надзвичайної ситуації.

Обласній авіакомпанії:

- проведення повітряної розвідки на найбільш небезпечних ділянках;
- підготування парку гелікоптерів для виконання робіт з евакуації населення з найбільше небезпечних ділянок.

Обласному центру з гідрометеорології:

- підготовка даних про існуючу та очікувану гідрометеорологічну обстановку в районі аварії та на маршрутах введення сил;

Територіальному підрозділу Укрзалізниці в області:

- забезпечення руху залізничного транспорту в умовах ускладнення обстановки, тимчасове закриття небезпечних ділянок залізниці.

Службі автомобільних доріг в області, Дочірньому підприємству «Облавтодор» ВАТ Державної акціонерної компанії «Автомобільні дороги України»:

- ухвалення рішення про тимчасове закриття небезпечних ділянок автодоріг;
- забезпечення евакуації пасажирів із транспортних засобів при неможливості їхнього руху;
- ухвалення рішення про поновлення руху автотранспорту.

Управлінням магістральних газопроводів “Облтрансгаз”, ВАТ “Облгаз”, ВАТ “Міськгаз”, КП “Облводоканал”, ДВП “Укрпромводчормет”, КП “Облтеплокомуненерго”, ВАТ «Обленерго», Обласна електроенергетична система НЕК “Укренерго”,

- створення, збереження і раціональне використання резервів і запасів матеріальних ресурсів;
- прогноз аварійної ситуації на підвідомчих об’єктах, характеру їх розвитку та впливу на роботу відповідних галузей;
- розробка, у межах своєї компетенції, планів по попередженню надзвичайних ситуацій на підвідомчих об’єктах і забезпеченню захисту населення і територій від їхніх наслідків;
- збір і аналіз інформації про надзвичайні ситуації на підвідомчих об’єктах, своєчасне і достовірне оповіщення населення про можливу погрозу і виникнення надзвичайної ситуації, реальну обстановку і вжиті заходи;
- організація та контроль проведення в районі аварії аварійно-рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт, забезпечення їх матеріально-технічними засобами та обладнанням;
- забезпечення споруд центрального водопостачання необхідною кількістю реагентів і знезаражуючих засобів, організація посиленних режимів стоків і води, лабораторного контролю якості питної води.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Аварія на залізницях, у тому числі в метрополітені, з тяжкими наслідками”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій аварія пасажирського потягу підлягає під класифікацію аварія на залізницях, у тому числі в метрополітені, з тяжкими наслідками і є надзвичайною ситуацією (код НС 10130).

Органи управління і сили, що залучаються до ліквідації НС пов'язаних з аварією пасажирського потягу

Для виконання заходів щодо локалізації і ліквідації надзвичайної ситуації пов'язаної з аварією пасажирського потягу на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління охорони здоров'я облдержадміністрації;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Комунальна спеціалізована аварійно-рятувальна служба;
- Управління МВС України в області;
- Територіальний підрозділ Укрзалізниці в області;
- Територіальний підрозділ Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області;
- Підрозділи ДСВАРС МНС України;
- Комунальне підприємство міськелектротранспорту

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- введення в дію плану по локалізації та ліквідації аварії;
- оповіщення територіальних підрозділів, чергових сил та засобів щодо готовності до дій за призначенням;
- загальний облік обстановки в районі аварії (катастрофи), розробка пропозицій щодо залучення сил та засобів області;
- організація розвідки маршрутів введення сил та засобів до району аварії (катастрофи) на транспорті;
- координація діяльності залучених органів управління під ліквідації надзвичайної ситуації;

- ліквідація можливих осередків пожеж у районах аварій;
- ліквідація осередків пожеж безпосередньо у зоні проведення рятувальних робіт;
- надання допомоги та евакуація потерпілих з небезпечної зони;

Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення управлінь облдержадміністрації, організацій області, військових підрозділів МВС, які залучаються до ліквідації наслідків аварій (катастроф) на транспорті;
- координація діяльності управлінь, організацій, сил та засобів, які залучаються до ліквідації наслідків аварії пасажирського потягу;
- оцінка необхідності залучення додаткових сил та засобів;
- аналіз результатів проведення робіт з ліквідації наслідків аварій пасажирського потягу.

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації:

- здійснення поіменного обліку уражених та потерпілих при проведенні медичної евакуації;
- надання спеціалізованої медичної допомоги у стаціонарних умовах;
- судово-медична експертиза загиблих та їх тимчасове зберігання;
- санітарний нагляд за умовами тимчасового розташування потерпілих та районом аварії пасажирського потягу;
- керівництво діями залучених сил та засобів, збір та узагальнення даних про медичну обстановку, що складається.

Управлінню житлово-комунального господарства облдержадміністрації:

- забезпечення трунами (трупними мішками) за потребою;
- транспортування загиблих;
- забезпечення цинковими трунами;
- облік та організація розміщення у готелях постраждалих та їх родичів.

Територіальному підрозділу Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області:

- організація перевodu регіональної системи екологічного моніторингу на посилений режим роботи;
- організація щоденного збору інформації та оцінки даних нагляду в районі аварії (катастрофи);
- забезпечення постійної інформації про надзвичайну ситуацію та прогнозування її подальшого розвитку.

Комунальній спеціалізованій аварійно-рятувальній службі:

- організація оточення зовнішнього периметру з використанням плавзасобів, якщо периметр проходить по воді;
- ведення водолазно-пошукових робіт.

Управлінню МВС України в області:

- організація оточення зовнішнього та внутрішнього периметрів;
- охорона спецвантажу, особистих речей;
- організація руху автомобільного транспорту на шляхах до району аварії (катастрофи) на транспорті;
- забезпечення безперебійного руху медичного транспорту;
- підтримання громадського порядку в районі аварій (катастроф);
- визначення пунктів ведення поіменного обліку, приймання загиблих;
- участь у проведенні пошукових робіт (за необхідністю).

Територіальному підрозділу Укрзалізниці в області:

- організація оточення району залізничної аварії за допомогою залізничної міліції та відомчої охорони;
- ліквідація залізничної аварії;
- відновлення залізничної колії, що вона була зруйнована внаслідок аварії;
- ліквідація пожеж на залізничному транспорті;
- надання допомоги потерпілим та постраждалим внаслідок залізничної аварії (катастрофи) силами відомчої медицини;
- ліквідація аварії (катастрофи) на засобах зв'язку, водопостачання та енергопостачання залізниці;
- зачистка території, що прилягає до залізниці, де сталася аварія (катастрофа).

Підрозділам ДСВАРС МНС України в області:

- проведення аварійно-рятувальних робіт;
- надання попередньої долікарської медичної допомоги потерпілим.

Комунальному підприємству міськелектротранспорту:

- виділення сил та засобів для ліквідації аварії пасажирського потягу;

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації
„Аварія на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних та шкідливих речовин”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій порушення транспортного сполучення у зв'язку з аварією на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних та шкідливих речовин підлягає під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 10110-10182).

Органи управління і сили, що залучаються до ліквідації НС пов'язаних з порушенням транспортного сполучення

Для виконання заходів щодо локалізації і ліквідації надзвичайної ситуації пов'язаної з порушенням транспортного сполучення у зв'язку з аварією на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних та шкідливих речовин на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління охорони здоров'я облдержадміністрації;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Комунальна спеціалізована аварійно-рятувальна служба;
- Управління МВС України в області;
- Територіальний підрозділ Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області;
- Підрозділ ДСВАРС МНС України;
- Територіальний підрозділ Укрзалізниці в області;
- ВАТ „Облавтотранс”;
- Морське пароплавство (якщо є);
- Комунальне підприємство міськелектротранспорту “Облелектротранс”.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- введення в дію плану по локалізації та ліквідації аварії;
- оповіщення територіальних підрозділів, чергових сил та засобів щодо готовності до дій за призначенням;

- загальний облік обстановки в районі аварії (катастрофи), розробка пропозицій щодо залучення сил та засобів області;
- організація розвідки маршрутів введення сил та засобів до району аварії (катастрофи) на транспорті;
- координація діяльності залучених органів управління під ліквідації надзвичайної ситуації;
- ліквідація можливих осередків пожеж у районах аварій, катастроф на усіх видах транспорту;
- ліквідація осередків пожеж, що спричинені розлитим паливом, безпосередньо у зоні проведення рятувальних робіт;
- надання допомоги та евакуація потерпілих з небезпечної зони;

Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення управлінь облдержадміністрації, організацій області, військових підрозділів МВС, які залучаються до ліквідації наслідків аварій (катастроф) на транспорті;
- координація діяльності управлінь, організацій, сил та засобів, які залучаються до ліквідації наслідків аварії (катастрофи) на транспорті незалежно від форм власності;
- оцінка необхідності залучення додаткових сил та засобів;
- аналіз результатів проведення робіт з ліквідації наслідків аварій (катастроф) на транспорті.

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації:

- здійснення поіменного обліку уражених та потерпілих при проведенні медичної евакуації;
- надання спеціалізованої медичної допомоги у стаціонарних умовах;
- судово-медична експертиза загиблих та їх тимчасове зберігання;
- санітарний нагляд за умовами тимчасового розташування потерпілих та районом аварії (катастрофи) на транспорті;
- керівництво діями залучених сил та засобів, збір та узагальнення даних про медичну обстановку, що складається.

Управлінню житлово-комунального господарства облдержадміністрації:

- забезпечення трунами (трупними мішками) за потребою;
- транспортування загиблих;
- забезпечення цинковими трунами;
- облік та організація розміщення у готелях постраждалих та їх родичів.

Територіальному підрозділу Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області:

- організація переведу регіональної системи екологічного моніторингу на посилений режим роботи;
- організація щоденного збору інформації та оцінки даних нагляду в районі аварії (катастрофи);
- забезпечення постійної інформації про надзвичайну ситуацію та прогнозування її подальшого розвитку.

Комунальній спеціалізованій аварійно-рятувальній службі:

- організація оточення зовнішнього периметру з використанням плавзасобів, якщо периметр проходить по воді;
- ведення водолазно-пошукових робіт.

Управлінню МВС України в області:

- організація оточення зовнішнього та внутрішнього периметрів;
- охорона спецвантажу, особистих речей;
- організація руху автомобільного транспорту на шляхах до району аварії (катастрофи) на транспорті;
- забезпечення безперебійного руху медичного транспорту;
- підтримання громадського порядку в районі аварій (катастроф) на усіх видах транспорту;
- визначення пунктів ведення поіменного обліку, приймання загиблих;
- участь у проведенні пошукових робіт (за необхідністю).

Територіальному підрозділу Укрзалізниці в області:

- організація оточення району залізничної аварії за допомогою залізничної міліції та відомчої охорони;
- ліквідація залізничної аварії;
- відновлення залізничної колії, що вона була зруйнована внаслідок аварії;
- ліквідація пожеж на залізничному транспорті;
- надання допомоги потерпілим та постраждалим внаслідок залізничної аварії (катастрофи) силами відомчої медицини;
- ліквідація аварії (катастрофи) на засобах зв'язку, водопостачання та енергопостачання залізниці;
- зачистка території, що прилягає до залізниці, де сталася аварія (катастрофа).

БАТ „Облавтотранс“:

- виділення сил та засобів для ліквідації аварії (катастрофи), що сталася на автомобільному транспорті;

Морському пароплавству:

- виділення сил та засобів для ліквідації аварії (катастрофи), що сталася на судах торговельного порту;
- зачистка акваторії моря або берегової площі від небезпечних речовин які потрапили в воду внаслідок аварії.
- виділення сил та засобів для ліквідації аварії (катастрофи), що сталася на судах пароплавства;
- виділення сил та засобів для ліквідації забруднення акваторії моря та узбережжя;
- зачистка акваторії моря від небезпечних речовин, які потрапили на воду (сушу) внаслідок аварії (катастрофи) морських суден.

Комунальному підприємству міськелектротранспорту

“Облелектротранс”:

- виділення сил та засобів для ліквідації аварії (катастрофи), що виникла на міському електротранспорті;
- зачистка території, що зазнала забруднення внаслідок аварії (катастрофи) на міському електротранспорті.

Підрозділу ДСВАРС МНС України:

- проведення аварійно-рятувальних робіт;
- надання медичної допомоги потерпілим.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Аварія при перевезенні хімічної речовини на транспорті”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій аварії на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечної хімічної речовини підлягає під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 10113).

Органи управління і сили, що залучаються до ліквідації НС пов’язаної з аварією при перевезенні хімічної речовини на автотранспорті

Для виконання заходів щодо локалізації і ліквідації аварії пов’язаної з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних речовин на транспорті на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Територіальний підрозділ Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області;
- Управління охорони здоров’я облдержадміністрації;
- Управління МВС України в області;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації;
- ВАТ „Облавтотранс”;
- Територіальний підрозділ Укрзалізниці в області;
- Обласний центра з гідрометеорології;
- ДВП “Укрпромводчормет”;
- Державне обласне комунальне підприємство “Облводоканал”;
- Обласна СЕС;
- Державне підприємство "Укрхімтрансміак";
- Обласна філія ВАТ “Укртелеком”;
- Державна воєнізована гірничорятувальна служба Мінпаливенерго України;
- Підрозділи ДСВАРС МНС України.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- прогнозування масштабів виникнення надзвичайної ситуації, збір та аналітичне опрацювання інформації про загрозу та виникнення НС;
- оповіщення про загрозу територіальних підрозділів головного управління МНС розташованих на території області;
- організація проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- локалізація осередку ураженого повітря та гасіння вогню на місці аварії;
- координація діяльності управлінь, організацій, сил і засобів, які залучаються до ліквідації аварій;
- життєзабезпечення постраждалого населення, сил та засобів реагування на надзвичайні ситуації.
- вжиття заходів щодо розгортання на території області СНЛК;
- інформування МНС України, та керівництво облдержадміністрації про розвиток події.

Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення населення, управлінь, організацій, які залучаються до ліквідації наслідків аварій;
- приведення в готовність сил та засобів цивільної оборони;
- організація взаємодії з обласними службами, організаціями;
- координація заходів з евакуації населення при виникненні надзвичайної ситуації;
- забезпечення населення засобами індивідуального захисту;
- організація проведення спеціальної обробки техніки, одягу, споруд, місцевості та санітарної обробки людей;

Управлінню СБУ України в області:

- інформування в установленому порядку про передумови та характер можливої надзвичайної ситуації;
- виявлення намірів і конкретних дій злочинних формувань, груп та окремих осіб щодо проведення актів тероризму;
- здійснення в межах свої повноважень заходів, спрямованих на забезпечення безпеки в умовах надзвичайної ситуації;
- забезпечення участі сил і засобів органів УСБУ в області у розслідуванні причин виникнення надзвичайної ситуації.

Управлінню МВС України в області:

- забезпечення участі сил та засобів (у межах їх тактико-технічних можливостей) у проведенні пошуково-аварійно-рятувальних робіт у районі виникнення надзвичайної ситуації;

- надання допомоги органам виконавчої влади, місцевого самоврядування, керівникам підприємств та організацій у проведенні евакуації людей з місць, безпечних для проживання;
- забезпечення участі сил і засобів органів УМВСУ в області у розслідуванні причин виникнення надзвичайної ситуації;
- забезпечення охорони режимно-обмежувальних і карантинних зон у осередку хімічного ураження та під час його ліквідації;
- оточення зони НС;
- забезпечення безпеки дорожнього руху при проведенні заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- надання допомоги при проведенні евакуації людей із зон надзвичайних ситуацій;
- забезпечення охорони громадянського порядку, матеріальних цінностей та режимно-обмежувальних зон в осередках НС при їх ліквідації;
- організація реєстрації постраждалих, облік загиблих;
- розробка маршруту руху автомобільного транспорту в об'їзд поза межами зони НС.

Управлінню охорони здоров'я обласної державної адміністрації:

- забезпечення функціонування сил та засобів медицини катастроф;
- підготовка медичних сил захисту населення;
- організація робіт з надання невідкладної медичної допомоги постраждалому населенню;
- здійснення поіменного обліку уражених при проведенні медичної евакуації;
- контроль за проведенням спеціальної обробки техніки та місцевості;
- організація медичного контролю за постраждалими;
- судово-медична експертиза загиблих та їх тимчасове зберігання;
- проведення санітарно-епідемічних заходів при надзвичайних ситуацій;
- проведення комплексу санітарно-гігієнічних, протиепідемічних і лікувально-евакуаційних заходів до повної ліквідації надзвичайної ситуації;
- введення режимів хімічного захисту;
- створення резервів медичного майна та лікарських засобів.

Обласній СЕС:

- приведення в готовність та розгортання СНЛК;
- проведення моніторингу навколишнього середовища;
- контроль хімічного забруднення;

- організація збору, обліку, узагальнення й аналізу даних про проведення протиепідемічних та лікувально-евакуаційних заходів при НС;
- проведення комплексу санітарно-гігієнічних, протиепідемічних заходів до повної ліквідації надзвичайної ситуації.

***Управлінню житлово-комунального господарства
облдержадміністрації, Обласному комунальному підприємству
“Облводоканал”:***

- забезпечення готовності сил та засобів по реагуванню на НС на об’єктах житлово-комунального комплексу;
- проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- забезпечення загиблих трунами в місцях збору та їх транспортування;
- проведення санітарної обробки людей і спеціальної обробки одягу в осередку ураження;
- забезпечення населення, що мешкає в осередку НС, доброякісною питною водою за рахунок існуючих та резервних джерел водопостачання;
- посилення лабораторного контролю за якістю питної води з відкритих джерел водопостачання;
- створення резерву матеріально-технічних ресурсів на об’єктах водопостачання.

***Головному управлінню праці та соціального захисту населення
облдержадміністрації:***

- забезпечення робіт з торгівлі продуктами харчування і товарами першочергового вжитку для постраждалого населення;
- організація дотримання санітарно-гігієнічних та протиепідемічних вимог на підприємствах харчової промисловості, підприємствах громадського харчування, торгівлі при транспортування харчових продуктів;
- забезпечення особового складу сил та засобів, що беруть участь у ліквідації події 3-разовим харчуванням.
- організація та проведення санітарної обробки людей і спеціальної обробки одягу в осередку ураження.

ВАТ „Облавтотранс”:

- забезпечення готовності сил та засобів для перевезення матеріальних ресурсів;
- проведення санітарної обробки людей і спеціальної обробки транспорту;
- забезпечення евакоперевезень населення при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій.

Територіальному підрозділу Укрзалізниці в області:

- забезпечення готовності сил та засобів реагування на надзвичайні ситуації на залізничному транспорті;
- проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на залізниці;
- забезпечення безпеки руху у районі аварії;
- створення резервів матеріально-технічних запасів на об'єктах залізниці.

Територіальному підрозділу Міністерства охорони навколишнього природного середовища в області:

- керівництво і контроль за проведенням робіт з ліквідації екологічних наслідків надзвичайних ситуацій;
- проведення екологічного моніторингу навколишнього середовища.

Обласному центру з гідрометеорології:

- надання своєчасних гідрометеорологічних прогнозів;
- забезпечення готовності сил та заходів спостереження та контролю;
- спостереження, оцінка і прогнозування стану атмосфери від хімічного забруднення;
- здійснення гідрохімічного та гідробіологічного визначення міст забруднюючих речовин у тому числі в поверхневих та морських водах.

ДП “Укрпромводчормет”:

- забезпечення готовності сил та засобів реагування на надзвичайні ситуації;
- проведення аварійно-рятувальних робіт;
- забезпечення населення, що мешкає в осередку НС, доброякісною питною водою за рахунок існуючих та резервних джерел водопостачання;
- посилення лабораторного контролю за якістю питної води з відкритих джерел водопостачання;
- створення резерву матеріально-технічних ресурсів на об'єктах водопостачання.
- забезпечення готовності сил та засобів реагування на надзвичайні ситуації;
- контроль за обстановкою на хімічно небезпечних об'єктах;
- проведення аварійно-рятувальних робіт;
- забезпечення населення, що мешкає в осередку НС, доброякісною питною водою за рахунок існуючих та резервних джерел водопостачання;
- посилення лабораторного контролю за якістю питної води з відкритих джерел водопостачання;

- створення резерву матеріально-технічних ресурсів на об'єктах водопостачання.

Державному підприємству "Укрхімтрансміак":

- забезпечення готовності сил та засобів реагування на надзвичайної ситуації;
- участь у проведенні аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт в зоні НС;
- створення запасів матеріально-технічних ресурсів для ліквідації надзвичайних ситуацій на аміакопроводі.

Обласній філії ВАТ "Укртелеком":

- забезпечення готовності сил та засобів реагування на надзвичайної ситуації;
- здійснення заходів по забезпеченню сталої роботи системи оповіщення та зв'язку.

ВАТ "Облнафтопродукт":

- забезпечення паливно-мастильними матеріалами проведення аварійно-рятувальних робіт, транспортування постраждалих та евакуація населення;
- розгортання у районі аварії рухомих пунктів видачі.

***Державній воєнізованій гірнично-рятувальній службі
Мінпаливэнерго України:***

- проведення пошуково-рятувальних робіт на місці аварії;
- надання екстреної медичної допомоги потерпілим.

Підрозділу ДСВАРС МНС України:

- проведення пошуково-рятувальних робіт на місці аварії;
- локалізація та ліквідація надзвичайної ситуації;
- надання екстреної медичної допомоги потерпілим.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Руйнування багатоповерхових житлових будинків”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій раптове руйнування будівель та споруд житлового призначення підлягає під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 10600, 10640).

Органи управління та сили, що залучаються до проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій пов'язаних з раптовим руйнуванням будівель та споруд житлового призначення

Для виконання пошуково-рятувальних робіт, надання допомоги потерпілому населенню та проведення аварійно-відновлювальних робіт при НС пов'язаних з руйнуванням багатоповерхових житлових будинків залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань НС та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління МВС України в області;
- Підрозділи ДВГРС Мінпаливенерго України;
- Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації;
- Управління охорони здоров'я облдержадміністрації;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- ВАТ "Облнафтопродукт";
- Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації;
- Служба автомобільних доріг у області;
- Обласна організація товариства Червоного Хреста України;
- ВАТ "Облвуглебуд", "Електромережбуд", "Дорбуд", "Будмеханізація" (важка інженерна техніка);
- Обласна філія ВАТ "Укртелеком";
- Органи управління, сили місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ, на території яких виникла надзвичайна ситуація.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- оповіщення територіальних підрозділів про надзвичайну ситуацію;
- ліквідація пожеж для забезпечення розгортання пошуково-рятувальних робіт;
- проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження;
- уточнення і розрахунок сил і засобів, що плануються для залучення до ліквідації НС;
- координація діяльності органів управління та сил при проведенні аварійно-відновлювальних робіт, організація взаємодії з силами функціональних підсистем для нарощування обсягів пошуково-рятувальних робіт;

Головному управлінню з питань НС та справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення органів управління і сил, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- уточнення наявності запасів матеріально-технічних засобів і перерозподіл їх для забезпечення проведення заходів;
- організація взаємодії з органами територіальної виконавчої влади по виконанню заходів з відселення населення та його життєзабезпечення.
- створення і підтримання в готовності пунктів управління, систем зв'язку та оповіщення.

Управлінню МВС України в області:

- забезпечення посиленої охорони громадського порядку, суворе додержання законодавства щодо захисту особистих та майнових прав громадян, охорони їх життя та здоров'я, а також охорону та збереження майна підприємств, установ та організацій у зоні надзвичайної ситуації;
- забезпечення участі сил та засобів (у межах їх тактико-технічних можливостей) у проведенні пошуково -/ аварійно -/ рятувальних робіт у районі виникнення надзвичайної ситуації;
- надання допомоги органам виконавчої влади, місцевого самоврядування, керівникам підприємств та організацій у проведенні евакуації людей з місць, безпечних для проживання;
- забезпечення участі сил і засобів органів УМВСУ в області у розслідуванні причин виникнення надзвичайної ситуації;
- організація охорони громадського порядку в районі надзвичайної ситуації, місцях посадки населення, що евакуюється, на транспорт, місцях тимчасового розселення;
- виключення випадків мародерства;

- виконання жорстких режимних заходів в районі ведення пошуково-рятувальних робіт;
- оточування району, місць для збору уражених і тіл загиблих, охорона особистих речей потерпілих, вантажів, що прибувають для забезпечення пошуково-рятувальних робіт;
- організація реєстрації потерпілих, облік загиблих, встановлення їх особистості, ведення загального обліку населення, що відселяється, в місцях тимчасового розселення. Ведення довідкової роботи з родичами потерпілих, загиблих, тимчасово відселених;
- забезпечення безпеки дорожнього руху при проведенні заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

***Державній воєнізованій гірнично-рятувальній службі
Мінпаливенерго України, Державній спеціалізованій воєнізованій
аварійно-рятувальній службі МНС України:***

- проведення пошуково-рятувальних робіт на місці аварії;
- надання екстреної медичної допомоги потерпілим.

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації:

- організація невідкладної медичної допомоги потерпілим на місці надзвичайної ситуації, транспортування потерпілих до лікувальних закладів;
- приведення у готовність ліжкової мережі лікувальних закладів і організація надання медичної допомоги потерпілим;
- організація поіменного обліку потерпілих в лікувальних закладах;
- судово-медична експертиза загиблих, тимчасове зберігання тіл загиблих, ведення поіменного обліку загиблих;
- надання медичної допомоги особовому складу, що веде пошуково-рятувальні роботи, населенню, що відселяється з місця надзвичайної ситуації;
- організація медичної допомоги потерпілим в місцях тимчасового розміщення, санітарного контролю за умовами їх розміщення.

***Управлінню житлово-комунального господарства
облдержадміністрації:***

- забезпечення проведення пошуково-рятувальних робіт відключенням від потерпілих об'єктів комунальних мереж, електроенергії;
- забезпечення підключення до джерел енергопостачання, водопостачання спеціальної силової, освітлювальної техніки, пожежних машин для водозабору;
- організація доставки тіл загиблих до моргів, забезпечення на місці аварії, пунктах збору тіл загиблих спеціальними мішками для тіл загиблих;

- організація розміщення населення, що відселяється, в готелях, контроль щодо забезпечення комунальними послугами (вода, тепло, каналізація, електроенергія) місць тимчасового розміщення населення, що відселяється;
- організація надання ритуальних послуг родичам загиблих;
- подання списку жильців потерпілих об'єктів до групи реєстрації.

***Головному управлінню праці та соціального захисту населення
облдержадміністрації:***

- організація харчування формувань, що ведуть пошуково-рятувальні роботи;
- організація пунктів відпочинку працюючих змін і пунктів зогрівання (в осінньо-зимовий період);
- забезпечення змінним фондом спецодягу і взуття формувань, що ведуть пошуково-рятувальні роботи;
- забезпечення населення, що відселяється змінним фондом одягу і взуття (теплим одягом при необхідності);
- організація забезпечення харчуванням і предметами першої необхідності населення, що відселяється, в місцях тимчасового розміщення;
- організація спальних місць в місцях тимчасового розміщення населення, що відселяється, забезпечення їх інвентарем.

ВАТ «Облнафтопродукт»:

- розгортання в місці проведення пошуково-рятувальних робіт рухомого пункту заправки паливно-мастильними матеріалами (ПММ);
- організація забезпечення ПММ пошуково-рятувальних і інших робіт в районі надзвичайної ситуації (робіт з ліквідації пожеж, транспортування потерпілих і загиблих, населення, що відселяється).

Управлінню містобудування та архітектури облдержадміністрації:

- організація залучення важкої будівельної техніки до проведення пошуково-рятувальних робіт;
- організація очищення території після виконання пошуково-рятувальних робіт.

Службі автомобільних доріг у області :

- організація залучення автобусів для доставки населення, що відселяється, до районів тимчасового розміщення;
- організація залучення самоскидів для забезпечення пошуково-рятувальних робіт і зачищення території після їх виконання;

- виділення, за заявками, автотранспорту для перевезення вантажів до району ведення пошуково-рятувальних робіт і до місць тимчасового розміщення населення.

Обласній організації товариства Червоного Хреста України:

- організація приймання всіх видів гуманітарної допомоги від населення для потерпілих і адресного її використання.

***ВАТ «Облвуглебуд», «Електромережбуд», «Дорбуд»,
«Будмеханізація»:***

- організація залучення важкої будівельної техніки до проведення аварійно-відновлювальних та робіт;
- організація очищення території після виконання пошуково-рятувальних робіт.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Підтоплення населених пунктів”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій ситуації пов’язані з підтопленням, водопіллям і т.д. підлягають під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 20410, 20430, 20470, 20480).

Органи управління та сили, що залучаються до виконання робіт, викликаних небезпечними гідрологічними умовами (підтоплення)

Для виконання заходів щодо подолання наслідків НС пов’язаних підтопленням населених пунктів на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління МВС України в області;
- Обласне виробниче управління меліорації та водного господарства;
- Державне виробниче підприємство “Укрпромводчормет”;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Обласне комунальне підприємство “Облтеплокомуненерго”;
- Управління охорони здоров’я облдержадміністрації;
- Обласна СЕС;
- ВАТ “Обленерго”;
- Територіальний підрозділ Укрзалізниці в області;
- Служба автомобільних доріг в області;
- ВАТ „Облавтотранс”;
- Обласний центр по гідрометеорології;
- Обласне виробниче управління меліорації і водного господарства;
- Обласна філія ВАТ "Укртелеком";
- Підприємство "Облвибухпром";
- Управління магістральних газопроводів “Облтрансгаз”;
- Державне підприємство “Укрхімтрансміак”;
- ВАТ "Облнафтопродукт";
- Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації;
- Морське пароплавання(якщо є);
- Комунальна спеціалізована аварійно-рятувальна служба;
- Органи управління, сили місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ, на території яких виникла надзвичайна ситуація.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- організація оперативного реагування силами та засобами територіальних підрозділів, ОблЗЗПГ МНС України;
- проведення аварійно-рятувальних робіт, організація першочергових видів забезпечення залучених сил та засобів;
- залучення додаткових сил і засобів, координація діяльності органів управління, організація взаємодії сил функціональної підсистеми, що залучаються для виконання і нарощування обсягу виконуваних робіт;
- надання необхідної метеорологічної інформації до підрозділів головного управління та взаємодіючих органів управління та сил.
- проведення постійного моніторингу обстановки на водних об'єктах області;

Головному управлінню з питань НС та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення органів управління та сил, що залучаються до ліквідації наслідків небезпечних гідрологічних явищ;
- розгортання обласного оперативного міжвідомчого штабу і тимчасових пунктів управління в районах проведення рятувальних робіт. Організація їх роботи;
- організація взаємодії з органами територіальної влади по виконанню рятувальних робіт, евакуації населення, організації життєзабезпечення постраждалого населення;
- оповіщення органів виконавчої влади всіх рівнів про метеорологічну обстановку.

Управління МВС в області:

- забезпечення безпеки руху автотранспорту в умовах ускладнення паводкової обстановки, забезпечення тимчасового закриття небезпечних ділянок;
- участь у проведенні пошуково-рятувальних робіт, евакуації населення з зон затоплення;
- організація охорони громадського порядку, охорони майна громадян, промислових і сільськогосподарських об'єктів у зонах відселення населення.

Обласному виробничому управлінню меліорації та водного господарства:

- створення, збереження і раціональне використання водогосподарчими організаціями резервів і запасів матеріальних ресурсів;
- розробка, у межах своєї компетенції, планів по попередженню надзвичайних ситуацій на водяних об'єктах і забезпеченню захисту населення і територій від їхніх наслідків;

- збір і аналіз інформації про надзвичайні ситуації на водяних об'єктах, своєчасне і достовірне оповіщення населення про можливу погрозу і виникнення надзвичайної ситуації на водяних об'єктах, реальну обстановку і вжиті заходи;

- участь у веденні невідкладних та відновлювальних робіт на водних об'єктах та зниження можливих наслідків надзвичайних ситуацій у випадку їхній виникнення;

- організація спостереження і розвідки паводкової обстановки, прогнозування і подання пропозицій обласній комісії з ліквідації надзвичайних ситуацій.

***Державному виробничому підприємству “Укрпромводчормет”,
БАТ “Обленерго”:***

- виконання прогнозів проходження типу паводку на підвідомчих водоймищах, організація контролю обстановки;

- ліквідація можливих крижаних заторів на водоперепускних спорудах водоймищ;

- виконання спрацювання водоймищ відповідно до затверджених графіків;

- створення аварійних запасів будівельних матеріалів на греблях підвідомчих водоймищ;

- проведення аварійних робіт на гідроспорудах підвідомчих водоймищ;

- забезпечення споруд центрального водопостачання необхідною кількістю реагентів і знезаражуючих засобів, організація посиленних режимів стоків і води, лабораторного контролю якості питної води.

Територіальному підрозділу Укрзалізниці в області:

- забезпечення руху залізничного транспорту в умовах ускладнення обстановки, тимчасове закриття небезпечних ділянок залізниці;

- ліквідація заторів криги на залізничних мостах;

- забезпечення роботи пунктів обігріву і харчування для особового складу взаємодіючих сил і засобів, що залучаються для ліквідації заторів.

Службі автомобільних доріг області; БАТ „Облавтотранс”:

- ліквідація заторів криги на автодорожніх мостах, ухвалення рішення про тимчасове закриття небезпечних ділянок автодоріг;

- забезпечення евакуації пасажирів із транспортних засобів при неможливості їхнього руху;

- ухвалення рішення про поновлення руху автотранспорту;

- організація цілодобового чергування аварійних бригад у місцях можливих крижаних заторів.

Обласному центру по гідрометеорології:

- доведення попереджень про загрозу випадання рясних опадів, наводненості сніжного покриву і ґрунту;

- надання щодоби прогнозів про загрозу випадку сильних опадів, наводненості ґрунту (снігового покриву), рівня води в ріках на період пропускання весняного паводку;

- надання необхідної метеорологічної інформації на запити головного управління з питань НС та у СЗН від НЧК та головного управління МНС України в області

Обласному виробничому управлінню меліорації і водного господарства:

- організація спостереження за гідрометеорологічною обстановкою, створення додаткової мережі водомірних постів на ріках і водоймищах;

- забезпечення постів додатковою кількістю спостерігачів і організація їх підготовки під керівництвом посадових осіб;

- створення аварійних запасів будівельних матеріалів для своєчасного реагування на аварійні ситуації;

- забезпечення своєчасного переміщення цих матеріалів до місць ведення робіт;

- організація цілодобового чергування особового складу та техніки.

Управлінню житлово-комунального господарства, обласному комунальному підприємству “Облтеплокомуненерго”:

- відпрацювання розрахунків аварійних команд для ліквідації наслідків аварій на комунальних мережах і спорудах у зоні можливого затоплення;

- забезпечення захисту від затоплення: об’єктів комунального господарства, каналізаційних колекторів, очисних споруд, котелень, насосних станцій.

Головному управлінню агропромислового розвитку :

- відпрацювання розрахунків по тимчасовому відселенню, евакуації сільсько-господарчих тварин, матеріальних цінностей із можливих зон затоплення;

Підприємству “Облвибухпром”:

- відпрацювання розрахунків із залучення сил і засобів для проведення вибухових робіт;

- забезпечення підготовки й укладання угод на проведення вибухових робіт із роздрібнення льоду в місцях можливих заторів;

- забезпечення зв’язку з місцями проведення вибухових робіт;

- організація виконання вибухових робіт.

Морському пароплавству:

- відпрацювання розрахунків із залучення аварійних бригад для ліквідації наслідків виходу криги на прибережну смугу;

- ведення пошуково-рятувальних робіт на морі.

Державному підприємству “Укрхімтрансміах”, Управлінню магістральних газопроводів, „Облтрансгаз”:

- відпрацювання розрахунків із залучення аварійних бригад для ліквідації аварій на продуктопроводах, постійний контроль технічного стану в зонах затоплення;

- забезпечення захисту і безаварійної роботи продуктопроводів, цілодобове спостереження за технічним станом особливо в місцях переходів через ріки, балки, яри.

Управлінню охорони здоров'я, обласній СЕС:

- відпрацювання розрахунків медичних підрозділів та установ для надання термінової медичної допомоги;
- проведення посиленого контролю санітарно-епідеміологічного стану і забезпечення готовності до дій у випадку його погіршення;
- організація цілодобового контролю якості питної води.

Обласній філії ВАТ "Укртелеком":

- розробка схеми оповіщення і зв'язку на період підготування і пропускання паводку;
- забезпечення організації телефонного зв'язку з водомірними посадами,

ВАТ "Облнафтопродукт"

- виділення в район проведення робіт рухливих автозаправочних станцій для забезпечення працюючі техніки ПММ за заявкою керівника робіт (обсяги і періодичність).

Головному управлінню праці та соціального захисту населення облдержадміністрації:

- координація забезпечення харчування евакуйованого населення, при перебуванні їх у місцях тимчасового поселення, особового складу, що залучається для виконання необхідних аварійних і рятувальних робіт.

Органам управління, силам місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ:

- розробка планів заходів щодо підготовки і пропускання весняного паводку і льодоходу на території міста і району;
- організація цілодобового управління в ході пропускання паводка, контролю за виконанням протипаводкових заходів;
- виділення відповідно до плану аварійних бригад для ліквідації заторів криги, проведення аварійних робіт на гідротехнічних спорудах, рятувальних команд для евакуації населення сільськогосподарських тварин, МТЗ із зони можливого затоплення;
- відпрацювання розрахунків організації харчування особового складу що залучається до виконання робіт, евакуйованого населення, постачання теплим одягом і предметами першої необхідності;
- приведення в готовність до використання пересувних автономних джерел енергопостачання;
- створення аварійних запасів будівельних матеріалів;
- відпрацювання розрахунків по тимчасовому відселенню, евакуації сільськогосподарських тварин, матеріальних цінностей із зон можливого затоплення;

- проведення завчасної евакуації населення, виведення майна, сільськогосподарських тварин, кормів, матеріальних цінностей із найбільш небезпечних районів;
- забезпечення своєчасного вивозу отрутохімікатів і мінеральних добрив із зон можливого затоплення, а також захист від паводкових вод;
- проведення роз'яснювальної роботи серед населення про прогноз паводку, його походження, необхідність виконання заходів щодо запобігання збитку, порядок оповіщення й евакуації;
- організація збору інформації про обстановку, прийняття рішень на ведення рятувальних робіт, аварійних робіт, організація їх виконання;
- приведення в готовність і переведення на цілодобовий режим роботи всі призначені сили і засоби, автотранспорт, інженерну техніку, плавзасоби;
- організація цілодобового чергування аварійних бригад у місцях можливих крижаних заторів;
- забезпечення доставки до місць ведення робіт будівельних матеріалів та ПММ, підрозділів – до місць чергувань і проведення робіт;
- виконання запланованих заходів щодо надання усіх видів допомоги населенню і забезпечення проведення аварійно-відновлювальних робіт;
- організація збору інформації про обстановку, її узагальнення, оцінка. Підготовка підсумкових добових доповідей, повідомлень, розпоряджень.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Лісові пожежі”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій лісові пожежі підлягають під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 10200, 10260, 20500, 20510).

Органи управління та сили, що залучаються до гасіння лісових пожеж

Для виконання робіт по розвідці, гасінню великих лісових пожеж та надання допомоги, у разі необхідності, по евакуації населення з населених пунктів, місць відпочинку, таборів, тощо на обласному рівні залучаються:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління МВС України в області;
- Управління охорони здоров'я облдержадміністрації;
- ДЛГО “Облліс”;
- ВАТ „Облавтотранс”;
- Територіальний підрозділ Укрзалізниці в області;
- Обласне авіапідприємство;
- Сили та засоби Міноборони;
- Органи управління, сили місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ, на території яких виникли пожежі (надзвичайні ситуації в лісових масивах та лісоугоддях).

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- оповіщення територіальних підрозділів Головного управління, що залучаються до ліквідації лісових пожеж;
- організація оперативного реагування на надзвичайну ситуацію;
- проведення комплексу аварійне рятувальних робіт, гасіння пожежі, ліквідація наслідків.
- локалізація та ліквідація пожеж, осередків тління;
- розгортання оперативного штабу пожежегасіння для координації та взаємодії сил та засобів, залучених для гасіння пожежі;
- участь у визначенні причини пожежі, розробці превентивних заходів по недопущенню пожеж у лісах;
- проведення пожежно-технічної експертизи.

***Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
облдержадміністрації:***

- оповіщення органів управління і сил, що залучаються до ліквідації великих лісових пожеж;
- розгортання обласного оперативного міжвідомчого штабу, організація забезпечення його роботи;
- координація діяльності органів управління, що залучаються до гасіння пожежі;
- організація взаємодії з органами територіальної виконавчої влади по виконанню заходів з відселення населення (дітей) та його життєзабезпечення.

Управлінню МВС України в області:

- організація охорони громадського порядку в районі пожежі, місцях посадки населення, що відселяється, на транспорт, місцях тимчасового розселення;
- виключення випадків мародерства;
- виконання жорстоких режимних заходів у районі пожежі;
- оточення району ведіння робіт по гасінню, посилене оточування місць для збору уражених, охорона особистих речей потерпілих, вантажів та засобів, техніки, що прибувають для забезпечення гасіння;
- організація реєстрації потерпілих, встановлення їх особистості, ведення загального обліку населення, що відселяється в містах тимчасового відселення, ведення довідкової роботи з родичами потерпілих, інше;
- організація руху техніки, яка приймає участь у гасінні лісової пожежі, а також у місцях тимчасового відселення та на маршрутах до цих місць, регулювання руху, часткове перекриття руху в місцях робіт по гасінню пожежі.

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації:

- організація невідкладної медичної допомоги потерпілим на місці пожежі, транспортування потерпілих до лікувальних заходів;
- приведення в готовність ліжкової мережі лікувальних закладів і організація надання медичної допомоги потерпілим;
- організація поіменного обліку потерпілих у лікувальних закладах;
- судово-медична експертиза загиблих, тимчасове зберігання тіл загиблих, ведення їх поіменного обліку;
- надання медичної допомоги особовому складу служб та органів, що залучалися до гасіння;
- організація медичної допомоги потерпілим у місцях тимчасового розміщення та санітарний контроль за умовами їх, розміщення.

Державному лісгосподарчому об'єднанню “Облліс”:

- організація та забезпечення засобами гасіння всіх служб, які беруть участь у гасінні;
- забезпечення засобами зв'язку (радіостанціями на частоті ДЛГ) пожежної служби та міліції;
- проведення інженерно-технічних заходів щодо своєчасної прокладки протипожежних канав, мінералізованих смуг, протипожежних розривів та ін.;
- виділення співробітників ДЛГ до складу розвідувальних груп, а також для супроводу сил та засобів на місця ведення робіт по гасінню;
- проведення розрахунків по захисту населення та територій від можливих лісових пожеж;
- складення необхідної звітної документації по гасінню, доповіді про хід її гасіння, визначенню збитків, розмірам знешкодженої та ураженої деревини, тощо.

Обласному авіапідприємству:

- організація повітряної розвідки пожежі;
- Органи управління, сили місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ:
- забезпечення паливно-мастильними матеріалами техніки, що залучається до гасіння;
 - забезпечення харчування особового складу, залученого до гасіння пожежі;
 - організація взаємодії сил та засобів, що приймають участь у гасінні пожежі;
 - залучення, в разі необхідності, сил та засобів інших організацій, міст та районів, а також допомоги інших областей.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Епідемія”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій епідемія, масові отруєння людей підлягають під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 20700, 20620, 20640).

Для виконання заходів щодо локалізації і ліквідації епідемій, осередків масових інфекційних захворювань і отруєнь на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
- Обласна СЕС;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Управління МВС України в області;
- ВАТ „Облавтотранс”;
- КП «Облводоканал»;
- Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації;
- Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації;
- Органи управління, сили місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ, на території яких виникла надзвичайна ситуація.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- оповіщення територіальних підрозділів про НС;
- координація діями служб, організація оперативного реагування, силами і засобами, що залучаються до ліквідації НС, уточнення розрахунків сил і засобів, спланованих для залучення до ліквідації НС;
- організація взаємодії та всебічного забезпечення підрозділів що залученні.

Головному управлінню з питань НС та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації:

- оповіщення управлінь облдержадміністрації, організацій області, територіальних органів управління, що залучаються до заходів щодо ліквідації НС;

- уточнення наявності запасів матеріально-технічних засобів і перерозподіл їх для забезпечення проведення заходів;
- організація взаємодії з обласними службами, організаціями, що задіяні в заходах.

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації, обласній СЕС:

- проведення епідрозслідування, оцінки епідеміологічної та медичної обстановки в осередку інфекційного захворювання та її прогнозування на найближчий час;
- організація встановлення протиепідемічного режиму в районі осередку захворювання, а за необхідністю – й на всій території області;
- уточнення та розрахунок медичних сил і засобів, необхідних для ліквідації НС;
- встановлення посиленого епідеміологічного спостереження на підприємствах, громадських місцях, суворого санітарного контролю за продуктами харчування, водопостачанням;
- організація взаємодії з іншими задіяними управліннями, організаціями в ході проведення робіт;
- організація збору, обліку, узагальнення й аналізу даних про проведення протиепідемічних та лікувально-евакуаційних заходів при ліквідації НС;
- проведення комплексу санітарно-гігієнічних, протиепідемічних заходів до повної ліквідації осередку:
 - організація виявлення хворих та контактуючих, їх ізоляція;
 - організація госпіталізації хворих;
 - проведення дезінфекції в осередку захворювання та на підприємствах;
 - організація лікування хворих;
 - організація проведення специфічної та неспецифічної профілактики серед населення.

Управлінню житлово-комунального господарства обласної державної адміністрації:

- виділення необхідної кількості спеціальної техніки та автотранспорту в осередок зараження для проведення очищення території, суспільних туалетів, звалищ та ін.;
- проведення санітарної обробки людей в осередку зараження, одягу та ін.

ДП "Укрпромводчермет", КП "Облводоканал":

- забезпечення населення, що мешкає в осередку НС, доброякісною питною водою за рахунок існуючих та резервних джерел водопостачання;
- посилення лабораторного контролю за якістю питної води з відкритих джерел водопостачання;

ВАТ „Облавтотранс”:

- забезпечення необхідною кількістю автотранспорту в період проведення робіт з ліквідації епідемії.

Управлінню МВС України в області:

- забезпечення охоронно-режимних заходів у районі НС та на території області;
- підсилення охорони джерел водопостачання, продовольчих баз, інфекційних лікарень та ін. об'єктів, неблагополучних у епідвідношенні;
- забезпечення безперебійного руху автотранспорту, сил і засобів, що беруть участь у ліквідації епідемії;
- організація патрулювання на об'єктах, небезпечних у епідвідношенні (ринки, автодороги, залізниця, вокзали, аеропорти)

Головному управлінню праці та соціального захисту населення облдержадміністрації:

- організація безперебійного постачання населення в осередку інфекційних захворювань продуктами харчування та промисловими товарами першої необхідності;
- організація суворого дотримання санітарно-гігієнічних та протиепідемічних вимог на підприємствах харчової промисловості, підприємствах громадського харчування, торгівлі при транспортуванні харчових продуктів;
- забезпечення особового складу сил та засобів, що беруть участь у ліквідації осередку епідемії 3-разовим харчуванням.

Головному управлінню агропромислового розвитку облдержадміністрації:

- підсилення ветеринарної експертизи при забої сільськогосподарських тварин у господарствах та приватному секторі;
- підсилення ветеринарного контролю за реалізацією м'яса та м'ясопродуктів на ринках;
- підсилення контролю на тваринницьких фермах, забійних пунктах, холодильниках, складах;
- забезпечення проведення комплексу профілактичних та ветеринарних заходів в осередку зоонозних захворювань.

Методичні рекомендації з організації ліквідації надзвичайної ситуації „Епізоотія”

Згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій інфекційне захворювання сільськогосподарських тварин, епізоотія підлягає під класифікацію і є надзвичайною ситуацією (код НС 20800, 20830).

Органи управління і сили, що залучаються до проведення робіт з ліквідації, спалахів інфекційних захворювань і масових отруєнь сільськогосподарських тварин

Для виконання заходів щодо локалізації і ліквідації епідемій, осередків масових інфекційних захворювань і отруєнь сільськогосподарських тварин на території області залучаються органи управління і сили регіональних структур функціональних, територіальної підсистем області:

- Головне управління МНС України в області;
- Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації;
- Управління ветеринарної медицини в області;
- Управління охорони здоров'я облдержадміністрації;
- Обласна СЕС;
- Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації;
- Управління МВС України в області;
- ДП “Укрпромводчермет”, ДОКП “Облводоканал”;
- Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації;
- Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації;
- Органи управління, сили місцевої ланки територіальної підсистеми ЄСЦЗ, на території яких виникла надзвичайна ситуація.

Завдання управлінням обласної державної адміністрації, які входять до територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, обласним службам цивільного захисту:

Головному управлінню МНС України в області:

- оповіщення територіальних підрозділів про НС;
- координація діями служб, організація оперативного реагування, силами і засобами, що залучаються до ліквідації НС, уточнення розрахунків сил і засобів, спланованих для залучення до ліквідації НС;
- організація взаємодії та всебічного забезпечення підрозділів що залученні.

**Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
облдержадміністрації:**

- оповіщення управлінь облдержадміністрації, організацій області, територіальних органів управління, що залучаються до заходів щодо ліквідації НС;

- уточнення наявності запасів матеріально-технічних засобів і перерозподіл їх для забезпечення проведення заходів;

- організація взаємодії з обласними службами, організаціями, що задіяні в заходах.

Головному управлінню агропромислового розвитку облдержадміністрації, Управлінню ветеринарної медицини в області:

- організація проведення ветеринарної розвідки, оцінка обстановки в осередку інфекційного захворювання і її прогнозування на найближчий час;

- уточнення і розрахунок ветеринарних сил і засобів, необхідних для ліквідації НС;

- організація взаємодії з іншими задіяними управліннями в ході проведення робіт;

- організація збору, урахування, узагальнення і аналізу даних про проведенні ветеринарних заходів при ліквідації НС і визначення заходів для запобігання загибелі сільськогосподарських тварин, утрат сільськогосподарської продукції;

- посилення ветеринарної експертизи при забої сільськогосподарських тварин у господарствах і приватному секторі;

- посилення ветеринарного контролю за реалізацією м'яса і м'ясопродуктів на ринках;

- посилення ветеринарного контролю на тваринницьких фермах, забійних пунктах, продовольчих складах;

- визначення порядку постачання господарствам необхідної кількості медикаментів, бакпрепаратів, деззасобів і дезтехники;

- забезпечення проведення комплексу профілактичних і зооветеринарних заходів у осередку зоонозних захворювань.

Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації, обласній СЕС:

- проведення епідрозслідування, оцінка епідеміологічної і медичної обстановки в осередку інфекційного захворювання і її прогнозування на найближчий час;

- організація встановлення протиепідемічного режиму в районі осередку захворювання, а при необхідності і на всій території області;

- установлення посиленого епідеміологічного спостереження на підприємствах, суспільних місцях суворого санітарного контролю за продуктами харчування, водопостачанням;

- проведення комплексу санітарно-гігієнічних, протиепідемічних і лікувально-евакуаційних заходів до повної ліквідації осередку;

- організація виявлення хворих і контактних та їхня ізоляція;
- організація госпіталізації хворих; проведення дезінфекції в осередках захворювання; організація лікування хворих;
- організація проведення специфічної і неспецифічної профілактики серед населення.

***Управлінню житлово-комунального господарства
облдержадміністрації***

- виділення необхідної кількості спеціальної техніки та автотранспорту в осередок зараження для проведення очищення території;
- проведення санітарної обробки людей в осередку зараження, одягу та інше.

ДП “Укрпромводчермет”, КП “Облводоканал”:

- забезпечення населення, що мешкає в осередку НС доброякісною питною водою за рахунок існуючих і резервних джерел водопостачання;
- посилення лабораторного контролю за якістю питної води з відкритих джерел водопостачання і на водопровідних спорудженнях.

Управління МВС України в області:

- забезпечення охоронно-режимних заходів у районі НС і на території області;
- посилення охорони тваринницьких комплексів, молочнотоварних ферм, продовольчих складів і інших об'єктів, неблагополучних у епізоотичному відношенні;
- забезпечення безперебійного прямування автотранспорту, сил і засобів, що беруть участь в ліквідації епізоотії.

Головному управлінню праці та соціального захисту населення облдержадміністрації:

- організація безперебійного постачання населенню осередку захворювань продуктами харчування і промислових товарів першої необхідності;
- організація суворого дотримання санітарно-гігієнічних, протиепідемічних, ветеринарних вимог на підприємствах харчової промисловості, підприємствах суспільного харчування і торгівлі;
- забезпечення особового складу сил і засобів, що беруть долю в ліквідації осередку епізоотії 3-х разовим харчуванням.

Прем'єр-міністру України
Януковичу В.Ф.

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ

про ліквідацію наслідків аварії вантажного потягу з викидом жовтого фосфору на залізничному перегоні Красне-Броди біля станції Ожидів Львівської залізниці (Львівська область)
станом на 4 години 17 липня 2007 року

Вельмишановний Вікторе Федоровичу!

Доповідаю, що 16 липня 2007 року о 16 годині 55 хвилин на залізничному перегоні Красне-Броди біля станції Ожидів Львівської залізниці внаслідок нез'ясованих обставин сталася аварія вантажного потягу. У складі потягу знаходилося 58 вагонів, у тому числі 15 спеціальних цистерн з небезпечною хімічною речовиною – жовтим фосфором. Вантажо відправник – Республіка Казахстан (станція Аса), вантажоотримувач – Польща (станція Оклеса).

Внаслідок аварії зійшло з колії 15 цистерн з жовтим фосфором, 6 з яких загорілося. Під час пожежі у повітря виділялися продукти хімічної реакції фосфору з повітрям, внаслідок чого хмара зазначених речовин розповсюдилася на територію населених пунктів.

У зону можливого хімічного забруднення потрапило 14 населених пунктів Бузького та Радехівського районів Львівської області, у яких проживає близько 11 тис. населення.

До медичних закладів з різними ступенями отруєння звернулося 20 осіб (3 – середнього ступеня важкості, 16 – легкого), у тому числі 6 працівників МНС, 2 від МВС, 2 від Укрзалізниці та 10 місцевих мешканців. Потерпілим надається необхідна медична допомога.

О 22 годині 29 хвилин 17 липня 2007 року гасіння пожежі завершено та локалізовано розповсюдження токсичних продуктів горіння. Зважаючи на потенційну небезпеку фосфору, який залишився у пошкоджених цистернах і на ґрунті продовжується підрозділами МНС їх зрошення водою та ізоляція від повітря пожежною піною.

Станом на 4 години 17 липня 2007 року із 13 населених пунктів евакуйовано 815 мешканців. У зазначених населених пунктах проводиться подвірний обхід з метою виявлення постраждалих та доведення заходів безпеки. Здійснюється відбір проб повітря, які направляються для лабораторних аналізів до обласної СЕС. Встановлено оточення небезпечної зони та обмеження руху автотранспорту.

У лікарняних закладах області створено резерв у кількості 500 ліжок для прийому можливих постраждалих.

Для управління ліквідацією наслідків аварії мною створено штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

До ліквідації пожежі задіяно 118 чол. особового складу та 27 одиниць техніки від МНС, 8 пожежних потягів Укрзалізниці, 280 працівників МВС, 12 бригад швидкої медичної допомоги.

Проводиться визначення рівня надзвичайної ситуації.

Враховуючи складну обстановку та потенційну загрозу для населення пропоную створити державну комісію з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та встановлення причин її виникнення у складі МНС, МЗС, МОЗ, Міноборони, МВС, Мінфіну, Мінтрансвязку, Мінприроди, Мінпромполітики, СБУ, Львівської ОДА, Генеральної прокуратури. Роботу зазначеної комісії розпочати з 17 липня 2007 року.

Організацію робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації очолюю особисто.

З щирою повагою

Віце-прем'єр-міністру України О. Кузьмук

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

засідання Урядової комісії з розслідування причин аварії
на залізничній колії, що сталася у Львівській області

(18 годин 22 липня 2007 року)

1. Про стан довкілля в населених пунктах

Тотух Степан Дмитрович – заступник начальника обласного управління охорони навколишнього природного середовища

2. Про звернення населення за медичною допомогою, пов'язаною з аварією

Герич Ігор Дионізович – начальник Головного управління охорони здоров'я Львівської ОДА

3. Про підйом і завантаження цистерн

Мостовий Михайло Васильович – начальник Львівської залізниці

4. Про організацію рекультивації забрудненої території

Козак Василь Серафимович – начальник Львівського облводгоспу

Дейнека Анатолій Михайлович – начальник Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства

ПЛАН РОБОТИ

на ніч з 22 на 23 липня 2007 року

1. Організувати підйом і завантаження цистерн та роботи з ліквідації пробоїн і тріщин пошкоджених цистерн – Директор Укрзалізниці Козак Володимир Васильович, командир Івано-Франківського СВАРЗ МНС Матвій Петро Миколайович.

2. Попередження загорянь фосфору – перший заступник начальника ГУ МНС в Львівській області Дідух Іван Михайлович.

3. Влаштування під'їзних шляхів та зосередження інженерної техніки для рекультивації – начальник Львівського облводгоспу Козак Василь Серафимович, Львівському обллісгоспу Дейнека Анатолій Михайлович, начальник штабу Західного ОК Збройних Сил України Тютюнников Віктор Миколайович,

в.о. командира 1 об'єднаного загону Держспецтрансслужби Мінтрансзв'язку Гута Степан Степанович, Директор Укрзалізниці Козак Володимир Васильович.

4. Забезпечення заходів безпеки.

ПРОТОКОЛ № 7

засідання Урядової комісії з розслідування причин аварії на залізничній колії, що сталася у Львівській області

22 липня 2007 року с. Ожидів Буського району
Львівської області

Головував: Віце-прем'єр-міністр України, голова Урядової комісії з розслідування причин аварії на залізничній колії, що сталася у Львівській області Кузьмук О.І.

Присутні: члени Урядової комісії та Штабу з ліквідації надзвичайної ситуації

Слухали:

1. Про підйом і завантаження цистерн (Мостовий М.В., Матвій П.М.)
2. Про заходи щодо локалізації горіння фосфору (Дмитровський С.Ю.)
3. Про стан довкілля в населених пунктах (Матолич Б.М., Герич І.Д.)
4. Про звернення населення за медичною допомогою, пов'язаною з аварією (Герич І.Д.)

Урядова комісія вирішила:

1. Укрзалізниці, Львівській ОДА, Мінприроди, МОЗ визначити місце формування ешелону з фосфором на відстані не ближче 5 кілометрів від населених пунктів.

2. Укрзалізниці у термін:

до 24 липня 2007 року завершити завантаження цистерн з фосфором у залізничні напіввагони;

в ніч з 24 на 25 липня перевезти завантажені напіввагони до місця формування ешелону;

25 липня 2007 року відправити вантажний потяг до Республіки Казахстан.

3. Мінтрасв'язку, Мінприроди, МОЗ, МВС, МНС, СБУ відповідно до вимог чинного законодавства щодо перевезення небезпечних вантажів забезпечити заходи безпеки та охорону під час проходження потягу, завантаженого цистернами з фосфором, по території України.

4. Львівській ОДА, Мінприроди створити підкомісію по знешкодженню заборонених та непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин, що зберігаються на території Львівської області.

5. Львівському облводгоспу, Львівському обласному управлінню лісового господарства разом із Західним оперативним командуванням Збройних Сил України, Держспецтрансслужбою Мінтрансзв'язку та Львівською залізницею 22 липня 2007 року розпочати роботи з рекультивації забрудненої ділянки землі згідно із затвердженим планом.

Віце-прем'єр-міністр України, голова Урядової комісії
з розслідування причин аварії на залізничній колії,
що сталася у Львівській області О. Кузьмук

УРЯДОВА КОМІСІЯ
з розслідування причин аварії на залізничній колії,
що сталася у Львівській області

Прем'єр-міністру України
Януковичу В.Ф.

Вельмишановний Вікторе Федоровичу!

Доповідаю стосовно здійснення заходів з ліквідації наслідків аварії вантажного потягу на залізничному перегоні Красне-Броди біля станції Ожидів у Львівській області.

Станом на 18 годин 22 липня 2007 року обстановка в зоні надзвичайної ситуації знаходиться під повним контролем. Відкриті осередки вогню ліквідовані.

На цей час піднято і завантажено на залізничні платформи 10 цистерн. На 5 цистернах здійснюються роботи з ліквідації пробоїн та тріщин. Повністю відновлено пошкоджену ділянку залізничної колії на одному напрямку руху, ведуться роботи з відновлення колії на другому напрямку руху.

Згідно із затвердженим планом розпочато роботи з рекультивації забрудненої фосфором території.

Цілодобово підтримується подача пожежної піни на пошкоджені цистерни та забруднену фосфором територію.

За результатами моніторингу довкілля (повітря, води, ґрунту, продуктів рослинництва) відхилень від діючих нормативів не виявлено.

На цей час на стаціонарному лікуванні в медичних закладах Львівської області знаходиться 174 особи, з них 46 дітей, їх стан задовільний. Важких хворих немає.

Лікувальним закладам Буського, Радеківського та Бродівського районів передано 3 комплекти ультразвукового діагностичного обладнання.

В населених пунктах, прилеглих до місця аварії, фахівцями МОЗ проводяться подвірні обходи, огляди та консультації. Постійно здійснюється інформування населення про обстановку у зоні надзвичайної ситуації та заходи, що вживаються для ліквідації наслідків аварії.

Для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації задіяно 175 чол. особового складу та 41 одиниця техніки від МНС, 11 пожежних потягів Укрзалізниці, 203 чол. особового складу та 12 одиниць техніки Внутрішніх військ УЗТрК МВС, 64 чол. особового складу та 22 одиниці техніки Міноборони, представники підприємства з виробництва жовтого фосфору – ТОВ «Казфосфат» Республіки Казахстан та 162 медичних працівника, задіяних до проведення профілактичних оглядів населення.

На ніч з 22 на 23 липня 2007 року сплановано:

1. Підйом і завантаження цистерн, ліквідація пробоїн і тріщин пошкоджених цистерн.
2. Попередження загорянь фосфору.
3. Забезпечення заходів безпеки.

З щирою повагою Віце-прем'єр-міністр України,
голова Урядової комісії з розслідування
причин аварії на залізничній колії,
що сталася у Львівській області О. Кузьмук

ПРОТОКОЛ №

засідання комісії з питань техногенно-екологічної безпеки
та надзвичайних ситуацій Черкаської області

м. Сміла, Черкаська область 2 липня 2007 року

Головував: виконуючий обов'язки голови Черкаської обласної державної адміністрації, голова комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Гаман Петро Ілліч

Присутні: члени Комісії та запрошені (за списком), керівники структурних підрозділів Черкаської області (за окремим списком)

I. Про ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації, що склалася через погіршення погодних умов у Черкаській області 26-27 червня.

(Гаман П.І., Криворучко О.М., Таран М.О., Стецюк М.Ф., Долецький В.В., Горда В.І., Фещенко О.В., Лукієнко Л.Г., Власенко Ю.П., Герасименко М.В., Колесник А.В.)

Враховуючи ситуацію, що склалася внаслідок стихійного лиха, Комісія вирішила:

1. Черкаської облдержадміністрації:

створити спеціальну комісію облдержадміністрації з ліквідації наслідків стихійного лиха;

Термін: до 5 липня 2007 року

розробити та забезпечити виконання комплексного плану заходів щодо проведення відновних робіт на території області;

Термін: до 5 липня 2007 року

підготувати матеріали щодо залучення коштів з резервного фонду державного бюджету та подати їх у встановленому порядку до Кабінету Міністрів України;

Термін: до 16 липня 2007 року

здійснити необхідні заходи щодо надання допомоги постраждалому населенню, в першу чергу соціально незахищеним верствам населення.

2. Смілянській, Черкаській, Звенигородській райдержадміністраціям, міськвиконкому м. Сміла організувати відновні роботи на підвідомчих територіях, залучивши для цього відповідні сили та матеріальні резерви.

Термін: до 5 липня 2007 року

Голова комісії підпис

Секретар комісії підпис

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

про ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації, що склалася через погіршення погодних умов у Черкаській області 26-27 червня

За даними Черкаського обласного центру з гідрометеорології внаслідок проходження атмосферного фронту 26 червня 2007 року на території Черкаської області спостерігалися інтенсивні грози, шквалистий вітер швидкістю 25 м/сек і більше, який поєднувався із смерчоподібними вихрами та градом діаметром 20мм і більше.

Стихією було пошкоджено лінії зв'язку та електромереж, зірвані покрівлі приватних будинків, закладів культури, освіти, підприємств, установ та організацій, пошкоджені посіви та об'єкти сільськогосподарських підприємств, лісові масиви.

Всього на території області було пошкоджено понад 1500 будівель різного призначення, пошкоджено та знищено до 30 відсотків посівів сільськогосподарський угідь у постраждалих районах, знеструмлено 91 населений пункт області.

За даними обласного управління лісового господарства знищені лісові насадження ДП „Смілянське лісове господарство” на площі 136,5 га (35200 м³ деревини), ДП „Чигиринське лісове господарство” на площі 46 га (11570 м³ деревини).

Зазнали пошкоджень насадження в Смілянському, Чигиринському, Черкаському, Звенигородському, Уманському лісгоспах на площі 1183га (20 тис.м³ деревини).

Стихійного лиха зазнали м.Звенигородка, Городищенський, Золотоніський, Драбівський, Уманський, Тальнівський та Чорнобаївський райони. Найбільш постраждали від стихії м.Сміла, Смілянський, Черкаський та Звенигородський райони.

Збитки від надзвичайної ситуації по області становлять близько 37 млн. 275 тис. грн.

Зокрема:

Звенигородський район -436,142 тис.грн,

м.Звенигородка -270,0 тис.грн,

Городищенський район -980,924 тис.грн,

Золотоніський район -1300,0 тис.грн,

Драбівський район -608,0 тис.грн,

м.Сміла -2400,0 тис.грн,

Смілянський район -7362,835 тис.грн,

Черкаський район -10505,529 тис.грн,

Уманський район -30,544 тис.грн,

Тальнівський район -2314,565 тис.грн,
Чорнобаївський район -1140,834 тис.грн.

В тому числі по галузям народного господарства:
ВАТ „Черкасиобленерго” -2500,0 тис.грн;
підприємства лісового господарства -7158,60 тис.грн;
інтернатні установи системи Міністерства праці та
соціальної політики -267,65 тис.грн.
охорони здоров'я -2789,423 тис.грн,
освіти -979,836 тис.грн,
культури -127,154 тис.грн,
житлово-комунального господарства -1380,559 тис.грн,
сільського господарства -18616,101 тис.грн.
Збитки населення -3456,3 тис.грн.

Відповідно до класифікатора надзвичайних ситуацій стихійне лихо відноситься до надзвичайних ситуацій код НС 20231 „Сильний вітер (швидкість вітру 25 м/сек. і більше)”, 20210 „Метеорологічні НС” опис ознаки 4.6-4.8 „Масове руйнування або пошкодження будівель, ліній електропередач, ліній електрозв'язку, сільгоспугідь та інше внаслідок небезпечних природних явищ”.

За матеріальними збитками рівень надзвичайної ситуації визначено як надзвичайна ситуація регіонального рівня.

Для ліквідації наслідків стихійного лиха в області було задіяно понад 100 бригад, близько 500 осіб, 200 одиниць техніки різного призначення.

В постраждалих районах і містах області резервний фонд передбачено на загальну суму 1587,125 тис.грн. Станом на 10.07.2007р. кошти з резервних фондів виділено в сумі 326,5 тис.грн.

Матеріально-технічний резерв для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відповідно до вимог постанови КМУ від 29.03.2001 № 308 загальною вартістю 29 тис.грн. створений лише в Уманському районі. Проте, необхідні в даній ситуації будівельні матеріали не придбані.

З часу виникнення надзвичайної ситуації в області створено штаб з ліквідації наслідків стихійного лиха. Відповідні штаби створені в усіх районах та містах області.

На даний час для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації необхідно:
службам енергетики:

- 1.Проводів різних марок – 12 км.
- 2.Опор – 82 шт.
- 3.Зажимів різних – 737 шт.

Для оснащення аварійно-рятувального загону спеціального призначення Головного управління МНС України в області першочергово необхідні:

- спеціальні аварійно-рятувальні машини типу САРМ (з відповідним обладнанням – бензопили, надувні човни, освітлювальні електростанції, комплекти гідро інструменту та інше) – 4 од;
- вишка будівельна типу ВС-22-мс – 1 од;
- кран автомобільний 40 т – 1 од;
- електростанція дизельна типу ЕСД-100 – 1 од;
- екскаватор типу ЕОВ-4421 – 1 од;
- автотопливогомастилозаправник типу АТЗ-9,3-260 – 1 од;
- мотопомпа типу МП-1600 – 1 од;
- мотопомпи типу МП – 800 – 8 од.

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

до засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій

I. Про стан поводження з непридатними до використання та забороненими до застосування хімічними засобами захисту рослин

Однією з найактуальніших екологічних проблем в Україні є знешкодження непридатних до використання та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин – пестицидів і агрохімікатів (далі – непридатні ХЗЗР).

Відповідно до спільного наказу Міністерства аграрної політики, Міністерства екології та природних ресурсів і Міністерства охорони здоров'я від 18.10.2001 №315/376/412 протягом 2002-2003 рр. було проведено комплексну інвентаризацію місць накопичення непридатних ХЗЗР.

За результатами зазначеної інвентаризації кількість непридатних ХЗЗР складала близько 19,3 тис. тонн. Інвентаризація непридатних ХЗЗР зводилася тільки до визначення їх обсягів, накопичених в аграрному секторі.

На виконання рекомендацій Парламентських слухань, затверджених постановою Верховної Ради України від 6 жовтня 2005 року № 2967 “Про стан виконання законодавства у сфері поводження з відходами в Україні та шляхи його вдосконалення”, та рішення розширеного засідання колегії Мінприроди від 24.05.2005 № 12 територіальними органами Мінприроди у 2005 році було проведено додаткову інвентаризацію непридатних ХЗЗР.

За результатами останньої інвентаризації кількість непридатних до використання пестицидів та агрохімікатів складає 21,38 тис. тонн.

Непридатні ХЗЗР складають особливу групу високотоксичних речовин, які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати корисних властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування (етикетки) чи неконтрольованого змішування.

В Україні накопичення непридатних ХЗЗР розпочалося в 70-х роках після заборони до використання ряду пестицидів. Процес накопичення відбувався практично безконтрольно. Останніми роками декілька разів змінювався власник непридатних ХЗЗР. Це призвело до виникнення великої кількості безхазяйних непридатних ХЗЗР, втрати документації, руйнування складів, тари й пакувальних матеріалів, і, як наслідок, до утворення великої кількості невідомих та змішаних (теж невідомих) непридатних ХЗЗР.

Таким чином, непридатні ХЗЗР є особливою категорією небезпечних відходів, які підпадають під дію Закону України “Про відходи”.

На реалізацію положень названого Закону, зокрема, статті 12 “Безхазяйні відходи та особливості управління ними”, постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 року № 1217 затверджено Порядок виявлення та

обліку безхазяйних відходів. Відповідно до зазначених законодавчих актів, визначення режиму використання безхазяйних відходів покладено на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Статтею 34 цього Закону встановлені вимоги щодо поводження з небезпечними відходами, зокрема, суб'єкт господарської діяльності, у власності якого є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами, зобов'язаний: запобігти забрудненню ними навколишнього природного середовища, а у разі виникнення такого забруднення – ліквідувати його наслідки, а також вживати заходів, направлених на запобігання аваріям.

Крім того, відповідно до статті 20 Закону України “Про відходи” до повноважень місцевих державних адміністрацій належить ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів, організація та сприяння створенню спеціалізованих підприємств незалежно від форм власності для збирання, оброблення й утилізації відходів.

Таким чином, питання поводження з непридатними до використання пестицидами повністю врегульовано Законом України “Про відходи”.

Відповідно до розподілу видатків Державного бюджету України у період з 2003 по 2005 роки, затверджених відповідними Законами України “Про Державний бюджет України”, Мінприроди здійснювало фінансування заходів Загальнодержавної програми поводження з токсичними відходами за бюджетною програмою 2401250 “Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами”. Зокрема, фінансувалися заходи щодо:

реабілітації та реконструкції наявних місць розміщення токсичних відходів;

забезпечення екологічно безпечного зберігання непридатних ХЗЗР у місцях їх складування.

У результаті здійснення цих заходів виконано роботи з реабілітації та реконструкції наявних місць розміщення токсичних відходів у Вінницькій, Донецькій, Запорізькій та Черкаській областях та здійснено заходи щодо забезпечення екологічно безпечного зберігання непридатних ХЗЗР у місцях їх складування в АР Крим, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Київській, Луганській, Львівській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Херсонській і Чернігівській областях.

ТОВ „Елга” (м. Шостка, Сумська обл.) за період 2003-2006 рр. знешкоджено 737,7 тонн непридатних до використання пестицидів і агрохімікатів.

Протягом цих років АР Крим, облдержадміністрації, Київська та Севастопольська міськдержадміністрації теж брали участь у реалізації зазначених заходів Програми на своїх територіях.

На виконання перелічених заходів за даними, що надійшли до Мінприроди від місцевих держадміністрацій, було залучено кошти обсягом в 24 259,17 тис. грн., у тому числі:

за рахунок коштів Державного фонду навколишнього природного середовища – 11551,07 тис. грн.;

за рахунок місцевих бюджетів, включаючи місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища та інші джерела – 6574,3 тис. грн;

за рахунок коштів підприємств – 6133,8 тис. гривень.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 червня 2002 року № 294-р “Про створення промислової інфраструктури із знищення заборонених і непридатних пестицидів” створення промислової інфраструктури зі знищення заборонених та непридатних до застосування засобів захисту рослин покладено на Міністерство промислової політики. Стан виконання розпорядження незадовільний.

Енська ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
54009 м. Енськ, вул. Адміральська, 122, тел. 35-11-36, E-mail:

на № _____ від _____
Прем'єр-міністру України Януковичу В.Ф.

Шановний Вікторе Федоровичу!

13 серпня 2007 року на території N-го району N-ської області спостерігалася активна грозова діяльність, що супроводжувалася сильними зливами. Сума опадів з 9.00 до 16.00 години становила 120,7 мм, це майже 300% місячної норми (41 мм). В районі с. Кирилівка на ланах закумульовано понад 5,7 млн. куб. м води, що призвело до прориву перепускного каналу на відвідній дорозі до с. Дільниче N-ського району. Внаслідок чого було зруйновано дорожнє покриття довжиною 50 метрів. Утворилася руйнівна хвиля прориву, яка призвела до раптового затоплення житлового сектора м. Енська.

У зону затоплення потрапили 157 житлових будинків м. Енська, 116 з яких зазнали значних пошкоджень, а окремі — були частково зруйновані. Тимчасово евакуйовано 360 мешканців, врятовано 59 осіб, з них — 3 дитини.

Також пошкоджено лінії електропередач та зв'язку, газопостачання, порушено автомобільне сполучення району. Внаслідок цього суттєво погіршилися умови життєдіяльності понад 1200 мешканців району.

Загальна сума збитків, нанесених постраждалому населенню внаслідок зазначеної надзвичайної події становила 6311,22525 тис. гривень.

Для проведення рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт і всіх видів забезпечення постраждалого населення залучено 312 чол. та 49 одиниць техніки від сил МНС, комунальних служб, місцевих органів влади.

На місці стихійного лиха розгорнуто пункт життєзабезпечення населення. Виконано роботи по відкачці води та прибиранню намулу на приватних житлових підвір'ях, які зазнали лиха, здійснено санітарну очистку території, надано медичну та психологічну допомогу постраждалому населенню, вжито невідкладних заходів комунальними службами міста Енська щодо відновлення роботи систем життєзабезпечення.

З метою координації дій залучених сил та засобів, прийняття управлінських рішень функціонують оперативні штаби МНС України, облдержадміністрації, райдержадміністрації, спеціальна обласна комісія з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Розпорядженнями Енської райдержадміністрації виділено за рахунок районного бюджету:

-14 тис. гривень для харчування постраждалих громадян, придбання пально-мастильних матеріалів для виконання рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт;

-41 тис. гривень для надання допомоги постраждалому населенню, йогозабезпечення речами першої необхідності.

Розпорядженнями голови облдержадміністрації виділено за рахунок обласного бюджету:

- 150 тис. гривень для фінансування робіт, пов'язаних з обстеженням постраждалих будинків на предмет придатності їх до проживання, аварійності;

- 240 тис. гривень для надання допомоги постраждалим громадянам, забезпечення їх речами першої необхідності.

Загальний обсяг коштів, виділених з місцевих бюджетів всіх рівнів для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та життєзабезпечення постраждалого населення, склав 445 тис. гривень

За результатами обстеження постраждалих внаслідок стихійного лиха житлових будинків, що проводилось з залученням відповідних спеціалізованих організацій, виявлено, що з 116 пошкоджених житлових будинків 71 визнано аварійними, які відновленню не підлягають, і стан їх такий, що вимагає негайного відселення мешканців, а 45 – потребують невідкладних аварійно-відновлювальних робіт.

Загальні витрати на відселення мешканців з аварійних будинків -6086Д87 тис. гривень, а на проведення аварійно-відновлювальних робіт на тих постраждалих будинках, які підлягають відновленню -288,92771 тис. гривень, сумарно – 6375Д1471 тис. гривень

З урахуванням того, що на 9 будинків були укладені угоди про страхування на загальну суму 5,768 тис. гривень, які будуть виплачені постраждалому населенню, то обсяг коштів, необхідний для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації становить 6369,34671 тис. гривень, що перевищує можливості місцевих бюджетів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 року" № 655-р з резервного фонду Державного бюджету України для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації вже виділено 2500 тис. гривень, тобто додатково необхідно ще 3869,34671 тис. гривень

На підставі вищезазначеного, Еньська облдержадміністрація звертається до Вас, шановний Вікторе Федоровичу, додатково виділити 3869,34671 тис. гривень з резервного фонду Державного бюджету України на проведення першочергових робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

З повагою

тимчасово виконуючий обов'язки

голови облдержадміністрації О.К. Степура

Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту
населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
Енський ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ

77026, м. Енськ, вул.Гоголя,4 ® (022) 224-22- 15

на №

В.о. начальника

управління з питань НС та ЦЗН

Енської

облдержадміністрації

Г.Ю. Петрову

ДОВІДКА

На Ваш запит Енський обласний центр з гідрометеорології повідомляє, що 10 квітня 2005 р. погодні умови Енщини визначав вторинний циклони, що зміщався з Західної Європи у східному напрямку. В другій половині дня Енщина опинилася в центрі мезоциклону, який утворився на вершині хвилі холодного полярного фронту, проходження якого через Рівненщину співпало з максимальним розвитком конвекції, що сприяло його потужній активізації.

Отже, згідно синоптичної ситуації та прогнозу Енського гідрометцентру 10 квітня на території Енської області (за винятком південних районів) спостерігалися складні погодні умови, поєднання небезпечних метеорологічних явищ: на фолі масових грозових розрядів та сильного дощу (опадів випало 21мм – 25% місячної норми) зафіксовано сильний штормовий вітер – 18 м/с, ймовірні шквалисті посилення до 24 м/с. Поєднання небезпечних метеорологічних явищ по силі впливу на об'єкти спричинило ефект стихійного гідрометеорологічного явища.

Начальник Енського ЦГМ Л.З. Юрко

ОРАНТА

заснована у 1921 році

Національна Акціонерна Страхова
компанія

Вих № 129
23.08.2004
В.М.

ДОВІДКА

про виділення суми страхового відшкодування за договорами страхування в Енському відділенні НАСК «ОРАНТА» по домоволодіннях, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації 13 жовтня 2003 року в м. Енську внаслідок затоплення будівель:

1. Пекарська, 6	Перекош В.А,	1136 грн
2. Пекарська, 15	Сівко С.Д.	130 грн;
3. Перкарська, 50	Хмир О.О.	296 грн;
4. Пекарська, 67	Шаян О.Д.	395 грн;
5. Пекарська, 66	Лосєва М.Т.	520 грн;
6. Січнева, 50	Сметанів Г.В.	876 грн
7. Іванківська, 73	Галушка О.Г.	262 грн;
8. Червона. 23	Петров М.І.	368 грн;
9. Озерна, 33	Павлів А.М.	785 грн;
ВСЬОГО:		5768 грн.

Довідка видана для надання за місцем вимоги.

Начальник Енського
відділення НАСК «ОРАНТА» В.В. Кирилова

КОМІСІЯ

з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій
при Енській облдержадміністрації

ПРОТОКОЛ № 6(позачерговий)

м. Енськ 13 жовтня 2003 року

ГОЛОВУВАВ: заступник голови облдержадміністрації Кухля Є.А.

ПРИСУТНІ: члени Комісії (за окремим списком)

ЗАПРОШЕНІ: (за окремим списком).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про розгляд та затвердження експертного висновку щодо визначення рівня надзвичайної ситуації, яка виникла на території області 13 жовтня 2003 року внаслідок несприятливих погодних умов.

(Кухля Є.М.А., Москвін К.Ф.)

13 жовтня 2003 року взаємодія обширного антициклону над східною Європою та активного Балканського циклону зумовила посилення східного вітру на території Енської області до 25-30 м/с. Дуже сильний вітер супроводжувався пиловими бурями.

Внаслідок впливу стихії було порушено нормальні умови життєдіяльності понад 400 тис. осіб. Сталося масове пошкодження та руйнування ліній електропередач, відключено від електропостачання 439 населених пунктів області із 921, 286 населених пунктів залишилося без телефонного зв'язку, Пошкоджено велику кількість будівель лікувально-профілактичних, освітніх, інтернатних та позашкільних закладів, стаціонарних відділень для одиноких непрацездатних громадян та житлових будинків.

Частина жителів міст Енська та Котовська залишилися без теплопостачання, повністю залишалися без газопостачання жителі с.Воярське Енського району та частина жителів Енська, Котовська та смт Бровка, внаслідок пошкодження частини місцевих газопроводів.

Зруйновано 11 водонапірних башт Кіровського, без водопостачання залишилось 11 населених пунктів Краського, Ільницького, Котовського та Енського районів.

Повалено більш 600 дерев. Внаслідок падіння дерева на автомобіль в с. Козловське Липневого району загинула 1 особа та травмовано 2 особи, ще 12 осіб дістали травми різного ступеню тяжкості.

Для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації було задіяно 1140 чоловік особового складу та 160 одиниць спецтехніки. Вжитими заходами відновлено воду, тепло, електро, газопостачання населених пунктів області.

Обстановка, яка виникла на території області містить в собі ознаки надзвичайної ситуації у природному середовищі та інших сферах життєдіяльності людини, визначені у Класифікаційних ознаках надзвичайних ситуацій (Наказ міністра МНС України від 22.04.03 № 119 "Про затвердження класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій" зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29.07.03 № 6567977) відповідно вимогам пунктів 4.6 «Масове руйнування або пошкодження: будівель, транспортних комунікацій, ліній електрозв'язку, радіо та телетрансляційних веж або масові травмування та загибель людей внаслідок небезпечних природних явищ» та 4.7 «Пошкодження та руйнування ліній електропередачі (ЛЕП) від 10 кВ (від 35 кВ) внаслідок небезпечних природних гідрометеорологічних явищ».

Обсяг збитків нанесених стихією об'єктам економіки, соціально-побутовому сектору, закладам освіти, оздоровлення, культури, та населенню складає 8 млн. 983 тис. грн., сільському господарству – 7 млн. 630 тис. грн., на площі 17604 га, всього – понад 16 млн. 613 тис. гривень.

Обсяг коштів, необхідних для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації складає понад 12 млн. 35 тис грн. (без урахування витрат на пересів сільгоспугідь), що майже в 12 разів перевищує резервний фонд обласного бюджету.

Відповідно до пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2004р. № 368 "Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями" надзвичайна ситуація внаслідок якої загинуло понад 5 осіб або постраждало понад 100 осіб, чи було порушено нормальні умови життєдіяльності понад 10 тис. осіб на тривалий час (більш як на 3 доби), а збитки (оцінені в установленому законодавством порядку), спричинені надзвичайною ситуацією, перевищили 25 тис. мінімальних розмірів заробітної плати – 10 млн. грн. (з 01.12.06 року відповідно до Закону України від 20.12.05 № 3235-IV " Про Державний бюджет України на 2006 рік" мінімальна заробітна плата становить 400 грн.) відноситься до надзвичайної ситуації державного рівня.

Виділення коштів на ліквідації надзвичайної ситуації в таких обсягах перевищує можливості місцевих бюджетів.

Заслухавши та обговоривши інформацію з цього питання,

КОМІСІЯ ВИРІШИЛА:

1. Інформацію з цього питання прийняти до відома.
2. Відповідно до вимог пунктів 4.6, 4.7 класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій, які затверджено наказом Міністра МНС України від

22.04.03 № 119 "Про затвердження класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій", та пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.04

управлінню житлово-комунального господарства, управлінню у справах преси та інформації, управлінню охорони здоров'я, управлінню освіти і науки, управлінню з питань фізичної культури, спорту та туризму, управлінню у справах сім'ї та молоді, управлінню культури, управлінню містобудування та архітектури, управлінню енергетики, транспорту та зв'язку, управлінню з питань внутрішньої політики, апарату облдержадміністрації відповідно до Розподілу підприємств, організацій, установ, нерухомого майна та іншого окремого індивідуально визначеного майна спільної власності територіальних громад області в оперативне управління за відділами, управліннями та іншими структурними підрозділами облдержадміністрації (затверджено розпорядженням голови облдержадміністрації від 25 червня 2003 р. № 362-р) надати до головного управління економіки облдержадміністрації з урахуванням вимог Закону України «Про власність» від 07.02.91 № 697-XII та постанови Кабінету Міністрів України від 15.02.07 № 175 «Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру»:

розгорнутий перелік невідкладних (першочергових) робіт;

зведений акт обстеження технічного стану будівель та споруд, пошкоджених внаслідок надзвичайної ситуації;

узагальнені дефектні акти з переліком та обсягами робіт в натуральних одиницях виміру;

кошторисні розрахунки, підготовлені на підставі вищезазначених актів;

розрахунки збитків від наслідків надзвичайної ситуації за район, місто (форма додається);

документи, що підтверджують отримані суми страхового відшкодування (у разі відсутності договору страхування – пояснення заявника про причини не проведення страхування).

Термін: 23 жовтня 2003 року

3. Підготувати пакет обґрунтовуючих документів до Мінекономіки, Мінбуду, Мінфіну, Мінагрополітики та МНС України.

Термін: до 30 жовтня 2003 року

4. Головному управлінню з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації на підставі наданих документів направити експертний висновок про виникнення надзвичайної ситуації до МНС України для отримання остаточного рішення щодо рівня зазначеної надзвичайної ситуації.

Термін: до 27 жовтня 2003 року

Голова комісії,
заступник голови
облдержадміністрації Є.А. Кухля

Відповідальний П.І. Іванів

.	вул.Ленін а,25 I група капітальності	порів внутрішньо- будинкових мереж	I 947	339 312,41	226 549,00	112 763,41	6,2	699 1,3	30	0, 7	146 8,17
.	вул. Нахімова, 2 III група капітальності	порів внутрішньо- будинкових мереж	I 979	490 3646,3	236 6507,1	253 7139,2	6,2	157 302,6	25	0, 8	314 60,52
Усього											329 29

• — для приватних житлових будинків залишкова балансова вартість будинку дорівнює інвентаризаційній (за даними БТІ).

Начальник фінансового управління райдержадміністрації Ковбаса Н.Р.
Начальник житлово-комунального управління райдержадміністрації Лошак Е.К.
Начальник відділу капітального будівництва райдержадміністрації Семков П.Т.

Зведений акт
вартості будинків, господарських будівель та споруд
місто (селище, село) Енськ Реєстровий № 1522
вулиця (провулок, площа) Мельника Будинок № 28
власник: Ігнатенко Валентина Іванівна
/прізвище, ім. 'я, по-батькові/

№ з/п	Літ. або № за планом	Назва об'єктів (будинків, господарських будівель та споруд)	Вартість за станом на:	
			17.05.2006	
1	2	3	Заміщення (баланс.)	Інвентаризаційна
1.	a-1	Веранда	4	5
2.	A-1	Житловий будинок	5975	3585
3.	A-1 п/д	Підвал під будинком	80481	44265
			1875	938
Усього			88331	48788

17.05.2006	Вартість	Заміщення (балансова)	Вісімдесят вісім тисяч триста тридцять одна гривня	М.п. _____ підпис Нач.
		Інвентаризаційна	Сорок вісім тисяч сімсот вісімдесят вісім гривень	

У випадку відсутності технічного паспорту на приватний житловий будинок, допускається наступний розрахунок збитків:

/п	Адреса об'єкта, група по капітальності	Коротка характеристика завдань із зазначенням % пошкодження	Рік спорудження будівлі	Відмітка про наявність технічного паспорту	Середньорічна вартість одиниці будматеріалу, необхідного для відновлення, (грн.)	Кількість необхідного будматеріалу, в одиницях виміру	Коефіцієнт знецінення	Норма амортизаційних відрахувань	Сума збитку (грн.)
.	вул. 1-го Травня, 65 4 група капітальності	Пошкодження шиферної покрівлі, 30%	1986	відсутній	30	35 листів	0,57	1,0	598,5
.	вул. Комарова, 3 3 група капітальності	Пошкодження віконного скла, 60%	1960	відсутній	35	10 кв. м	0,46	0,8	129
Усього									727,5

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо аналізу дій органів управління та сил під час ліквідації надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру

Загальні положення

1. Аналіз дій органів управління та сил під час ліквідації надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження (далі – аналіз НС) є необхідною умовою підвищення якості проведення організаційних і практичних заходів щодо ліквідації надзвичайних ситуацій, підвищення рівня підготовки керівного складу, узагальнення та розповсюдження досвіду дій органів управління, сил і засобів під час ліквідації типових

надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру (далі – НС).

2. Аналіз дій органів управління та сил під час ліквідації НС включає: дослідження розвитку НС;

аналіз організаційних і практичних заходів щодо ліквідації НС.

3. Аналізуються всі НС регіонального та державного рівнів.

Проведення цієї роботи доручається найбільш підготовленим фахівцям ГУ(У) МНС в регіоні та ГУ з питань НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади.

При необхідності до проведення аналізу НС можуть залучатись фахівці МНС, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, наукових установ та об'єктів господарювання.

4. Аналіз НС проводиться в термін до 20 діб після її ліквідації і затверджується начальником ГУ(У) МНС, форма додається.

Один примірник аналізу НС з додатком його електронної версії подається до МНС, якщо інше не визначено окремим рішенням.

Аналіз дій органів управління та сил під час ліквідації НС

5. Аналіз НС має на меті:

встановити причини виникнення НС;

проаналізувати стан готовності та організацію заходів щодо ліквідації наслідків НС, дії органів управління ЄДС ЦЗ;

вивчити закономірності, параметри і характер розвитку НС;

проаналізувати заходи щодо рятування людей, їх відселення, евакуації тварин і майна, а також причини нещасних випадків та загибелі людей;

вивчити ефективність використання залучених до ліквідації НС сил і засобів;

підготувати заходи щодо підвищення готовності до дій за призначенням органів управління та сил і засобів ЄДС ЦЗ.

6. Аналіз НС проводиться шляхом:
- реєстрації всіх подій, фактів, явищ у період ліквідації НС;
 - детального огляду місця НС з проведенням необхідних вимірів, фото-, відео знімання, складанням схем і планів;
 - співбесіди з очевидцями та учасниками ліквідації НС;
 - вивчення технологічних процесів виробництва, обладнання, будівельних конструкцій, засобів зв'язку і оповіщення тощо;
 - вивчення оперативних документів з ліквідації НС;
 - аналізу документів і виконання заходів щодо попередження НС, у тому числі перевірок наглядовими органами;
 - перевірки готовності сил і засобів ЄДС ЦЗ до дій за призначенням.
7. З'ясування даних щодо НС та її ліквідації проводиться за схемою: *
- збирання та узагальнення даних про обстановку, що передувала виникненню НС;
 - встановлення характеру та особливостей розвитку НС;
 - здійснення першочергових заходів органами управління;
 - дії органів управління в період розвитку НС, проведення аварійно-рятувальних робіт та планових відновних робіт;
 - основні причини виникнення НС та її розвитку до регіонального (державного) рівня;
 - розробка пропозицій щодо попередження та недопущення розвитку наслідків НС до регіонального (державного) рівня;
 - підготовка висновків та пропозицій щодо поліпшення організації дій органів управління і сил при ліквідації НС та удосконалення управління в НС і тактики дій сил і засобів при ліквідації НС в цілому.
8. Після складання аналізу НС здійснюється розбір дій з керівним складом підпорядкованих органів управління з метою:
- аналізу стану техногенно-екологічної безпеки об'єкту, особливостей виникнення, розвитку та ліквідації НС, оперативно-тактичних особливостей дій органів управління, сил і засобів;
 - аналізу позитивних сторін і недоліків, що мали місце під час ліквідації НС, рівня готовності сил і засобів до дій за призначенням, впровадження нових прийомів і способів ліквідації НС, використання нової техніки, технологій, засобів зв'язку та оповіщення;
 - розробки заходів направлених на усунення недоліків, що мали місце під час ліквідації НС;
 - узагальнення та розповсюдження досвіду з організації заходів щодо ліквідації НС.

Перелік питань, що підлягають з'ясуванню може бути скорочений або розширений залежно від характеру розвитку НС, масштабів та особливостей її ліквідації.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник ГУ МНС в _____

" __ " _____ 200_ року

АНАЛІЗ

дій органів управління та сил під час ліквідації надзвичайної ситуації

(вказується НС, код по класифікатору, адреса, дата виникнення та ліквідації)

Розділ І. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО НАДЗВИЧАЙНУ СИТУАЦІЮ

- 1.1. Дата, час виникнення НС.
- 1.2. Найменування НС.
- 1.3. Місце виникнення НС (адреса).
- 1.4. Найменування об'єкту, відомче підпорядкування, керівний склад.
- 1.5. Кількість постраждалих, у тому числі загинув.
- 1.6. Характеристика НС, наслідки та збитки, код та рівень НС по класифікатору, класифікаційні ознаки.
- 1.7. Вплив НС на життєдіяльність населення та роботу галузей економіки.
- 1.8. Сили та засоби, що залучались до ліквідації НС.
- 1.9. Стисла характеристика і послідовність робіт з локалізації та ліквідації наслідків НС.

Розділ ІІ. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

- 2.1. Загальна характеристика обстановки, що передувала НС.
- 2.2. Розвиток НС.
- 2.3. Першочергові дії органів управління.
- 2.4. Рішення на введення режиму НС, створення спеціальної комісії з ліквідації НС і призначення уповноваженого керівника з ліквідації НС та створення штабу з ліквідації НС, оповіщення, збір і прибуття членів цих органів.
- 2.5. Дії органів управління в період розвитку НС:
 - всебічна розвідка в зоні НС;
 - оцінка обстановки;
 - залучення сил першого ешелону;
 - визначення першочергових заходів щодо мінімізації негативних наслідків НС;
 - проведення першочергових заходів з рятування людей та евакуації населення, ліквідації наслідків НС та мінімізації збитків;
 - надання допомоги потерпілому населенню;
 - залучення додаткових сил та засобів;
 - відновлення зв'язку, енергопостачання та транспортних комунікацій;

взаємодія центральних і місцевих органів виконавчої влади;
заходи комісії з питань ТЕБ та НС, спеціальної комісії з ліквідації НС,
уповноваженого керівника ліквідації НС та штабу з ліквідації НС;
планування та здійснення АРНР;
захист населення та організація його життєзабезпечення;
організація всебічного забезпечення дій;
робота з населенням.

2.6. Діяльність органів управління в період АРНР:

характеристика обстановки в районі НС;
надання допомоги потерпілому населенню;
медичне і санітарно-епідеміологічне забезпечення;
робота сил та засобів;
ліквідація наслідків НС в населених пунктах, об'єктах життєзабезпечення;
відновлення зв'язку, енергопостачання транспортних комунікацій,
інженерних і захисних споруд;

взаємодія центральних і місцевих органів виконавчої влади та місцевого
самоврядування;

допомога у ліквідації наслідків НС із-за меж регіону;
робота штабу з ліквідації НС у період відновних робіт.

2.7. Діяльність органів управління в період планових відновних робіт:

розробка планів та графіків проведення відновних робіт;
обсяги виконаних заходів передбачених вище згаданими документами;
сили та засоби залучені до проведення відновних робіт.

2.8. Особливості організації управління та застосування нестандартних
прийомів і технологій органами управління і силами під час дій з ліквідації
НС, як це вплинуло на кінцевий результат.

Розділ III. ВИСНОВКИ, ПРОПОЗИЦІЇ, ВЖИТІ ЗАХОДИ

3.1. Основні причини виникнення НС та її розвитку до регіонального
(державного) рівня.

3.2. Пропозиції щодо попередження та недопущення в подальшому
розвитку наслідків НС до регіонального (державного) рівня.

3.3. Висновки та пропозиції щодо поліпшення організації роботи органів
управління та сил при ліквідації надзвичайних ситуацій.

3.4. Вжиті заходи.

Розділ IV. ПЕРЕДОВИЙ ДОСВІД В ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СИЛ І ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЛІКВІДАЦІЇ НС

ДОДАТОК

Довідковий матеріал (фото -, відео матеріали, карти, плани, схеми, інші
документи, що розкривають особливості розвитку та ліквідації НС).

Посада і підпис осіб, які проводили аналіз

Відмітка про розбір НС

ОГЛЯД

стану оперативного реагування на надзвичайні ситуації та основні завдання щодо його удосконалення

Аварійно-рятувальні та спеціальні загони центрального підпорядкування, територіальні аварійно-рятувальні загони спеціального призначення, а також рятувальні підрозділи ГУ(У) МНС в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі за 8 місяців 2007 року оперативно реагували та брали участь у ліквідації наслідків НС та подій, виконав 1885 залучень (здійснював 2233 виїзди), у тому числі щодо ліквідації (попередження):

класифікованих аварій, НС
та нещасних випадків – 280 залучень (610 виїздів);

некласифікованих надзвичайних
подій – 1605 залучень (1623 виїздів).

У ході проведення відновлювальних та рятувальних робіт залучалися 12610 осіб особового складу підрозділів ОРС ЦЗ, 2684 одиниці спеціальної техніки, трудовитрати складають 33670 людино-днів.

За характером НС (подій) залучення підрозділів ОРС ЦЗ щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та подій за 8 місяців поточного року розподілилися таким чином:

Залучення щодо ліквідації НС (подій) та їх показники	Кількість залучень за 8 місяців	
	2006 рік	2007 рік
Всього залучень до ліквідації НС (подій), у т. ч. :	507	1885
техногенного характеру	197	864
природного характеру	310	1021
Основні показники залучень і трудовитрати		
Кількість задіяного особового складу (людино-залучень)	3234	12610
Кількість задіяної техніки (одиниць)	835	2684
Трудовитрати о/складу (людино – днів)	9593	33670

Аналіз приведених даних свідчить, що активність підрозділів ОРС ЦЗ зросла. Так, у порівнянні з попереднім роком загальна кількість залучень за 8 місяців (січень-серпень) 2007 року збільшилась більш ніж в 3,5 разів (у січні-серпні 2006 року – 507 залучень, у січні-серпні 2007 року – 1885 залучень), у тому числі кількість залучень щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та подій техногенного характеру зросла у більш ніж 4 рази (у 2006 році – 137 залучень, у 2007 році – 864 залучення), природного характеру – у більш ніж 3,0 рази (у 2006 році – 310 залучень, у 2007 року – 1021 залучення).

Збільшення кількості залучень рятувальних підрозділів ОРС ЦЗ у 2007 році свідчить про те, що створені у більшості областях аварійно-рятувальні загони спеціального призначення забезпечують оперативне реагування на надзвичайні ситуації та події, а зростання трудовитрат у 2007 року до 33670 людино-днів пов'язане з ростом кількості великих природних та техногенних НС (так, у період липень-серпень поточного року виникли техногенна НС на залізничному транспорті з викидом жовтого фосфору та природні НС у Волинській та Миколаївській областях, лісові пожежі у АР Крим, Херсонській та Дніпропетровській областях).

Найбільш ефективно працюють аварійно-рятувальні загони спеціального призначення ГУ МНС в АР Крим, Донецькій, Кіровоградській, Закарпатській, Луганській, Хмельницькій, Житомирській та Дніпропетровській областях, аварійно-рятувальні та спеціальні загони центрального підпорядкування.

Низька ефективність дій за призначенням створених у другому півріччі 2006 року на базі загонів технічної служби АРЗ СП ГУ(У) МНС в Херсонській, Волинській, Тернопільській, Полтавській та Харківській областях, які за звітний період залучались не більше ніж 3 – 4 рази.

За видами надзвичайних ситуацій та подій у звітному періоді 2007 року аварійно-рятувальні підрозділи ОРС ЦЗ залучались до ліквідації наслідків та попередження надзвичайних ситуацій (подій) техногенного характеру у 864 випадках (46 % від загальної кількості залучень), здійснено 981 виїзди, до ліквідації наслідків та попередження надзвичайних ситуацій (подій) природного характеру 1021 випадках (54 % від загальної кількості залучень), здійснено 1252 виїзди.

Найбільш характерними із залучень щодо ліквідації наслідків аварій, НС та некласифікованих подій техногенного та природного характеру є:

- а) техногенного характеру – (всього 864 залучення)
 - ліквідація наслідків
 - дорожньо-транспортних пригод – 620 залучень (71 % від загального числа залучень НС техногенного характеру);
 - виявлення та вилучення
 - токсичних речовин – 79 залучень (9 %);

ліквідація наслідків аварій на
мережах тепло та водопостачання – 51 залучення (6,5 %);

ліквідації аварії на мережах
газопостачання – 5 залучень (0,6 %);

ліквідації аварії на мережах
електропостачання – 22 залучення (2,5 %);

ліквідація наслідків аварій в
житловому та промисловому секторах – 39 залучень (4,5 %);

ліквідація транспортних
аварій з викидом СДОР – 10 залучень (1,2 %);

ліквідація інших НС (подій)
техногенного характеру – 38 залучень (4,3 %).

б) природного характеру – (всього 1021 залучення)
надання допомоги населенню
у побутових подіях – 375 залучень (36,7 % від загального числа залучень
НС природного характеру);

пошуково – рятувальні заходи – 317 залучень (31,4 %);

ліквідація наслідків сильного вітру – 227 залучень (22,0 %);

ліквідація підтоплення окремих будинків – 41 залучення (4,0 %);

ліквідація степових та лісових пожеж – 47 залучень (4,6 %);

ліквідація наслідків сильного снігопаду – 8 залучень (0,8 %);

ліквідація наслідків зсуву ґрунту – 4 залучення (0,39 %);

санітарно-епідемічні роботи – 2 залучення (0,2 %).

За оперативними даними за цей період пожежно-рятувальними підрозділами Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту було врятовано 1712 осіб та понад 10 тис. будівель та споруд.

Ліквідовано: пожеж – 44349; наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха – 467; дорожньо-транспортних пригод – 1014; забезпечено реагування на інші виклики – 20811.

За вісім місяців поточного року пожежно-рятувальні підрозділи МНС України виїжджали на гасіння пожеж, ліквідацію наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха 45830 разів, що у середньому становить 189 виїздів на добу.

Як приклад, можна привести пожежу, яка виникла 01.03.2007 на території АТ “Калуське АТП” у м. Калуш Івано-Франківської області, в одному з орендованих ТОВ “Синтра” приміщень під склад готової продукції.

Площа пожежі становила більше 6000м². Пожежу було ліквідовано за допомогою 14 потужних пожежних стволів. Залучено до гасіння 115 чоловік особового складу пожежно-рятувальної служби та 17 одиниць основної та спеціальної техніки МНС. Роботи проводились із застосуванням апаратів захисту органів дихання та зору.

На місці пожежі було створено оперативний штаб пожежегасіння та організовано роботу комісії з питань ТЕБ та НС міста.

Завдяки вжитим заходам та ефективній роботі по координації між МНС та службами взаємодії, було врятовано ремонтну зону підприємства площею біля 5300 м² та 24 одиниць автомобільної техніки. Орієнтована вартість врятованого майна біля 20 млн. гривень.

Щоденно на цілодобове чергування заступали близько 7,5 тис. чоловік особового складу державної пожежної охорони. У бойовому розрахунку знаходилось біля 2,2 тис. одиниць основної та спеціальної пожежної техніки.

За вказаний період було практично відпрацьовано План взаємодії підрозділів державної пожежної охорони МНС України під час гасіння пожеж на 20-ти особливо важливих об’єктах паливно-енергетичного комплексу, хімічної та нафтопереробної промисловості України.

З метою якісної підготовки особового складу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та відпрацювання інструкцій взаємодії, за цей період в регіонах було організовано та проведено 42 тактико-спеціальних навчань із практичним розгортанням сил і засобів зведених загонів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння великих пожеж Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Крім цього, 8 разів сили і засоби Донецького, Калузького, Павлоградського, Чорнобильського, Херсонського, Ялтинського зведених загонів залучалися до практичної роботи з гасіння пожеж.

На теперішній час підвищення ефективності дій підрозділів ОРС ЦЗ щодо виконання аварійно- та пожежно-рятувальних робіт вимагає:

удосконалення структури аварійно-рятувальних загонів, подальшої реалізації організаційно-штатних заходів щодо створення аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення у всіх областях;

проведення заходів щодо укомплектування підрозділів згідно штатів та оснащення їх необхідними табельними засобами та технікою;

підвищення відповідальності керівників ГУ(У) МНС в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі за рівень готовності підпорядкованих підрозділів та ефективність їх використання (збільшення кількості залучень, оперативне реагування на НС та події, аналіз результатів використання підрозділів, підвищення рівня виконавчої дисципліни у питанні своєчасної та якісної доповіді за результатами вжитих заходів);

якомога швидшого прийняття Державної цільової програми технічного переоснащення органів управління та підрозділів ОРСЦ.

Начальникам ГУ (У) МНС в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі необхідно проаналізувати стан готовності до дій за призначенням підпорядкованих підрозділів, ефективність їх використання та завантаженість протягом 8-ми місяців поточного року.

Крім цього, забезпечити підтримку високої готовності підрозділів до ефективного проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, оперативність їх реагування на аварії, НС та неklasифіковані надзвичайні події і нещасні випадки.

У підпорядкованих аварійно-рятувальних загонах спеціального призначення організувати чергування аварійно-рятувальних змін та їх ефективні дії щодо ліквідації наслідків аварій, надзвичайних ситуацій, неklasифікованих подій та нещасних випадків. Підняти готовність аварійно-рятувальних підрозділів до дій за призначенням до рівня готовності пожежно-рятувальних підрозділів.

Забезпечити належну взаємодію з місцевими органами виконавчої влади та оперативно-рятувальної службою з метою підвищення оперативного реагування та завантаженості регіональних та територіальних аварійно-рятувальних підрозділів до ліквідації (попередження) НС, аварій, неklasифікованих подій природного та техногенного характеру.

У разі відсутності у ГУ(У) МНС аварійно-рятувальних підрозділів або їх неготовності до дій через неукomплектованість, завдання з ліквідації наслідків (попередження) НС, аварій та неklasифікованих надзвичайних подій техногенного та природного характеру покласти на пожежно-рятувальні підрозділи, забезпечивши їх належним обладнанням.

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА У СПРАВАХ
ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД НАСЛІДКІВ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ ЕНСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

54003 м. Енськ вул. Луначарського, 35 тел.
(022) 24-62-27, тел-факс 24-18-20, телетайп:
2732142 email: ihi8@kiyko1ay

№

від

На №

Міністерство України з питань
надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи

Повідомлення

про надзвичайну ситуацію, яка склалась 13 серпня 2007 року на території
Енського району внаслідок впливу небезпечних метеорологічних явищ і
пов'язану з масовим пошкодженням будівель, пошкодженням та загибеллю
посівів сільськогосподарських культур, незібраного врожаю (травостою)

№ з/п	Вид інформації	Опис НС
1.	Код НС згідно з класифікатором НС	<p>Код НС – 20230 Метеорологічні НС інші</p> <p>Код ознаки:</p> <p>- 4.2 «Безпосередня загроза життю людей (персоналу об'єктів, населенню), що вимагає (призвела до) їх термінової евакуації»;</p> <p>4.6. «Масове руйнування або пошкодження: будівель, транспортних комунікацій, ліній електрозв'язку, радіо та телетрансляційних веж або масові травмування та загибель людей внаслідок небезпечних природних явищ (землетруси, зсуви, сильний вітер, сильний град, сильний снігопад, сильна ожеледь, повінь тощо)»;</p> <p>- 4.7. «Пошкодження та руйнування ліній електропередачі (ЛЕП) від 10 кВ (від 35 кВ) внаслідок небезпечних природних гідро-метеорологічних явищ (сильний вітер, сильна ожеледь, сильні складні відкладення, сильне налипання мокрого снігу, повінь тощо)»;</p>

		- 4.8. «Масове пошкодження та загибель посівів сільськогосподарський культур, незібраного врожаю (травостою) внаслідок небезпечних природних явищ гідрометеорологічного характеру (сильна злива, сильний град, сильний снігопад, сильний мороз, заморозки, сильна спека, суховій повень тощо)».
2.	Місце НС	Енський район Енської області. Від впливу стихії найбільш постраждали місто Енськ, Енська сільська рада (с.Сонячне, с.Кирилівка), Дільнична сільська рада (с.Дільниче, с.Веслюки), Квіткова сільська рада (с.Квітка), Трільська сільська рада (с. Трільськ), Пафронівська сільська рада (с. Пафронівка, с.Річкове), на території яких пошкоджено сільськогосподарські угіддя, житлові та промислові будівлі.
3.	Початок НС	13 серпня 2007 року.
4.	Закінчення НС	13 серпня 2007 року.
5.	Характеристика та масштаби НС (опис подій, причини виникнення, кількість та стан потерпілих, збитки, заподіяні населенню та народному господарству)	На території Енського району спостерігалась активна грозова діяльність, яка супроводжувалась сильними зливами, що мали локальний характер. За даними сортодільниці міста Енська загальна сума осадків з 9.00 до 16.00 склала 120,7 мм, що складає 214 % місячної норми (41 мм). В районі с. Квітка на ланах було з акумульовано понад 5,7 млн. куб. м води. В нас лі док ру й ну вання по л отна до роги вода потрапила в існуючий пруд на балці Сіршена, з якого поступала у нижній б'єф в обсязі 116 куб. м. в сек. Вищезазначена балка пролягає через місто Енськ. Заплава забудована, русло балки та водопропускні споруди моста через балку замулено і забезпечують пропуск 5,4 кум. м. води в сек., що складає лише 5 % води, яка надходила з пруда. Внаслідок різкого підвищення рівня води, вода вийшла на заплаву та вище і затопила прилеглі вулиці міста, в результаті чого було затоплено 146 житлових будинків та 5 інших об'єктів. Крім цього, внаслідок впливу стихії сталося масове пошкодження ліній електропередач, серед яких 2 ЛЕП – 35 кВ ₃ відключено 20 фідерів, 40 трансформаторних підстанцій, в результаті чого повністю від електропостачання було відключено 3 населені пункти та 4 частково, без телефонного зв'язку залишилися 11 населених пунктів. Також, нанесено значну шкоду посівам сільськогосподарських культур на площі 200 га. Слід зазначити, що внаслідок надзвичайної ситуації сталося затоплення 3-х мостів та ускладнено рух транспорту на автодорозі М-23 «Сталінка-Енськ». Значно погіршено нормальні умови життєдіяльності близько 1200 осіб.

6.	Кількість та стан потерпілих, у тому числі загиблих, постраждалих (травмованих, захворілих), евакуйованих, врятованих та інших.	Немає
7.	Вплив на роботу інших галузей господарської діяльності та додаткова загроза у разі можливості розвитку НС.	Відсутній
8.	Сили, що залучалися для ліквідації НС.	Райавтодор – 4 од. техніки та 12 чол.; Енське УЕГГ – 3 од. техніки та 10 чол.; ВАТ «Автомобіліст» – 1 од. техніки та 2 чол.; КП ЖКХ – 3 од. техніки та 15 чол.; СДПЧ – 9 – 2 од. техніки та 25 чол.; Енський ВГРЗ – 1 од. техніки та 2 чол.; ОЗДАРС – 3 од. техніки та 12 чол..
9.	Потреба у додаткових силах та засобах.	Немає
10.	Робота по ліквідації НС.	Прибирання гілок та повалених дерев, відкачка води та бруду, ремонтні роботи дорожнього полотна та мосту, відновлення енергопостачання.
11.	Оцінка матеріальних збитків, завданих НС.	За попередніми підрахунками, збитки складають понад . 2 млн. 150 тис. гривень.
12.	Матеріальні витрати на ліквідацію НС	Загальна вартість проведення невідкладних (першочергових) робіт підраховується.
13.	Додатки: карти, схеми, слайди, документи (кількість)	Фотографії
14.	Посада, прізвище, ініціали керівника (начальника) штабу з ліквідації наслідків НС: телефон, телекс	Начальник ГУ МИС України в Енської області Котков М.І.
15.	Посада, прізвище, ініціали особи, яка підписала повідомлення. Телефон, телекс.	Заступник начальника головного управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, тел. 8-012-527-52-25, Моб. 8-05065796310

Заступник начальника
головного управління П.І. Івашкін

УКРАЇНА

Енська ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ МІСТОБУДУВАННЯ, АРХІТЕКТУРИ ТА
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

20508, м.Енськ, пл. Ворошилова, 1. тел. 244-36-46

**КИРОВОГРАДСЬКИЙ НАУКОВИЙ ТЕХНІЧНО-ЛАБОРАТОРНИЙ
ЦЕНТР СПЕЦІАЛЬНИХ ВИДІВ РОБІТ У БУДІВНИЦТВІ**

ЛІЦЕНЗІЯ серія АБ № 330935 від 17.02.2002р., дійсна до 17.02.2011 р.
м. Енськ, прои. Якубовського, 12, тел/факс: 244-14-55

ЗВІТ

про результати інженерно-технічного обстеження південного (лівого)
крила Енської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2, розташованої в м.
Енську Енської області

Начальник комунального підприємства
“Енський науковий технічно-лабораторний
центр спеціальних видів роботи будівництва”
Жарков П.Ф.

м. Енськ
2003 рік
Висновок

про технічний стан південного (лівого) крила Енської загальноосвітньої
школи №2, І-ІІІ ступенів, розташованої в м. Енську Енської області

23 листопада 2005 рокум. Енськ

Замовник: Управління капітального будівництва Енської
облдержадміністрації.

Мета обстеження: визначення технічного стану південного (лівого) крила
Енської загальноосвітньої школи №2, І-ІІІ ступенів, розташованої в м.
Енську Енської області.

Обстеження технічного стану будівлі виконане спеціалістами енського
наукового технічно-лабораторного центру спеціальних видів робіт у будів-
ництві і проведено у відповідності з “Нормативними документами з питань
обстежень, паспортизації, безпечної та надійної експлуатації будівель і
споруд”, затвердженими спільним наказом Державного Комітету будівництва

архітектури та Держнаглядохоронпраці України від 27 листопада 1997 р. за №32/288 і введеними в дію з 1 грудня 1997 року.

Будівля являється пам'яткою архітектури місцевого значення. Побудована на початку ХХ століття.

Рельєф території забудови спокійний. Виконаний благоустрій: озеленення та огороження території.

Технічний стан будівельних конструкцій оцінювався шляхом детального візуального огляду з частковим розкриттям дефектних вузлів та проведенням необхідних інструментальних замірів.

Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення

Південне ліве крило будівлі загальноосвітньої школи № 2 запроектоване "Проектно-кошторисною конторою" м Енська та введене в експлуатацію в 1965 році.

Прибудова триповерхова, без підвалу, прямокутної форми в плані. В осях 2-3/Г 'В' улаштоване підпілля висотою 1,8м.

Конструктивна схема будівлі:

Будівля з несучими поздовжніми стінами.

Основні конструктивні елементи будівлі:

Фундаменти стрічкового типу із рваного гранітного буту, виконані на вапняно глиняно-піщаному розчині. Фундамент виконаний методом проливки низько марочним складним розчином відсипаного в траншею рваного бутового каменю. Основою фундаментів згідно інженерно-геологічних вишукувань служать лезоподібні і далі

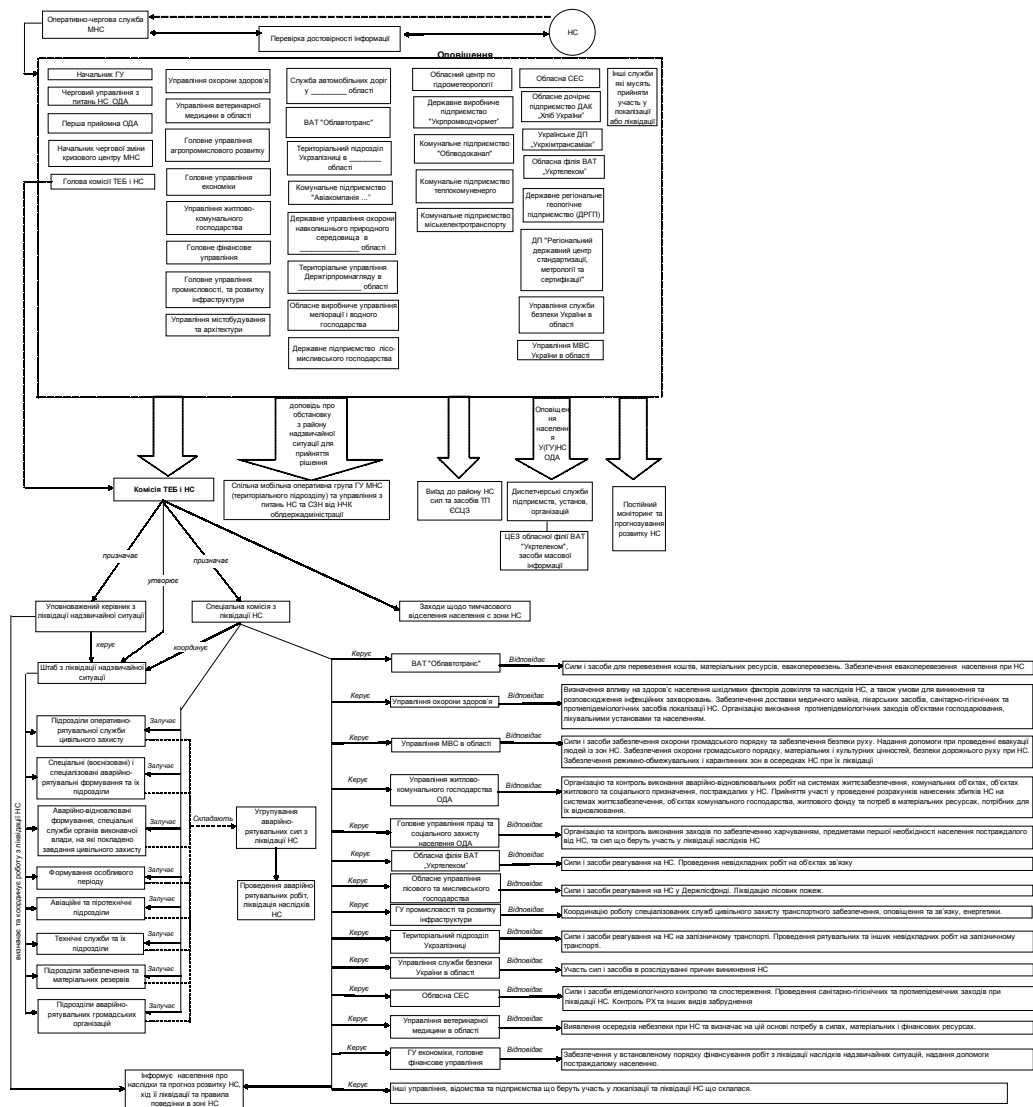
Згідно вимог "Нормативних документів з питань обстежень..." технічний стан прибудованого південного (лівого) крила Енської загальноосвітньої школи № 2, I-III ступенів, розташованої в м. Енську Енської області класифікується як аварійний (категорія IV) і не дозволяє її експлуатацію за призначенням.

Мають місце дефекти та руйнування, які свідчать про зниження несучої здатності будівлі. На основі аналізу дефектів, руйнувань та пошкоджень неможливо гарантувати цілісність конструкцій та будівлі прибудови в цілому. Можливий "крихкий" характер руйнування. Необхідно огородити зону можливого обвалу, вжити заходи по недопущення людей в будівлю та небезпечну зону.

Начальник комунального підприємства
"Енський науковий технічно-
лабораторний центр спеціальних видів
робіт у будівництві"

П.Ф. Жарков

Загальна схема організації управління при згорі або виникненні надзвичайної ситуації (варіант)

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України // <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 06.08.2006 р.
3. Закон України «Про правові засади цивільного захисту» від 24.06.2004 р.
4. Закон України «Про Цивільну оборону України» від 03.02.1993 р.
5. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 р.
6. Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» від 19.07.2000 р.
7. Закон України «Про аварійно-рятувальні служби» від 14.12.1999 р.
8. Закон України «Про пожежну безпеку» від 17.12.1993 р.
9. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 р.
10. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р.
11. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р.
12. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р.
13. Закон України «Про ветеринарну медицину» від 25.06.1992 р.
14. Указ Президента України «Про Концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій» від 26 березня 1999 р. №84
15. Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 9 лютого 2001 р. № 80
16. Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій» від 27 січня 2003 р. № 47
17. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 11.11.2002 р. Указ Президента України «Про стан техногенної та природної безпеки в Україні» від 4 лютого 2003 р. № 76
18. Указ Президента України «Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту» від 19 груд. 2003 р. № 1467
19. Указ Президента України «Про вдосконалення єдиної системи проведення авіаційних робіт з пошуку, рятування та організації захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій» від 4 березня 2004 р. № 269
20. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок відшкодування шкоди особам, які постраждали від надзвичайних обставин» від 5 жовтня 1992 р. № 562
21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій» від 16 лютого 1998 р. № 174
22. Постанова Кабінету Міністрів України «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру» від 3 серпня 1998 р. № 1198
23. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації НС та їх наслідків» від 4 лют. 1999 р. № 140
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку в надзвичайних ситуаціях» від 15 лютого 1999 р. № 192

25. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків» від 29 березня 2001 р. № 308

26. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну інспекцію цивільного захисту та техногенної безпеки» від 26 жовтня 2001 р. № 1446

27. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня» від 16 лист. 2001 р. № 1567

28. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру» від 15 лют. 2002 р. № 175

29. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету» від 29 бер. 2002 р. № 415

30. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Загального положення про спеціальну Урядову комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і Загального положення про спеціальну комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівня» від 14 червня 2002 р. № 843

31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації НС техногенного та природного характеру» від 19 серп. 2002 р. № 1201

32. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями» від 24 бер. 2004 р. № 368

33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи» від 2 листопада 2006 р. № 1539

34. Наказ МНС «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій» від 19 квіт. 2003 р. № 119

35. Наказ МНС «Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій» від 20 вер. 2004 р. № 65

36. Наказ МНС «Про затвердження Порядку підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня НС» від 23 лист. 2005 р. № 352.

37. Акімов В.А, та ін. Основи аналізу та управління ризиком у природній і техногенній сферах: Навч. посіб./ В.А. Акімов, В.В. Лісних, М.М. Радаєв. – М.: Вид-во Діловий Експрес, 2004. – 350с.

38. Атаманчук Г.В. Теорія державного управління: Курс лекцій. – М.: Юрид. літ., 1997. – 400 с.

39. Биченок М.М. Основи інформатизації управління регіональною безпекою: – К.: Вид-во ТОВ “ПоліграфКонсалтинг”, 2005. – 196с.

40. Воробйов Ю.Л., Малинецький Г.Г. Катастрофи і суспільство: Моногр. – М.:

Вид-во Контакт-Культура, 2000. – 331с.

41. Державний класифікатор надзвичайних ситуацій: ДК 019-2001. – Введ. 19.11.2001. – К.: Держстандарт України, 2002. – 14 с. 42. Державне управління: Навч. посіб./ А.Ф.-Мельник, О.Ю.Оболєнський, А.Ю.Васіна, Л.Ю.Гордієнко. – К.:Вид-во Знання – Прес, 2003. – 343с.

43. Державна система рятування: Інф.-аналіт. зб. МНС. – К., Вид-во ДП “Чорнобильінтерінформ”, 2001. – 70 с.
44. Збірник нормативно-правових актів з питань надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Вип. 3./Уп. М.М. Борисюк та ін.; За заг. ред. В.В. Дурдинця. – К.: Вид-во ДП “Чорнобильінтерінформ”, 2001. – 532с.
45. Збірник нормативно-правових актів з питань надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру 1998-2005. Вип. 3./Уп. С.М. Аржевітін та ін.; За заг. ред. В.І. Балогі. – К.: Вид-во ДП “Чорнобильінтерінформ”, 2006. – 540с.
46. Качинський А.Б. Безпека, загрози і ризик: наукові концепції та математичні методи: – К.: Вид-во Інс-тут пробл. нац. безпеки, 2004. – 472с.
47. Коротинський П.А. Аналіз ризиків виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру в регіонах України// Проблеми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій: Матеріали ІХ Всеросійської наук-практ. конф., м. Москва, 20-21 квітня 2004 р. – М.: Вид-во Тріада, ЛТД, 2004. С. 114-118.
48. Коротинський П.А. Класифікація надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.// Надзвичайна ситуація. – 2004.- № 8. – С. 52-54.
49. Моніторинг надзвичайних ситуацій: Навч. посіб./ Кол. авт.: Є.М. Грінченко, О.Ю. Кірючкін, П.А. Коротинський та ін.; За заг. ред.: Ю.О. Абрамова. – Х.: Вид-во АЦЗУ, 2005. – 530 с.
50. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2006 році // <http://mns.gov.ua>.
51. Нижник Н.Р. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: Моногр. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 448с.
52. Нормативно-правова та методична база країн СНД з проблем надзвичайних ситуацій/ Кол. авт.: В.В. Заціринний, Л.Д. Заціринна, Ю.Ю. Корнейчук та ін.; За заг. ред.: А.П. Москальця. – М.: ФЦ ВНДІ ЦОНС, 2003. – 465 с.
53. Український соціум: загрози екстремальних ситуацій: Моногр./Кол. авт.: В.К. Врублевський, В.П. Ксьонзенко, І.В. Мариніч, Г.В. Рева. – К.: Інформаційно-видавничий центр “Інтелект”, 2003, – 432 с.
54. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження: Наук.-метод. Посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.

Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій
Том 2

Організація управління в надзвичайних ситуаціях

Видавець та виготовник “Купріянова О. О.”

Свідчення про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи серії ДК № 315 від 24.01.01 р.
03680, м. Київ, вул. Крижанівського, 3, ОКТБ – корп. 5, оф. 140. Тел.: (044) 502-41-23.

Підпис. до друку 24.12.2007. Формат 70х100/16. Папір офс. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Ум.-друк. арк. 6,85. Обл.-вид. арк. 6,37. Наклад 500. Зам. № 028-07.